מקבץ סיכום פסיקה ארצי - **כרך מס׳ 3**

ספר מסכם 11/2021 – 12/2023

העורך: הרשם עיסאם חאיק

חלוקה לפי נושאים וערכאות שיפוט:

נושא הפסיקה	מס׳ עמוד
1. חדלות פירעון ופשיטת רגל	2
2. סדרי דין, סמכויות וזכות טיעון	79
3. עיכוב יציאה מן הארץ	143
4. כינוס נכסים	145
5. פירוק שיתוף ופינוי, מימוש משכנתה/משכון	149
6. שונות: צו חיוב, ריבית, פרשנות, מזונות, פרעתי ואח׳	172

חדלות פירעון ופשיטת רגל:

בית המשפט העליון:

1. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - הפטר מזונות) - החלת **הפטר על חוב מזונות** תיעשה במקרים חריגים שבהם בימ"ש שוכנע כי החייב נהג בתום לב בתקופת צבירת החוב וכי מצבו קשה ואינו עתיד להשתפר.

ע"א 6989/21 **שמעון אלקלעי נ' כונס הנכסים הרשמי** (26/01/22)

- שיקול הדעת המוקנה לבית משפט של פשיטת רגל הוא רחב, נוכח מומחיותו הייחודית ולאור התרשמותו הישירה מבעלי הדין ומנסיבות העניין. על כן, התערבות ערכאת הערעור בו שמורה למקרים מיוחדים. המקרה דנן, אינו בא בקהלם של אותם מקרים. צו הפטר שניתן לחייב פוטר אותו "מכל חוב בר-תביעה בפשיטת רגל" שעמד נגדו בטרם מתן צו הכינוס, והוא נועד לאפשר לחייב לפתוח "דף חדש" בחייו מבחינה כלכלית באמצעות "התנקות" מחובותיו. יחד עם זאת, סעיף 69(א)(3) לפקודת פשיטת הרגל קובע כי צו ההפטר לא יחול על "חבות לפי פסק דין לחובתו בתובענת מזונות", זולת אם בימ"ש הורה אחרת. הוראה זו משקפת את אופיו הייחודי של חוב המזונות, אשר ככלל מגלם "כשל מוסרי" מצד החייב, שהפר את חובתו האישית כלפי הסמוכים על שולחנו והטיל זאת על הקופה הציבורית. על רקע חשיבותו החברתית של מוסד המזונות, החלת הפטר על חוב מזונות, לפי סעיף 69(א)(3) הנ"ל, תיעשה במקרים חריגים בלבד, שבהם בימ"ש שוכנע כי החייב נהג בתום לב בתקופת צבירת החוב וכי מצבו קשה ואינו עתיד להשתפר - בין מבחינה כלכלית, לרבות היעדר קיומם של נכסים בבעלותו ומיצוי יכולת השתכרותו; בין מבחינת גילו המתקדם ובריאותו הלקויה; בין עקב הימשכות ההליכים בעניינו לאורך שנים; בין נוכח פגיעה בזכותו לקיום מינימלי בכבוד; ולרוב, מכל הבחינות הללו יחד. למעשה, לנוכח החרגת החוב מההפטר וחלוף הזמן מאז סיום הליכי פשיטת הרגל, כיום האכסניה המתאימה לדון ביכולתו של המערער לשאת בחוב ובאיזה אופן, היא בלשכת ההוצאה לפועל והמערער אכן עשה כן במסגרת אחד מההליכים המתנהלים נגדו בקשר עם חוב המזונות; אף לו היה מקום לדון בעניין במסגרת הליכי פשיטת הרגל, בחלוף ארבע שנים מאז הסתיימו ההליכים היה על המערער להעמיד טעמים מיוחדים המצדיקים פתיחה מחדש של תנאי ההפטר שהוענק לו.

2. **בית המשפט העליון** (פש"ר - ניהול הליך במקביל) - עת נדרש ביהמ"ש של חדלות פירעון לבקשת חייב **לנהל הליך חיצוני להליך הפש"ר**, עליו לאזן בין היתרונות והחסרונות מבחינת קופת הכינוס, במונחי הפוטנציאל להעשרתה כתוצאה מניהול ההליך, למול העלויות שההליך צפוי להשית עליה; כן עליו ליתן משקל לעמדתם של הנאמן והכונס הרשמי לאור מעמדם וסמכויותיהם בהליך הפש"ר.

רע"א 176/22 **ג'רייס אבו עוקסא נ' הכונס הרשמי** (10/02/22)

- כידוע, ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בשיקול הדעת המוקנה לבימ"ש של חדלות פירעון, נוכח מומחיותו הייחודית ולאור התרשמותו הישירה מבעלי הדין ומנסיבות העניין. כאן, לא נמצא כי המקרה שבנדון מצדיק חריגה מכלל זה. עת נדרש ביהמ"ש של חדלות פירעון לבקשת חייב לנהל הליך חיצוני להליך הפש"ר, עליו לאזן בין היתרונות והחסרונות מבחינת קופת הכינוס, במונחי הפוטנציאל להעשרתה כתוצאה מניהול ההליך, למול העלויות שההליך צפוי להשית עליה; וכן ליתן משקל לעמדתם של הנאמן והכונס הרשמי לאור מעמדם וסמכויותיהם בהליך הפש"ר. בענייננו, בקשתו של החייב להתיר לו לנהל מחוץ להליכי חדלות הפירעון תביעה לביטול פסק דין אינה אלא ניסיון נוסף למחזר טענות שכבר הועלו על ידו בעבר, ונדחו ע"י בימ"ש קמא במספר הזדמנויות שונות. במצב דברים זה, ובשים לב להלכה הנוהגת לפיה רק בקיומם של טעמים משכנעים וכבדי משקל יבוטל פסק דין המאשר הסכם פשרה שגובש בהסכמת הצדדים, נראה כי סיכויי ההליך שניהולו התבקש נמוכים מאד, ומשכך בצדק דחה בית המשפט קמא את בקשת החייב לניהול ההליך החיצוני במקרה דנן.

3. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - הגדרת חדל פירעון) - ההלכה כי בעל מניות אינו רשאי להגיש ערעור על החלטה בדבר מתן צו לפתיחת הליכים ומינוי נאמן לתאגיד במסגרת הליכי חדלות פירעון, אינה שוללת את יכולתם של אורגנים של התאגיד להגיש ערעור על ההחלטה; חוק חדלות פירעון אינו קובע "סכום מינימום" להגשת בקשה למתן צו לפתיחת הליכים; בימ"ש קמא בחן את השאלה האם הנושים הוכיחו שהמערערת חדלת פירעון לפי סעיף 9 לחוק, והסתמך על מספר טעמים שדי בכל אחד מהם כשלעצמו כדי לקבוע כי היא חדלת פירעון, שאחד מהם הוא החלת החזקה שבסעיף 10(א)(1) לחוק ואין פגם בכך, ואף המערערת הודתה כי היא חדלת פירעון.

ע"א 7496/21 **ליאב יזמות וניהול פרויקטים בע"מ נ' י.מ האחים שמואלי בע"מ** (03.01.22)

- בית משפט העליון דחה את הערעור ופסק שאמנם הלכה היא כי **בעל מניות אינו רשאי להגיש ערעור על החלטה בדבר מתן צו לפתיחת הליכים** ומינוי נאמן לתאגיד במסגרת הליכי חדלות פירעון והאפשרות היחידה הפתוחה בפניו היא נקיטת הגנה נגזרת. עם זאת, הלכה זו **אינה שוללת את יכולתם של אורגנים של התאגיד להגיש ערעור על ההחלטה בדבר מתן צו לפתיחת הליכים**. אמנם סעיף 43 לחוק חדלות פירעון קובע ש- "עם מינוי הנאמן יעברו לידיו הסמכויות הנתונות לאורגנים של התאגיד ולנושאי המשרה בו". אלא שסעיף זה אינו שולל את סמכותו של אורגן בתאגיד להגיש, בשם התאגיד, ערעור על החלטה בדבר מתן צו לפתיחת הליכים. "הסמכויות" בסעיף 43 לחוק כוללות את כלל הסמכויות שבידי האורגנים של התאגיד למעט הסמכות להגיש ערעור על עצם ההחלטה בדבר מתן צו לפתיחת הליכים, אשר מעבירה את סמכויות האורגנים אל הנאמן. פרשנות החברה לפיה חוק חדלות פירעון קובע "סכום מינימום" להגשת בקשה למתן צו לפתיחת הליכים, מנוגדת להוראותיו. משילוב סעיף 2 ו-9(א) לחוק עולה כי נושה של תאגיד, תהא נשייתו אשר תהא, רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים, אם יצליח להוכיח לבימ"ש שהתאגיד נמצא במצב כלכלי שבו אינו יכול לשלם את חובותיו במועדם. דרך אפשרית להוכחת חדלות פירעון היא באמצעות אחת החזקות המנויות בסעיף 10 לחוק, אולם זו אינה הדרך הבלעדית. אם יצליח המבקש להוכיח כי התאגיד חדל פירעון בכל דרך אחרת, די בכך כדי לעמוד בדרישות סעיף 9(א) לחוק, הקובע כי "הוכחת חדלות פירעון של התאגיד יכול שתיעשה באמצעות חזקה מהחזקות שבסעיף 10". ברי כי נושה רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים גם אם נשייתו אינה עולה כדי הסכום האמור בסעיף 10(א)(1) לחוק. בענייננו, בימ"ש קמא בחן את השאלה האם הנושים הוכיחו שהחברה חדלת פירעון, כמצוות סעיף 9 לחוק. בעשותו כן הסתמך בימ"ש על מספר טעמים שדי בכל אחד מהם, כשלעצמו כדי לקבוע כי החברה חדלת פירעון. אחד הטעמים הוא החלת החזקה שבסעיף 10(א)(1) לחוק בגין חובות החברה לנושים שאינם הנושים בבקשה למתן צו, דבר שעל-פניו מנוגד לסעיף 10(א)(1), העוסק בחובם של הנושים המבקשים את הצו. מעבר לכך שמדובר בטעם אחד בלבד, שגם בהיעדרו הוכח כי החברה חדלת פירעון, בימ"ש קמא הבהיר שהשימוש בחזקה שבסעיף 10(א)(1) לחוק לא נעשה במישרין אלא במסגרת הבחינה הכוללת האם החברה היא חדלת פירעון לעניינו של סעיף 9 לחוק.

במסגרת בחינה כוללת זו נלקח בחשבון היקף החובות של החברה, תוך התייחסות לחזקה שבסעיף 10(א)(1) לחוק כאומדן לשיעור חוב המצדיק קביעה כי החברה חדלת פירעון ובכך לא נפל כל פגם; בנוסף, הקביעה כי החברה חדלת פירעון היא קביעה עובדתית שאין כל מקום להתערב בה, כל שכן כאשר עסקינן בהחלטת בימ"ש של חדלות פירעון, ומכל מקום, החברה הודתה כי הינה חדלת פירעון. אמנם החלטה בבקשה לצו לפתיחת הליכים תיראה כפסק דין לעניין הערעור, כך שניתן לערער עליה בזכות, אך אין היא יוצאת מגדר "החלטה" ולכן, הכותרת הנכונה להחלטת בימ"ש קמא היא "החלטה" ולא "פסק דין".

4. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - שוויון בהסדר נושים) - בימ"ש עמד על **עיקרון השוויון בין הנושים** שהוא אחד העקרונות הבסיסיים ביותר בהליכי חדלות פירעון ועל חשיבות השמירה עליו ופסק כי, נוכח הפגיעה הקיימת במקרה דנן בעיקרון השוויון ובחובת ההגינות המוטלת על כל הצדדים להסדר הנושים, בדין התקבלה החלטה בתיק חדלות פירעון שלא לאשר הצעות לרכישת חברה שניתן לגביה צו פתיחת הליכים.

ע"א 8158/21 **גאבי שוקחה נ' עו"ד אופיר דידי** (04/01/22)

- בית המשפט דחה את הערעור ופסק כי עיקרון השוויון בין הנושים הוא אחד העקרונות הבסיסיים ביותר בהליכי חדלות פירעון. לפי עקרון זה חלק הפירעון שכל נושה יזכה לו יהיה שווה לחלק הפירעון לו יזכו כל יתר הנושים האחרים המצויים באותה דרגה עמו. הפסיקה עמדה על חשיבות עיקרון השוויון שמשמעו כי נושים בעלי מעמד שווה לא יועדפו זה מזה בפירעונם, כי אם ייפרעו מנכסי החייב או החברה בשיעור שווה לפי חובם. בנוסף, שמירה על עיקרון השוויון חיונית, וכל חריגה ממנו, ולו ביחס לנושה אחד, פוגעת בשאר הנושים, בהינתן העובדה כי מסת נכסי החייב או החברה חדלי הפירעון אינה מספיקה על מנת לאפשר את פירעון מלוא החובות ומקטינה את כלל הנכסים העומדים לחלוקה, ובמקביל לכך, את שיעורו של החלק היחסי בפירעון חובות החייב או החברה שישולם לכלל נושיהם. עיקרון השוויון שזור בחוק חדלות פירעון. כך למשל, הסדר פירעון חובות של חייב חדל פירעון הוא בעל אופי קולקטיבי, וככלל הוא שולל את האפשרות להגיש תביעות פרטיות; גם סעיפים בחוק המאפשרים ביטול עסקאות שנעשו בתקופה שלפני מתן צו לפתיחת הליכים הגורעות מקופת הנשייה, הם פועל יוצא של עקרון השוויון; מכאן שלעיקרון השוויון מעמד רם בהליכי חדלות פירעון. אמנם, לא מדובר בעיקרון מוחלט, ולעיתים הוא נסוג מפני שיקולים נוגדים. עם זאת, עקרון השוויון ניצב

כנקודת מוצא בדיני חדלות הפירעון, וכל סטייה ממנו היא בגדר חריג שיש להצדיקו. בהתאם לאמור, **בעניינו, אין מקום להשלים עם התנהלות של תשלום נפרד לנושה מחוץ לגדרי הסדר הנושים, תהא הסיבה אשר תהא**. הצעה "לקניית" קולות במסגרת הצבעה על הסדר נושים אינה יכולה לעלות בקנה אחד עם עיקרון השוויון. אף בהנחה כי ניתן לאשר הסדר נושים גם אם יש בו אי-שוויון מסוים במקרים מתאימים ובהינתן הצדקה לעשות כן, בימ"ש אינו יכול ליתן יד לפרקטיקה הנוגדת את עיקרון השוויון באופן קיצוני ביותר. אמנם, ככלל, בעל התפקיד ובימ"ש יכבדו את רצון הנושים, וככלל, אין בימ"ש מחליף את שיקול דעתם של הנושים בשיקול דעתו שלו. אולם, מתן משקל לעמדת הנושים אינו יכול לאיין את משקלם של עקרונות היסוד שהם עקרון השוויון וחובת ההגינות. הדברים נכונים גם ביחס לאופן ביצוע ההזמנה לרכישת החברה כפי שנקט הנאמן - בדרך של התמחרות, כאשר גם בהליך זה יש להקפיד על כללי הגינות בסיסיים המאפיינים את דיני המכרזים ובכלל זה על הכלל כי אין לאפשר ניהול התמחרות תוך מתן יתרון בלתי הוגן למציע אחד על חשבון חבריו; כל האמור נכון אף מבלי להידרש לבעייתיות הטמונה באי-הסדרת זכויות המערער במניות החברה. קל וחומר שעה שמדובר **בהענקה שבוצעה לידי המערער כחודש לפני פתיחת** הליכי פשיטת הרגל, דבר המהווה **העברה אסורה** ושמא אף הענקה פסולה לפי פקודת פשיטת הרגל; על אלה ניתן להוסיף את התרשמות הערכאה הדיונית שהגיעה למסקנה כי מדובר ב-"העדפת נושה" ללא כל צידוק, הפוגעת בעיקרון השוויון ובחובת ההגינות המוטלת על כל הצדדים להסדר. התערבות בכך תיעשה במקרים חריגים ביותר, כאשר מקרה זה, אינו נמנה עליהם.

5. **בית המשפט העליון** (פש"ר - צירוף צד להליך) - הגשת הבקשה **להצטרף כצד להליך מימוש** זכויות החייב **ולהכיר במערער כנושה מובטח מכוח ההלוואה הראשונה**, במסגרת הליך פשיטת הרגל המתנהל בעניינו של החייב, מהווה הלכה למעשה **ניסיון לעקוף את החלטתו של ביהמ"ש בערעור על תביעת החוב המתוקנת**. אין להלום ניסיון לעריכת "מקצה שיפורים" ביחס לטענות שהועלו בהליך אשר הוכרע זה מכבר; הסכמת צדדים לה ניתן תוקף על ידי בימ"ש הינה מחייבת וסופית ולא ניתן לסגת ממנה אלא בדרכים ובעילות הקבועות בדין.

ע"א 7713/21 **משה גולדשטיין נ' יעקב קרפל** (04/01/22)

- בית המשפט דחה את הערעור וקבע כי טענתו העיקרית של המערער היא כי טרם הוכרעו טענותיו בקשר להערת האזהרה שנרשמה מכוח הסכם ההלוואה הראשונה. אולם לא ניתן לקבל טענה זו. המערער ביקש להצטרף להליך פשיטת הרגל העיקרי, לאחר שניתן תוקף להסכמת הצדדים בערעור שהגיש לביהמ"ש המחוזי. במסגרתה העלה המערער טענות שונות ביחס לתביעת החוב שהגיש במלואה, הן ביחס להלוואה הראשונה והן ביחס להלוואה השנייה. ובכלל זה טען כי יש להכיר בו כנושה מובטח מכוח הערת האזהרה שנרשמה מכוח הסכם ההלוואה הראשונה. לאחר דין ודברים, ניתן תוקף החלטה להודעת הצדדים כי הם מסכימים להצעת ביהמ"ש לפיה תביעת החוב תאושר על סך של 100,000 ש"ח בלבד, בדין רגיל, וזאת בנוגע להלוואה השנייה בלבד. טענתו של המערער כי "מחוץ לפרוטוקול" נאמר לו כי הוא יהיה רשאי להעלות טענות בקשר למעמדו כנושה מובטח מכוח הסכם ההלוואה הראשונה, אין בה כדי לבסס עילה כלשהי. זאת נוכח ההסכמה המפורשת החד-משמעית והברורה לה ניתן תוקף של החלטה, לקבלת מקצת טענות המערער, וזאת רק בנוגע להלוואה השנייה. לא למותר לציין כי הסכמת צדדים לה ניתן תוקף על ידי בימ"ש הינה מחייבת וסופית ולא ניתן לסגת ממנה אלא בדרכים ובעילות הקבועות בדין. מכאן מתבקשת המסקנה כי הגשת הבקשה להצטרף כצד להליך מימוש זכויות החייב ולהכיר במערער כנושה מובטח מכוח ההלוואה הראשונה, במסגרת הליך פשיטת הרגל המתנהל בעניינו של החייב, מהווה הלכה למעשה ניסיון לעקוף את החלטתו של ביהמ"ש בערעור על תביעת החוב המתוקנת. אין להלום ניסיון לעריכת "מקצה שיפורים" ביחס לטענות שהועלו בהליך אשר הוכרע זה מכבר. ממילא אין מקום להידרש לטענות המערער כי לגופם של דברים היה מקום להכיר בו כנושה מובטח לאור הערת האזהרה המקנה לו עדיפות נשייתית. למעלה מן הצורך, הובהר כי שעה שהמערער כלל לא עמד בנטל להוכיח את ערבותו האישית של החייב בגין החוב הנטען בקשר להלוואה הראשונה, אין כל מקום להקיש מעניין ורדי לענייננו.

6. **בית המשפט העליון** (תו"ל - פש"ר) - בימ"ש עמד על **חובת תום הלב הנדרשת מחייב במסגרת הליך של פשיטת רגל**, ופסק כי דין ערעור המערער על פסק דין של בימ"ש המחוזי במסגרתו בוטל צו הכינוס שניתן לו ונדחתה בקשתו להכריז עליו פושט רגל, דחייה, נוכח התנהלותו חסרת תום הלב בהליך.
ע"א 7962/21 **לואי חורי נ' כונס נכסים הרשמי** (22/02/22)

- נקודת המוצא היא כי הליך פשיטת רגל הוא "חסד של המחוקק", וזאת בשל ההזדמנות המוענקת לחייב להיחלץ ממצבו ולהשתקם כלכלית. אולם, היד המושטת כלפי החייב מלווה בדרישה להתנהגות בתום לב מצדו, בפרט מקום שבו הוא זה אשר יזם את הליך פשיטת הרגל. נוכח זאת, יש לוודא שהחייב לא ינצל את החסד שניתן לו לרעה, שכן אין כל הצדקה לתת 'קרש הצלה' לחייב אשר בא לבימ"ש בידיים שאינן נקיות, ואין כל הצדקה לפגוע בנושים כדי לסייע למי שנהג בחוסר הגינות ובחוסר יושר. כחלק מחובת תום הלב המוטלת על החייב, עליו לעמוד במגבלות שהוטלו עליו ובתשלומים החודשיים בהם הוא מחויב לפי צו התשלומים; וכן לשתף פעולה עם בעל התפקיד שמונה לו, ובכלל זה לחשוף את מלוא המידע הנדרש להערכת כלל הכנסותיו והוצאותיו ולהערכת כושר השתכרותו הפוטנציאלי.

7. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - קביעת צו חיוב) - בקביעת התשלום החודשי שעל החייב לשלם במסגרת הליכי פש"ר, יש להתחשב בהכנסתו ובכושר השתכרותו, אך יש להביא בחשבון גם את מסת נכסיו; באין אפשרות סבירה אחרת לפירעון החוב תוך תקופת זמן סבירה, **יש משקל גם לקיומו של נכס** (גם נכס המשמש למגורים), ששוויו גבוה בהרבה ממכלול חובותיו של החייב.

רע"א 3913/22 **אהרון זכאי נ' כונס נכסים הרשמי** (17/08/22)

- הלכה היא כי שיקול הדעת המוקנה לביהמ"ש של חדלות פירעון הוא רחב, לאור מומחיותו והתרשמותו הישירה מבעלי הדין ומנסיבות העניין. לכן, ככלל, ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בשיקול הדעת הזה, אלא במקרים חריגים בהם הערכאה הדיונית לא איזנה באופן ראוי בין צרכי החייב לבין האינטרסים של הנושים. הדברים האמורים נכונים גם ביחס לשאלת כושר ההחזר של פושט הרגל, ובהתאם לכך גם גובה התשלומים החודשיים שיושתו עליו. לא נמצא כי המקרה דנא מצדיק חריגה מכלל זה. הליך פשיטת רגל אמור לאזן בין השאיפה להשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים תוך חלוקה צודקת ויעילה של נכסי החייב; לבין שמירה על יכולתו של החייב להתקיים בכבוד חרף חובותיו ותוך שמובא בחשבון גם האינטרס בשיקומו. ראשית, בקביעת התשלום החודשי שעל המבקש לשלם יש להתחשב בהכנסתו ובכושר השתכרותו, אך יש להביא בחשבון גם את מסת נכסיו. אכן, אחת התכליות המרכזיות של הליך פשיטת הרגל היא בשמירה על כבודו של החייב ולכן, ככל שניתן, יש להימנע ממימוש בית המגורים שלו. יחד עם זאת, יש לאזן שיקול נכבד זה עם השאיפה להשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים ועם

העיקרון לפיו "התחייבויות יש לקיים". כן יש להביא בחשבון את המשמעות של פריסת החוב למשך תקופה ארוכה של עשרות שנים על זכויות הנושה, בעיקר נוכח הקביעה כי המבקש לא ישלם תוספת ריבית אלא הפרשי הצמדה בלבד. משכך, ובאין אפשרות סבירה אחרת לפירעון החוב תוך תקופת זמן סבירה, יש משקל גם לקיומו של נכס (גם כאשר מדובר בנכס המשמש למגורים), ששוויו גבוה בהרבה ממכלול חובותיו של המבקש. שנית, עיון בטענות המבקש מעיד כי לכאורה גם פריסה רחבה יותר של תשלומים ממילא לא תוכל להועיל לו. בהתאם לגישתו של המבקש עצמו, נוכח מצבו הכלכלי, הוא לא יוכל לעמוד בכל פריסת תשלומים שהיא שתיקבע לו, למעט הפריסה המבוקשת על ידיו בסכום של 150 ₪ לחודש. פריסה כזו משמעה פירעון של החוב במשך תקופה של עשרות שנים, תקופה שהיא ארוכה הרבה יותר מדי, ולא ניתן להצדיקה במסגרת האיזון בין זכויות החייב לבין אלה של הנושים. למעלה מהצורך, ביהמ"ש מתייחס לעובדה שהנושה העיקרית של המבקש היא חברה שרכשה את חובו של המבקש מנושה אחרת וכי החוב נרכש על ידי הנושה במחיר נמוך יותר מגובה החוב. לכן לכאורה אם ישולם לה חובו של המבקש במלואו, תקבל הנושה סכום העולה על זה שהיא שילמה עבורו ; ביהמ"ש סבור כי לעובדה זו צריך להינתן משקל מצומצם. זאת מאחר שאם ייקבע כי שבמקרה בו **הנושה היא חברה שרכשה את החוב מנושה אחר**, היא לא תהיה זכאית לפירעון החוב במלואו (גם אילו הנושה המקורי היה זכאי לכך), הדבר יביא להפחתת הסכומים שחברות כאלה יהיו מוכנות לשלם עבור רכישת חובות. תוצאה כזו תפגע כמובן בנושים מקוריים המבקשים לעיתים למכור חובות כאלה, ולכן – בהסתכלות רוחבית, היא איננה תוצאה רצויה.

8. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - הפטר) - לפנינו ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת (השופט א' זגורי) במסגרתה בוטל צו הפטר שניתן למערער.
ע"א 5028/22 **יצחק סיבוני נ' שגיא רוזנק בתפקידו כנאמן לנכסי ה יצחק סיבוני** (28/09/22)

- צו הפטר דינו כדין כל צו בפשיטת רגל, ולפיכך נתונה לבית המשפט הסמכות לעיין בו עיון חוזר (לבטלו או לשנותו) . סעיף 181 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980. נקודת המוצא היא כי היד המושטת כלפי החייב בהליך של פשיטת רגל שהינו בבחינת "חסד של המחוקק", מלווה בדרישה להתנהלות בתום לב, דרישה אשר משתרעת על כל שלבי ההליך – מתחילתו

ועד אחריתו, כפי שנקבע לא פעם בעבר, התנהלות חסרת תום לב מצד החייב לאחר מתן צו ההפטר או כזו שנתגלתה לאחריו בדיעבד, הינה מסוג המצבים המובהקים אשר עשויים להצדיק ביטולו של צו ההפטר שאינה חלה בענייננו, המייחדת הוראה מפורשת לעניין ביטול הפטר בין היתר בשל התנהגות חסרת תום לב שהתגלתה בדיעבד. כך למשל נפסק בעבר כי דיווח שקרי של חייב לגבי זכויותיו הכלכליות מצדיק ביטול צו הפטר. וכך גם כאשר התברר בדיעבד שפושט הרגל הסתיר. **בענייננו, מדובר בנסיבות מובהקות המצדיקות ביטול צו הפטר**. התירוצים והאמתלות שבפי המערער, אין בהם כדי לסתור את העובדות המהותיות שהתבררו בדיעבד ובחלוף שנתיים ממועד מתן ההפטר – **כי הוא בעל זכויות בנכס אשר הוא לא הצהיר לגביו דבר בזמן ההליך**, ואף לא לגבי הסכם הגירושין אשר לטענתו מצביע על העברת הבעלות ממנו לגרושתו. המערער, אשר עמד בנחרצות בהליך בבית המשפט המחוזי על הטענה כי הסכם הגירושין הועבר לידיעת הנאמן, בערעור שלפנינו טוען רק כי "ככל הזכור לו" כך נעשה. רישום הנכס על שמו אינו שנוי במחלוקת וכך גם ההתכתבויות השונות שבהן הוא מציג עצמו כבעלי הנכס מול רשות עירונית. בנסיבות אלו, לא נפל כל פגם בקביעת בית המשפט המחוזי כי מדובר בהתנהלות חסרת תום לב באופן מובהק, המצדיקה ביטול צו ההפטר. הערעור נדחה אפוא. לפנים משורת הדין, משלא התבקשה תשובה לערעור ובהתחשב במתכונת הדיונית שבה ניתנה ההכרעה ובמהות ההליך, לא ייעשה צו להוצאות.

9. **בית המשפט העליון** (פש"ר – קביעת תכנית פירעון) - בקשת רשות ערעור על פסק דין של בימ"ש המחוזי, בו אושרה תכנית פירעון בעניינו של החייב. המבקשת טוענת כי התנהלות החייב נגועה **בחוסר תום לב**, וכי לא ניתן משקל מספק להתנגדות הנושים שנכחו בדיון, המהווים 80% מהנשייה, בפרט שעה שמדובר בהליך שנפתח לבקשת נושה.

רע"א 5966/22 **פוליבה בע"מ נ' כונס הנכסים הרשמי (26/10/22)**

- בית המשפט העליון מפי כב' השופט **ד' מינץ** ובהסכמת השופטים כב' השופטת **י' וילנר** וכב' השופט **ח' כבוב** נתן רשות ערעור, דחה את הערעור ופסק כי לבית המשפט של פשיטת רגל נתון שיקול דעת רחב לאור מומחיותו הייחודית בתחום כמו גם התרשמותו הישירה מבעלי הדין, מראיותיהם ומכלל נסיבות העניין, וערכאת

הערעור לא תתערב בו בנקל. זאת גם ביחס להחלטות שעניינן אישור תכנית פירעון לגבי חייב ומתן הפטר מותנה. מקרה זה **אינו נמנה** על המקרים המצדיקים התערבות בשיקול דעתו של בימ"ש המחוזי. להליך פשיטת רגל מספר תכליות שלובות: מתן אפשרות לחייב שנקלע בתום לב לחובות לפתוח דף חדש בחייו; כינוס נכסי החייב וחלוקתם באופן יעיל ושוויוני בין נושיו והגנה על זכותם הקניינית; הגנה על האינטרס הציבורי שבקיום הליכי מסחר וכלכלה תקינים. תכליות אלה עומדות בעינן בכל הליך פשיטת רגל באשר הוא, בין אם הוא נפתח לבקשת נושה ובין אם הוא נפתח לבקשת חייב. העובדה שהליך מסוים נפתח לבקשת נושה, אין פירושו כי טובת החייב נזנחת מאחור וכי אין ליתן לה משקל. השאיפה לאפשר לחייב לפתוח דף חדש בחייו עומדת בעינה אף במקרים בהם לא הוא הביא את עניינו לפתחו של בימ"ש. כפועל יוצא מכך, העובדה שהתברר כי אין עוד תועלת לנושים בהליך שנפתח לבקשת נושה אינה מביאה אוטומטית למסקנה כי יש להורות על ביטול ההליך. בימ"ש רשאי להיעתר לבקשת חייב למתן הפטר או להותרת ההליך על כנו חרף היעדר התועלת לנושים, ובלבד שהחייב עמד בחובה המוטלת עליו לנהוג בתום לב במסגרת ההליך. אמנם מתן אפשרות לחייב לנצל את הליך פשיטת הרגל ולקבל הפטר מחובותיו כרוכה, כשם שכל הליך פשיטת רגל כרוך, בפגיעה באינטרס הנושים ובזכות הקניין שלהם. לא אחת, אם לא כמעט תמיד, נמחק חלק נכבד מחובות החייב כלפיו נושיו. ברם, שקלול האינטרסים של החייב מצד אחד ושל נושיו מצד שני הוא אינהרנטי להליך פשיטת הרגל, אשר ביסודו עומדות תכליות המושכות את "השמיכה הקצרה" לכיוונים שונים. ההכרעה בשאלה איזה אינטרס יגבר היא תוצאה של איזון המבוסס על מכלול נסיבות העניין. בענייננו, בימ"ש שקל את כלל נסיבות העניין והחליט ליתן לחייב הפטר מותנה. בימ"ש נתן דעתו למחדלי החייב במסגרת ההליך, אך מצא כי אין בהם כדי להטות את הכף לעבר דחיית בקשתו. זאת כאמור בשים לב לגילו הצעיר; לנסיבות היקלעותו להליך; ליכולת הפירעון שלו, ובכלל זה לטענות לעניין כושר השתכרותו של החייב; לגובה צו התשלומים שהושת עליו בתחילת ההליך; לכך שהסכום המוצע בתכנית הפירעון שווה ערך ל-50 תשלומים חודשיים של 5,000 ₪ כל אחד, ומדובר במשך זמן סביר להימשכות הליך חדלות פירעון; לכך שהדירה בה הוא מתגורר אינה שייכת לו; ולכך שביטול ההליך לא יניב תוצאות טובות יותר לנושים זולת רדיפת החייב ללא תכלית. בימ"ש הביא בחשבון את מכלול השיקולים הרלוונטיים לעניין ואיזן כדבעי בין האינטרסים השונים, והחלטתו אינה מגלה כל עילה להתערבות.

10. **בית המשפט העליון** (פש"ר - עיון חוזר) - בקשת רשות ערעור על החלטת בימ"ש מחוזי, בה נדחתה בקשת המבקש לעיון מחדש בהחלטה בגדרה נדחתה בקשתו להורות על ביטול צו ההפטר שניתן בעניינו לצורך בדיקה מחודשת של הכרעת החוב של הנאמן בתביעת החוב של הנושה העיקרית של המבקש היא המשיבה 3 – גרושתו, ביחס לחוב נטען שמקורו בחלוקת רכושם המשותף.

רע"א 6301/22 **שלמה איפרגן נ' עו"ד רן שובל** (21/11/2022)

- נטען כי הקיזוזים של הנאמן בקשר עם כספים ששילם עבור המשכנתא על בית המגורים מוטעים באופן שגרמו לו להפסד. ביהמ"ש המחוזי עמד על כך שהכרעת החוב היא הכרעה חלוטה, וכי ניתן צו הפטר בעניינו של המבקש אשר סיים את הליך פשיטת הרגל בעניינו ואין מקום להידרש לדיון בסוגיות שהוכרעו ובהחלטות שהפכו לחלוטות. עוד הובהר כי זכות הטיעון של המבקש אינה נפגעת והוא רשאי להביא את טענותיו בעניין חוב המזונות, קיזוז הכספים וההתחשבנויות כספיות בינו לבין הנושה בהליכי הוצאה לפועל.

על כך בר"ע זו, ביהמ"ש העליון כב' השופטת **ר' רונן** דחתה את הבקשה מהטעמים הבאים: ראשית הודגש כי אף שמדובר בבר"ע על החלטה מיום 6.6.22, בבקשה לעיון מחדש בהחלטה מיום 3.5.22, הלכה למעשה, תוקף המבקש בבקשה דנן את ההחלטה מיום 3.5.2022. המועד להגיש ערעור על החלטה זו חלף. אין מקום לאפשר למבקש "לעקוף" את המועדים שנקבעו בדין בדרך של הגשת בקשת רשות ערעור על ההחלטה נושא הבקשה דנן. למעשה, די בכך כדי לדחות את הבקשה. למעלה מן הצורך, הובהר כי גם לגופם של דברים לא נמצא להתערב בהחלטה מיום 6.6.2022 או בהחלטה מיום 3.5.2022. **הכלל הוא כי לא תתקבל בקשה לעיון חוזר במקרים שבהם הטענות המועלות בבקשה הן ערעוריות באופיין או כאשר לא חל שינוי נסיבות המצדיק את שינוי ההחלטה**. במקרה דנן, המבקש לא הצביע על שינוי נסיבות או גילוי עובדה חדשה שלא הייתה ידועה בזמן מתן ההחלטה מיום 3.5.2022, המצדיקה עיון מחדש בה. לשיטת המבקש, יש לעיין מחדש בהחלטה מיום 3.5.2022 מהטעם שלאחר בדיקה נוספת התברר לו שאין צורך בהחייאת ההליך שכן הוא עודנו תלוי ועומד בפני בימ"ש קמא. אלא שלא הייתה כמובן כל מניעה שהמבקש יערוך בירור כזה (שהוא משפטי ולא עובדתי) אף קודם לכן. ממילא העובדה שלא כל הדיבידנדים חולקו עדיין, אינה משנה את הנימוקים העומדים בבסיס ההחלטה מיום 3.5.2022 שלפיה הכרעת החוב ובכלל זה ההכרעה ביחס

לתביעת החוב של הנושה הפכה לחלוטה. טענה נוספת של המבקש היא כי ביום בו ניתנה ההחלטה מיום 3.5.2022, ניתן גם פסק-דין בערעור על פסק הדין בבימ"ש לענייני משפחה שחייב לעדכן את הקיזוזים בין הצדדים. גם נסיבה זו אינה מצדיקה עיון מחדש. הכרעת החוב של הנאמן שהפכה לחלוטה, אינה מתיימרת להכריע בכלל החובות של המבקש והנושה אלא רק בחובות שהיו לפני הנאמן בעת מתן ההחלטה. כפי שציין בימ"ש קמא, זכות הטיעון של המבקש ביחס לחובות של הנושה כלפיו, בין היתר מכוח פסק הדין בערעור בביהמ"ש לענייני משפחה, אינה נפגעת והוא רשאי להביא את טענותיו בהקשר זה במסגרת הליכי ההוצאה לפועל המתנהלים ביחס לחוב המזונות. לעניין הקביעה שהכרעת החוב הפכה חלוטה צוין בין היתר כי צו ההפטר בעניינו של המבקש ניתן ביום 3.12.2020, והכרעת החוב בתביעת הנושה ניתנה ביום 30.6.2021. בהתאם לסעיף 184 לפקודה, ערעור על החלטת נאמן לפי סעיף 150 לפקודה יש להגיש בתוך 45 ימים מכאן כי על המבקש היה להגיש ערעור עד ליום 30.9.2021. המערער לא הגיש ערעור במועד ולא ביקש להאריך את המועד להגשת הערעור. חלף זאת, הגיש המבקש ביום 16.3.2022 בקשה במסגרתה הוא ביקש להשיג על הכרעת החוב. בקשה זו הוגשה בחלוף למעלה משמונה חודשים מהכרעת החוב, מבלי שהמבקש הצביע על טעם מיוחד שאף היה מצדיק מתן אורכה. בהקשר זה צוין כי אין בטענת המבקש בדבר החלפת הייצוג כדי להוות טעם מספק לאיחור הניכר בבקשתו וכדי לפגוע בעקרון סופיות הדיון. לא זו אף זו; המבקש העלה טענות חדשות כנגד הכרעת החוב וחישוב הקיזוזים שערך הנאמן במסגרתה. אף לגופם של דברים, אין זה מתפקידו של ביהמ"ש לבדוק את תביעת החוב ולהתערב בהכרעת החוב אלא אם כן הוגש ערעור, כאשר גם אז ההתערבות היא מצומצמת עד מאד. כעולה מתיאור השתלשלות העניינים, הנאמן אפשר למבקש ולנושה להעלות בפניו את טענותיהם ביחס לתביעת החוב והקיזוזים ביניהם. בסופו של דבר הנאמן נתן הכרעה מנומקת ומפורטת לאחר ששקל ובחן את מלוא טענות הצדדים. טענותיו של המבקש אותן הוא מעלה כיום ביחס לתשלום נוסף שבוצע על-ידיו, כלל לא הוצגו בפניו קודם לכן. עוד הובהר, כי מעמדתו של הנאמן כפי שהיא עולה מכתבי בית-הדין עולה כי הוא לא הגיע לכלל מסקנה כי נפלה טעות בהכרעת החוב ובחישובים שערך במסגרתה. כל שציין הנאמן הוא שככל שטענת המבקש הייתה מועלית בזמן אמת, הוא היה בוחן אותה ומאפשר לנושה להתייחס אליה. משכך, בקשת המבקש אף אינה עומדת בתנאי תקנה 95(ב) לתקנות פשיטת הרגל, שלשונה: "נמנע הנאמן מלהגיש לביהמ"ש בקשה כאמור, רשאי החייב, או כל נושה,

או הכונס הרשמי, לבקש מביהמ"ש לבטל תביעה שאושרה שלא כיאות או להפחית את סכומה". תקנה זו מאפשרת לחייב לבקש מביהמ"ש לבטל תביעת חוב, אולם תנאי מקדים הוא כי הנאמן בתביעת החוב מצא שהתביעה אושרה שלא כיאות אך נמנע מלהגיש בקשה לבטלה בהתאם לסמכות הנתונה לו בתקנה 95(א). אם כן, משהפכה הכרעת החוב **לחלוטה** ומשהמערער לא הגיש ערעור במועד ולא ביקש להאריך את המועד להגשת הערעור – לא נמצא מקום להתערב בהחלטה לדחות את בקשתו מיום 16.3.2022, להורות על ביטול צו ההפטר ולאפשר למבקש להגיש את השגותיו בעניין הכרעת החוב ביחס לתביעת החוב של הנושה.

12. **בית המשפט העליון** (פש"ר - החלטה דיונית) - בקשת רשות ערעור על החלטת ביהמ"ש המחוזי במסגרתה נדחתה בקשת המבקשת **להצטרף כצד להליך של בקשה לביטול הענקה** שהגיש המשיב 1, בה עתר המנהל המיוחד לביטול השעבוד שהוטל על זכויות החייב (המשיב 4) בנכס מקרקעין לטובת המשיבה 2. המבקשת היא גרושתו של החייב. רע"א 7907/22 **אנה נתנאלוב נ' עו"ד ניר ויינרמן, בתפקידו כמנהל המיוחד לנכסי החייב** (12/12/2022)

- ביהמ"ש העליון כב' השופט **ר' רונן** דחה את הבקשה בקבעו: החלטות שעניין צירוף בעל דין כצד להליך הן החלטות **בעלות אופי דיוני**, המסורות לשיקול דעתה הרחב של הערכאה הדיונית. משכך, תימנע ערכאת הערעור בד"כ מלהתערב בהחלטות מסוג זה, למעט במקרים חריגים. הדברים נכונים ביתר שאת כאשר מדובר בבימ"ש של חדלות פירעון, וזאת לנוכח מומחיותו הייחודית והתרשמותו הישירה מבעלי הדין ומכלל נסיבות העניין. לא נמצא כי המקרה דנן מצדיק סטייה מהכלל האמור. בימ"ש קמא נתן דעתו לטענות המבקשת ביחס לצירופה להליך, והגיע למסקנה כי אין מקום להיעתר לבקשתה. זאת, בשים לב לכך שעניינה של הבקשה לביטול הענקה בטענות הנוגעות רק לשעבוד שהעניק החייב למשיבה 2 על זכויותיו בנכס. בהתאם, הבקשה אינה נוגעת במישרין לזכויותיה של המבקשת בנכס או לחלקה ביתרת התמורה שהתקבלה ממימושו (המופקד בקופת הפירוק של המשיבה 2). לא נמצא כי נפל פגם בהחלטה זו, לא כל שכן כזה המצדיק את התערבות ערכאת הערעור. מסקנה זו עומדת בעינה גם אם נניח כי יש ממש בטענת המבקשת כי להכרעה בבקשה לביטול הענקה עשויות להיות השלכות עתידיות ביחס לזכויותיה בכספי התמורה שהתקבלו ממימוש הנכס. זאת מאחר שאין בטענה זו כשלעצמה כדי להצדיק בהכרח את צירופה של המבקשת כצד להליך בירור הבקשה. ככל

שלאחר ההכרעה בבקשה לביטול הענקה תהיה המבקשת סבורה כי יש בה כדי להשליך באופן כזה או אחר על זכויותיה, היא תוכל לפנות בהליך משפטי מתאים ולהעלות את טענותיה. זאת, בין אם במסגרת הליך הפירוק של המשיבה 2 בו נדונו כבר טענות המבקשת ביחס לחלקה בתמורה ממימוש הנכס; ובין אם במסגרת הליך לביטול פסק הדין המוסכם שניתן בתביעה שהגישה המשיבה 2 נגד החייב, המבקשת וקרובי משפחה נוספים. יובהר כי אין באמור לעיל משום הבעת עמדה כלשהי ביחס להליך הנכון בו על המבקשת לנקוט במידת הצורך, או ביחס לתוצאותיו של הליך כזה, ככל שיינקט.

13. **בית המשפט העליון** (פש"ר - תום לב) - ערעור על החלטת בימ"ש מחוזי, במסגרתה בוטל הליך פשיטת הרגל בעניינו של המערער. החלטתו של ביהמ"ש, עליה ביסס ביהמ"ש את פסק דינו נשוא הערעור, הושתתה על שני אדנים: היעדר תוחלת להליך, להועיל לנושים או לסייע לחייב לפתוח דף חדש, לאור גובה החוב שאינו בר-הפטר, והעובדה שהמערער אינו עושה את המוטל עליו במסגרת ההליך.

ע"א 4836/22 **שלמה קוליש נ' עו"ד שמואל מיכאל** (11/12/2022)

- ביהמ"ש העליון כב' השופט **ד' מינץ**, בהסכמת השופטים **י' עמית** ו**י' וילנר** דחה את הערעור על הסף מהטעמים הבאים: לביהמ"ש של פשיטת רגל נתון שיקול דעת רחב לאור מומחיותו הייחודית בתחום כמו גם התרשמותו הישירה מבעלי הדין ומנסיבות העניין. מקרה זה אינו נמנה על המקרים החריגים המצדיקים התערבות בשיקול דעתו של ביהמ"ש של פשיטת רגל. הליך פשיטת הרגל נועד לשרת מספר תכליות שלובות אשר קיים ביניהן מתח פנימי מובנה: מתן אפשרות לחייב שנקלע בתום לב לחובות לפתוח דף חדש בחייו; כינוס נכסי החייב וחלוקתם באופן יעיל ושוויוני בין נושיו והגנה על זכותם הקניינית; והגנה על האינטרס הציבורי שבקיום הליכי מסחר וכלכלה תקינים. כך גם, הליך פשיטת הרגל טומן בחובו מיניה וביה מחיר של פגיעה באינטרס הנושים ובזכות הקניין שלהם, שכן לא פעם נמחק חלק נכבד מחובות החייב כלפיהם. אחד מהאמצעים החשובים ליישב בין התכליות השונות הפועלות בהליכי פשיטת רגל, מתמקד בדרישה לתום לב מצד החייב, המתפרשת לא רק על שלבי ההליך מתחילתו ועד סופו, כי אם גם על שלב יצירת החובות. מקום שבו נהג החייב בחוסר תום לב, הדבר יעמוד לו לרועץ בעת שיבקש להותיר את ההליך על כנו חרף היעדר תועלת בהמשך קיומו. בענייננו, בהתחשב

במכלול נסיבות העניין, ביהמ"ש אינו סבור כי האיזון בין התכליות השונות אליו הגיע ביהמ"ש המחוזי מצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור. המערער לא עמד בחובות המוטלות עליו. בין היתר, הוא נמנע מלמצות את כושר השתכרותו; העביר באיחור למנהל המיוחד מסמכים שנדרש להעביר; הפחית על דעת עצמו את גובה התשלום החודשי שהושת עליו לשלם; על אף שהצהיר בתחילת ההליך שהוא גר בגפו, למנהל המיוחד נודע "בדרך אגב" כי הוא נישא בשנית והוא מנהל משק בית משותף עם רעייתו. על כך ואולי אף מעל הכל, נוספות נסיבות יצירת חובותיו. מקור החובות, על פי גרסתו של המערער עצמו, בחובות שצבר לרשויות המס האמריקאיות אשר ראו לנכון לפטור אותו מהם בהליך פשיטת רגל, אולם הפטר זה בוטל לאחר שהתברר כי המערער הסתיר ירושה שקיבל מאביו במהלך ההליך. דבר זה הוביל ליצירת חובות נוספים בישראל, בין היתר לרשות המסים ולמוסד לביטוח לאומי. התנהלות שיטתית זו של התחמקות מתשלום מס ודאי אינה עולה בגדרי התנהלות בתום לב. רחוק מכך. החלטתו של ביהמ"ש, עליה ביסס ביהמ"ש את פסק דינו נשוא הערעור, הושתתה על שני אדנים: היעדר תוחלת להליך לאור גובה החוב שאינו בר-הפטר, והעובדה שהמערער אינו עושה את המוטל עליו במסגרת ההליך. ביהמ"ש נתן למערער הזדמנות להציע הצעה אשר יהיה בה כדי לגלם תועלת בהמשך ההליך ואשר תצדיק הימנעות מביטולו, ולהסיר את מחדליו. אולם חרף ההזדמנויות החוזרות ונשנות שניתנו לו, לא עלה בידיו לפעול בהתאם להחלטה האמורה. לפיכך, בחלוף כמעט שנה מיום שניתנה ההחלטה האמורה, הורה ביהמ"ש על ביטול ההליך. בנסיבות העניין המפורטות לעיל, ובשים לב להתנהלות המערער בעת צבירת החובות, לא נפל כל פגם בהכרעת ביהמ"ש המחוזי המורה על ביטול ההליך. טענות המערער כי עדיין קיים סיכוי לא מבוטל שהוא יצליח להביא להפחתת חובותיו לרשות המסים, אינן יכולות לסייע לו עוד בעת הזו. זאת שעה שניתן למערער פרק זמן ממושך לפעול להפחתת החוב, והדבר לא צלח בידו.

14. **בית המשפט העליון** (פש"ר – תום לב) - ערעור על פס"ד מחוזי בגדרו הורה ביהמ"ש על ביטול הליך פשיטת הרגל בעניינה של המערערת ודחה את בקשתה למתן הפטר. בימ"ש קמא קבע, בין ־ היתר, כי התנהלותה חסרת תום הלב של המערערת בהליך ואין ספור הקשיים שהערימה בניהולו, אינם מאפשרים ליתן לה צו הפטר וההליך יסתיים בביטולו.
ע"א 8055/22 **שולמית אייל נ' יניב אינסל** (28/12/2022)

- בית המשפט העליון כב' השופט **י' עמית**, בהסכמת כב' השופטים **ד' מינץ וי' וילנר** פסק: דין הערעור להידחות על הסף לפי תקנה 138(א)(1) לתקסד"א החדשות אף מבלי להידרש לתגובת המשיבים. נקודת המוצא היא כי לביהמ"ש של פשיטת רגל נתון שיקול דעת רחב לאור מומחיותו בתחום, התרשמותו הישירה מבעלי הדין ומכלל נסיבות העניין. משכך, ערכאת הערעור ממעטת להתערב בשיקול הדעת של ביהמ"ש של חדלות פירעון, ובמיוחד כאשר מדובר בקביעות שבעובדה הנסמכות על מכלול הנתונים שהובאו בפני הערכאה הדיונית. כידוע, עקרון יסוד בהליכי פשיטת רגל הוא חובת תום הלב המוטלת על החייב לכל אורך שלבי ההליך – החל משלב יצירת החובות, דרך הליכי פשיטת הרגל ואפילו לאחר קבלת ההפטר. הרציונל לכך הוא שהליכים אלו הם בבחינת "חסד של המחוקק", שכן ניתנת לחייבים ההזדמנות להיחלץ ממצבם ולהשתקם כלכלית. על כן, "אין כל הצדקה לתת 'קרש הצלה' לחייב אשר בא לבית-המשפט בידיים שאינן נקיות, ואין כל הצדקה לפגוע בנושים כדי לסייע למי שנהג בחוסר הגינות ובחוסר יושר". במקרה דנא המערערת הערימה קשיים רבים הן על המשיבים והן על בתי המשפט לאורך ההליך כולו. המערערת נמנעה מהגשת הדו"חות החודשיים כנדרש; לא שיתפה פעולה עם הנאמן שנאלץ להגיש שלוש בקשות למאסרה; לא עמדה בצו התשלומים החודשי שהושת עליה; צברה חוב פיגורים ביחס לתקופה לא מבוטלת ולא שילמה את מלוא ההוצאות שנפסקו כנגדה על ידי בימ"ש זה. בכל הנוגע לדירת מגוריה, המערערת עשתה כל שביכולתה כדי להכשיל את מימושה, ובתוך כך, נקטה בהליכי סרק רבים שנדחו פעם אחר פעם על ידי בימ"ש זה; ניסתה לסכל את השלמת המכירה וסירבה לפנות את דירתה באופן שדרש מהנאמן להציב שמירה על דירת המגורים, לשכור קבלן פיצוי, להחליף את המנעולים ועוד. התנהלות המערערת הובילה להוצאות נוספות מרובות, אשר יכלו להיחסך הן מעצמה, הן מקופת הכינוס והן מאוצר המדינה. כ"כ, ביהמ"ש דוחה את טענת המערערת ולפיה פסק דינו של בימ"ש קמא מפר את מתווה הסיום שלכאורה נקבע בעניינה בע"א 838/18. בפסק הדין נקבע כי "לאחר שיבוצעו הצעדים הנדרשים למימוש הדירה ותתקבל התמורה, ברוח הדברים שנאמרו על ידי הנאמן והכונס, ניתן יהיה לנקוט בצעדים המתאימים למתן הפטר למערערת". אכן, ביהמ"ש הלך כברת דרך לקראת המערערת וקבע, בין היתר, כי דירת המגורים תימכר כפנויה, כך שמועד הפינוי יחול לכל המוקדם ביום 1.5.2019 על מנת ליתן למערערת ולילדיה שהות מספקת להתארגנות, וכספי התמורה יתחלקו מחצה מחצה, בינה ובין קופת הנשייה. עם זאת, וכפי שעולה מההחלטות שצוטטו ומפסק

דינו של בימ"ש קמא, המערערת בחרה לפעול בדרכים אחרות, תוך סיכול ועיכוב הליך המימוש של הדירה, הגם שניתנו לה הזדמנויות רבות לתקן את דרכיה. משאלו הם פני הדברים, התנהלותה של המערערת היא זו שהביאה לביטול ההליך ולאי מתן צו הפטר, ואין לה אלא להלין על עצמה.

15. **בית המשפט העליון** (חדל"פ – ברירת חובות) - עניינם של הערעורים בפסק דינו של ביהמ"ש המחוזי **במרכזו ניצבת השאלה: מהו מעמד חובות החברה כלפי מי שהיה בעל השליטה בה, במסגרת הליכי הפירוק**.

ע"א 8131/20 **חנן שחף נ' א.י. אלקטרוניקה בע"מ** (14/02/2023)

- מדובר בשני סוגים של חובות: חוב עבר בסך של כ-1.5 מיליון ₪ וכספי מימון שהעמיד בעל השליטה לטובת החברה בתקופת ההפעלה ע"י כונס זמני, באישור ביהמ"ש, בסך 900,000 ₪. בימ"ש קמא כי חוב העבר הוא בגדר חוב נדחה. ביחס לכספי המימון בימ"ש קמא שלל את האפשרות לראות בהם כבעלי מעמד של הוצאות חדלות פירעון. לאחר עיון בטיעוני הצדדים ושמיעת באי כוחם בדיון, הוצע להם כי ערעור בעל השליטה ביחס לחוב העבר וערעור הנושה יידחו, ולעומת זאת ערעור בעל השליטה ביחס לכספי המימון יתקבל, במובן זה ש-900,000 ₪, בניכוי יתרת כספי הכינוס (שיועברו ע"י הכונס הזמני לבעל השליטה), ישולמו ע"י המפרק בדין קדימה ראשון כהוצאות הליך חדלות הפירעון. כלל הצדדים, למעט הנושה, קיבלו הצעה זו. ביהמ"ש העליון מפי כב' המשנה לנשיאה **ע' פוגלמן**, כב' השופטת **ד' ברק-ארז** וכב' השופט **ע' גרוסקופף** קבעו כי לכספי המימון יינתן מעמד של הוצאות הליך חדלות הפירעון, והם ייפרעו ע"י המפרק **ראשונים** מתוך קופת הפירוק. בימ"ש קמא אישר בשעתו כי כספי המימון ייהנו ממעמד של הוצאות כינוס וישולמו בדין קדימה ראשון, אולם בפסק הדין סרב להעניק לכספי המימון עדיפות כלפי קופת הפירוק, וזאת בעיקר לאור כך שייחס לבעל השליטה התנהלות שלא בתום לב במסגרתה ניסה להשתלט על החברה בתמורה מופחתת. הנושה תומכת בעמדת בימ"ש קמא, וטוענת כי למצער אין להכיר במלוא ההוצאות שהוציא הכונס הזמני על הפעלת החברה, משלשיטתה בימ"ש קמא אישר בהחלטותיו להוציא בפועל רק 450,000 ₪, ולא מעבר לכך. בעניינים אלה אין ביהמ"ש העליון רואה עין בעין עם בימ"ש קמא ועם הנושה. ראשית, בהתנהלות בעל השליטה לא נמצא דופי, ודאי לא כזה המצדיק שלילת העדיפות שראוי להקנות לגורם המממן את הוצאות הליכי הכינוס במסגרת הליכי הפירוק. החברה הגיעה למסקנה כי אין ביכולתה

להמשיך בפעילותה, והודיעה לבעל השליטה כי אינה יכולה לפרוע את חוב העבר כלפיו. לאור זאת, פתח בעל השליטה בהליכי כינוס הנכסים בפיקוח ביהמ"ש. במסגרת הליכים אלה נעשה בתחילה ניסיון לגיטימי למכור את החברה כ"עסק חי", ולשם כך היה צורך בקבלת מימון. בעל השליטה הסכים להעמיד מימון זה, ואולם דרש, וקיבל, התחייבות שיוגדר כהוצאות כינוס, אשר ייפרעו ראשונות מכל תמורה שתושג בעבור החברה. בכך ודאי שלא נפל פגם בהתנהלותו, שהרי אם היה הכונס הזמני מצליח במשימתו, היו נהנים מכך כלל הנושים ובעלי העניין בחברה. משהתברר כי הניסיון למכור את החברה כ"עסק חי" לא עלה יפה (סיכון מובנה בניסיון למכור חברות), הועברה החברה למפרק, כדי שינסה לממש את נכסיה. משהצליח המפרק בכך, אין כל הצדקה שלא תינתן קדימות, כפי שהובטח בהחלטה שיפוטית, לכספי המימון שאיפשרו את הניסיון למקסם את הערך שניתן היה להפיק מהחברה. אכן, בימ"ש קמא סבר כי הצעותיו של בעל השליטה לרכוש את החברה תמורת סכומים נמוכים משמעותית מאלה שהתקבלו מהמכירה לצד שלישי מלמדים על חוסר תום ליבו. ואולם, הצעות אלה ניתנו לאחר שבעל השליטה כבר השקיע בחברה 900,000 ₪. על רקע זה, אין מדובר במי שניסה לרכוש את החברה ב"נזיד עדשים", ובכל מקרה אין בעניין זה כדי להצדיק שלילת העדיפות שניתנה, בדין, לכספי המימון. שנית, טעם נוסף בבסיס קביעת בימ"ש קמא הוא כי הפעלת החברה לא הובילה בסופו של דבר להשאת ערך החברה ואף הסבה נזק לנושיה. ואולם, הנמקה זו מעוררת קושי. **השאלה האם יש להכיר בכספי המימון כהוצאות הליך חדלות הפירעון צריכה להיבחן במועד אישור תכנית ההפעלה ע"י ביהמ"ש, ולא ע"פ חוכמה שלאחר מעשה**. שלישית, גם את טענת הנושה לפיה בימ"ש קמא לא אישר מתן קדימות לכספי המימון, ולמצער לא למחציתם, אין לקבל. אומנם מחצית מסכום כספי המימון הועברו ע"י בעל השליטה עוד טרם אושרה בקשתו להכיר בכספים אלה כהוצאות כינוס, אך מעת שאושרה הבקשה, החלטה זו חלה על כלל כספי המימון שביחס אליהם הוגשה הבקשה ולא רק על אלו שהועברו לאחר החלטה זו. דומה כי כך גם הובנו הדברים ע"י בימ"ש בשעתו. מכל מקום, אף אם נניח כי היו ליקויים בתקשורת בין הכונס הזמני לבימ"ש קמא ביחס למשמעות הכספית הכרוכה בהמשך הפעלת החברה, אין הם מצדיקים לפגוע בזכויות של בעל השליטה להחזר הסכומים שהעמיד למימון הוצאות הכינוס ושהוצגו במלואם בבקשתו. לבסוף, לא נמצא לקבל את הטענה כי אין לתת עדיפות לכספי המימון במסגרת הליך הפירוק, משום שהללו ניתנו בהליך הכינוס. הגם שמבחינה דיונית

מדובר בהליכים נפרדים, הרי שמבחינה מהותית מדובר בהליכים הקשורים זה לזה, כשהליך הפירוק מהווה המשך ישיר ורציף של הליך הכינוס, כך ששניהם יחד מהווים את הליך חדלות הפירעון. לפיכך, לצורך הכרה במעמד כספי המימון במסגרת הליך הפירוק, אין מקום בנסיבות העניין ליצור הבחנה בין שני ההליכים כאילו היו מנותקים זה מזה.

16. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - סמכות בינלאומית – פורום נאות) - משיב 1, שמונה כנאמן לנכסי החייב-המשיב 3 ומשיבה 2, תאגיד בשליטתו, הגיש לבימ"ש קמא בקשה למתן הוראות ובקשה **למתן היתר המצאה מחוץ לתחום** בה נטען כי החייב העביר למערערים, שמקום מושבם במונטנגרו, ולתאגידים נוספים המצויים בשליטת המערער, סכומי כסף גדולים באופן העולה כדי העברות נכסים שדינן בטלות לפי סעיפים 220-221 לחוק חדלות פירעון, ויש להורות למערערים להשיבם לקופת הנשייה. בימ"ש קמא קבע כי בסמכותו לדון בבקשה, ומכאן בקשת רשות הערעור. הדיון נסב אודות **סמכות בית משפט של חדלות פירעון בישראל לדון בביטול פעולות הברחת הנכסים שביצע חייב ישראלי לגורמים זרים המצויים מחוץ לישראל ובמסגרתו עולות שתי סוגיות: קיומה של עילת המצאה אל מחוץ לתחום לפי תקנה 166 לתקסד"א; שאלת נאותות הפורום, המתעוררת בעקבות בקשה המוגשת מכוח תקנה 168 לתקסד"א.**

רע"א 8066/22 **וסלין פיוביץ' נ' עוה"ד ליאור דגן, נאמן לנכסי החייב** (06/03/2023)

- בית המשפט העליון כב' השופטים **סולברג, מינץ** ו-**גרוסקופף** נתן רשות ערעור, דחה את הערעור ופסק כי: כב' השופט גרוסקופף: החלטת בימ"ש קמא התמקדה בתחולת עילות ההמצאה שבתקנות 166(9) ו-166(4א) לתקסד"א כבסיס לסמכות הדיון בבקשה למתן הוראות. כב' השופט גרוסקופף סבר כי הוראות אלה אינן דרך המלך לבחינת סמכות הדיון בבקשה, וכי יש לפעול לפי תקנה 166(1) לתקסד"א – סמכות מיוחדת מכוח חיקוק. לפי תקנה זו, כאשר קיים חיקוק ספציפי הקובע את סמכותו הבין- לאומית של בימ"ש הישראלי או כשקיימת הסכמה לסמכות בימ"ש הישראלי, ואין בנמצא הוראות מיוחדות המסדירות את סוגיית המצאת המסמכים בהקשר זה, אין צורך בהצבעה על זיקה נוספת המקימה את סמכותו הבין-לאומית של בית המשפט הישראלי, אלא יש להחיל את המנגנון הקבוע בתקנות 166-168 לתקסד"א מכוח תקנה 166(1) לתקסד"א לבדה. כב'

השופט גרוסקופף קבע כי ההתדיינות נשוא בקשת רשות הערעור דנן, העוסקת בביטול פעולות להברחת נכסים לפי סעיפים 220-221 לחוק חדלות פירעון, נמנית על המקרים בהם **סמכות בימ"ש הישראלי מוכרת** מכוח חיקוק שמחוץ לתקסד"א. לדעתו, בית המשפט של חדלות פירעון בישראל **מוסמך לדון בביטול העברות נכסים הגורעים מקופת הנשייה ללא קשר למקומם של הנכסים**. היקפה הרחב של הסמכות האמורה, שאינה תלויה במקום ביצוע הפעולה שביטולה מבוקש או במקום מושבו של מקבל הנכסים המובחרים, עולה בקנה אחד עם תכלית סעיפים 220-221 לחוק – מתן כוח לנאמן למנוע הברחת נכסים שתפגע בנושים ובהליך חדלות הפירעון בכללותו. השופט גרוסקופף עמד על הקושי בהמצאת הבקשה למתן הוראות למקבלי הנכסים הזרים (המערערים בענייננו), לפי תקנה 166(9) לתקסד"א שעניינה – "האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין דרוש או נכון בתביעה שהוגשה כהלכה נגד אדם אחר"; עם זאת, דעתו עילת ההמצאה שבתקנה 166(4א) מתקיימת – "התובענה מבוססת על מעשה או על מחדל שאירע בתחום המדינה". תקנה זו מבססת מתן היתר להזמנת נתבע זר על קיומו של מעשה או מחדל שהתרחשו בתחום המדינה. כל עוד אלו אירעו בגבולות המדינה, המעשה או המחדל יכול שיצמיחו עילת תביעה בכל תחום מתחומי המשפט, ועילה הצומחת במסגרת הליך חדלות פירעון אינה יוצאת דופן. תקנה 166(4א) אינה דורשת כי המעשה או המחדל שאירעו בתחום המדינה יהיו מעשה או מחדל של נמעני ההמצאה. בענייננו, חלק מהעברות הכספים בוצעו על ידי החייב בעודו בתחומי הארץ. משכך, ונוכח תקנה 166(10) לתקסד"א, שמותחת את הזיקה המתקיימת ביחס לחלק מעילות התביעה אף על עילה שלגביה הזיקה האמורה לא מתקיימת, הנאמן היה רשאי להמציא את הבקשה למתן הוראות מחוץ לתחום על בסיס עילת המצאה זו. השופט גרוסקופף ציין כי גם כאשר עומדת לבית המשפט הסמכות לברר תביעה, הוא רשאי להימנע מלדון בה כאשר קיים פורום זר שהוא הפורום ה"טבעי" לדיון זה. לדעת השופט גרוסקופף, אין מקום להתערב בהחלטת בימ"ש קמא שדחה את טענת המערערים בדבר פורום לא נאות. לדעתו, יש קשר הדוק בין הבקשה למתן הוראות שהמצאתה התבקשה, לבין ישראל, ונסיבותיו של הליך חדלות הפירעון שבמסגרתו היא הוגשה מחזקות את המסקנה כי הפורום הישראלי הוא הפורום ה"טבעי". השופט גרוסקופף סיכם כי ההמצאה שביצע הנאמן למערערים הייתה המצאה תקפה, ולבימ"ש המחוזי עומדת סמכות לדון בבקשה למתן הוראות שהומצאה למערערים. תוקף ההמצאה יכול שינבע מהעילה הקבועה בתקנה 166(4א)

לתקסד״א, ומכל מקום, תקנה 166(1) לתקסד״א מייבאת את הסמכות הרחבה המוקנית לבית משפט של חדלות פירעון על פי החוק כבסיס להמצאה מחוץ לתחום. אף במישור הפעלת הסמכות לא נמצא מקום להתערב בשיקול דעתו של בימ״ש המחוזי בהחלטתו. השופט מינץ סבר כי ״דרך המלך״ לבסס המצאה מחוץ לתחום במקרה זה נסובה על תקנה 166(9) לתקסד״א, שתנאיה מתקיימים ואין קושי בהחלתה, שכן המערערים הם בגדר בעל דין ״דרוש או נכון״ בהליך המתנהל בעניינו של החייב, יהיה זה בעדו או יהיה זה נגדו. לדעת השופט מינץ, תחולת תקנה 166(1) לתקסד״א, כפי שקבע השופט גרוסקופף היא הבעייתית; השופט סולברג הסכים עם השופט גרוסקופף כי המשיב יכול היה לבסס את המצאת הבקשה למתן הוראות על הזיקה המעוגנת בתקנה 166(4א) לתקסד״א, בצירוף תקנה 166(10) לתקסד״א, ומשכך, ההכרעה במחלוקת לגבי האפשרות להמציא את הבקשה למערערים לפי תקנות 166(1) ו-166(9) אינה נדרשת. עם זאת, מבלי לטעת מסמרות, בנסיבות העניין דנן, קבע השופט סולברג כי ניתן היה לבסס את ההמצאה הן על תקנה 166(1) לתקסד״א והן על תקנה 166(9) לתקסד״א.

17. **בית המשפט העליון** (חדל״פ - חיסיון) - בקשה למתן רשות ערעור על החלטת בימ״ש המחוזי בה התקבלה בקשת הנאמן לחברת אי-די-בי חברה לפתוח בע״מ (בפירוק), להורות למבקשים שכיהנו כדירקטורים חיצוניים בחברה ולמשרד עורכי הדין שסיפק שירותים משפטיים לחברה, לוועדותיה ולדירקטורים שכיהנו בה - להמציא את כלל המסמכים שבחזקתם ובשליטתם, הנוגעים לחברה, לייעוץ המשפטי שניתן לה, לוועדת הביקורת או לנושאי המשרה בה. עיקר הדיון נסב אודות הסוגיות הבאות: טיב ההליך הערעורי, האם נתונות לנאמן סמכויות עיון בתוצרי עבודתן של ועדת ביקורת וועדות בלתי תלויות; מהן סמכויות הנאמן באשר לתוצרי ועדות כאמור, בפרט עת עולה שאלת חיסיון עורך דין-לקוח ביחס לתוצרים אלו.

רע״א 6280/22 **גיורא ענבר נ׳ אופיר נאור נאמן אידיבי חברה לפתוח בע״מ (בפירוק)** (18/04/2023)

- ביהמ״ש העליון כב׳ השופט **ח׳ כבוב** דחה את הבקשה ופסק כי: אשר לטיב ההליך הערעורי, הסעד של גילוי מסמכים אינו סעד נפרד אלא נועד לבירור קיומה של עילת תביעה פוטנציאלית. לפיכך, החלטת בימ״ש קמא על מסירת המסמכים לא סיימה את ההליך. תכלית הבקשה לגילוי מסמכים אינה אלא אך שלב בבירור הנאמן אם

קיימת עילת תביעה להליך שטרם הוגש; הדברים אינם תקפים מקום בו הוגשה תביעה אזרחית מקבילה ובקשת גילוי המסמכים בתיק הפירוק מוגשת במטרה לגבש עמדת הגנה, שהרי במקרה בו מדובר בתביעה "עתידית" גרידא, ממילא על הנאמן יהיה לשוב לבית המשפט של פירוק לקבלת אישורו להגשתה. האמור נותר על כנו גם באשר לטענות הנוגעות לחיסיון עורך דין-לקוח, אין זה מקרה חריג המצדיק התערבות ערכאת הערעור בהחלטות ביניים של הערכאה הדיונית שעניינה גילוי ועיון במסמכים. אשר לסמכות העיון של בעל תפקיד בתוצרי ועדת ביקורת וועדות בלתי תלויות, במסגרת הליכי חדלות פירעון נתונות לנאמן סמכויות נרחבות הכוללות גם זכויות עיון במידע ומסמכים רלבנטיים למען מיצוי זכויות החברה ומפאת נחיצותו האינפורמטיבית, **סמכויות נרחבות** אף יותר מאלו שזכאי להן בעל דין רגיל. ועדות הדירקטוריון הבלתי תלויות מהוות אורגן מאורגני החברה, אשר גם לנעליהן נכנס בעל התפקיד בעת מינויו. לפיכך, טענת הדירקטורים לפיה ועדות הדירקטוריון הבלתי תלויות לא מהוות אורגן מאורגני החברה, באופן שמאיין את סמכויות הנאמן בנוגע לקבלת מסמכים ותוצרים מדיוניהן, נדחתה. טענת הדירקטורים כי חל **חיסיון** עורך דין-לקוח על תוצרי הוועדות שקשורים בייעוץ משפטי שניתן ממשרד עורכי הדין, נדחתה. לנאמן סמכויות **רחבות**, **הכוללות גם גישה לתוצרי ייעוץ משפטי שניתן לוועדות; הייעוץ המשפטי שניתן מטעם משרד עורכי הדין הוא ייעוץ שניתן לוועדות הדירקטוריון, ולא לדירקטורים באופן אישי**. נפקות קביעה זו היא כי **הדירקטורים אינם בעלי החיסיון**. לגופם של דברים, בענייננו מינוי משרד עורכי הדין נעשה לצורכי החברה והוועדה ובמטרה לסייע בקידום תכליותיהן העסקיות של השתיים; זאת ועוד, אפילו אם הייעוץ ניתן מכוח סעיף 266 לחוק החברות (להבדיל מעמדת בימ"ש קמא), אין בכך בכדי לשנות ממסקנה זו, בהיות הייעוץ הניתן מכוח סעיף זה, ייעוץ הניתן לחברה ושמטרתו לסייע בהגשמת תכליותיה. לאור כל האמור, הנאמן זכאי לקבל לידיו מסמכים ומידע שהם תוצר ייעוץ משפטי, בהתחשב בסמכויותיו הנרחבות ובעובדה שהייעוץ המשפטי ניתן לוועדות, בהיותן אורגן מאורגני החברה. קביעה זו עומדת ושרירה, אף מקום בו הייעוץ המשפטי ניתן לפי סעיף 266 לחוק החברות, טענות הדירקטורים לחיסיון מחמת פגיעה בפרטיותם נוכח הימצאות תכתובות המכילות מידע פרטי בחומרים מושא בקשת הנאמן, ובדבר יצירת אפקט מצנן נדחו. לסיכום, נפסק כי בהתחשב באיזון המגולם לכתחילה בסמכות הנאמן לדרישת מסמכים. בחשש מניצול פלטפורמה שניתנה ומומנה מכיסה של החברה למען ייעוץ משפטי שתכליתו

לקדם את אינטרס החברה ובהעדר קבלת הטענה בדבר אפקט מצנן, אין כל פגם המצדיק התערבות בהחלטת בימ"ש קמא.

18. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - פרשנות) - בקשת רשות ערעור על החלטת בימ"ש מחוזי בתיק חדלות פירעון אשר הורתה למבקש (המל"ל) להעביר כספי גמלה לבא-כוחו של המשיב – פועל זר אשר הועסק בישראל על ידי החברה שנוהלו בעניינה הליכי חדלות פירעון, ואשר הגיש תביעה למל"ל לקבלת **גמלה לתשלום חוב שכר עבודה ופיצויים** לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי. לטענת המל"ל לא ניתן להעביר את הגמלה לחשבון נאמנות המנוהל על ידי בא-כוחו של המשיב נוכח הוראות סעיף 303 לחוק הביטוח הלאומי, על פיהן גמלה, לרבות גמלה לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי, אינה ניתנת להעברה לאדם אחר כי אם לזכאי הגמלה בלבד. הבקשה נדונה כערעור.

רע"א 1839/23 המוסד **לביטוח לאומי נ' YIHAI CIU (20/04/2023)**

- ביהמ"ש העליון כב' השופט **ד' מינץ** קיבל את הערעור מהטעמים הבאים: הוראות סעיף 303(א) לחוק הביטוח הלאומי קובעות באופן חד-משמעי כי זכות לגמלת כסף "אינה ניתנת להעברה, לערבות או לעיקול בכל דרך שהיא אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מהזכאי לגמלה ...". טענת המשיב כי יש להבחין בין גמלה "למחייתו" של זכאי לבין גמלה כבעניינו, אין לה כל עיגון בהוראות החוק. אדרבה, סעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי מגדיר "גמלה" כ: "כל טובת הנאה שהביטוח לפי חוק זה מעניק אותה, לרבות הטבה לפי הסכם שנערך לפי סעיף 9, הענקה לפי סעיף 387 וגמלה לפי פרק י"ב או פרק י"ג, ולמעט גמול והחזר הוצאות המשולמים לפי סעיף 17א". על פי פשוטו של מקרא, גם גמלה מכוח פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי נכללת תחת הגדרה רחבה זו. אכן, צודק המשיב כי בעניין *בן יעקב* נקבע כי גמלאות המיועדות למחייתו של הזכאי להם, אינן יכולות לעבור לידי מי שאינו זכאי. אולם אין משמעות הדבר כי גמלאות אחרות – הנכנסות גם כן בגדר "גמלה" – אינן כפופות להוראות סעיף 303(א) המפורשות. ניסיונו של המשיב להיבנות מהוראות דין נוספות, גם הוא אינו מסייע לו. לדוגמא הוראת סעיף 304 לחוק הביטוח הלאומי שעניינה במצב דברים שבו זכאי לגמלה "אינו יכול לגבותה" או כי מתן הגמלה "אינו לטובת הזכאי או לטובת האדם שבשבילו היא ניתנת", או אז רשאי המל"ל למנות "מקבל גמלה" תחת הזכאי. מדובר בפעולה יוצאת דופן וחריגה המקנה את זכותו של זכאי לאדם אחר. טענת בא-כוח המשיב כי היה על המל"ל לעשות שימוש בסמכות זו במקרה דנן איננה

ממן העניין. אף לעמדתו אין הוא מבקש לקבל את כספי הגמלה במקום המשיב, אלא הוא מבקש רק לשמש כ"תחנת מעבר" עבור הכספים. לא לשם כך נועדה הוראת סעיף 304 האמורה. גם אין בכוחה של הוראת תקנה 18(ד) לתקנות הגשת תביעה לגמלה לכוף את המל"ל לעשות כרצון בא-כוח המשיב. לא רק שאין בכוחה של התקנה כדי לגבור על הוראת חוק ברורה ומפורשת, אלא שהוראת התקנה על פיה "גמלה לזכאי שאינו תושב ישראל תועבר, לפי פרטים שימציא למוסד" אין משמעותה כי ניתן להעביר את הגמלה לזכאי באמצעות אדם אחר. הנה כי כן, **בצדק טוען המל"ל כי על פי הוראות הדין לא ניתן להעביר את הגמלה לידי בא-כוח המשיב**. בא-כוח המשיב גם לא העלה כל טעם של ממש מדוע המשיב אינו פועל למסירת פרטי חשבון הבנק שלו.

19. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - התמחרות - ערעור ע"י מי שלא היה בעל דין בהליך) - בבקשת רשות הערעור דנן משיג המבקש על ארבע החלטות של בימ"ש המחוזי הנוגעות למכירת מניות המשיב 5, החייב בהליך פשיטת רגל, למשיב 3, חלף קיום הליך התמחרות בו מעוניין המבקש להשתתף: החלטה מיום 7.2.23 בה נקבע כי לא יתקיים הליך התמחרות ותקודם הצעת משיב 3; החלטה מיום 8.2.23 בה נדחתה בקשת המבקש לעכב את מכירת המניות למשיב 3 ולקיים הליך התמחרות בו הוא ישתתף; החלטה מיום 14.2.23 בה נדחתה בקשת המבקש לעיון מחדש בהחלטה מיום 8.2.23; החלטה מיום 14.2.23 בה נקבע כי הנאמן יפעל להשלמת מכר המניות למשיב 3.

רע"א 1353/23 **שון קרמנשהצ'י נ' דוד שונפלס** (01/05/2023)

- בית המשפט העליון כב' השופטת **ר' רונן** דחה את הבקשה ופסק כי: בהחלטה מיום 7.2.23 נקבע כי אין לקיים הליך התמחרות נוסף וכי המניות יימכרו למשיב 3. החלטה זו ניתנה עובר לפניית המבקש, שאינו צד להליך בבימ"ש קמא, לבית המשפט. משכך, טענותיו לא הועלו ולא נבחנו באותו מועד על ידי בימ"ש קמא. ככלל, מי שלא היה צד להליך איננו יכול לערער על החלטה שהתקבלה בו. הפסיקה הכירה **באפשרות חריגה בה תינתן זכות ערעור גם למי שלא היה בעל דין בהליך** קמא, אך בהתקיים מספר תנאים: האחד, שהתקיים "הליך נלווה" בו היה המערער בעל דין בפועל ושניתנה בו החלטה שהכריעה את המצב המשפטי בין הצדדים בשאלה מסוימת; השני, כי ההחלטה פוגעת בזכות ה"הופלדיאנית" של המערער, היינו משנה את מערך הזכויות והחובות שחל עליו לפני ההחלטה; השלישי, כי בעל

הדין הסביר מדוע לא פעל להצטרף להליך נושא הערעור, ולשכנע שלא השתהה יתר על המידה כדי להפוך לבעל דין בהליך זה. במקרה דנן לא התקיים למצער התנאי השלישי. כך, אף לו היה האינטרס של המבקש נפגע כתוצאה מאי קיום הליך התמחרות שלא ניתנה לו הזדמנות להשתתף בו, הרי מאחר שהמבקש לא היה צד להליך בעת מתן ההחלטה מיום 7.2.23, וכאשר הוא השתהה ולא ביקש להצטרף להליך זה במועד, הוא אינו זכאי לערער על החלטה זו. ואולם, המבקש בעל זכות עמידה ביחס להחלטה מיום 8.2.23, שעניינה בבקשה שהגיש לבימ"ש קמא ובה דחה בימ"ש קמא את בקשת המבקש לעיכוב הליכי המכר למשיב 3 וחלף כך ביצוע הליך התמחרות. הלכה היא כי שיקול הדעת המוקנה לבית המשפט של חדלות פירעון הוא רחב. זאת לאור מומחיותו ומאחר שהוא מכיר היטב את ההליך כולו, ומתרשם באופן ישיר מבעלי הדין ומנסיבות העניין. לכן, ככלל, ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בשיקול הדעת הזה, אלא במקרים חריגים בהם הערכאה הדיונית לא איזנה באופן ראוי בין צרכי החייב לבין האינטרסים של הנושים. הלכה זו יפה גם לגבי החלטות הנוגעות להליכי התמחרות. בבקשתו העלה המבקש שני סוגי טענות עיקריים ביחס להחלטה למכור את מניות החייב למשיב 3 ולא לקיים הליך התמחרות. הסוג הראשון נוגע לכך שהחלטת בימ"ש פוגעת בנושי החייב ובתכלית של השאת הערך לקופת הכינוס. אכן, תכליתם העיקרית של הליכי פשיטת הרגל ומימוש נכסי החייב היא השגת התמורה הגבוהה ביותר האפשרית לצורך פירעון חובו של החייב לנושים. ודוק, המטרה של השאת הרווח לקופת הכינוס, אין פירושה תמיד ובהכרח קבלת ההצעה הגבוהה ביותר, יהא אשר יהא המועד או האופן בו היא הוצעה. כך, כדי להשיא רווחים לקופות כינוס בהליכי כינוס עתידיים, יש חשיבות גם להגנה על עיקרון סופיות הליך המכר. במקרה זה, מנקודת המבט של האינטרס של הנושים ושל קופת הכינוס, אין מקום להתערב בהחלטת הנאמן שלא לקיים התמחרות, בהיותה החלטה סבירה שהביאה בחשבון את מכלול הנסיבות הרלוונטיות. הסוג השני של טענות המבקש נוגעות לשאלה האם הנאמן התנהל בהגינות והאם הוא פגע במבקש. לצד השאת התמורה לקופת הכינוס, על הנאמן מוטלת גם חובה לפעול בהגינות ובתום לב בהליך מימוש הנכסים, הן כלפי גורמים המעורבים באופן ישיר בהליך והן כלפי צדדים שלישיים. חובה זו עלולה לכאורה להתנגש עם התכלית האמורה כאשר במצבים כאלה, על הנאמן לערוך איזון ראוי בין האינטרסים השונים לפי מבחני סבירות, הגינות ושכל ישר ; במקרה זה כל טענות המבקש להפרת חובת ההגינות כלפיו, נדחו. צוין כי לצד האינטרס של המבקש יש

להביא בחשבון גם את האינטרס של משיב 3 שכבר הציע הצעה וגיבה אותה בערבות. השיהוי בהתנהלות המבקש מעצים את אינטרס ההסתמכות של משיב 3, שהשקיע זמן ומשאבים כלכליים בהצעתו. גם הנאמן והכנ"ר סבורים עתה כי יש לקדם את מכירת המניות למשיב 3 חלף קיום הליך התמחרות, כדי למנוע עיכוב נוסף של ההליך ויש ליתן לעמדתם משקל. לאור כל האמור, דין הבקשה דחייה. לפיכך, אין עוד טעם לדון בהחלטות הנוספות.

20. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - חוזה למראית עין) - ערעור על פסק דין של בימ"ש המחוזי שקיבל את בקשת משיבים 1, המנהלים המיוחדים לנכסי חברת אמ. איי. אס. ווי. נכסים והשקעות בע"מ, להורות על בטלות הסכם מכר דירה שנכרת בין החברה למשיב 2, שחתם על ההסכם בנאמנות עבור אחייניתו-המערערת. במסגרת ההסכם, מכרה החברה למשיב 2, עבור המערערת, את זכויותיה בדירה תמורת 1,800,000 ₪. בהסכם המכר לא צוין כי תמורה זו שולמה לחברה, היא בעלת הדירה, בדרך של קיזוז. כיצד בוצע הקיזוז? אביה של המערערת מר אזוגי היה אחד מקברניטי החברה וטען כי שילם לגורמים שונים את חובות החברה בסך כולל של 1,800,000 ₪, מבלי שהחברה החזירה לו את כספו, ולכן קיזז את החוב שנוצר מדמי רכישת הדירה. כך הדירה נרכשה על ידי בתו מבלי שהחברה קיבלה עבורה ולו שקל אחד.

ע"א 2610/23 **מאי אזוגי נ' עוה"ד עופר שפירא ועוה"ד רז מנגל בתפקידם כמנהלים מיוחדים של החברה אמ. איי. אס. ווי נכסים והשקעות בע"מ (בפירוק)** (03/07/2023)

- כב' השופט **ד' מינץ**, כב' השופט **י' אלרון** וכב' השופט **א' שטיין** דחו את הערעור ונפסק כי: **הסכם המכר אינו אלא חוזה למראית עין**, שבאמצעותו ניסה מר אזוגי, אביה של המערערת, הרוח החיה של החברה, להבריח את הדירה מנושי החברה. חומר הראיות מגלה שהסכם המכר הינו למעשה ניסיון של אזוגי "למכור" לבתו, המערערת, את הדירה "בתמורה" לפירעון חובות החברה שהתחייב לשאת בהם באופן אישי, ללא קשר להסכם המכר. כוונת אזוגי הייתה למחוק את חובות החברה יחד עם אחריותו עליהם מבלי להוציא את הדירה מכלל נכסי המשפחה. נוכח האמור, הסכם המכר בטל ומבוטל. ודוק, בימ"ש קמא ביסס את פסק דינו על הקביעה לפיה ההתקשרות בהסכם המכר על-ידי החברה וביצועו נעשתה בניגוד לכללי הממשל התאגידי, ומשכך יש לראות בהסכם המכר חוזה פסול. קביעה זו טומנת בחובה חידוש משפטי מסוים, שאינו מובן מאליו. עם זאת, קביעותיו העובדתיות של בימ"ש קמא מבססות את הטענה לפיה הסכם המכר הוא הסכם

למראית עין, שתכלית הברחת הדירה מנושי החברה, כך שיש להורות על בטלות הסכם המכר. המנהלים המיוחדים הציגו ראיות למכביר, אשר מוכיחות, במאזן ההסתברויות הנדרש במשפט אזרחי, כי הסכם המכר הוא חוזה למראית עין שנועד להבריח את הדירה מנושי החברה. הוכח שכל חובות החברה, אותם התחייבה המערערת לפרוע במסגרת הסכם המכר, הם חובות שרבצו לפתחו של אזוגי, אבי המערערת, ללא קשר להסכם המכר; כך שבפועל החברה לא נתרמה דבר מהסכם המכר. כלומר, עלה בידי המנהלים המיוחדים להוכיח כי בעוד שלמראית עין הוצג הסכם מכר שקובע כי הדירה תימכר למערערת בתמורה ל-1,800,000 ₪, בפועל ביקשה החברה להעביר למערערת את הבעלות בדירה ללא כל תמורה על חשבון נושי החברה. לאחר שהמנהלים המיוחדים עמדו בנטל הבאת הראיות שהוטל עליהם, הביאו ראיות למכביר שבאין הוכחות סותרות מוכיחות את טענותיהם במאזן ההסתברויות, אם לא למעלה מכך, עבר נטל הבאת ראיות למערערת. כפועל יוצא מכך, המערערת נדרשה להציג ראיות שבכוחן להוכיח כי כוונת הצדדים הייתה לקיים את הסכם המכר כלשונו, וכי הסכם המכר קוים בפועל; ולמצער, היה על המערערת להציג ראיות שתיצורנה "תיקו ראייתי". בנטל זה המערערת לא עמדה. המערערת הציגה תמונה עובדתית חסרה, רוויית סתירות וחצאי אמיתות, ומן הראוי היה לדחות את עמדתה במלואה ולקבוע כי לפנינו חוזה למראית עין שתכליתו הברחת הדירה מנושי החברה. כאמור, הסכם המכר הוא חוזה למראית עין. החוזה הנסתר - חוזה המתנה, שהעביר למערערת את זכויות הבעלות בדירה חינם-אין-כסף, נעדר תוקף משפטי. ראשית, חוזה המתנה אינו עומד בדרישת הכתב המהותית להתחייבות לתת מתנה ולהתחייבות לעשות עסקה במקרקעין. שנית, כאשר עסקינן בחוזה למראית עין שתכליתו תרמית והונאה של נושים, הרי שהמערכת ההסכמית כולה, לרבות החוזה הנסתר, בטלה מדעיקרא בהיותה מנוגדת לתקנת הציבור. לפיכך, אין תוקף להסכמות שהוסכמו בין החברה למערערת להעברת הזכויות בדירה – לא להסכמות הגלויות, ולא להסכמות הנסתרות. למעלה מהצורך, גם אילו היה נקבע שהסכם המכר הוא הסכם תקף, וגם לו היה נקבע שכוונת הצדדים הייתה לקיים את הסכם המכר באופן שונה מהאופן בו נוסח, ההסכם בטל בשל הפרתו היסודית על ידי המערערת: המערערת לא הוכיחה כי פרעה חובות בהיקף של 958,000 ₪ לפחות, בערכים נומינאליים, מהתמורה החוזית הכוללת. לפי הוראות הסכם המכר, אי-פירעון החובות הללו מהווה הפרה יסודית של ההסכם שמזכה את החברה בזכות לבטל את החוזה. לכן, גם אם תתקבל עמדת

המערערת לפיה הסכם המכר הוא חוזה תקף, הסכם המכר בטל ואינו עוד בתוקף. ודוק, החברה זכאית לדרוש את ביטול ההסכם בגין הפרתו היסודית על ידי המערערת; החברה אינה נדרשת לאפשר למערערת לתקן את ההפרה היסודית; וביטול ההסכם אינו כפוף לסייג של צדק. על-אף האמור לא נקבע כי הסכם המכר הופר, נוכח הקביעה לפיה אין תוקף להסכמות המערערת והחברה בנוגע להעברת הזכויות בדירה, תמורת תשלום התמורה הבלתי מוסברת בסך 1,800,000 ₪ בדרכים עקלקלות שהוסתרו מקוראי ההסכם. אשר לזכותה של המערערת להשבה ומעמדה של המערערת והוריה כנושי החברה, צוין כי אין זה מן הנמנע כי להורי המערערת קמה זכות השבה בקשר עם תשלומים שונים אשר הוצאו על-ידם לשם פירעון חובות החברה, אך לא מכוח ההסכם שבוטל. ככל שהורי המערערת סבורים כי קמה להם זכות נשייה בקשר עם תשלומים ששילמו מטעם החברה, עליהם להגיש תביעה למנהלים המיוחדים. ככל שתוגש תביעת חוב על-ידי המערערת או הוריה, חלף קביעת בימ"ש קמא לפיה מעמדה של המערערת בתביעת השבה עתידית תהיה כנושה לא מבוטחת, הרי שתביעת המערערת, ככל שתוגש, תתברר לגופה, יחד עם טענותיה בדבר היותה נושה מובטחת. השופט מינץ הוסיף כי ההליך, שהתנהל במסגרת בקשה למתן הוראות בבית המשפט של חדלות פירעון היה נכון וכי לא היה מקום לברר את המחלוקת בהליך נפרד-עצמאי. זאת, נוכח סמכותו הרחבה של בית המשפט של חדלות פירעון להכריע בהליכים המתעוררים לפניו בדרך דיונית של בקשה למתן הוראות ולא להפנות את בעלי הדין להליך נפרד מחוץ לגדרי הליכי חדלות הפירעון; והן מאחר שבמקרה זה לא היה מקום לעשות כן, מפני שהעניין בכללותו היה מצוי בגרעין הליך חדלת הפירעון של החברה, ומשום שאפיון הסעד שהתבקש היה מצוי אף הוא במסגרת הסמכות של בית המשפט של חדלות פירעון.

21. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - תנאים לקיום דיון נוסף) - בקשה לקיום דיון נוסף בפסק דינו של ביהמ"ש העליון בו נדחה ערעור המבקשת על החלטת ביהמ"ש המחוזי, אשר ניתנה במסגרת הליך חדלות פירעון בעניינו של אחי המבקשת, ובמסגרתה נדחו השגות שונות שהעלתה המבקשת נגד מכירת בית ומגרש חקלאי שהיו בבעלות משפחתה.

דנ"א 8656/21 **שוהם דאו נ' דניאל גרינברג** (17/07/2023)

- כב' הנשיאה **א' חיות** דחתה את הבקשה וקבעה: כפי שנפסק, דיון נוסף הוא הליך חריג ונדיר, שיש לייחדו למקרים שבהם נפסקה הלכה העומדת בסתירה להלכה קודמת של ביהמ"ש העליון, או שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה ראוי לקיים

בה דיון נוסף. על הלכה כאמור להיות גלויה ומפורשת על פני פסק הדין. תנאים אלו אינם מתקיימים בענייננו. מרבית הטענות שמעלה המבקשת הן טענות "ערעוריות" במהותן, הכוללות השגות על קביעות עובדתיות ומשפטיות הנטועות בנסיבות המקרה הקונקרטיות, וטענות מעין אלו אינן מקימות עילה לקיום דיון נוסף. המבקשת טוענת כי בפסק הדין נקבעה הלכה חדשה, לפיה בימ"ש של פש"ר מוסמך לאחד תחתיו הליכי הוצל"פ, וכי הלכה זו מנוגדת ללשון סעיף 178(ג) לפקודת פשיטת הרגל. אולם, הפסיקה הכירה באופן עקרוני באפשרות שבימ"ש של חדלות פירעון ידון, בנסיבות מסוימות, בהליכי מימוש שנפתחו בלשכת ההוצל"פ. בפסק הדין הדגישה השופטת ברון כי הכרעתה מבוססת על עובדות המקרה, ובפרט על התנהלות המשיב 1 והמבקשת ועל אופי ההחלטות שנתן ביהמ"ש המחוזי בתיקי ההוצל"פ לאחר החלטת איחוד ההליכים. אם כן, פסק הדין לא ביקש לקבוע הלכה חדשה באשר לגדרי סמכותו של בימ"ש של חדלות פירעון – והשגות המבקשת על האופן בו יישם ביהמ"ש העליון את הוראות הדין בענייננו, אינן מקימות עילה לדיון נוסף.

22. **בית המשפט העליון** (פש"ר – השבת תשלומים לחייבת מקופת כינוס) - לקופת הכינוס הועברו כספים שבדיעבד הסתבר כי לא היו אמורים להגיע אליה – תשלומים חודשיים ששילמה החייבת לקופה, על אף שהוכרה לה דרגת אי-כושר השתכרות בשיעור של 100%. בנסיבות אלה, לאור ההלכה הפסוקה, לא היה מקום לגבות מהחייבת תשלומים חודשיים לקופת הכינוס, והסכומים שהועברו על ידה בפועל, היו אמורים להישאר ברשותה. הדיון נסב אודות השאלה **מה דין הכספים שהעבירה החייבת לקופת הכינוס ואשר הצטברו בה, והאם זכותה של החייבת להשבתם גוברת על זכותם של בעלי התפקיד – הנאמנת והכונס הרשמי – לקבל את הוצאות ההליך מקופת הכינוס.**
ע"א 3409/22 **שהירה קאסם נ' כונס הנכסים הרשמי** (31/07/2023)

- כב' השופטים **גרוסקופף ו-רונן**, כנגד דעתו החולקת של כב' השופט **מינץ** קיבלו את הערעור ונפסק כי: אין חולק כי החייבת נעדרת כושר השתכרות בדרגה של 100%, כי כזו היא פטורה מתשלום לקופת הכינוס בהתאם להלכת **לשצ'נקו** וכי חרף זאת נגבו ממנה תשלומים חודשיים שטרם חולקו לנושים. בהתאם להלכת **עוידה**, זכאית החייבת להשבת הכספים שנגבו ממנה בעבר שלא כדין, וזאת **למעט** כספים שכבר הוצאו מקופת הכינוס וחולקו בפועל לנושים – כספים שלגביהם גוברת זכותם של הנושים על זו של החייבת. השאלה היא מה דינם של כספים שלא חולקו לנושים,

המצויים עדיין בקופת הכינוס, ושעליהם מתחרה החייבת עם בעלי התפקיד – הנאמנת והכונס הרשמי (הכנ"ר). החייבת מבקשת כי כספים אלה יושבו לה מכוח הלכות לשצ'נקו ועוידה ואילו בעלי התפקיד מבקשים לגבות את הוצאות ההליך מקופת הכינוס בטרם השבת הכספים לחייבת, בטענה כי זכותם גוברת על זכותה של החייבת להשבה. כב' השופט מינץ סבר, בדעת מיעוט, כי בתחרות זו יש עדיפות לבעלי התפקיד ולתשלום הוצאות ההליך, מאחר שנוצר להם אינטרס הסתמכות חזק וממשי הגובר על זכותה של החייבת להשבת הכספים מכוח הלכות לשצ'נקו ועוידה. השופט גרוסקופף סבר כי אין מקום להעדיף את בעלי התפקיד. לשיטתו, בהתאם להלכות האמורות, הכספים נושא הערעור **כלל לא היו אמורים להגיע לקופת הכינוס מלכתחילה**. לכן, בתחרות בין זכותם של בעלי התפקיד כלפי קופת הכינוס לקבל את שכרם ואת אגרת ההשגחה לבין זכותה של החייבת להשבת הכספים ששולמו על ידיה – **גוברת זכותה של האחרונה**. כב' השופט גרוסקופף ביסס את חוות דעתו בעיקר על עקרונות **חוק עשיית עושר ולא במשפט**. כב' השופט גרוסקופף ציין כי בהלכת עוידה נקבע כי יש להורות על השבת כספים שנגבו בניגוד להלכת לשצ'נקו לחייב, אלא אם כן הם הועברו כבר לנושים. לדעת השופט גרוסקופף זכותה של החייבת להשבת כספים שנגבו ממנה שלא על פי זכות שבדין מקופת הכינוס עומדת לה מכוח סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט. השופט גרוסקופף הדגיש כי זכות השבה זו אינה בגדר "חוב בר תביעה", שכן אין מדובר בחוב של החייבת אלא בחוב של קופת הכינוס כלפי החייבת. משכך, ככל שבעלי התפקיד מבקשים להתנגד להשבה, עליהם להראות שעומדת לקופת הכינוס הגנה מפני תביעת ההשבה מכוח סעיף 2 לחוק עשיית עושר ולא במשפט. לגישת כב' השופט גרוסקופף, מכוח עקרונות המשפט האזרחי ודיני עשיית עושר ולא במשפט, נכון היה להעדיף את האינטרס של הנושים שחובם נפרע להם מקופת הכינוס כפי שנקבע בהלכת עוידה, שכן עומדת להם הגנה של "קבלת פירעון בתום לב". מנגד, אין לגישתו בסיס להעדפת בעלי התפקיד ומניעת השבה מהחייבת כדי לשלם להם את הוצאותיהם, מאחר שהם לא קיבלו עדיין "פירעון בתום לב" ומאחר שקופת הכינוס לא שינתה את מצבה לרעה ביחס אליהם; השופט גרוסקופף דחה את ההצדקות הלכאוריות שהציגו המשיבים להעדפת האינטרס של בעלי התפקיד. עוד הוסיף השופט גרוסקופף כי גם אם נסבור שהתשלום לנאמנת ולכנ"ר בגין הוצאותיהם בגביית הכספים הוא שגובר במבחן הקדימות, עדיפות זו מוגבלת למשאבים שהושקעו על ידי השניים בפועל בגביית הכספים, והיא אינה חלה על כלל

השכר לו הם זכאים בגין עבודתם בקשר להליך חדלות הפירעון. מכל מקום, אין כל ראיות בקשר להיקף ההוצאות הללו, קרי בקשר לשעות העבודה שהשקיעו הנאמנת והכנ"ר בגביית הכספים בהם עסקינן. משכך, טענתם בהקשר זה נדחתה על ידי כב' השופט גרוסקופף. אף כב' השופטת רונן, כמו כב' השופט גרוסקופף, סברה כי במקרה דנן יש להעדיף את זכותה של החייבת להשבת הכספים ששולמו על ידיה לקופת הכינוס, שכן המבחן שיש להחילו כדי להכריע בשאלת השבת הכספים נוגע **להבחנה בין כספים שנותרו עדיין בקופת הכינוס לבין כספים שיצאו ממנה** לצדדים שלישיים. דהיינו, הקו המפריד בין כספים שיש להשיבם לחייב לבין כאלה שלא יושבו לידיו, נוגע לשאלה **האם מדובר בכספים שכבר חולקו או שמא הם טרם חולקו והם נמצאים עדיין בקופה**. לסיכום, אין מקום להורות על מתן עדיפות לבעלי התפקיד על פני החייבת הזכאית להשבת הכספים בהתאם להלכות לשצ'נקו ועוידה, הן מאחר שלבעלי התפקיד במקרה זה אין אינטרס הסתמכות חזק די הצורך ; והן מאחר שהמשיבים לא הצביעו על נימוקים אחרים טובים דיים, היכולים להצדיק שימוש בסמכות המוקנית לבית המשפט לפי סעיף 2 לחוק עשיית עושר ולא במשפט.

23. **בית המשפט העליון** (פש"ר - עיון חוזר) - בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בגדרה נדחתה בקשת המבקשת לעיון חוזר בהחלטה בה נעתרה הנאמנת לביטול הענקה מכוח סעיף 96 לפקודת פשיטת הרגל, בקשר לזכויות בדירת מגורים שהועברו למבקשת במסגרת הסכם הגירושין בינה ובין החייב.

רע"א 5606/23 **אורלי בלובל נ' איתן הולנדר** (04/09/2023)

- בבקשה שלפניי שבה חזרה המבקשת על הטענות שהעלתה בבקשתה לעיון חוזר, בכל הנוגע לשגיאות שנפלו, לשיטתה, באופן חישוב הסכום אותו נקבע שעליה להשיב לקופת הכינוס. המבקשת מלינה על כך שבית המשפט המחוזי לא נדרש לטענות אלה לגופן, ומבקשת כי העניין יושב אליו לצורך שקילת הטענות האמורות. לטענת המבקשת, בקשתה עומדת במבחנים שנקבעו בפסיקה לעיון חוזר. המבקשת מוסיפה ומפרטת את נסיבותיה האישיות המצדיקות אף הן, לטענתה, התחשבות מיוחדת, וטוענת כי שיקולי צדק וחקר האמת גוברים בנסיבות העניין על עיקרון סופיות הדיון ועל "כללי הפרוצדורה", ומטים את הכף לעבר היעתרות לבקשת רשות הערעור. כב' השופטת **ג' כנפי-שטייניץ** דחתה את הבקשה וקבעה: **עניינה של הבקשה הוא ב'גבולות הגזרה' שבין ערעור ובין בקשה לעיון חוזר**. הליכים אלה

נבדלים זה מזה במספר היבטים. בעוד שבערעור, עומדת ההחלטה לביקורת שיפוטית של בית משפט של ערעור (הליך תקיפה אנכי), בקשה לעיון חוזר מעמידה את ההחלטה לבחינה נוספת של אותה הערכאה שנתנה את ההחלטה (הליך תקיפה אופקי). היבט אחר עניינו בטיב הביקורת השיפוטית המופעלת בכל אחד מן ההליכים. בעוד שבערעור עומדת ההחלטה לגופה, על נימוקיה, לביקורת שיפוטית, בקשה לעיון חוזר אין עניינה בביקורת על ההחלטה לגופה, אלא בשינויה בשל נסיבות חדשות שנוצרו מאז ניתנה, או בשל טעות "טכנית" שנפלה בה. למותר לציין, כי דרך המלך לתקוף החלטה בטענות ערעוריות באופיין היא בהגשת ערעור או בקשת רשות ערעור לערכאת הערעור, בהתאם לסיווג ההחלטה, ולא ניתן לעקוף מסלול השגה זה בדרך של הגשת בקשה לעיון חוזר בהחלטה. כללי הערעור בכל הנוגע להליכי פשיטת רגל אינם זהים לכללי הערעור החלים בהליכים אזרחיים סעיף 182(א) לפקודת פשיטת הרגל מעניק זכות ערעור למי ש"נפגע על ידי צו בפשיטת רגל", אולם הוראה זו אינה ממצה את סוגי ההחלטות לגביהן נתונה זכות ערעור בהליכי פשיטת רגל. לגבי החלטות אשר אינן מסווגות כ'צו פשיטת רגל', נקבע בפסיקה כי חלים דיני הערעור הרגילים בהתאם לסיווגה של ההחלטה כ"פסק דין" או כ"החלטה אחרת". גם הכללים החלים על בקשות לעיון חוזר בהליכי פשיטת רגל אינם זהים לאלה החלים בהליכים אחרים, ומקובל לראות הליכי פשיטת רגל ככאלה המאופיינים ביתר גמישות והתאמה לנסיבות משתנות. כך, מעניק סעיף 181 לפקודת פשיטת הרגל לבית המשפט סמכות "לחזור ולעיין בכל צו שנתן מכוח סמכותו בפשיטת רגל, לבטלו או לשנותו". בהלכה נקבע כי לבית משפט של חדלות פירעון מוקנה שיקול דעת רחב בעת בחינת בקשה לעיון חוזר, וכי ככלל, ייעשה שימוש בסמכות זו בהתקיים אחת משתי העילות הבאות: האחת, במקרים בהם חל שינוי נסיבות מהותי או התגלו עובדות שלא היו ידועות בעת מתן ההחלטה, המצדיקים לשנות ממנה. השנייה, במצבים שבהם נתקבלה ההחלטה מחמת טעות טכנית ברורה. חרף הגמישות והדינמיות המאפיינת הליכי פשיטת רגל, הודגש לא אחת כי על בית המשפט של חדלות פירעון לעשות שימוש בסמכות העיון מחדש באופן זהיר ומדוד על-מנת שלא לכרסם בעיקרון סופיות הדיון בהקשר זה, ראה בית משפט זה למתוח קו גבול בין סוגי החלטות שבעניינן, ובהתקיים התנאים הדרושים לכך, עשויה לקום ביתר קלות הצדקה לעיון חוזר, לעומת סוגי החלטות בהן יינתן משקל מוגבר לסופיות הדיון ובית המשפט יכביד ידו על בקשות לעיון חוזר שהוגשו בעניינן. כך, נעשתה בפסיקה אבחנה בין החלטות 'מתמשכות' התלויות בנסיבות

משתנות (כגון צו תשלומים), לבין החלטות 'מכריעות', המכריעות במחלוקת נקודתית או מסמנות תפנית משמעותית בהליך. צוין כי השימוש בסמכות לעיון מחדש מתאים יותר להחלטות מתמשכות, בעוד שעיון מחדש בהחלטות מכריעות "טעון הצדקה מספקת שגוברת על השיקול של סופיות הדיון ועל הסתמכות הצדדים" כפי שתואר, בית המשפט המחוזי ניהל הליך סדור בבקשה לביטול ההענקה, הכולל הגשת כתבי טענות, שמיעת ראיות והגשת סיכומים, שבסיומו ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי. המבקשת לא הגישה ערעור על פסק הדין וזה הפך לחלוט. המבקשת טוענת כי בקשתה אינה משיגה על קביעות בית המשפט המחוזי בפסק הדין, אלא עניינה בטענות וראיות חדשות שלא הוצגו קודם לכן בפני בית המשפט. ואולם, הלכה למעשה היא תוקפת את קביעת בית המשפט המחוזי באשר למועד הקובע לחישוב זכויותיו של החייב בדירת המגורים, ובאשר לגובה החובות שיש להפחית משווי זכויותיו, וכפועל יוצא מכך, על גובה הסכום שעליה להשיב לקופת הכינוס. באשר לטענותיה אלה, הנתונים והראיות עליהם היא מתבססת היו ידועים למבקשת עובר למתן פסק הדין, והיה באפשרותה להעלותן במסגרת הדיון בבקשת הנאמנת לביטול הענקה. בנסיבות אלה, המבקשת לא עמדה בנטל המוטל עליה להצדיק עיון מחדש בפסק הדין. טענת המבקשת ולפיה די בכך שנטענות טענות "חדשות", במובן זה שהן לא הובאו קודם לכן לפני בית המשפט, כדי להצדיק עיון חוזר בפסק הדין, חותרות במובהק תחת עיקרון סופיות הדיון ותחת הכלל הנוהג, ולפיו חובה על בעל דין לפעול למיצוי זכויותיו הדיוניות, ואין לאפשר לו פתיחת ההתדיינות מחדש בכל עת שנמצאה לו טענה חדשה. מעבר לדרוש אוסיף, כי בענייננו המבקשת אף לא הבהירה במסגרת בקשתה לעיון חוזר, מדוע לא הועלו טענותיה במועדן. רק בהערת שוליים, ובשפה רפה, נטען כי הדבר קשור לייצוגה על-ידי משרדו של בא-כוח החייב. טעם זה שבשינוי ייצוג, אין בו כדי להצדיק עיון מחדש בפסק הדין.

24. **בית המשפט העליון** (פש"ר - החלטה דיונית) - בקשת רשות ערעור על החלטת ביהמ"ש המחוזי בגדרה הורה על מינוי מומחה מטעם ביהמ"ש בתחום החשבונאות במסגרת תיק פש"ר המתנהל בעניינו של המבקש, נוכח התוצאות השונות אליהן הגיעו שני הנאמנים בתיק בעניין תביעת החוב של המשיב.

רע"א 5037/23 **גיל עם מזרחי נ' יחזקאל מועלם** (04/09/2023)

- טוען המבקש כי בהחלטת בית המשפט המחוזי נפלו טעויות מהותיות המחייבות את התערבות ערכאת הערעור. לטענתו, יש לקבל את עמדת הנאמנים, לפיה המחלוקת ביניהם היא משפטית ולא חשבונאית, ומכאן שלבית המשפט המחוזי הנתונים הרלוונטיים להכרעה בהליך ללא צורך במינוי מומחה. כן טוען המבקש כי יש בהחלטה למינוי מומחה משום סרבול של ההליך ועיכובו שלא לצורך, ובמיוחד לאחר שהחלטה דומה שהתקבלה בעבר, בוטלה על-ידי בית משפט זה ב רע"א 2847/21. עוד הוסיף המבקש טענות שונות למשוא פנים מצד בית המשפט, ולהעדפה שלטענתו קיימת מצד בית המשפט המחוזי לטובת הנאמנת. כב' השופטת **ג' כנפי-שטייניץ** דחתה את הבקשה וקבעה: תקנה 88 לתקנות סדר הדין האזרחי (החלה בענייננו מכוח תקנה 2 לתקנות פשיטת הרגל) מורה כי, בית המשפט רשאי בכל עת למנות מטעמו מומחה, כמה מומחים או צוות של מומחים למתן חוות דעת בעניין שבמומחיות, ולתת מזמן לזמן הוראות והנחיות בנוגע למילוי התפקיד. **הלכה היא כי החלטה על מינוי מומחה היא החלטה דיונית מובהקת המצויה בליבת שיקול הדעת של הערכאה הדיונית, וככלל ערכאת הערעור תתערב בה במשורה ובמקרים חריגים בלבד**. בענייננו, קיומו של חוב פסוק לטובת המשיב אינו שנוי במחלוקת. אף אין חולק כי מאז זה נפסק, שילם המבקש תשלומים שונים על חשבון החוב, ולכל הפחות סכום של 4,490,650 ₪, בו הודה מאיר מועלם בעת פתיחת תיק ההוצאה לפועל. מוקד המחלוקת – כפי שציין בית המשפט בהחלטתו – הוא, אפוא: "אלו תשלומים בוצעו על ידי החייב ומתי ואם נותר חוב מה גובה החוב". במחלוקת זו הוגשו לבית המשפט המחוזי שתי הכרעות חוב של שני הנאמנים המגלות פער לא מבוטל ביניהן (של כ-1.7 מיליון ₪). בית המשפט המחוזי בחן את הכרעות החוב ומצא כי הוא מתקשה להכריע ביניהן ללא סיוע מקצועי, ולפיכך הורה על מינוי המומחה. בית המשפט המחוזי סבר אפוא כי מינוי המומחה דרוש לו על מנת שיונחו לפניו העובדות הדרושות להכרעתו. אמנם, המבקש וחלק מן המשיבים, סבורים כי ניתן להכריע במחלוקת על יסוד טענות משפטיות בלבד, מבלי להסתייע במומחה בתחום החשבונאות, אולם לאחר שעיינתי בהכרעות החוב של הנאמנים ובמכלול החומרים שהונחו לפניי, המעלים תמונה מורכבת בסוגיית חובו של המבקש, לא שוכנעתי כי יש לבכר את עמדתם, ומכל מקום, לא שוכנעתי כי זהו אחד מאותם מקרים יוצאי דופן המצדיקים התערבות בהחלטת הערכאה הדיונית על מינוי מומחה. זאת בפרט, לנוכח ההנחיות הממוקדות שניתנו למומחה כפי שפורטו לעיל, ובהינתן אי-הבהירות העובדתית באשר לתשלומי המבקש העולה מהכרעות

הנאמנים. לכך יש להוסיף, כי המבקש לא הצביע על נזק משמעותי ובלתי הפיך העלול להיגרם לו כתוצאה ממינוי המומחה, המחייב את התערבות ערכאת הערעור כבר בעת הזו. אוסיף, כי בניגוד לטענת המבקש, ההחלטה מושא הבקשה אינה סותרת את פסק הדין שניתן ברע"א 2847/21. שם, כאמור, נקבע כי נוכח הסכמת הצדדים, יש לבטל את מינוי המומחה, ולהורות לנאמנים להכריע בתביעה. כך אמנם פעל בית המשפט המחוזי. ההחלטה מושא הבקשה התקבלה רק לאחר שניתנה הכרעת החוב של הנאמן, ולאחר שהנאמנים הודיעו לבית המשפט המחוזי כי דעותיהם חלוקות וביקשו את הוראותיו באשר לאופן ההכרעה בתביעת החוב (הודעתם מיום 13.7.2022). מכאן, שההחלטה התקבלה בשלב אחר של ההליך ועל יסוד התפתחויות מאוחרות להחלטת בית משפט זה, ואין בה כדי לסתור את תוכנה. אשר לטענות המבקש באשר להתנהלות המותב כלפיו, הגשת בקשת רשות ערעור אינה הדרך הדיונית המתאימה להעלאתן. יוער בהקשר זה, כי המבקש העלה טענותיו אלה בדרך הדיונית הנאותה בהליך אחר, ואלה נדונו ונדחו אך לאחרונה בפסק דין שניתן בעניינו אשר לטענה הנוגעת להטלת שכר המומחה על קופת הכינוס, אשר הועלתה במסגרת בקשת התיקון, הרי שדינה אף היא להידחות. סעיף 1(8) לצו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן עליהן רשות ערעור), התשס"ט-2009 קובע כי לא תינתן רשות ערעור על החלטה שעניינה "הטלת הוצאות משפט ושכר טרחת עורכי דין ושיעורם, למעט אם ניתנה לאחר מתן פסק הדין ואינה נבלעת בו". החלטת בית המשפט לעניין שכר המומחה עניינה בהוצאות משפט, ועל כן ניתן לערער עליה רק במסגרת ערעור על פסק הדין בהליך העיקרי הרבה למעלה מן הצורך יצוין כי סעיף 92(א) לתקנות סדר הדין האזרחי מורה במפורש כי בית המשפט רשאי להטיל את תשלום שכרו והוצאותיו של מומחה מטעמו "על בעלי הדין או על מי מהם". החלטה זו היא החלטה דיונית מובהקת, אשר גם בה גדר התערבותה של ערכאת הערעור מצומצם ביותר, ובפרט עת מדובר בהחלטת ביניים בטרם ניתן פסק דין בהליך ונפסקו הוצאותיו. למותר לציין כי לא מצאתי ממש בטענת המבקש כי יש בהחלטה כאמור כדי להטות את המומחה לטובת צד זה או אחר.

25. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - הפטר) - בימ"ש המחוזי נתן אישור סופי להסדר נושים בו נקבע כי לצורך פירעון חובות החברה שבבעלות המערער, תפקיד החברה בקופת ההסדר 45 מיליון ₪ (סכום הפירעון המובטח), ובסעיף 8 נקבעו תרומות שהמערער התחייב לתרום להליך הבראת החברה, ובתמורה להן הוענק לו הפטר מאחריות כלפי החברה

ונושיה. נקבע כי עם אישור ההסדר יוענק למערער הפטר מותנה, ונקבעו הוראות באשר להפיכת ההפטר המותנה להפטר סופי (הסדר הנושים המקורי). בהמשך לקוח של החברה הודיע על סיום ההתקשרות עמה, ולפיכך התבקש בימ"ש לאשר הסדר נושים מתוקן והכנסת משקיעה, אשר לבקשתה יופחת סכום הפירעון המובטח ל-18,900,000 ₪, והושמטה מסעיף 8 בהסדר הנושים המקורי ההוראה בה התחייב המערער להמשיך לשמש כמנכ"ל. בימ"ש קמא קבע, כי מתקיימים התנאים להפעלת סמכותו מכוח סעיף 87 לחוק, ולכפיית הסדר הנושים המתוקן על הנושים שהתנגדו לו. מכאן הערעור, בו נטען כי ההחלטה צמצמה את היקף ההפטר, תוך הותרת התרומות שהתחייב המערער לתרום להבראת החברה, בתמורה לקבלת הפטר סופי, על כנן במלואן, וזאת בניגוד להסכמתו.

ע"א 2467/22 **צבי עברי נ' עו"ד ארז חבר בתוקף תפקידו כנאמן להסדר של חברת אשפלסט מסחר ותעשיות פלסטיק 1999 בע"מ** (14/11/2023)

- כב' השופט **כשר** ובהסכמת כב' השופטים **עמית ו-סולברג**, קיבל את הערעור ופסק כי: הערעור עניינו בהחלטת בימ"ש קמא **לאשר הסדר נושים שלא זכה לרוב** הדרוש בכל אחת מאספות הנושים, מכוח סמכותו של בימ"ש לפי סעיף 87 לחוק חדלות פירעון. הסיבה שבגינה לא הושג הרוב הדרוש לאישור הסדר הנושים המתוקן הייתה נעוצה בהבנת הנושים כי עם אישורו, ההפטר המותנה של המערער יהפוך להפטר סופי והתנגדות חלקם לכך. בימ"ש קמא סבר כי התנגדות חלק מהנושים לאישור הסדר הנושים המתוקן מקורה בטעות בהבנת תוכנו של ההפטר שהוקנה למערער בהסדר הנושים המקורי. לפי פרשנותו של בימ"ש קמא, היקף ומהות ההפטר שהמערער אמור היה להיות זכאי לו לפי הסדר הנושים המקורי אינו חל ביחס לכל עילה שעשויה לצמוח מהחקירות שמבצע המנהל המיוחד, ואינו חל ביחס לכל עילה שעשויה לצמוח מהפרה של התחייבות שלקח על עצמו המערער בסעיף 8 להסדר הנושים המקורי. לפיכך, התביעות היחידות שההפטר שהוקנה למערער בהסדר הנושים המקורי חל עליהן, הן תביעות של נושים ביחס לחובות שהמערער ערב להם ערבות אישית, או תביעות שהמידע שהן מבוססות עליו אינו כזה שמקורו בחקירות המנהל המיוחד. אלא שלשון הסדר הנושים המקורי, הבנת הצדדים להסדר את תוכנו בזמן אמת, ומובנם של המונחים הכלולים בו בדין, אינם מתיישבים עם פרשנותו של בימ"ש קמא, והיא אינה נכונה. נוכח קביעה זו בימ"ש דן בשאלה האם נפל פגם בהתנגדות הנושים לאישור הסדר הנושים המתוקן מהטעם שהדבר יקנה

למערער הפטר סופי, בציינו כי התקיימו שתי נסיבות חריגות שבגינן לא ניתן לייחס לנושים שהתנגדו לאישור הסדר הנושים המתוקן והסכם ההשקעה חוסר תום לב: ראשית, הפרת הסדר הנושים המקורי, אף שלא נבעה מאשמתו של המערער, מהווה נסיבה יוצאת דופן שעשויה להצדיק עריכת שינויים בהסדר נושים שאישר בימ"ש; שנית, בהסדר הנושים המתוקן חל שינוי משמעותי בהפחתת שיעור פירעון חובות הנושים. מה שהוגש לנושים הוא הסדר חדש, נחות מקודמו, והנושים היו רשאים לגבש עמדה לפיה בנסיבות אלו גם על ההפטר שניתן למערער להשתנות. נוכח האמור דן בימ"ש בשאלה האם נפל פגם באישור הסדר הנושים המתוקן ובצמצום ההפטר של המערער במסגרתו, ופסק כי אין בטיעוני המשיבים, שעניינם שיקולי צדק ויעילות, כדי להצדיק את תוצאת החלטת בימ"ש קמא, אשר מחד מחייבת את המערער להמשיך ולקיים את ההתחייבויות שלקח על עצמו בסעיף 8 להסדר הנושים המקורי; ומאידך, פוגעת בהיקף ובמהות ההפטר שהוקנה לו, בתמורה להתחייבויות שלקח על עצמו, והכל בניגוד להסכמתו, צוין כי ככל שאין בחוק חדלות פירעון כלל המסמיך במפורש את בימ"ש לכפות על אדם הסכם בניגוד לרצונו, עצם העובדה שהדבר "יעיל", או "צודק", או ש-"קיים בו טעם", או שאינו מביא לתוצאה "מקפחת", אינה יכולה להקנות לבית המשפט של חדלות פירעון סמכות אשר איננה נתונה לו בדין. ודוק, בחוק חדלות פירעון קיימות הוראות המקנות לבית המשפט סמכות לכפות הסדר נושים על מי שהתנגד לו, אך קבלת טענות המשיבים לפיהן נתונה לבימ"ש סמכות לכפות הסדר נושים על מי שאינו נושה של החברה, מבלי שהדבר מעוגן מפורשות בחוק חדלות פירעון, עומדת בסתירה למושכלות יסוד שבדין. המשיבים טעו בסברתם כי מטעמי צדק ויעילות מוסמך בית המשפט של חדלות פירעון לכפות על צד להסדר נושים תנאים שאינם מקובלים עליו, ושאין עניינם בזכויותיו כנושה. לא ניתן לכפות על המערער להמשיך ולקיים את ההתחייבויות שלקח על עצמו בסעיף 8 להסדר הנושים המקורי, תוך פגיעה בהיקף ובמהות ההפטר שהוקנה לו, ולכן החלטת בימ"ש קמא, שהובילה לתוצאה זו אינה יכולה להיוותר על כנה, ולכאורה דין ההחלטה לאשר את הסדר הנושים המתוקן להתבטל. ואולם, בנתון לתוצאות הקשות שינבעו מביטול ההחלטה ועל יסוד סעיף 87 לחוק, יש לאשר את הסדר הנושים המתוקן תוך שיוקנה במסגרתו למערער הפטר סופי, חרף התנגדות חלק מהנושים. ודוק, הפער בין היקף ומהות ההפטר שאושר על ידי בימ"ש קמא (לו הסכימו כלל הנושים), לבין היקף ומהות ההפטר שהוקנה למערער בהסדר הנושים המקורי, מצומצם ועניינו במצב בו ממצאי חקירות המנהל

המיוחד ילמדו על עילות תביעה כנגד המערער שאינן בגין תרמית או בגין הפרת אמונים שלא בתום לב.

26. **בית המשפט העליון** (חדל"פ - הפטר) - ערעור על החלטת בימ"ש המחוזי בתיק פש"ר, שאישרה הצעה למתן הפטר מותנה למשיבים 1 ו-2, חייבים בהליך פשיטת רגל. המשיבים הם בני זוג אשר ניהלו במשך שנים עסקים בתחום התכשיטים והיודאיקה, ובתחום היזמות בעסקי הנדל"ן. מאז שנת 2014 מתנהלים נגדם הליכי פשיטת רגל מורכבים וסבוכים. הערעור הוגש מטעם נושי החייבים בטענה כי בהחלטה נפלו מספר שגגות.

ע"א 4401/21 **יהודה אמיתי נ' רחל קרויז** (15/11/2023)

- כב' השופט **מינץ** ובהסכמת כב' השופטים **עמית ו-רונן**, קיבל את הערעור ופסק כי: **בשלב מתן צו הפטר ניתן ביתר שאת דגש מיוחד לתום לבו של החייב**, שנבחן לפני ולפנים במבט כולל, ביחס לשלב יצירת החובות וביחס להתנהלותו לאורך ההליך עצמו. האמור נכון גם כאשר הנושים פתחו בהליך פשיטת הרגל נגד החייב. התנהלות החייב במרוצת ההליך בחוסר תום לב, תגרור אחריה שלילת מתן ההפטר. הדרישה להתנהלות בתום לב עומדת גם לאחר חקיקת חוק חדלות פירעון; במקרה זה לכל אורך הדרך עמדת המערערים הייתה כי מדובר בחייבים שמתנהלים בחוסר תום לב קיצוני בהליך פשיטת הרגל. העובדה שהמערערים חפצים כעת בביטול ההליך בשל התנהלותם חסרת תום הלב של החייבים לא עומדת בסתירה לחפצם בתחילת הדרך להביא את עניינם להליך חדלות פירעון קולקטיבי בבית משפט של פשיטת רגל, לאחר שהרימו ידיים מההליך. לפיכך, כללי השתק וכללי מניעות לא עומדים בדרכם של המערערים מלטעון כי יש לאפשר להם, לכל הפחות, לפעול לממש את נכסי החייבים. נוכח האמור, המרת הצעת הסדר הנושים אותה דחו הנושים לכדי הצעה למתן הפטר הנכפית עליהם ללא רצונם, לא יכולה לעמוד. בנוסף, הנימוק שהביא הנאמן לתמיכה בהצעת ההסדר לפיו אין עוד תוחלת כלכלית בניהול הליך פשיטת הרגל, נדחה. העדר התוחלת, נובע כולו מהתנהלות החייבים אשר לא בחלו בכל אמצעי על מנת להביא לעיכוב והכבדת הליכי המימוש עד כדי סיכול אפשרות המימוש. דבר זה מהווה מכשול מרכזי באישור ההפטר, שכן הוא חותר תחת מושכלות יסוד של הליך פשיטת הרגל על פיהן "לא יהא חוטא נשכר"; בנוסף, קשה להלום שהחלטה המכריעה במידת התועלת הצפויה לנושים ואפשרויות הפירעון הקיימות ניתנת מבלי שנבחן שווי הנכסים שנותרים על פי ההצעה בידי החייבים.

לא חל על הכנ״ר בנסיבות מקרה זה השתק המונע ממנו להביע עמדה שונה מזו שהביע בבימ״ש המחוזי לאחר בחינה מקצועית נוספת. מדובר במצב שבו הגורם שאמון על הצגת התמונה המקצועית המלאה שתהיה לעזר לבית המשפט, מגיע למסקנה כי התמונה שהצטיירה לפני בימ״ש לוקה בחסר ומוטעית. בשל כך עליו לתקן את המעוות ולהביא לפני בית המשפט את התמונה הנכונה. נוכח האמור, בימ״ש השיב בחיוב לשאלה האם עמדה מעודכנת מטעם הכנ״ר שאינה מבוססת על נסיבות חדשות שהתעוררו אלא רק על עיון מחודש באותן נסיבות ועובדות עשויה להביא לשינוי הכרעת בית משפט של חדלות פירעון, עוד נפסק כי שינוי עמדת הכנ״ר המבוססת ולו על עיון מחדש בנתוני התיק הספציפי, עשוי להוות נתון שעל בימ״ש לקחת בחשבון בין יתר השיקולים, אם ראוי מבחינתו לעיין מחדש בהחלטתו שלו שהתבססה בין היתר על עמדה קודמת של הכנ״ר ובשים לב לסיבות ולנימוקים שהניעו את השינוי בעמדה. מסקנה זו מתבקשת ביתר שאת שעה שמדובר בערכאת הערעור הרשאית לבסס הכרעתה על עמדה מקצועית מעודכנת של הכנ״ר, המושתתת על נימוקים מקצועיים, אובייקטיביים, מנומקים ורלוונטיים. כשם שהכנ״ר עשוי לשנות את עמדתו, גמישות מסוימת עשויה להיות גם בהתייחסות בימ״ש לשינוי בעמדה של בעל התפקיד, המופקד על גיבוש התמונה המלאה בקשר למצבו של החייב ולהיקף הנשייה. על בעל התפקיד חלה חובה לפעול בתום לב בהליך, באופן שבו העלאת טענות סותרות, שנועדה להשיג יתרון דיוני או לנצל את בתי המשפט, עשויה להיבלם גם כן באמצעות כלל ההשתק השיפוטי. אולם יש מצבים שבהם ניתן לאפשר גם את שינוי עמדתו של בעל תפקיד, הנעשה לאחר בחינה מחודשת, בתום לב ומכוח תפקידו המקצועי. הכל לפי נסיבות העניין. בענייננו אין לקבל את הטענה כי הכנ״ר מנוע מלהביא לפני בימ״ש את עמדתו המעודכנת. לסיכום, זהו מקרה חריג שבו מוצדקת התערבות ערכאת הערעור בהחלטותיו של בית המשפט של חדלות פירעון. הצעת הסדר הנושים נדחתה על ידם, ותורגמה להצעת הפטר מותנה. זאת, ללא תמיכת הנושים, חרף התנהלותם חסרת תום הלב של החייבים לכל אורך ההליך, תוך שהתקבלה בתמציתיות רבה עמדת הנאמן כי מדובר במיצוי מקסימלי של אפשרויות הפירעון מצד החייבים ועל רקע הערכתו כי לא תצמח תועלת מהמשך ההליכים, וללא שהוגשה הערכת שווי הנכסים, שהותרתם בידי החייבים מעוררת קושי ממשי. אף הכנ״ר שתמך בהצעה בבימ״ש המחוזי, חזר בו בערעור ולעמדתו המקצועית המעודכנת אין להותיר את עמדת בימ״ש המחוזי על מכונה. לפיכך, ההפטר שניתן לחייבים יבוטל. ההליך יוחזר לבימ״ש המחוזי

שיורה על הערכת שווי הנכסים. אם ימצא כי יש תוחלת במימוש הנכסים, יישקל בין יתר האפשרויות מתן הפטר מותנה לחייבים בכפוף לכך שהזכויות המיוחסות להם בנכסים לא יוחזרו להם, ואז הנאמן יחליט אם ברצונו לפעול למימוש הנכסים. במידה ולאו, תינתן האפשרות לנושים לממשם. כל זאת בתנאי שהחייבים לא יסכלו את מהלך המימוש, שאם לא כן, יבוטל ההפטר לאלתר.

27. **בית המשפט העליון** (פש"ר - הפטר) - ערעור על פס"ד מחוזי בו הורה ביהמ"ש על ביטול הליך פשיטת הרגל בעניינה של המערערת בקבעו כי חובותיה נוצרו בנסיבות של מרמה תוך שנדחתה גרסת המערערת כי היא זו שנפלה קורבן לפעולת תרמית מצד הגרוש שלה אשר החתימה על מסמכים שלא הייתה מודעת למשמעותם. לפיכך ובהינתן הוראת סעיף 69 לפקודת פשיטת הרגל על פיה לא יינתן הפטר בגין חובות שנוצרו במרמה, אין תוחלת להליך.

ע"א 2609/23 **לאה עמר נ' גיא נצר מנהל מיוחד** (28/11/2023)

- כב' השופט **ד' מינץ**, בהסכמת כב' השופטים **נ' סולברג וי' וילנר** דחו את הערעור מהטעמים הבאים: צו הפטר הניתן לחייב פוטר אותו מחובות "ברי-תביעה" שעמדו נגדו, ותכליתו לאפשר לו לפתוח "דף חדש" בחייו מבחינה כלכלית. עם זאת, סעיף 69(א) לפקודה מונה חובות ברי-תביעה מסוימים שעליהם לא יחול צו הפטר. המדובר בחובות שהמשותף להם הוא שמבחינה מוסרית וחברתית לא מוצדק שההפטר יחול עליהם. במוקד עניינו ניצבת השאלה האם חובותיה של המערערת לבנקים הם חובות שלא חל עליהם הפטר, מאחר "שנוצרו במרמה שפושט הרגל היה שותף לה" כלשון סעיף 69(א)(2) לפקודה. המערערת טענה בהקשר זה בעיקר, כי הנושים לא הרימו את הנטל הראייתי הכבד להוכחת מרמה ולא "כוונת מרמה" כנדרש. אכן, על הטוען לקיומה של "מרמה" ביצירת החובות מוטל נטל כבד. בנוסף, ובהתאם ללשון הסעיף, **לא די בהוכחה כי החוב נוצר במרמה, אלא נדרש אף להוכיח כי פושט הרגל היה שותף לאותה מרמה**. בעניינו אין מחלוקת של ממש כי חובותיה של המערערת כלפי הבנקים יסודם במרמה. המחלוקת נעוצה בשאלה האם המערערת הייתה שותפה לאותה מרמה, כאשר טענתה בעניין זה הייתה כי כל שעשתה היה לחתום על מסמכי ההלוואה, תוך מתן אמון עיוור בגרושה ובקבלן, מבלי להבין על מה היא חותמת. ברם, כפי שנקבע מימים ימימה, חזקה על אדם שחתם על מסמך כי הוא קרא אותו בטרם חתם עליו, הבין את תוכנו ונתן הסכמתו לאמור בו וחזקה זו חלה ביתר שאת בחתימה על מסמכים מהותיים כגון שטרי

משכנתא. בנסיבות אלו בהן אין מחלוקת בנוגע לקיומה של מרמה ואין מחלוקת כי המערערת חתמה על מסמכי ההלוואה, בוודאי שהיא זו שנושאת בנטל ההוכחה הכבד לסתור את החזקה האמורה ולהוכיח את גרסתה באמצעות ראיות פוזיטיביות. אלא שהמערערת לא עמדה בנטל זה, ואף לא קרוב לכך. לא זו בלבד שלא הוצגה על ידה כל ראיה או מסמך לגיבוי טענותיה, מסמכים אחרים שהוגשו במסגרת ההליך אף מקשים על קבלת גרסתה. ראשית, כפי שציין ביהמ"ש המחוזי, בהסכם הגירושין שנערך בינה לבין גרושהּ צוין מפורשות כי הוא נועד להסדיר את כל הסוגיות, הזכויות והחובות הנובעות מחיי נישואיהם, אולם בחלקים מתוכו אשר הוגשו לביהמ"ש אין כל התייחסות לחובות לבנקים ולטענה כי הם נוצרו על ידו מבלי שהיא הייתה מודעת להם. יצוין בהקשר זה כי עצם העובדה שהמערערת לא טרחה לצרף את ההסכם בשלמותו (אלא רק את שני עמודיו הראשונים) פועלת לחובתה. לכך יש להוסיף כי בכתב ההגנה שהגישה המערערת בתביעה שהגיש נגדה בנק ירושלים היא טענה כי היא "הולכה שולל, ביחד עם בעלה, על ידי [הקבלן] שהבטיח הרים וגבעות תוך ניצול של אמונם בו". גרסה זו אף היא מקשה על קבלת טענתה כעת לפיה הולכה שולל על ידי גרושהּ. נוכח כל האמור, אין מקום להתערב בהחלטתו של ביהמ"ש המחוזי להורות על ביטול ההליך לאחר שלא מצא תוחלת בקיומו. זאת בפרט בשים לב לשיקול הדעת הרחב הנתון לביהמ"ש של חדלות פירעון, נוכח מומחיותו הייחודית ולאור התרשמותו הישירה מבעלי הדין ומנסיבות העניין. בשולי הדברים הוער כי בניגוד לטענת המערערת לפיה שיתפה פעולה בהליך, מעיון בתיק ביהמ"ש עולה כי המערערת **לא מילאה אחר חובותיה כנדרש**. בכלל זה, היא לא פעלה להמצאת מסמכים מהותיים משך זמן רב, ואף לאחר שניתנו לה הזדמנויות נוספות, לא העמידה את מלוא המסמכים הנדרשים, היא סיפקה תצהיר התומך בגרסתה רק ערב הדיון בו בוטל ההליך, היא לא מיצתה את כושר השתכרותה, לא הגישה דוחות דו-חודשיים כנדרש ואף פיגרה בתשלום לקופת הכינוס. התנהלות מעין זו עשויה להצדיק כשלעצמה את ביטול ההליך.

בית המשפט המחוזי:

28. **בית המשפט המחוזי** (פש"ר - חדל"פ) - להליך פשיטת הרגל שתי תכליות מרכזיות. האחת, הגנה על זכות הקניין של הנושים וחלוקה שוויונית של נכסי החייב בין נושיו; השנייה, ולא פחות חשובה, היא מתן אפשרות למי שנקלע בתום - לב לחובות, לפתוח דף חדש בחייו.

פשר (ת"א) **12877-03-15 שלוה בוטראשבילי נ' עו"ד יניב אינסל** (08/10/21)

- בית המשפט הדן בבקשה למתן הפטר, מופקד על עריכת האיזון בין שתי התכליות האמורות, שלעתים אינן עולות בקנה אחד זו עם זו. אגב מלאכת האיזון בין הערכים הללו, נבחנות נסיבותיו האישיות של החייב, לרבות אופן יצירת החובות, היקפם, גילם, התנהלותו של החייב בהליך פשיטת הרגל, תום ליבו, גילו, מצב בריאותו, כושר השתכרותו, פרק הזמן בו נמשך הליך פשיטת הרגל ומידת התוחלת בהמשך הליך פשיטת הרגל מבחינת נושי החייב. נחזור ונזכיר כי גם לפי הדין שחל במקרה דנן, לאמור, **הדין שקדם** לכניסתו לתוקף של חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח- 2018, הליך פשיטת הרגל **נושא גם אופי שיקומי, ולא מדובר בהליך עונשי**. במצב הנוכחי, דומה שהנושים מבקשים הלכה למעשה להעניש את החייב בגין החובות שייצר. לא לשם כך נועד הליך פשיטת הרגל.

29. **בית המשפט המחוזי** (פש"ר – היתר לתבוע מחוץ להליך) - סמכותה של הנושה לפעול כלפי המבקשת הינה מכוח היותה של המבקשת חבה בחוב כלשהו כלפי החייבת, כשהחייבת נדרשה לשלמו ולא שילמה. עניין זה נושא בחובו שני תנאים מצטברים: היותה של החייבת חייבת, וקיומו של חוב פסוק שלא שולם.

פשר (ב"ש) 15379-08-16 **כוכבית כהן נ' הכונס הרשמי** (12/10/21)

- הנושה נדרשה **להיתר להמשיך לפעול נוכח צו הכינוס** וללא ההחלטה המתירה, לא הייתה רשאית להמשיך לפעול. נכון לעת זו, ההחלטה המתירה הושהתה ואין הנושה רשאית לפעול מכוח צו הכינוס ונוכח שהשהיית ההחלטה לא פקעה. ההחלטה המתירה ניתנה לטובת כלל הנושים ולא לטובת הנושה, שהרי מלכתחילה חובה של המבקשת הינו כלפי החייבת ולא ישירות כלפי הנושה. מעמדו של הנושה המעקל אינו מקנה לו כל זכות מהותית בנכס המעוקל והנכס המעוקל ישמש את כלל הנושים. משכך נקבע כי ההיתר הוא לגביית "חיוב צד ג' בחוב הפסוק של החייבת". על כן, ובוודאי כאשר ההיתר ניתן לטובת כלל הנושים, לא הייתה מוגבלת הנושה בפעולות גבייה רק לשיעור תביעת החוב המאושרת שלה אולם מנגד עקרון השוויון מחייב כי כל סכום שייגבה שייך לכלל הנושים ואין לנושה יתרון בו. למעשה, הדבר הנכון היה כי המנהל המיוחד הוא שיפעל כלפי המבקשת לגביית החוב, וזאת בשמה של החייבת. כיוון שכך, ההיתר ניתן למעשה תוך הבהרה שכל סכום שייגבה יועבר לקופת פשיטת הרגל [ישירות ולא באמצעות לשכת ההוצל"פ], כאשר לנושה תהא זכות לבקש שכ"ט בנפרד, זאת, מכוח עקרון השוויון בין הנושים. אלא שגם בכך לא סגי, שהרי ההליך

לפי סעיף 48 בחוק ההוצל"פ מוגבל בשיעורו לשיעור שנפסק. מכאן גם אפשרית העלאת טענת פרעתי מצד צד ג'. המנהל המיוחד והכנ"ר רשאים להביע עמדה ולפיה המבקשת אינה חבה עוד כלפי החייבת, ולבית משפט זה סמכות לעסוק בכך במקרים מסוימים, מכוח סעיף 148 בפקודה, כיוון שיש לכך השפעה על מסת הנכסים של החייבת. עם זאת, הדברים נכונים שעה שהמחלוקת היא בין הנושה לנאמן או שאינה מצריכה בירור עובדתי מעמיק, בין היתר בטענת "פרעתי". **כל עוד לא ניתן הפטר, מחויבת הנושה בהיתר לפעול בתיק ההוצל"פ ובכל מקרה כל סכום שייגבה מהמבקשת שייך לקופת פשיטת הרגל ואין לנושה כאמור יתרון בו**. אם יינתן הפטר, כי אז ראוי שייסגר תיק ההוצל"פ שפתחה הנושה כלפי החייבת ובמקרה שכזה לא תיחשב החייבת כמי שחבה בחוב פסוק.

30. **בית המשפט המחוזי** (חדל"פ – חובות נאמן) - משניתן היתר מראש לנאמן לנקוט הליכי גביה ולשכור שירותיהם של אנשי מקצוע שיסייעו לו ביישום הליכי חדלות הפירעון, אין כל בסיס לטענה כי הופרו הוראות סעיפים 44 (1) ו- (2).

חדל"ת (נצ') 11224-10-19 **חברת ס.מ.ן. שיפוצים והשכרת פיגומים בע"מ נ' הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי** (21/10/21).

- בגדרי הצו לפתיחת הליכים הוסמך הנאמן להתקשר עם נותני שירות. לגבות כספים מחייבים, להעסיק אנשי מקצוע ולשלם להם שכר טרחה, בהתאם לשיקול דעתו. עולה, אם כן, הגשת ההמחאות ללשכת ההוצאה לפועל לשם גבייתן עולה בקנה אחד עם הוראות הצו לפתיחת הליכים. משניתן היתר מראש לנאמן לנקוט הליכי גביה ולשכור שירותיהם של אנשי מקצוע שיסייעו לו ביישום הליכי חדלות הפירעון, אין כל בסיס לטענה כי הופרו הוראות סעיפים 44 (1) ו- (2) (לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018). מכל מקום, האישור הנדרש אינו חייב להינתן מראש. בהתחשב בעובדה כי **ההמחאות שהוגשו לביצוע הן המחאות שחוללו בתקופת הפעלה, הנאמן לא רק שהיה רשאי לנקוט הליכים לגבייתן, אלא אף היה חייב** לעשות כן. טענות המבקשת לעניין הנזקים שנגרמו לה או ייגרמו לה כתוצאה מניהול הליכי גביה נגדה והטלת עיקולים זמניים, יש להעלות בפני בית המשפט שבפניו תתנהל התביעה, לרבות במסגרת הדיון בסעדים הזמניים שהוגשו במסגרת אותו הליך. אין בטענות אלה כדי למנוע מן הנאמן לנהל הליכי גביה מקום שהוא סבור כי המבקשת חייבת כספים לקופת הנאמן.

31. **בית המשפט המחוזי** (פש"ר - ביטול הענקה) - בית המשפט נעתר לבקשת המנהלת המיוחדת **לביטול הענקה** שבמסגרתה זכויותיה של החייבת במחצית הדירה הועברו למשיבים, **כחמש שנים לפני מתן צו הכינוס**.

פש"ר (מרכז) 40967-09-15 **עו"ד קרן אוגינץ נ' כונס נכסים רשמי תל אביב** (09/01/22)

- סעיף 96 (ב) לפקודת פשיטת הרגל קובע שהענקת נכסים בתקופה של עשר שנים ועד שנתיים לפני פשיטת הרגל בטלה כלפי הנאמן אם לא הוכיחו התובעים מכוח ההענקה כי בזמן שנעשתה ההענקה היה המעניק כשר פירעון של כל חובותיו, בלי להיזקק לנכס הכלול בהענקה. לפנינו העברת זכויות שנעשתה כחמש שנים לפני מתן צו הכינוס, ללא תמורה, מהחייבת (מחצית חלקה בדירה) – למשיבים. כפי שמשתקף מנסח לשכת רישום המקרקעין העברת הזכויות הייתה ללא תמורה. המשיבים עצמם לא העלו טענת תמורה, ויש לדחות את גרסתם לפיה ההעברה מבוססת על הסכם גירושין משנת 1984, במסגרתו הוסכם על העברה ללא תמורה לילדי החייבת. בהיעדר הסכם אחר ביסוד ההעברה, מועד ההעברה היה המועד שבו נעשה הרישום בלשכת רישום המקרקעין. המשיבים לא הוכיחו שהחייבת הייתה כשרת פירעון לחובותיה במועד העברת הזכויות, ללא הדירה נושא הבקשה. על כן, מדובר בהענקה בטלה לפי הפקודה.

32. **בית המשפט המחוזי** (חדל"פ - תפקיד מנהל הסדר) - יש לקבל את עמדת הממונה על חדלות פירעון ושיקום כלכלי לפיה בהליך דנן, של עיכוב הליכים במסגרת תיקון מס' 4 לחוק, לא ניתן להעניק למנהל ההסדר או לכל גורם אחר סמכויות חקירה לבדיקת אירועי העבר והתנהלות בעלי השליטה ביחס לתקופה בטרם פתיחת ההליך. הענקת סמכויות חקירה למנהל ההסדר שממונה בהתאם להוראות תיקון מס' 4 תוביל לטשטוש בלתי רצוי של הגבולות בין חלק ב' לבין חלק י' ותיקון מס' 4 לחוק, בניגוד לכוונת המחוקק, ואין להתיר זאת.

חדל"ת (י-ם) 26881-12-21 **עוסמאן חסונה נ' י. ברוש שיווק ושירותים בע"מ** (20/01/22)

- בתקופת עיכוב ההליכים פועל מנהל ההסדר כמעין משקיף על הנעשה בתאגיד ובפרט על החלטות הדרג הניהולי שלו. הותרת סמכויות הניהול לתאגיד לצד פיקוח על הנעשה עליו, מלמד למעשה על כך כי תפקידו של מנהל ההסדר צופה פני עתיד. קרי, בקרה על פעולות והחלטות שיתקבלו בתאגיד מעתה והלאה, בהתעלם מפעולות שביצע התאגיד בעבר. זהו גם הרציונל שבא לידי ביטוי בתכלית שבתיקון מס' 4. ניסוח סעיף 319יג(ג) בלשון עתיד מלמד כי על מנהל ההסדר

לפנות לביהמ"ש רק בנוגע לפעולות עתידיות שבכוונת התאגיד לבצע ככל שיש בהן כדי לפגוע בתאגיד או בעלי העניין. ביהמ"ש המחוזי הפנה לדברי ההסבר לתיקון מס' 4 לחוק ולדברי ההסבר להוראת סעיף 319 יג(ג) לחוק ועמד על ההבדל בין סמכויות מנהל ההסדר לבין סמכויות נאמן הממונה בהתאם להוראות חלק ב' לחוק במסגרת צו לפתיחת הליכים לתאגיד, כאשר במסגרת חלק ב' לחוק, מוטל על הנאמן להתחקות אחר פעולות שבוצעו בתאגיד עובר למתן הצו לפתיחת הליכים, בשונה מתפקידו של מנהל ההסדר הצופה פני עתיד. מסקנת ביהמ"ש הייתה (ועמה מסכים ביהמ"ש כאן), כי לאור ההבדלים שפורטו בין תפקיד הנאמן לזה של מנהל ההסדר, הענקת סמכויות חקירה למנהל ההסדר שממונה בהתאם להוראות תיקון מס' 4 אף אם בהסכמת כלל הצדדים (למעט הממונה), תוביל לטשטוש בלתי רצוי של הגבולות בין חלק ב' לבין חלק י' ותיקון מס' 4 לחוק, בניגוד לכוונת המחוקק ואין להתיר זאת. תוצאה זו עשויה דווקא להוביל לעידוד השקיפות במסגרת המו"מ לצורך גיבוש הסדר החוב, שכן היה ויגבר חששם של הנושים כי עובר לעיכוב ההליכים פעל התאגיד להברחת נכסים או להעברתם בניגוד לדין, וככל שלא יסופקו בהקשר זה תשובות אשר מניחות את הדעת, הרי שעניין זה יתומחר בהתאם במסגרת ההסדר המוצע או לחילופין יבוא לידי ביטוי במסגרת הצבעת הנושים באספות נגד אישור הסדר החוב. לאור דברים אלה, יש לקבל את עמדת הממונה לפיה אין מקום להעניק למנהל ההסדר או לבעל תפקיד נוסף סמכויות חקירה אודות אירועי העבר והתנהלות בעלי השליטה עובר להגשת הבקשה מטעם החברות ובעלי השליטה.

33. **בית המשפט המחוזי** (חדל"פ - העדפת נושים) - **עקרון השוויון**, המעוגן כיום בסעיף 232 לחוק, הוא אחד מן העקרונות הבסיסיים ביותר בהליכי חדלות פירעון.

חדל"ת (ת"א) 15599-05-21 **עו"ד ליאור דגן נ' הילה ברטה לוטן** (27/01/22)

- בית המשפט קיבל את בקשת הנאמן וחייב את המשיבה להשיב לקופת הנשייה סכומים שהועברו אליה על ידי החייב בזמן שהוא והחברה שבפירוק היו חדלי פירעון. נקבע, כי מעשיהם של החייב ושל המשיבה עומדים בניגוד גמור לעקרון השוויון, והם באים בגדרו של סעיף 219 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי שכותרתו "ביטול פעולה המקנה עדיפות לנושים", שהוא פועל יוצא של עקרון השוויון. החייב והמשיבה גם יחד הפרו בריש גליי את עיקרון השוויון בין הנושים. עקרון זה, המעוגן כיום בסעיף 232 לחוק, הוא אחד מן העקרונות הבסיסיים ביותר

בהליכי חדלות פירעון. על פיו, החלק היחסי מקופת הנשייה שכל נושה יזכה לו, יהיה שווה לחלק היחסי לו יזכו יתר הנושים האחרים המצויים באותה דרגת נשייה עמו. הרציונל העומד בבסיס עקרון השוויון הוא שמתן עדיפות לנושה מסוים ביחס לנושים האחרים, מקטין את מסת הנכסים העומדת לחלוקה בין כלל הנושים, וממילא מקטין גם את החלק היחסי שישולם לנושים. כפועל יוצא מכך, מתן עדיפות לנושה מסוים על פני נושים אחרים, מעמיד אותו במצב טוב יותר על חשבון הנושים האחרים. מעשיהם של החייב ושל המשיבה עומדים בניגוד גמור לעקרון השוויון, והם באים בגדרו של סעיף 219 לחוק שכותרתו "ביטול פעולה המקנה עדיפות לנושים", שהוא פועל יוצא של עקרון השוויון. התפישה העומדת ביסוד סעיף זה היא כי עסקאות מהסוג המפורט בהם מהוות, ככלל, סטייה בלתי מוצדקת מעקרון השוויון המצדיקה את ביטולן.

34. **בית המשפט המחוזי** (חדל"פ - חוסר תו"ל בצבירת חוב חדש) - הליך חדלות פירעון נועד להבריא את היחיד כלכלית, והוא לא נועד להגן עליו מפני הליכי הוצאה לפועל בגין חובות חדשים שצובר בחסות ההליך ולפיכך, **צבירת חובות חדשים תיחשב כחוסר תום לב**.

עחדל"פ (חי') 21491-11-21 **עבדול רחמן מרעי נ' ממונה על חדלות פירעון מחוז חיפה והצפון** (27/01/22)

- לפי לשון פקודת פשיטת הרגל אין איסור מפורש לצבור חובות חדשים בחסות ההליך ואף לפי הפקודה ניתן היה לפתוח, לבקשת חייב או לבקשת נושה, הליך פש"ר נוסף בגין חובות שנוצרו מיום מתן צו הכינוס ובעניין זה הדין לא השתנה. הפסיקה פירשה את צבירת חובות חדשים בחסות ההליך כניצול לרעה של הליך פשיטת הרגל ועקרון זה ממשיך לחול אף לאחר חקיקת החוק. **הליך חדלות פירעון נועד להבריא את היחיד כלכלית, והוא לא נועד להגן עליו מפני הליכי הוצאה לפועל בגין חובות חדשים שצובר בחסות ההליך ולפיכך, צבירת חובות חדשים תיחשב כחוסר תום לב**. החובה לנהוג בחוסר תום לב במסגרת הליך חדלות פירעון מתבטאת בין היתר בגילוי מלא של העובדות ע"י היחיד, לרבות עובדות לגבי נסיבות הסתבכותו, ועובדות הנוגעות לעניין מצבת נכסיו, הכנסותיו והוצאותיו. לשיתוף פעולה עם הנאמן לשם בחינת נכסי היחיד, הכנסות התא המשפחתי והוצאותיו, ולחובת היחיד לנהוג בשקיפות, ניכרת חשיבות לאור פערי המידע בין היחיד לבין הנאמן. משכך נדרש היחיד לנהוג בשקיפות וככל שלא ייעשה כן יחשב הדבר לחוסר תום לב המצדיק ביטול ההליך.

35. **בית המשפט המחוזי** (תו"ל בהליך פש"ר) - הליך פשיטת הרגל כפוף **לעקרון תום הלב** ובמקרה זה החייב ניצל ומנצל הליכי משפט לרעה. החייב מנסה בכל דרך לנצל את השרידים האחרונים שנותרו מההליך דנן. הגיעה השעה בה יש לחדול מהמשך קיומו של ההליך ולמנוע מהחייב להגיש בגדרו בקשות נוספות.

פש"ר (ת"א) 1145/00 **אורן דרור נ' שושנה פרפורי** (12/12/21)

- הליך פשיטת הרגל כפוף לעקרון תום הלב ובמקרה זה אין החייב התנהל בתום לב. התנהלות החייב חסתה תחת שבט הביקורות של בתי משפט וערכאות רבות אשר פסקו פעם אחר פעם כי החייב **ניצל ומנצל הליכי משפט לרעה**. בכל מקרה, אין החייב מפנים את תכליתו הראשית של ההליך וזאת מן הטעם שאין החייב עמד בחובותיו תוך שהוא מסתייג מהן ומוסר גרסאות שונות ועם מצב זה לא ניתן להשלים. ענייניו של החייב נדונו, ואולם אין החייב שבע רצון מהנימוקים שניתנו בעניינו והוא לא משלים עם תוצאות ההליכים שניהל. החייב מנסה בכל דרך לנצל את השרידים האחרונים שנותרו מההליך דנן. הגיעה השעה בה יש לחדול מהמשך קיומו של ההליך דנן ולמנוע מהחייב להגיש בגדרו בקשות נוספות.

36. **בית המשפט המחוזי** (פש"ר – ריבית הוצל"פ) - בית המשפט של פשיטת רגל דחה בקשת נושה להוסיף לסכום החוב הפסוק הפרשי הצמדה וריבית בשיעורים הנהוגים בהוצאה לפועל. עוד נקבע כי על מנת למנוע את מימוש הנחלה בה מתגורר החייב, יוסיף הוא וישלם את ההפרש בין סכום תביעות החוב שאושר לבין הסכום המצוי בקופה, בתוספת הוצאות ההליך והפרשי הצמדה למדד.

פש"ר (מרכז) 7480-08-15 **אהרון זכאי נ' כונס הנכסים הרשמי תל-אביב** (26/12/21)

- יש לדחות את בקשת הנושה להוסיף לסכום החוב הפסוק הפרשי הצמדה וריבית בשיעורים הנהוגים בהוצאה לפועל. עסקינן בהליך פשיטת רגל עליו **חלות הוראות הפקודה הקובעות את שיעורי הריבית וההצמדה** שניתן להוסיף על החובות הנומינליים, החל מיום צו הכינוס ועד לתשלום בפועל. משבחרה הנושה לנקוט בהליך פש"ר כנגד החייב, על ־ פי זכותה, בחרה היא אף את המסגרת המשפטית שתחול על גביית החוב. אין זה סביר שהנושה תוכל "ליהנות מכל העולמות", גם מריביות גבוהות ביותר של ההוצאה לפועל וגם מסעדים הניתנים לה כנושה, מכוח הפקודה וממכלול המגבלות המוטלות על חייב בהתאם להוראות הפקודה. עמידתה

הדווקנית של הנושה על תשלום מלוא החוב הפסוק בהוצאה לפועל, לא רק שאין לה עיגון בדין, אלא שהיא נעדרת תום לב והגינות.

37. **בית המשפט המחוזי** (פש"ר - תביעת חוב) - ההוראות הדיוניות של דיני ההתיישנות כפופות כמובן להליכי פשיטת הרגל ולהוראותיהם המהותיות.

פש"ר (מרכז) 7480-08-15 **אהרון זכאי נ' כונס הנכסים הרשמי תל-אביב** (06/01/22)

- להליכים אלה כללים ייחודיים משלהם אשר מוסדרים בהוראות הפקודה ותקנותיה, כמו - גם בפסיקה הענפה שניתנה בתחום זה. כידוע, הליך פשיטת הרגל בכלל, ונושא גיבוש החובות והאופן שבו ייפרעו, מתנהל בבית המשפט של פשיטת רגל באמצעות ובפיקוח כונס הנכסים הרשמי ובעל התפקיד המתמנה לנכסי החייב. ככלל, כאשר נושה מבקש לגבות מהחייב את החוב שעילתו טרם צו הכינוס, עליו לפנות לבעל התפקיד בתביעת חוב וזו נבדקת ומוכרעת על ידי האחרון. נושה אשר החוב כלפיו דווח בהליך ופורסם כדין ברשומות ובעיתונות, מוחזק כמי שיודע על ההליך ועל זכותו להגיש תביעת חוב תוך סד זמנים קצוב של 6 חודשים. נושה בדין רגיל אשר לא עשה כן, לא יהיה רשאי בעיקרון להגיש תביעת חוב, אלא אם כן קיבל ארכה להגשתה או אם החוב כלפיו הוחרג. **הליך פש"ר לבקשת נושה** אינו כולל מטבעו ומטיבו פן רצוני-וולונטרי של החייב. בהתאם לכך, הציפייה כי החייב ישתף פעולה באופן אקטיבי ורצוני, פוחתת. לפיכך, כאשר החייב בהליך מסוג זה מהתנהל על פי דין, מעדכן את ההליך אודות החוב וצו הכינוס בעניינו פורסם ברשומות ובעיתונות כנדרש – דומה כי בכך אכן קמה "חזקה קונסטרוקטיבית" של הנושה אודות ההליך. בהתאם לכך, על הנושה – המבקשת בענייננו – להגיש תביעת חוב בתוך סד הזמנים הקבוע בדין, ללא צורך בתנאי של יידוע פרטני נוסף על ידי המצאת צו הכינוס לידיה. בהקשר זה יצוין, כי בית המשפט עמד אך לאחרונה בכל הנוגע לחובת תום הלב, **יש מקום** להבחין בין הליך שנפתח לבקשת חייב לבין הליך שנפתח לבקשת נושה.

38. **בית המשפט המחוזי** (פש"ר - התערבות בהכרעת נאמן בתביעת חוב) - תפקידו של בית המשפט, בערעור על הכרעת נאמן בתביעת חוב הינו **מצומצם** והמדובר בהפעלת סמכות ביקורת שיפוטית על ביצוע תפקיד מקצועי לשמו מונה הנאמן. לפיכך, כל עוד לא מוכח חוסר סבירות קיצוני, או סטייה מהוראות הדין , לא יתערב ביה"מ בהכרעה. בנסיבות כאן, אין מקום להתערב בהכרעת החוב.

פש"ר (חי') 9151-10-21 **מדיחה ג'אבר עבד אל גני נ' הכונס הרשמי מחוז חיפה** (12/02/22)

- בית המשפט פסק כי טענת המערער כאילו "בהינף יד" נמחקה מחצית מהחוב, מתעלמת מהוראות הפקודה, על פיהן מחויב היה הנאמן לערוך את החישובים כפי שערך. הטענה כאילו מדובר בחובות בדין קדימה הועלתה על דרך הסתם ואין כל בסיס לכך שע"פ הוראות הדין מדובר בחובות בדין קדימה. אין גם מקום להתערב בהכרעתו המתוקנת של הנאמן בדבר דחיית תביעת החוב בגין פס"ד בהעדר הגנה: הנאמן ממלא תפקיד שיפוטי והוא רשאי לבדוק את פס"ד. ככל שהוא משתכנע כי פס"ד הושג בנסיבות של עיוות דין, תרמית או קנוניה, הוא רשאי לדחות את התביעה.

39. **בית המשפט המחוזי** (פש"ר - שיק"ד שיפוטי בהליך מימוש בטוחה) - לבית משפט זה, כבית משפט של פשיטת רגל, שיקול דעת **מוגבל** ביותר באשר לבקשת נושה מובטח לממש את הנכס.

פש"ר (מרכז) 17271-04-19 **דוד סטיואר קורנברג נ' כונס נכסים רשמי תל אביב** (14/02/22)

- כב' השופטת מרב בן ארי קבעה כי **נושה מובטח רשאי להיפרע** מהחייב במישרין באמצעות המימוש, והוא **אינו תלוי בנושים אחרים**, בכלל זה – בהליכי חדלות פירעון. מידת המעורבות של בית המשפט של פשיטת רגל מוגבלת **לפיקוח** על המכר, כאשר שווי הנכס המשועבד עולה על גובה החוב לנושה המובטח. **מעבר לכך**, לבית משפט זה אין סמכות להתערב בטענות החייב באשר למימוש, מדובר בטענות ביחס להליך שהוא, כאמור, חיצוני להליך פשיטת הרגל. לבית משפט זה אין סמכות להורות לנושה מובטח לוותר על בטוחתו או לפעול בה בדרך כזו או אחרת. ודוק: אין מדובר במצב שבו בעל התפקיד בהליך עותר למימוש נכס, שאז לבית משפט זה יש סמכות להידרש לנסיבותיו של החייב ומשפחתו, לתועלת לנושים או לשיקולים אחרים שהחייב העלה בתגובתו. מדובר במצב שבו נושה מובטח מבקש לממש את בטוחתו, שנועדה בדיוק למצב חדלות הפירעון שבו אנו מצויים. הווה אומר, כאשר הנושה המובטח עומד על מימוש בטוחתו, אין לבית משפט זה כל עילה או סמכות בדין להתערב בכך, למעט בנושא הפיקוח כאמור.

40. **בית משפט מחוזי** (פש"ר - תביעת חוב) - ערעור על החלטת הנאמן, שלפיה נדחתה בקשת המערער להארכת מועד להגשת תביעת חוב שהוגשה באיחור של 17 שנים.
פש"ר (ת"א) 51413-05-22 **מאיר טביב נ' אברהם גולדברג ה** (18/09/22)

- סעיף 71(ב) לפקודת פשיטת הרגל קובע, שנושה רשאי להגיש תביעת חוב תוך ששה חודש מיום מתן צו הכינוס. אמנם לנאמן או לכנ"ר ניתנת הסמכות להאריך את התקופה להגשת תביעת החוב, ואולם זאת מטעמים מיוחדים שירשמו אם שוכנעו שהנושה לא היה יכול להגישה במועד שנקבע. במקרה דנן, אין חולק שהמערער ידע על צו הכינוס ובהתאם לטענתו אף הגיש תביעת חוב שאבדה, משכך מבוקשת הארכת מועד להגשתה בשנית. בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון כאשר נושה ידע בפועל אודות מתן צו הפירוק או הכינוס – בין משום שנשלחה לו הודעה על ידי החייב, הנאמן או המפרק ובין מכל מקור אחר – הוא יתקשה מאוד להוכיח כי "לא יכול היה" להגיש את תביעת החוב במועד, וכי על כן לא מתקיים לגביו טעם מיוחד המצדיק הארכת מועד. בית המשפט הנחה עוד שיש לבחון כל מקרה על פי נסיבותיו תוך איזון בין תכלית הליכי פשיטת הרגל, זכויות הנושים וזכויות החייב. בית המשפט העליון שב והנחה שהעתרות להארכת מועד להגשת תביעות החוב, תעשה במצבים שבהם בשל צירוף נסיבות שונות, ובהן העדר מחלוקת של ממש על אודות החוב, אי-גרימת נזק למי מהצדדים, אי-חלוקת דיבידנד לנושים והעדר פגיעה באינטרס ההסתמכות מצד מי מבעלי הדין, יטה בית המשפט להיעתר להארכת המועד להגשת תביעת החוב ונדמה שמכלל ההן נלמד הלאו, דהיינו, במקרים שבהם לא מתקיימות נסיבות אלה, אין ליתן את הארכה המבוקשת. משנקבע שלא הוכח שהוגשה תביעת חוב במועד, יש לבחון האם ניתן להיעתר לבקשה להארכת מועד. התשובה לשאלה זו, לטעמי הינה שלילית. מדובר באיחור של כ- 17 שנים, שזהו פרק זמן ארוך לכל הדעות. הליך פשיטת הרגל שארך שנים ארוכים, מצוי לעת הזאת על סף מתן הפטר, כאשר החייבים עמדו בחובותיהם בהליך. הארכת המועד להגשת תביעת החוב תפגע ביעילות הליך פשיטת הרגל כמו גם בנושים האחרים, אשר הסתמכו על תכנית הפירעון שנקבעה והם זכאים לקבלת הדיבידנד שאמור היה להיות כבר מחולק לולא העיכוב הנובע מן הבקשה לארכה ולערער. ויודגש, תכנית הפירעון נקבעה לאחר דיונים ובדיקות ממושכות אודות יכולתם של החייבים והיא משקפת דיבידנד מכובד של 85% ולפיכך, אם לא תישאר על כנה, ויוסף חוב משמעותי נוסף ברי, שהנושים האחרים, שהגישו תביעותיהם במועד, ייפגעו.

הנושים (וגם החייבים) ייפגעו גם אם יהא צורך לבחון את תכנית הפירעון מחדש. הדברים הם בבחינת קל וחומר כאשר המערער מודיע בריש גלי שיעמוד על תשלום מלוא החובות וזאת על אף שבמסגרת תכנית הפירעון נבחן כבר מצבם של החייבים לפני ולפנים וגובשה תכנית שמשקפת את יכולותיהם ופדיון חלקם בנכסים שהיו להם, כך שלא ניתן להיפרע בשנית מנכסים אלה. הנאמן, הכונס הרשמי ובית המשפט כבר בדקו וקבעו שהתכנית סבירה ומשקפת את יכולת ההחזר של החייבים. אין מקום ולא ראוי להחזיר את הגלגל לאחור ולדון בתכנית בשנית אך בשל כך שהמערער התעורר והחליט לפעול בעת הזו. בנסיבות המקרה דנן, עם כל ההבנה לטענות המערער, לאחר חלוף שנים ארוכות ולאחר שהיו למערער שלל הזדמנויות לפעול בנוגע לפירעון החוב, כאשר מדברי המערער עצמו נלמד שלא ראה לנקוט כל פעולה בנוגע לחוב במהלך השנים, הכף נוטה באופן מובהק לטובת אינטרס ההסתמכות של הנושים ושל החייבים. הליך זה למעשה הסתיים ואין לפתוח אותו מחדש. על כך יש להוסיף שהביקורת השיפוטית בערעור על החלטת הנאמן היא מצומצמת. בית המשפט אינו נדרש לבחון את טענתיו של המערער מחדש אלא את **סבירות** הכרעתו של הנאמן ותקינותה. החלטת הנאמן סדורה ובהירה, בחנה כדבעי את הטענות, התקבלה בהליך תקין, מבוססת היטב על כל רבדיה ואין מקום להתערב בה.

41. **בית משפט מחוזי** (חדל"פ - החרגת חוב וביטול הליך) - ערעור על פסק דין המתמקד בשאלה **האם חוב של קרנית** שנוצר במסגרת הליך אזרחי בשל העדר כיסוי ביטוחי מצד המערער – היחיד שהיה מעורב בתאונת דרכים ושהורשע בין היתר בעבירת הפקרה לאחר פגיעה, **הינו חוב שאינו בר הפטר** בהתאם לסעיף 175(א)(2) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי?

עחדל"פ (חי') 13069-06-22 **רשאן חשאן נ' ממונה על חדלות פירעון מחוז חיפה והצפון** (28/09/22)

- בית המשפט המחוזי דחה את הערעור ופסק: בסעיף 175 לחוק חדלות פירעון נקבעו הנחיות מפורשות באשר למהותם של חובות אשר לא יחול עליהם צו ההפטר. תאונה בה היה מעורב נהג וביצע את העבירות המפורטות בסעיפים 64 או 64 א לפקודת התעבורה, שתחשבנה כעבירת אלימות חמורה, ונוצר חוב ליחיד, תביא לתחולתו של סעיף 175(א)(2) לחוק חדלות פירעון. אין נפקא מינה אם הנושה הוא הנפגע עצמו

שנפגע ישירות מביצוע העבירות או קרנית, שנכנסת בנעלי הנפגע בשל העדר כיסוי ביטוחי, **על אף שהחוב נפסק בהליך אזרחי במסגרת תביעה שהוגשה ע"י הנפגע, שתבע את המערער כנהג הרכב ואת קרנית בשל העדר כיסוי ביטוחי. החוב מקורו במעשיו של המערער שפגע בהולך הרגל והפקיר אותו לאחר הפגיעה, מעשה שהינו מסוג המעשים שלא מוצדק לפטור את החייב מחובות שנוצרות בשל ביצוען**. אין בעובדה כי החוב לנושה קרנית נוצר בשל היעדר כיסוי ביטוחי ליחיד, כדי לשנות מתחולתו של סעיף 175(א)(2) במקרה דנן. במקרה דנן כאשר החוב לקרנית מהווה למעלה מ- 98% מסך חובותיו המאושרים של המערער, ולא ניתן לקבל הפטר בגין חוב זה, אין תוחלת לניהול הליך חדלות הפירעון ובדין הורה בית משפט קמא על ביטול ההליך.

42. **בית משפט מחוזי** (פש"ר - תביעת חוב) - ערעור על הכרעת הנאמן בתביעת החוב שהגיש המערער.

פש"ר (נצ') 1172-07-22 **אביגדור מלכין נ' כונס הנכסים הרשמי** (01/11/2022)

- בית המשפט המחוזי כב' השופט **יוסף זגורי** קיבל את הערעור ופסק: הקביעות השיפוטיות החלוטות בהליך האחר התנהל בין אותם צדדים – המערער והחייב. העובדה שמדובר בנאמנים שונים (בין ההליכים) אינה מעלה או מורידה. לפיכך, **פסק הדין בהליך האחר מקים בפני הנאמן מחסום בלתי עביר בדרכו לדחות את תביעת החוב של המערער מהטעם שלא נכרת חוזה** (ההסכם הראשון) בין החייב לבין המערער. קביעת הנאמן כי לא התקיימו יסודות דיני כריתת חוזה בהיעדר חתימת החייב על ההסכם הראשון הינה קביעה שגויה ומתעלמת ממכלול הנסיבות וממה שנטען והוכרע בהליך האחר. גם בהיעדר חתימה של החייב על ההסכם הראשון, ברור לאור פסק הדין בערעור כי הוא חייב את הצדדים. **לנאמן יש סמכות להציץ מבעד לפרגוד פסק דין שניתן כנגד חייב בערכאות אחרות** כשהוא בוחן את תביעות החוב. אלא שהדברים האמורים נקבעו בפסיקה בעיקר ביחס לפסקי דין שמשיתים על החייב חיוב כספי כלפי נושה **ולא בפסקי דין שמכריעים בתביעות חוב של חייב נגד נושה בהליך פש"ר שבו החייב היה נושה**. לאור כל האמור, על הנאמן לדון בתביעת החוב מחדש ולבחון את רכיבי הנזק הנטענים על ידי המערער.

43. **בית משפט מחוזי** (חדל"פ - נושה מובטח) - בקשת רשות ערעור על החלטת בית משפט השלום בחיפה, שניתנה במסגרת תיק חדל"פ, לפיה נדחתה בקשת המבקשת לעיכוב

הליכי מימוש רכבה שנתפס על-ידי הנושה בנק הפועלים בע"מ. נקבע כי הנושה המובטח פעל בהתאם לסעיף 247 לחוק חדלות פירעון, כאשר הגיש תביעת חוב ופנה לנאמן לצורך קבלת עמדתו למימוש הרכב, כאשר הנאמן "מחל על מימוש מטעמו נוכח מצבת הנשייה ושווי הבטוחה".

רחד"פ (חי') 38917-09-22 **ויקטוריה בן זאב נ' עו"ד אהרון מרדכי (נאמן)** (11/11/2022)

- מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי, בה נטען כי טעה בית משפט קמא עת דחה את בקשת המבקשת לעיכוב הליך מימוש הרכב מהנימוקים שלהלן: ראשית, נטען כי תביעת החוב הוגשה בניגוד לחוק שכן הנושה הצהיר כי מדובר בתביעת חוב "בדין רגיל", ולא "נושה מובטח", וכן לא צורף לה הסכם המשכון. שנית, נטען כי הסמכות להורות על מימוש ותפיסת רכב של יחיד המתנהל כנגדו הליך חדלות פירעון מסורה לבית המשפט, ועל כן טעה בית משפט קמא עת קבע כי הנושה היה מוסמך לתפוס את הרכב. שלישית, טעה בית משפט קמא עת לא נתן דעתו לעובדה כי תשלומי ההלוואה משולמים כסדרם, וכי אמה של המבקשת הייתה ערבה לפירעון ההלוואה. בית משפט מחוזי כב' השופט **נאסר ג'השאן** (ז"ל) קבע כלהלן: בהתאם לסמכותי מכוח תקנה 149(2)(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, מצאתי לקבל את בקשת רשות הערעור, לדון בבקשה שבערעור ולדחות את הערעור. לא מצאתי כי בהחלטתו של בית משפט קמא נפל כל פגם המצדיק התערבות בנסיבות העניין. ראשית יצוין כי **אין מחלוקת בין הצדדים כי הנושה הוא נושה מובטח** כהגדרתו בסעיף 243(א) לחוק, דרך מימוש נכס מובטח קבועה בסעיף 247 ו-248 לחוק חדלות פירעון. נקודת המוצא היא כי נושה מובטח, המחזיק בידו שעבוד או משכון קנייני להבטחת חובו, רשאי להיפרע את חובו המבוטח באמצעות מימוש הנכס הממושכן, אף במצב שבו ניתן צו לפתיחת הליכים, בכפוף להוראות החוק, כאשר סעיף 247 לחוק חדלות פירעון קובע כי בטרם מימוש הנכס, על הנושה להודיע לנאמן על כוונתו לעשות כן, ובלבד שהגיש תביעת חוב לפני מתן ההודעה או יחד עמה. הנאמן רשאי תוך 14 ימים ממועד קבלת ההודעה לפדות את הנכס המשועבד (סעיף 247(ב) לחוק). סעיף 248 לחוק קובע כי ככל והנאמן לא פדה את הנכס המשועבד תוך 14 ימים מיום קבלת ההודעה מהנושה, יחולו לעניין מימוש הנכס המשועבד הוראות. עולה מהוראות הסעיף כי ככל והנאמן לא פדה את הנכס ואומדן שווי הנכס לא היה גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח, ימומש הנכס בידי הנושה המובטח. על כן, מאחר ומחיר הרכב נמוך באופן משמעותי מגובה החוב המובטח, הרי מתקיים התנאי האמור בסעיף 248(א)(2) לחוק והנושה רשאי לממש את הכנס המובטח, שכן לא

תצמח כל תועלת לנושים הרגילים באם לא ימומש המשכון או באם ימומש על-ידי הנאמן. מחלוקת נוספת בין הצדדים מתמקדת בשאלה אם נפל פגם בהגשת תביעת החוב על-ידי הנושה, כאשר לטענת המבקשת תביעת החוב הוגשה בניגוד להוראות החוק וזאת מאחר והנושה הצהיר בטופס התביעה כי מדובר "בחוב רגיל" ולא בנושה "מובטח". איני סבור כי מדובר בפגם מהותי המצדיק התערבות בהחלטת בית משפט קמא. ב"כ הנושה הבהיר כי בטופס המקוון להגשת תביעת החוב לא מופיעה רובריקה מתאימה למקרה דנן שבו החוב משולב "רגיל + מובטח", ועל כן סימן כי מדובר ב-"חוב רגיל", כאשר בגוף תביעת החוב הובהר כי חובו של הנושה מובטח באמצעות כלי הרכב המשועבד של המבקשת. נראה כי עסקינן בפגם טכני שאינו יורד לשורשו של העניין ואינו משליך על מהות החוב. בנסיבות אלה, אף טענת המבקשת לפיה הסמכות להורות על תפיסת ומימוש הרכב מסורה אך לבית משפט לחדלות פירעון נדחית בזאת, מאותם נימוקים שצוינו לעיל. סמכותו של בית המשפט של חדלות פירעון בנסיבות העניין, מתמצית בפיקוח על הליכי המימוש שנוקט הנושה המובטח. כפי שנקבע בהלכה הפסוקה, במקרה שבו שווי הנכס המשועבד קטן מגובה החוב לנושה המובטח, יש לנושה המובטח אינטרס מובהק להשיא את התמורה שתתקבל עבור הנכס המשועבד וזאת על מנת לפרוע חלק גדול ככל הניתן מחובו, ולכן במקרה כזה, ראוי להסתפק בפיקוח מצומצם של בית המשפט של חדלות פירעון על הליכי המימוש של הנושה המובטח, אשר מתבטא בהטלת חובה על הנושה המובטח למסור הודעה לבית המשפט של חדלות פירעון, במסגרתה ינקוב בגובה החוב המובטח בליווי שומתו בדבר שווי הנכס.

44. **בית משפט מחוזי** (פש"ר - חובת תו"ל) - בקשה לביטול הליכי פשיטת הרגל של החייב מחמת **ניצולם לרעה** על ידי החייב, אי מילוי חיוביו וצבירת חובותיו בחוסר תום לב.
פש"ר (ת"א) 20658-10-16 **מועתז ג'אבר נ' כונס הנכסים הרשמי** (12/06/2023)

- כב' סגן הנשיא **חגי ברנר** נעתר לבקשה ופסק כי הליך פשיטת הרגל וההזדמנות שהוא מעניק לחייב להשתקם כלכלית תוך מחיקת חובותיו לנושים, אינו אלא "חסד של המחוקק". להזדמנות זו נלווית דרישה קפדנית להתנהגות בתום לב מצד החייב. תום ליבו של החייב ייבחן על פני כל שלבי ההליך: הן ביחס לתקופת יצירת החובות והן ביחס להתנהגות החייב במהלך הליך פשיטת הרגל. בית המשפט לא יושיט ידו לחייב שהוציא מנושיו כספים במרמה ובטענות שווא, או שחובותיו נוצרו בעסקי סרק או תוך זלזול בנושיו. בשלב הליך פשיטת הרגל החייב נדרש להתייצב לחקירה

לפי דרישת הנאמן, על מנת שזה יוכל לאתר נכסים, להגיש דו״חות על הכנסותיו והוצאותיו ולעמוד בתשלומים החודשיים שהושתו עליו. עמידתו של החייב בתנאים אלו, תאפשר לו בבוא העת לזכות בהפטר. אי עמידה בתנאים אלו עשויה להצדיק את ביטולו של הליך פשיטת הרגל. **המקרה דנן הוא מקרה מובהק בו אין מנוס מביטול ההליך מחמת חוסר תום ליבו של החייב**, הן בשלב **יצירת** החובות והן במסגרת הליך פשיטת הרגל. חלק ניכר מחובות החייב נוצרו כתוצאה ישירה ממעשיו התרמיים והאסורים. החייב לא הביע כל חרטה על מעשיו כלפי לקוחותיו שהפכו בעל כורחם לנושיו עד עצם היום הזה. החייב איננו משתף פעולה בהליך פשיטת הרגל ובמבחן התוצאה, החייב כמעט ולא תרם דבר להליך בכל השנים בהן התנהל. לאור האמור יש לבטל את הליך פשיטת הרגל של החייב, הן מחמת אופן יצירת החובות והן מחמת ניצולו של ההליך לרעה.

45. בית משפט מחוזי (פש״ר - חובת תו״ל) - **האם יש להכריז על החייב פושט רגל ולקבוע לו תכנית פירעון או שמא הוא לא התנהל בתום לב בכל הנוגע לכניסתו להליך?**

פש״ר (נצ׳) 25590-11-15 **מאיר עשור נ׳ כונס הנכסים הרשמי** (21/06/2023)

- כב׳ השופט **אסף זגורי** דחה את הבקשה ופסק כי: המבחן העיקרי להכרזתו של חייב כפושט רגל הוא - אם החייב נהג בתום לב עובר להליכי פשיטת הרגל ובמהלכם. בהיעדר תום לב, אין החייב זכאי לחסות בצל המטריה של הפקודה. **המגמה כיום בעידן חוק חדלות פירעון היא פחות ליתן דגש ומשקל לנסיבות הכניסה להליך ויותר על ההתנהלות במהלכו**. בית המשפט שואל עצמו, אם מדובר בנסיבות בהן ניתן לומר שמדובר בחייב שנהג בתם לב בכניסה להליך הפש״ר סמוך מאוד ליצירת החובות ללא ניסיון להסדירם. העובדה שרוב הנושים אינם בנקים או גופים פיננסיים אלא ספקי חומרי גלם אשר מכרו לחייב במאות אלפי שקלים חדשים סמוך מאוד לכניסתו לחדלות הפירעון מלמדת לכאורה על יצירת החובות בחוסר תם לב. ברם, במהלך ההליך לא נפל דופי הפוגם בתם הלב של החייב. יש להכריז על החייב פושט רגל ולקבוע תכנית פירעון לפיה ישלם 38% מהחובות המאושרים בתוספת הוצאות ההליך.

46. **בית משפט מחוזי** (חדל"פ – פירוק או שיקום) - בקשת הנאמן להליכי חדלות הפירעון של חברה שהוקמה לצורך הקמת פרויקט משרדים, לאשר את התכנית לשיקום כלכלי של החברה, לאחר שזו אושרה באסיפות הנושים של החברה.

חדל"ת (ת"א) 24622-10-20 **ק. פסגות ישראל בע"מ נ' הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי** (16/05/2023)

- כב' השופט **חגי ברנר,** סגן הנשיא נעתר לבקשה ופסק: מרבית טיעוני המתנגדים אינם רלבנטיים לסוגיה שבמחלוקת. הטענות בדבר **עדיפותה הכלכלית של חלופת הפירוק ביחס לכלל הנושים על פני חלופת השיקום**, דינה להידחות על הסף נוכח הכלל לפיו בית המשפט לא יתערב בשיקול דעתם של הנושים בבואם להעריך את מידת כדאיותה הכלכלית של התכנית המוצעת להם, אף אם לדעתו של בית המשפט טעו הנושים בשיקול דעתם והוא היה מגיע לתוצאה שונה לו עמד בנעליהם. אין גם ספק כי מבחינת רוכשי המשרדים שדבקים ברכישה, חלופת ההשלמה טובה לאין ערוך על פני חלופת הפירוק. מנגד, בית המשפט לא יאשר הצעה לתכנית לשיקום כלכלי אם התמורה שהוצעה לנושה המתנגד להצעה נמוכה מהתמורה שאותו נושה היה מקבל בפירוק התאגיד, גם אם אסיפת הסוג שעמה נמנה הנושה אישרה את הצעת התכנית. במקרה דנן ישנו ניגוד אינטרסים מובהק בין רוכשי המשרדים שמבקשים להשלים את הבניה כדי ליהנות מפירותיו של מהלך כזה, לבין אלה שהודיעו על ביטול הסכמי הרכישה שלהם ולכן אינם צפויים ליהנות מפירותיה של השלמת הבניה. על הכף עומדות זכויותיהם של מאות נושים שמעוניינים להשלים את הבניה ולא להביא את החברה לפירוק. בהינתן העובדה שעסקינן בתכנית לשיקום כלכלי שאושרה כדין על ידי נושים בעלי דרגת נשיה דומה לזו של סמרה, אין לאפשר מצב בו סמרה יהפוך את הערת האזהרה קרדום לחפור בו כדי לקבל כספים מעבר לחלקו היחסי בנשיה, תוך הכשלתה של התכנית כולה ביחס למאות נושים נוספים. סיכומו של דבר, התכנית לשיקום כלכלי מאושרת, בכפוף להערות.

47. **בית משפט מחוזי** (פש"ר - מימוש נכס פיננסי לא מוגן לאחר פירעון מלוא החוב עפ"י בתכנית שיקום) - בעניינו של החייב אושרה תכנית פירעון, החייב הוכרז כפושט רגל וניתן לו **הפטר המותנה בתשלום תכנית הפירעון המוסכמת**, תוך שנקבע כי הוא **רשאי להקדים** תשלומים. עוד נקבע, כי ימומשו לקופה נכסים פיננסיים בלתי מוגנים. החייב הגיש בקשה לקבלת הפטר, לאחר שפרע את תכנית הפירעון במלואה. הנאמן אישר כי החייב השלים את תכנית הפירעון, אך ציין כי יש **לממש נכסים פיננסיים לא מוגנים**.

עניינה של הבקשה דנן היא בשאלה מי יקבל את הכספים המוחזקים בקופת גמל ורשומים על שם החייב – קופת הכינוס או החייב עצמו.

פש"ר (מרכז) 64298-11-18 **דוד פרי נ' כונס נכסים רשמי תל אביב** (01/08/2023)

- כב' השופט **אבי סתיו** קבע כלהלן: נקודת המוצא היא, כי עם הכרזת החייב כפושט רגל מוקנים נכסיו לנאמן ועומדים לחלוקה לנושים. אולם, ישנם נכסים המוחרגים מהכלל האמור, באופן מלא או חלקי. החריג הרלוונטי לענייננו הוא זה הקבוע בסעיף 85(1א) לפקודת פשיטת הרגל. הסעיף מעמיד **שתי רמות הגנה על כספי קופת גמל**: האחת, הגנה "**מוחלטת**", המתייחסת לכספים **המיועדים לקצבה** שטרם הגיע מועד תשלומם. כספים אלו אינם ניתנים למימוש; **השנייה, הגנה חלקית, המשתרעת על כל הכספים האחרים שהחייב זכאי להם מכוח חברותו בקופת הגמל, הניתנים למימוש באישור ביהמ"ש**. השאלה איזו הגנה חלה על המרכיבים השונים של קופות הגמל נדונה בהרחבה בעניין קרן מקפת. לעניין כספי הפיצויים נפסק, כי בכל הנוגע לכספים שהופקדו בקרנות פנסיה חדשות (היינו, קרן פנסיה שאינה "קרן ותיקה" לפי ההגדרה בסעיף 1 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)), הרי שהם אינם נחשבים לכספים "למטרת קצבה", וממילא לא חלה לגביהם ההגנה ה"חזקה" לפי סעיף 85(1א) סיפא, אלא ההגנה החלשה יותר לפי הרישא לסעיף. משמע, הכספים ניתנים למימוש באישור ביהמ"ש. לעומת זאת, כשמדובר בכספים המופקדים בקרן פנסיה ותיקה, חלה עליהם ההגנה המוחלטת לפי סעיף 85(1א) סיפא לפקודה. בענייננו, לא הובאה ראיה כי הפוליסה היא "קופת גמל", אולם מטיעוני הנאמן עולה כי הוא אינו חולק על כך שסעיף 85(1א) לפקודת פשיטת הרגל חל על המקרה, ומכאן שהוא מסכים שמדובר בכספי קופת גמל. ויובהר, כי הקביעה לפיה מדובר בקופת גמל פועלת לטובת החייב, שכן ככל שאין מדובר בכספים כאלו אזי ממילא לא חלה עליהם הגנת סעיף 85(1א) לפקודה, וניתן לממשם אף ללא אישור מיוחד של ביהמ"ש. השאלה העיקרית הטעונה הכרעה היא האם מדובר בכספים "למטרת קצבה" הזכאים להגנה המוחלטת לפי סעיף 85(1א) סיפא לפקודת פשיטת הרגל או שמא מדובר בכספים הוניים. מדובר בשאלה עובדתית בעיקרה, הטעונה במקרה הצורך בירור ראיתי. מכיוון שמדובר בחריג לכלל לפיו נכסי החייב מוקנים לנאמן, נטל ההוכחה רובץ על החייב. בענייננו יש לקבוע כי מדובר בכספים שאינם למטרת קצבה. בכל הנוגע לרכיב התגמולים, העדה מטעם המחזיקה העידה כי מדובר ברכיבים הוניים, ולטענתה במועדים בהם הופקדו הכספים כלל לא הייתה אפשרות להפקיד לקצבה. אמת, כי בהודעות

שהגישה המחזיקה להוצל"פ נטען כי הכספים הם קצבתיים, אך בנסיבות העניין ברור שמדובר היה בטעות. ממסמך שצירפה המחזיקה, שלטענתה הוא הפוליסה הרלוונטית, עולה כי הכספים מיועדים למשיכה חד פעמית ולא למטרת קצבה. החייב טוען כי המסמך אינו הפוליסה הרלוונטית. מהמסמכים אין אינדיקציה האם זו הפוליסה הרלוונטית. מכל מקום, גם אם נתעלם מהמסמך לא נמצאה סיבה להטיל ספק בעדותה של נציגת המחזיקה לעניין אפיון התגמולים ככאלו שאינם מיועדים לקצבה. כך או אחרת, הנטל בעניין זה הוא על החייב, והוא ודאי לא הוכיח שמדובר בכספים למטרת קצבה. אשר לרכיב הפיצויים, הרי שלאור הלכת קרן מקפת מדובר בכספים שאינם נחשבים למטרת קצבה ואינם זכאים להגנה ה"חזקה" לפי סעיף 85(א1) סיפא לפקודה (למעט כשמדובר בקרן פנסיה ותיקה, מה שלא מתקיים בעניינו בהתחשב במועד בו החלה הפקדת הכספים). הנה כי כן, המסקנה היא כי הכספים הם "קופת גמל", אולם לא למטרת קצבה. ממילא, חלה לגביהם ההגנה המרוככת לפי סעיף 85(א1) רישא לפקודה, כך שהם ניתנים למימוש באישור ביהמ"ש. השאלה העולה עתה היא הם יש לאשר את המימוש. בעניין קרן מקפת נקבע כי יש לשקול שתי קבוצות של שיקולים: כאלו הקשורים באינטרס הנושים וכאלו הקשורים באינטרס של החייב. בין היתר, יש ליתן משקל לשאלה האם יש לחייב פנסיה והאם יש לו סיכוי לחסוך בעתיד לפנסיה. כמו כן, ניתן לשקול במקרים המתאימים את תום ליבו של החייב ואת מידת שיתוף הפעולה שלו עם בעלי התפקידים בהליך פשיטת הרגל. בענייננו, ישנם שיקולים המושכים לכאן ולכאן. השיקול העיקרי התומך באי מימוש הוא העובדה שלחייב, אשר כיום הוא בן 64, אין כלל פנסיה. אולם, מנגד לא ניתן להתעלם מסימני השאלה המשמעותיים בדבר תום לבו של החייב והאפשרות כי היקף השתכרותו גבוה מזה שהוא הצהיר עליו. אין מדובר בחשדות בעלמא, שכן קיים פסק דין חלוט של ביהמ"ש למשפחה הקובע כי החייב הוא זה שעומד מאחורי החברות בהן הוא הועסק כשכיר, ואף העביר את פעילותו העסקית מאחת לשנייה. עוד יצוין כי מדברי החייב בדיון עולה, שמי ששילם את תכנית הפירעון הוא הבעלים של החברה בה עובד החייב כעת, שהוא בנה של בת זוגו. עובדה זו מוסיפה לתהייה בדבר הזיקה של החייב לחברה. באיזון בין השיקולים האמורים, נמצא לקבוע כי **מחצית מהכספים תמומש לטובת הקופה** ומחצית תועבר לחייב.

48. **בית משפט מחוזי** (חדל"פ - פרשנות מקיימת של מטרות ההליך) - בית המשפט נדרש לשני ערעורים של שני חייבים-יחידים שונים על החלטות בית-משפט השלום בתל-אביב-יפו. בגדר החלטות אלה קיבל בית-המשפט קמא את בקשות הנאמנים, שנעשו על בסיס דוחות בדיקה שלהם ונתמכו על-ידי הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי, **והורה על ביטול צווים לפתיחת הליכים שניתנו ליחידים**, הם המערערים, וזאת מכוח סעיף 286(א) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי. ביסודם ניתנו הצווים לפתיחת הליכים בשני המקרים על-ידי הממונה לבקשת החייבים-היחידים ולאחר מכן מונה להם נאמן.
עחדל"פ (ת"א) 13583-09-22 **שרון מוגרבי נ' עו"ד שלמה הנדל** (02/10/2023)

- כב' השופטת **איריס לושי-עבודי** קיבלה את הערעורים ופסקה כלהלן: אם נפעל על-פי לשון סעיף 286(א) לחוק כפשוטה, נמצא לכאורה כי יש לבטל את הצווים לפתיחת הליכים לכל החייבים חדלי-הפירעון, שהרי כל החייבים הוגדרו כבר כחדלי-פירעון והצווים לפתיחת הליכים שהוצאו נגדם ממילא אינם יכולים לסייע במניעת חדלות-פירעונם (וכאמור זו אף אינה מטרתם של צווים אלה). יש קושי רב לקבל את גישתו של בית-המשפט קמא, אשר למעשה התבונן במבט צופה פני עבר תוך עשיית שימוש בסעיף שנראה כי יסודו החקיקתי צופה פני עתיד. לאור הפרשנות הנוהגת של סעיף 286(א) לחוק **נשאלת השאלה, מה הטעם לפתוח מלכתחילה בהליך חדלות-פירעון נגד חייב שחובותיו אינם ברי-הפטר, אם ממילא בסופו של יום לפי הגישה דנן לסעיף 286(א) לחוק יש לבטל את הצו לפתיחת הליכים שיינתן נגדו**? זאת, בפרט שעה שמדובר בהליכים ממושכים, יקרים, הגוזלים זמן רב מן הממונה, הנאמנים ובתי-המשפט, כאשר ברבים מתיקים אלה הנאמנים אף כמעט ואינם מתוגמלים. במלים אחרות, אין זאת מן הנמנע כי קבלת **הפרשנות** דנן לסעיף 286(א) לחוק מחייבת את שינוי גישתו של הממונה ודורשת ביצוע בדיקה מעמיקה יותר מטעמו עוד בפתח ההליך. הפתרון לבעיה סבוכה זו אינו יכול להימצא בעשיית שימוש בלשון סעיף 286(א) לחוק כפשוטה ואף ללא דיון בקושי המשפטי המתעורר. יתרה מכך, כאמור, מדובר בחשש למעין מדרון חלקלק ובפתרון גורף שיישומו כלשונו מחייב למעשה ביטול ההליכים לכל אותם חייבים רלוונטיים. לשונו של סעיף 286(א) סיפא לחוק יוצרת **סתירה פנימית ולא ניתן לקיימה כפשוטה**. אף-על-פי-כן, **וכפרשנות מקיימת**, נכון לפרשה כך שכוונת המחוקק הייתה כי "בית המשפט רשאי לבטל צו לפתיחת הליכים, אם מצא כי החייב אינו בחדלות פירעון או אם אין בצו כדי להגשים את מטרות החוק כקבוע בסעיף 1 לחוק" (קרי: להביא ככל האפשר

לשיקומו הכלכלי של החייב, להשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים ולקדם את שילובו מחדש של חייב שהוא יחיד במרקם החיים הכלכליים).

49. **בית המשפט המחוזי** (הפטר מזונות עבר) - רק במקרים חריגים ביותר תהיה הצדקה לסטות מההסדר החקיקתי ולתת לחייב הפטר, מלא או חלקי, מחוב מזונות עבר.
פשר (ת"א) **58858-06-14 שלמה מלכה נ' נדב לב** (31/10/21)

- סעיף 69(א)(3) לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש] התש"ם - 1980 קובע כי ככלל ההפטר לא חל על מזונות. הוראה זו מבטאת את מעמדו הייחודי של חוב המזונות והאינטרס החברתי העומד בבסיס חוב. מהות החיוב נובעת מחובתו של הורה לשאת במזונותיו של ילדו. מדובר בחובה בסיסית של החייב. כאשר החייב לא עומד בחובתו זו ולא משלם את הסכום אשר נפסק כי עליו לשאת בו - המוסד לביטוח לאומי, נוכח הוראות חוק שהן סוציאליות במהותן - נושא בו. הכלל הוא כי רק במקרים חריגים ביותר תהיה הצדקה לסטות מההסדר החקיקתי ולתת לחייב הפטר, מלא או חלקי, מחוב מזונות עבר. בכלל השיקולים שנקבעו בפסיקה לבחינת בקשה למתן פטור מחוב מזונות נמנים, בין היתר, גילו של החייב; מצבו הכלכלי וכושר השתכרותו; זכותו לקיום מינימלי בכבוד; מצבו האישי והבריאותי; גילם של מקבלי המזונות; נסיבות היווצרות החוב ומועד יצירתו; מאמציו לפרוע את החוב; תום ליבו של החייב; ושיעור החוב שכבר שולם לנושה.

50. **בית המשפט המחוזי** (הפטר מזונות) - הכלל הוא כי לא יינתן הפטר מחוב מזונות, ומתן ההפטר הוא בגדר החריג.
פש"ר (מרכז) 45191-11-16 **אליעזר בירן נ' כונס נכסים רשמי תל אביב** (15/05/22)

- אין בצו ההפטר כדי לפטור את פושט הרגל מחבות לפי פסק דין בתביעת מזונות. עם זאת, ניתן לבית המשפט שיקול דעת להורות על הפטר כאמור. בהתאם לפסיקה, יש ליישם את שיקול הדעת האמור במשורה ובמקרים חריגים. הפסיקה ראתה באי תשלום חוב מזונות, כשלעצמו, משום כשל מוסרי שדבק בהתנהלות החייב, ומנגד, הצורך להתחשב בנושה, שמחזיק בחוב אישי בעל מאפיינים חברתיים – סוציאליים. בין השיקולים שיילקחו בחשבון בבואו של בית המשפט להפעיל את שיקול דעתו ביחס להפטר מחוב מזונות, יילקחו בחשבון השיקולים הבאים: גילו של החייב, מצבו מבחינת יכולת השתכרות, מצב כלכלי או מצב בריאותי וצפי לשינוי המצב בעתיד, מניעת תוצאה שתפגע בזכותו של החייב לקיום מינימאלי בכבוד, נכסים

שבבעלות החייב, נסיבות היווצרות החוב, הזמן שחלף מאז יצירתו של החוב, האם מדובר בחוב מהעבר הרחוק, המאבד מאופיו המקורי ומקבל צביון של חוב כספי רגיל, או מצב שבו החייב עצמו תרם להימשכות הליכי גביית החוב ולתפיחתו, עמדת בעל התפקיד וכמובן תום ליבו של החייב.

בית המשפט השלום:

51. **בית המשפט השלום** (חדל"פ - הפטר מחוב מזונות עבר) - סעיף 175 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי קובע כי ההפטר לא יחול על חוב מזונות שהחבות בו היא לפי פסק דין, אולם על אף האמור נקבע כי בית המשפט רשאי, בנסיבות חריגות המצדיקות זאת, להורות כי ההפטר יחול על חובות עבר, וביניהם חוב מזונות.

חדל"פ **(ב"ש) 25796-03-20 חנוכה יצחק נ' ממונה על חדלות פירעון מחוז באר שבע והדרום** (23/10/21)

- ההלכות שניתנו לעניין הפטר מחוב מזונות נקבעו בנוגע להליכי פשיטת רגל אשר ההסדר בהם לעניין הפטר מחוב מזונות מעוגן בסעיף 69(א) לפקודת פשיטת הרגל (נוסח חדש), תש"ם-1980. למעשה, החוק לא חידש בעניין זה ורק אימץ את הכלל בפסיקה כי ההפטר יינתן בנסיבות חריגות, מבלי לפרט את המבחנים שנקבעו בפסיקה. **ההלכה הפסוקה קובעת כי רק במקרים חריגים יינתן לחייב הפטר**, מלא או חלקי, מחוב מזונות עבר. עם זאת, הפסיקה הכירה במקרים בהם ראוי להחיל את ההפטר גם על חוב המזונות בשל נסיבות אישיות קשות של החייב ונסיבות נוספות בהן מצבו הכלכלי של החייב והזמן שחלף מפתיחת התיק מושא החוב. מכל מקום נקבע כי העניין נתון לשיקול דעת בית המשפט הדן בהליך לאור האמור בסיפא לס' 69(א)(3) הנ"ל.

52. **בית המשפט השלום** (חדל"פ - שכ"ט בעל תפקיד בהוצל"פ) - האם ניתן לחייב בעל תפקיד שמונה על-ידי רשם חדלות פירעון בהוצאה לפועל למלא את תפקידו, גם כאשר אין מקור כספי לתשלום שכרו?

עחדל"פ (ת"א) **40779-02-21 אביעד בללתי, עו"ד נ' לימור עופרי** (27/10/21)

- כב' סגן הנשיא עמית יריב דחה החלטת ערעור על כב' הרשמת נעמה טלמן-בולטין וקבע כי אף שעסקינן בערעור חדלות פירעון, המטריה שבה עסקינן – היא מטריה הלקוחה רובה ככולה מדיני החוזים, ועניינה – רישומו של המערער במאגר בעלי

התפקיד והתנאים שהוצגו לו לשם כך. כאשר הגיש המערער את מועמדותו לתפקיד, התחייב, לקבל כל מינוי שיימסר לו במסגרת המאגר; אישר כי **הוא מודע לכך שלא בכל מינוי יוכל לגבות שכר טרחה** וידע כי הוא עשוי להתמנות לבעל תפקיד בהליכים נוספים, פרט להליכי פשיטת רגל. ההסדרים החוזיים האמורים הם, אפוא, "הבסיס החוקי" לדרישה מן המערער להמשיך ולמלא את תפקידו, גם מקום שבו אין הוא צפוי לקבל שכר. הליכי חדלות פירעון נבדלים זה מזה בהיקפם ובמידת הכדאיות הכלכלית בניהולם. לצד "תיקי אפס" ניתן למצוא תיקים שבהם נכסים רבים, קרי – שכר טרחה מכובד. ברי כי אילו יכלו בעלי התפקידים לבחור באילו הליכים להתמנות ובאילו לא – היו רובם מעדיפים להשתחרר מתפקידם בכל תיק שאינו מבטיח שכר טרחה משמעותי. זאת לא ניתן לאפשר. המנגנון שנקבע – מאגר אחוד, שהרשומים בו מחויבים לקבל על עצמם כל מינוי – משתמש בעיקרון של "סבסוד צולב" ושל "חוק המספרים הגדולים": גם אם תיק פלוני הוא הפסדי לבעל התפקיד, הרי במהלך תקופת ההכללה במאגר, פעילותו של בעל התפקיד תהיה רווחית. קיים מקור נורמטיבי לחיובו למלא את התפקיד שאליו נבחר גם בהעדר שכר טרחה – זהו ההסדר החוזי שאליו התחייב כאשר ביקש להימנות על מאגר המנהלים המיוחדים. דומה כי מדובר בסיכון עסקי שאינו חורג מן המקובל ומן הסביר, ודאי לא מדובר במצב שבו עורך דין נדרש לעבוד ללא כל צפי לפיצוי בגין עבודתו בחלק ניכר מן ההתקשרות החוזית. יש לבחון כעת את ההחלטה הקונקרטית שבה הפעילה כב' הרשמת את סמכותה הקבועה בסעיף 205 לחוק חדל"פ, ולבחון אם יש מקום להתערב בה לגופה. גם בעניין זה כב' הרשמת הבהירה, שככל שיוברר, במהלך חיי התיק, כי אין נכסים או מקורות כספיים נוסף לאלה שהוצגו בשלב זה, תהיה מוכנה לשקול הקלה בעומד העבודה על הנאמן, על דרך של צמצום חובות הדיווח והבדיקה, כדי להקטין את התשומות שהנאמן (הוא המערער) יידרש להשקיע בהליך. גם בכך יש כדי להראות, שכב' הרשמת ערה לצורך להבטיח כי המערער לא יידרש להשקיע משאבים לשווא. המערער התייחס לאפשרות הקבוע בחוק חדל"פ, שלפיה רשם ההוצאה לפועל שהוגדר כרשם חדלות פירעון יוכל לבצע בעצמו את התפקיד שיוחד לממונה בהליכים המתנהלים לפני הממונה. אלא שבעוד הממונה הוא גוף מנהלי, שיש לו צוות עובדים, ועל כן – יש ביכולתו להקצות משאבים לביצוע תפקידים אלה, **רשם ההוצאה לפועל הוא גורם מעין שיפוטי, אשר אין תחתיו צוות שיוכל לבצע את ההיבטים הטכניים של עבודת הנאמן**. כך, לדוגמה, אם יתברר כי קיים נכס מקרקעין שחייב פלוני הסתיר – מי יטפל ברישום הערות על הנכס? מי יפנה ללשכת

רישום המקרקעין ומי יציב שלטים על גבי הנכס למכירתו? לרשם ההוצאה לפועל אין "גב אדמיניסטרטיבי" המאפשר לו למלא את התפקיד במקרים שבהם קיימים נכסים.

53. **בית המשפט השלום** (חדל"פ – תכלית השיקום) - המשך קיומו של הליך חדלות פירעון יטיב עם היחיד ויסייע בידו להשתקם ולחזור למרקם החיים הכלכליים.

חדל"פ (חי') 46318-08-20 **מיכאל פוזולוטין נ' ממונה על חדלות פירעון מחוז חיפה והצפון** (27/10/21)

- התכלית הראשונה מייחסת להליך חדלות הפירעון **אופי שיקומי**, במהלכו על הגורמים המלווים השונים בהליך, לסייע ליחיד לשקם את מצבו הכלכלי. תכלית זו אף מופיעה במפורש גם בשמו המלא של החוק. התכלית השלישית, עוסקת בעיקר בשלב שלאחר קבלת צו ההפטר, לעומת התכלית הראשונה, כאשר המטרה היא שלאחר ההפטר היחיד "יעמוד על רגליו" ויצליח להתנהל כלכלית מבלי להיקלע לחובות נוספים. כב' השופטת מירב קלמפנר - נבון קבעה כי התכליות שלובות זו בזו בקשר הדוק, כאשר שיקומו הכלכלי של היחיד בשלביו המוקדמים של ההליך יסייעו בידו להשתקם ולהשתלב חזרה בחיים הכלכליים. נראה כי המשך קיום ההליך בעניינו של היחיד עומד גם עומד בתכליות החוק באופן מובהק, שעה שהיחיד אינו קופא על שמריו וכבר חזר להשתלב בשוק העבודה. יש לעודד התנהלות זו של יחידים, המביעים רצון אמיתי וכן, במעשה ולא רק במילים, כדי להשתקם ולהתנהל בעתיד כלכלית נכון וללא עול החובות הרובץ על כתפם המונע מהם להשתלם במרקם החיים הכלכליים. בחוק יש גם ממד חינוכי להתנהלות כלכלית נבונה ונראה כי לפחות בשלב המוקדם בו אנו מצויים, נראה כי היחיד מקיים את ההתנהלות הרצויה והנדרשת מיחיד בהליך והוא מגלם את תכליות החוק, לטובתו האישית של היחיד אך גם לטובת כלל הציבור כפי שפורט בהרחבה בתכליות החוק. וכבר מטעם זה דין בקשת הנושה להידחות. שנית, ולמעשה לב ליבה של המחלוקת הוא בשאלה האם חוב היחיד לנושה נוצר בחוסר תום לב. על אף שמדובר בשאלה חשובה ומהותית, אין להידרש לה כעת, בשלב הדיוני בו אנו מצויים, שלב ראשוני בו היחיד משלם תשלום חודשי קבוע בהתאם לצו התשלומים שהושת עליו וכי יש לבחון חוסר תום לב ביצירת חובות רק בשלב מתקדם יותר, בעת מתן צו לשיקום כלכלי. אם לא די בכך, הרי שלמעשה וככלל חוסר תום לב ביצירת חוב אינו מהווה סיבה לביטול הליך חדלות פירעון בשלב כה מקדמי. יחד עם זאת ולמעלה מן הצורך אוסיף כי

כעולה מדבריו של הנאמן, מרבית מחובותיו של היחיד נוצרו בסמוך לכניסתו להליך, כאשר אופי החובות דומה - חובות לבנק ולחברות אשראי חוץ בנקאיות בגין הלוואות. כלומר, בהינתן אופי החובות, אין לתת עדיפות לחוב הנושה על פני חובות דומים אחרים. כמו כן, אופי החובות והצהרותיו של היחיד בבירור מעלות ,בזהירות מתבקשת ומבלי לקבוע מסמרות בעניין, כי החובות נוצרו בשל קשיים כלכליים אובייקטיביים, מצב בו סכום הכנסות נמוך מהוצאות המחייה ולצורך "פתרון מידי" נטילת הלוואות במעין "מעגל קסמים", הרווח לא אחת בקרב משקי הבית בישראל, במיוחד בתקופת משבר הקורונה, אז גם פוטר היחיד. דומה כי החוק ותכליותיו נחקקו במיוחד לצורך מצבים מסוג זה.

54. **בית המשפט השלום** (חדל"פ – עיכוב הליכי גבייה בתקופת הביניים) - עם מתן צו לפתיחת הליכים, בחוק אין התייחסות לאפשרות עיכוב הליכי גבייה בתיקי הוצל"פ במהלך תקופת הביניים, אך זו מוסדרת, במפורש, בסעיף 77א' לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, כאשר **הסמכות במצב שכזה נתונה לרשם ההוצל"פ**.
חדל"פ (ת"א) **37245-10-21 אלפרד פרח נ' ממונה על חדלות פירעון מחוז תל אביב** (27/10/21)

- קיימת הוראה ברורה המתווה את הדרך הפתוחה בפני יחיד לעתור לעיכוב הליכי גבייה בתיקי הוצל"פ בתקופה דנא, פנייה בתיקי ההוצל"פ, הרי שזו זו דרך המלך בה מצופה מיחיד לפסוע. עם זאת, נוכח השאיפה לרכז בהליכי חדלות הפירעון את כל בירור חובות היחיד, **נראה שאין מדובר בהסדר שלילי**. נראה שהסמכות להורות על עיכוב הליכי הגבייה גם בתקופת ביניים זו נתונה גם לבית משפט זה בו עשויים להתנהל הליכי חדלות הפירעון. ומאידך, כיוון שמדובר בסמכות חריגה הרי שגם השימוש בה מיועד למקרים חריגים. למשל, כאשר נוכח ריבוי תיקי ההוצל"פ והליכי הגבייה הננקטים במסגרתם לא יהא זה סביר לצפות לבקשות נפרדות שיידונו בתיקים נפרדים ובפני מותבים נפרדים רבים. לצד זאת, עותר המבקש גם לעיכוב הליכי גבייה הננקטים נגדו לפי פקודת המסים (גבייה) על ידי המוסד לביטוח לאומי ורשות המיסים.

55. **בית המשפט השלום** (חדל"פ – האם מאסר ממושך מהווה "העדר תוחלת") - האם כניסתו של החייב למאסר ממושך מצדיקה ביטול הליך חדלות הפירעון בו פתח בהיעדר תוחלת ?
חדל"פ (ת"א) 59719-10-20 **שחר לוי נ' אלונה (שהארבני) בומגרטן (נאמן)** (12/01/22)

- בבחינת זכות הגישה לערכאות בראי נסיבות המקרה אני סבור כי הנסיבות אינן מאפשרות ניהול הליך חדלות פירעון כהלכתו כל עוד נמצא החייב מאחורי סורג ובריח לתקופה כה ממושכת. סעיף 1 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי תשע"ח – 2018 מגדיר 3 מטרות מרכזיות אותן הוא נועד להגשים: (1) להביא ככל האפשר לשיקומו הכלכלי של החייב; (2) להשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים; (3) לקדם את שילובו מחדש של חייב שהוא יחיד במרקם החיים הכלכליים. נקבע כי **מקום בו החייב נמצא מאחורי סורג ובריח וחירותו מוגבלת לא ניתן להגשים כראוי תכליות אלה**. חייב הנמצא מאחורי סורג ובריח אינו עובד. כמוכן, אם הוא עובד הוא עושה כן תחת אילוצי ונהלי שב"ס, מבלי שיש לו אפשרות לפעול למיצוי כושר השתכרותו. באין אפשרות לפעול למיצוי כושר השתכרות אין אפשרות לקדם את שיקומו הכלכלי או להשיא את שיעור החוב שיפרע לנושים. לחייב המצוי במאסר אין הוצאות. מחסורו הוא על שב"ס. באין הכנסות כאמור ובאין הוצאות אין התנהלות כלכלית אותה ניתן לבחון ולבקר לצורך קידום שיקום החייב. לחייב מונתה נאמנת שאינה יכולה לפקח על החייב כל עוד מצוי במאסר ומגעיו עם העולם שמחוץ לבית הסוהר מוגבלים. יכולתו של החייב להמציא לנאמנת מסמכים לפי דרישתה ובכלל לשתף עם הנאמנת פעולה בהליך מוגבלת בשעה שחירותו של החייב מוגבלת. יצוין כי לאחר חקיקת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי תשע"ח – 2018 נדרש בית המשפט לשקול לא רק את הקשיים שהזכיר בית המשפט בפרשת בן חמו בניהול ההליך אלא גם ואולי בעיקר את **חוסר התוחלת בהליך לצורך שיקומו** של החייב.

56. **בית המשפט השלום** (חדל"פ - הקצבת מזונות) - תכליתה של הקצבת המזונות היא לאזן בין האינטרסים המתחרים של הנושים, הזכאי למזונות והחייב עצמו.

חדל"פ (חי') 58995-05-21 **נוהאד אסעד נ' ממונה על חדלות פירעון מחוז חיפה והצפון (19/12/21)**

- מלאכת האיזון האמורה תלויה בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה. העקרונות שיישקלו הם צרכי הזכאים למזונות, הכנסותיו של היחיד והכנסותיו העצמאיות של הזכאי למזונות. מטבע הדברים, יכול וראוי שסכום המזונות שייקצב בהליך, יהא **נמוך באופן משמעותי** מהסכום שנקבע על ידי בית המשפט לענייני משפחה, שכן כאשר חייב במזונות נקלע להליכי חדלות פירעון, תהיה לכך השפעה על זכאים למזונות. המשמעות היא, שסכום המזונות עשוי לפחות במידה ניכרת על מנת לאזן

בין הזכאים למזונות לבין זכויות הנושים להיפרע מחובם, כאשר סכום הקצבת המזונות **נקבע בהתאם לסכום המינימלי הדרוש לצורכי הזכאים** למחייתם בצורה מכובדת וללא הוצאות מופרזות (עודד מאור ואסף דגני) לדעת המחברים בספרם הנ"ל, הסכום שיפסק לבקשת הנאמן ניתן לשינוי בהינתן נסיבות או גילויים חדשים.

57. **בית המשפט השלום** (פש"ר ומימוש משכון) - במצב דברים בו למשיב יש הליכי פש"ר פעילים וכן, קיימות לו זכויות במקרקעין, הרי שמחובתו של רשם ההוצאה לפועל לנקוט משנה זהירות ואת ההליכים בתיק אשר פתח המבקש למימוש משכון, לבצע אך ורק בכפוף **לפיקוח** בית המשפט של פש"ר והמנהל המיוחד, אם בכלל.

רער"צ (חי') 18308-10-21 **יצחק כהן נ' רפאל ביטון** (26/12/21)

- כב' השופטת **מירב קלמפנר** נבון דחתה ערעור על החלטת כב' הרשם שי גור. המבקש טען כי בית המשפט המחוזי הוא אשר הפנה אותו לממש את המשכון שניתן לו בלשכת ההוצאה לפועל וכעת מסרב רשם ההוצאה לפועל להמשיך בהליכי המימוש במסגרת תיק ההוצאה לפועל בניגוד לאותן החלטות. בנסיבות אשר נוצרו, המשך מימוש המשכון בלשכת ההוצאה לפועל צריך להיות **כפוף לפיקוח** בית המשפט של פש"ר שהרי מדובר בזכויות במקרקעין שהן חלק מנכסי המשיב– החייב במסגרת הליכי הפש"ר. טענתו של המבקש כי הוא גובר על כל חוב אחר בהיותו נושה מובטח, אינה יכולה לעמוד לו בנסיבות בהן תביעת החוב שלו נדחתה וכלל לא ברור, גם לא למשיב עצמו מהו אותו חוב מובטח, שמא כבר נפרע במהלכן של השנים. אין למבקש להלין על ההוצאות המרובות אשר היו מנת חלקו, אלא על עצמו בלבד. הטענה כי החלטות מערכת בתי המשפט אינן סבירות וגורמות לו להוצאות, היא לא פחות מאשר מקוממת. המבקש חויב בבית המשפט המחוזי בהוצאות לטובת אוצר המדינה והדברים מדברים בעד עצמם בכל הנוגע לטענותיו של המבקש עצמו. ההוצאות אותן הוציא המבקש על השבת הנכס, במהלכן של השנים, נעשו על דעתו בלבד וצדק רשם ההוצאה לפועל כאשר העיר בהחלטתו כי הליך מימוש המשכון אינו מסתיים בהעברת הזכויות מהמשיב אל המבקש. שוב מטשטש המבקש את הגבול בין בא כוחו כבא כוח בתיק הוצאה לפועל לבין כונס נכסים. הדברים נאמרים כעת ביתר שאת ומובהר כי כונס הנכסים אמון על שמירת זכויות יתר נושי המשיב ולא רק על שמירת זכויותיו של המבקש. **המבקש לא טרח להוכיח מהו אותו חוב, מהם התשלומים אשר שולמו לו במהלכן של השנים ע"ח גובה החוב,**

שמא נפרע כבר החוב ואינו קיים עוד. הליכי מימוש משכון אלו צריכים להתבצע תחת פיקוח של בית המשפט של פש"ר ובהעדר פגם בהחלטות רשם ההוצאה לפועל.

58. **בית המשפט השלום** (חיוב צד ג' - חדל"פ) - כיצד יש בהליכי חדלות הפירעון בהם נמצא החייב, כדי להשליך על מסלול החיוב לפי סעיפים 46 ו -48 לחוק ההוצאה לפועל.
רער"צ (קריות) 37220-06-21 **פהים סבאג נ' פחרי ח'ורי** (20/02/22)

- כב' השופטת לובנה שלאעטה חלאילה דחתה ערעור על החלטת כב' הרשמת גב' פ. גלעדי אליהו וקבעה כי צד שלישי המקבל צו עיקול בדבר נכסי החייב המוחזקים בידיו, נדרש לפעול על פי הוראות פרק ד' לחוק ההוצאה לפועל. הוא נדרש להשיב לצו העיקול ולפרט את נכסי החייב המוחזקים בידיו, או כאלו שיגיעו לידיו במהלך שלושת החודשים הקרובים (על פי הידוע לו), וזאת כמצוות סעיף 44(ב) לחוק ההוצאה לפועל, וסעיף 45(א) לחוק. סעיף 46 לחוק מקנה לרשם ההוצאה לפועל סמכות לזמן לחקירה צד שלישי, לאחר שאותו צד קיבל לידיו צו עיקול על נכסיו של החייב ולא השיב לצו או שתשובתו לא הייתה שלמה או נכונה וסעיף 48 לחוק קובע סנקציה של חיוב בחוב הפסוק. סעיף זה קובע למעשה כי צד שלישי אשר ללא הצדק סביר הוציא מידיו נכס שלא כדין ביודעו שיש עליו צו עיקול, רשאי רשם ההוצאה לפועל לחייבו בתשלום החוב הפסוק, ובלבד שחיוב זה לא יעלה על שווי הנכס. סנקציה זו מיועדת להבטיח יעילות העיקול אצל הצד השלישי. **השאלה העולה בענייננו הינה, כיצד יש בהליכי חדלות הפירעון בהם נמצא החייב, כדי להשליך על מסלול החיוב לפי סעיפים 46 ו -48 לחוק ההוצאה לפועל**. מחד ניתן לומר, ואלה למעשה טענותיו של המבקש, כי בקשה לחיוב לפי סעיף 48 לחוק, הינה בגדר הליך עצמאי בין הזוכה לצד ג', ולא בין הזוכה לחייב והוא תחליף ייחודי מכוח חוק ההוצאה לפועל, להגשת תביעה נגד צד ג' בגין הוצאת הנכסים המעוקלים שלא כדין. ואולם, טיעון זה הינו חלקי בלבד, שכן הליך החיוב מתנהל תחת המעטפת של תיק ההוצאה לפועל, ומטרתו ותכליתו הינה סילוק החוב, כולו או חלקו. כל שינוי בהיקף החוב בתיק ההוצאה לפועל משפיע ישירות על היקף החיוב של צד ג', במידה ותימצא עילה לחיובו, ולהפך, החלטה הנוגעת לחיוב צד ג' משליכה על היקף החוב הכללי של החייב ועל פירעון החוב לזוכה הפרטני. שני אלמנטים עיקריים צריך לשקול עת באים לבחון את השלכת צו כינוס הנכסים שניתן נגד החייב - ומדובר בצו כינוס נכסים מכוח חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי ולא מכוח פקודת פשיטת רגל, כאשר המהות בהקשר זה היא דומה - על הליך חיובו של צד ג' לפי סעיף 48 לחוק ההוצאה

לפועל. מצבת החובות של החייב, והשוויון בין הנושים השונים. **מאחר והחלטה בבקשה לפי סעיף 48 לחוק, יכולה להשליך על מצבת החובות של החייב ואף לפגוע בשוויון בין הנושים, ובהינתן צו כינוס הנכסים שניתן, אני סבורה כי זה אך ראוי לפנות אל בית המשפט של חדלות הפירעון כדי לבקש את הוראותיו בעניין, ומכאן שלא נפלה כל שגגה בהחלטתה של כב' הרשמת.** ודוק, אין בדברים אלה כדי לאסור על המשך ההליך לפי סעיף 48 לחוק ההוצאה לפועל או לקבוע שהרשם אינו מוסמך עוד לטפל בבקשה כגון דא (והחלטת כב' הרשמת קרמר אותה צירף ב"כ המבקש לבר"ע עוסקת בשאלת הסמכות). אין בדברים אלה גם כדי לקבוע כלל גורף לפיו בכל מקרה יש לפנות לקבלת הוראות מראש, מבית המשפט של חדלות הפירעון, וייתכנו מקרים שיתאימו להמשך ההליך, תוך דחיית הפנייה לבית המשפט לאחר סיום הבירור לצורך קבלת הוראות הנוגעות לכספים. **בעניין זה יודגש כי המשך ההליך אינו סותר את צו כינוס הנכסים שניתן נגד החייב, הואיל ומדובר בהליך נגד צד ג'.** כל אשר נקבע כאן, כי עת רשם ההוצאה לפועל מורה על פנייה לבית המשפט של חדלות הפירעון לצורך אישור ההליך לפי סעיף 48 לחוק, אזי ודאי שלא נפלה טעות בהחלטתו.

59. **בית המשפט השלום** (חדל"פ - תקופת צינון) - מי שהליך פשיטת הרגל שלו בוטל, יעמוד בפני שוקת שבורה, למצער עד שיוכל לפתוח בהליך חדלות פירעון מחדש, בתום "תקופת צינון". חייב זה, יהיה חשוף להליכי הוצאה לפועל נפרדים שיינקטו נגדו, בלא שיתאפשר לו לנהל הליך קולקטיבי מול הנושים.

עש"א (קריות) 5094-07-21 **מיכאל מייק בן אהרון נ' בנק לאומי לישראל בע"מ-סניף חצור הגלילית** (16/05/22)

- כב' השופטת **לובנה שלאעטה חלאילה** דוחה ערעור על כב' רשמת ההוצאה לפועל פ. גלעדי אליהו וקובעת כי מצב זה למי שנקט בהליכי פשיטת רגל/חדלות פירעון בעבר ואינו יכול לנקוט בהליך חדש עד תום תקופת הצינון, שעה שאין הליך גבייה קולקטיבי חלופי בחוק ההוצאה לפועל וכאשר ברור כי החייב אינו יכול לפרוע את החוב בפרקי הזמן הקבועים בחוק, היינו מצב המעורר לא מעט קשיים וייתכן שמצדיק הסדרה של המחוקק. לגבי חייבים אשר התנהלו בחוסר תום לב במסגרת הליכי הפש"ר, נראה כי התוצאה פחות קשה שכן יש שיאמרו כי אין לחייבים אלה אלא להלין על עצמם, והתנהלותם בהליכי הפש"ר/ חדלות הפירעון, היא שהביאה את התוצאה, איתה יצטרכו להתמודד לפחות בתקופת הצינון. ניתן גם לומר כי

מלכתחילה הרציונל של תיקוני החקיקה השונים בהקשר זה כוונו, בין היתר, להרתעת חייבים מפני התנהלות חסרת תום לב בהליכי פש"ר/חדל"פ. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהעובדה כי ייתכנו מקרים בהם נפלט החייב מהליך פש"ר מסיבות שאינן נעוצות בחוסר תום לב מצדו ומקרים שמלכתחילה, **לחייב אין מענה בהליכי חדלות פירעון**. מקרים אלה, ראוי לטעמי כי יקבלו מענה במסגרת הוראות חוק ההוצאה לפועל ונדמה כי יש מקום לחשיבה של המחוקק להסדרה מתאימה בעניין. יצוין כי מצב דברים זה העלה לדיון במסגרת הליכי ההוצאה לפועל, את השאלה, האם ניתן להקים **תיק איחוד לתקופה זמנית**. שאלה זו אינה עומדת לפני לדיון ולא ארחיב בה, אם כי נראה שהדעה הרווחת, ולשיטתי גם הדעה המבוססת, היא שלמנגנון זה **אין ליתן יד, בהיותו מנגנון עוקף להוראות החוק**.

60. **בית המשפט השלום** (חדל"פ - בקשת חייב להפסיק הליך) - בחוק חדלות פירעון אין הוראה מפורשת כפי ההוראה בסע' 19 לפקודת פשיטת הרגל לפיה חזרה מבקשה, בין של נושה ובין של חייב, תהא באישורו של בית המשפט.

חדל"פ (נצ') 22485-08-21 **מיכאל זזובסקי נ' ממונה על חדלות פירעון מחוז חיפה והצפון** (19/08/22)

- ניתן להפנות לפסיקת בתי המשפט של פשיטת רגל במקרים בהם מבקש חייב לחזור מבקשתו למתן צו כינוס נכסים לאחר שניתן כנגדו צו כינוס נכסים וללמוד על דעתם של בתי המשפט בהליך פשיטת הרגל בסוגיה זו. **לפי פסיקת בית המשפט נקבע, כי אין מניעה מהמשך הליך הפש"ר וכפייתו על חייב בניגוד לרצונו מתוך מטרה לפרוע את החובות באופן מסודר ובמסגרת ההליך, אף אם החייב מבקש לסגת ממנו ולהימנע ממימוש נכסים**. על בית המשפט להביא בחשבון את שיקולי הנושים וטובת הציבור. נקבע שככלל, בית המשפט לא ייעתר לבקשת חייב לחזור בו מההליך במידה שתצמח תועלת לנושיו מהמשכו. בית המשפט מסר רשימת שיקולים שיש לבחון לצורך היעתרות לבקשת חייב מסוג זה שהינה עמדת הנושים, משך הזמן שחלף מיום מתן צו הכינוס, היקף הפעולות שביצע בעלת התפקיד, הרקע של החייב ותום ליבו בבקשתו לחזור בו מההליך.

61. **בית משפט שלום** (חדל"פ – מזונות מל"ל) - בית המשפט דוחה בקשת היחיד למתן צו הפטר והחלתו על חוב המזונות אותו הוא חב למוסד לביטוח לאומי.

חדל"פ (חי') 13494-10-20 **משה אלקיים נ' ממונה על חדלות פירעון מחוז חיפה והצפון** (11/09/22)

- בית המשפט קובע במקרה דנן, בו עסקינן **ביחיד שהפר החובה לזון את ילדיו** כאמור, שעה שלא הייתה כל מניעה מצדו מלמלא אחר חובה זו, וודאי שאין לקבוע כי מתקיימות נסיבות חריגות כאמור בהלכה הפסוקה ואין מקום להורות על מחיקת חוב המזונות שיצר בחוסר תום לב מתמשך. יתרה מזו, ראוי ואף צריך להורות על ביטול ההליך. חוסר שיתוף הפעולה מצד היחיד ויצירת המחדלים שפורטו כאמור, בניגוד להוראות הצו לפתיחת הליכים, כמוהם כזניחת ההליך על ידי היחיד. זכותו של היחיד לחסות תחת הליך חדלות הפירעון הוגדרה כ"חסד המחוקק". היד המושטת לחייב במסגרת הליך חדלות הפירעון מלווה בדרישה להתנהגות בתום לב בצידה, שאם לא כן הפגיעה בנושי היחיד תהא בלתי מוצדקת. דרישה זו משתלבת גם עם העיקרון הכללי במשפט לפיו "אל יהא חוטא נשכר". ברם התנהלות היחיד כאמור, מהווה התנהגות בחוסר תום לב במסגרת ניהול הליך חדלות הפירעון. אין כל תכלית ותוחלת בניהול הליך חדלות פירעון זה והוא בגדר הליך סרק שיש לבטלו. נוכח מחדליו של היחיד בהליך, וכן נוכח היעדר התכלית והתוחלת בהמשך ניהול ההליך, קבע בית המשפט כי יש להורות על ביטול צו פתיחת ההליכים שניתן בעניינו של היחיד, זאת בהתאם לסמכות הקבועה בסעיפים 183 ו-286 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי.

62. **בית משפט שלום** (חדל"פ - סדרי נשייה) - נדונה השאלה של מועד השלמת מימוש נכס זאת במסגרת בקשת נאמן להורות על ביטול פעולה המקנה עדיפות לנושים. למעשה, נדונה השאלה, האם חל סעיף 218 או גם סעיף 219.

חדל"פ (ב"ש) 21766-12-20 **אהוד שמואל נ' בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (18/09/22)**

- לפי סעיף 218 "נכס שעוקל בלשכת ההוצאה לפועל, יהא שייך לקופת הנשייה אם במועד מתן הצו לפתיחת הליכים, טרם קיבל הנושה את מלוא כספי הגבייה. **אם הנכס טרם נמכר, ייכלל בקופת הנשייה**. קבלת כספי הגבייה בידי הנושה, כמוה כסיום הליכי הגבייה כנגד הנכס המסוים". בית המשפט התייחס באופן ספציפי לפרשנות שיש לתת להשלמת הליכי גבייה שבהם נקט נושה במסגרת הליכי ההוצאה לפועל. וכך נקבע: "... מתי מושלם מימוש העיקול – ביציאת הנכס מידי החייב או בקבלת הכספים בידי הנושה? סעיף 29(1) לחוק חדלות פירעון נותן לכך תשובה ברורה ומפורשת, משנקבע כי השלמת הליך המימוש היא רק בקבלת הכספים על

ידי הנושה (קרי מלוא תמורת הנכס, במקרה של מימוש עיקול על נכס, והסכומים ששולמו על ידי צד ג', במקרה של עיקול חוב). בבואנו להידרש לשאלה זו, הרי שהעמדה העדיפה בעיני היא שרק עם קבלת התמורה בידי הנושה מסתיים הליך ההוצאה לפועל, ולפיכך עד למועד זה, אין הנושה בהליכי ההוצאה לפועל יכול לגבור על הנאמן בהליכי חדלות פירעון. המסקנה העולה מהדיון התמציתי שהוצג לעיל היא שהפרשנות העדיפה לסעיף 91(ב) לפקודה היא שהשלמת הליך ההוצאה לפועל היא רק במועד בו התקבלו הכספים בעקבות מימוש העיקול על ידי הנושה, וזאת בין אם מדובר בקבלת התמורה ממכירת הנכס המעוקל (בעיקול נכסים) ובין אם בקבלת התשלום מצד ג' (בעיקול חוב)." גם במקרים שבהם חל סעיף 218 יכול לחול גם סעיף 219 ובית המשפט רשאי להורות על ביטול פעולה שהביאה לפירעון חוב לנושה או לקידומו בסדר הפירעון. הדבר בא לידי ביטוי בלשון סעיף 219 לחוק לפיה סמכות בית המשפט להורות על ביטול פעולה שהביאה לפריעת חוב לנושה או לקידומו בסדר הפירעון היא גם במקרה של פעולה" שנעשתה במסגרת הליך גבייה." מן הכלל אל הפרט, הרי אין מחלוקת בכך שהבנק קיבל לידיו את הכספים ועל כן אין מחלוקת כי חל סעיף 218 לחוק. השאלה היא האם מתקיימים התנאים של סעיף 219(א) לחוק. סעיף 219(א) קובע כמה תנאים: (א) מועד הביצוע חל בתקופה שתחילתה שלושה חודשים לפני מועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים – בענייננו הסכומים האמורים התקבלו אצל הבנק בשלושת החודשים שקדמו להגשת הבקשה למתן צו לפתיחת הליכים. (ב) במועד ביצוע הפעולה היה היחיד חדל פירעון – בענייננו מהחומרים שנמצאים בתיק בית המשפט נראה כי גם תנאי זה מתקיים, שכן תיק ההוצאה לפועל בעניינו של היחיד נפתח כבר בחודש מאי 2016. (ג) בשל הפעולה ייפרע לאותו נושה חלק גדול יותר מהחוב לעומת החלק שהיה נפרע לו במסגרת הליכי חדלות פירעון לפי סדר הפירעון – ההליך בעניינו של היחיד טרם הסתיים אבל בשלב זה נראה כי ניתן לטעון שהפעולה מביאה לפריעת חוב בעל נתח גדול יותר לטובת הבנק ממה שהיה נפרע לפי הסדר הרגיל. על אף שמתקיימים התנאים של סעיף 219(א) יש לבדוק האם מדובר בפעולה שמנויה בסעיף 219(ב) שכן אז בית המשפט מורה שלא לבטל את הפעולה: הבנק טוען שחל בענייננו סעיף 219(ב) (1) לחוק שכן היחיד קיבל תמורה הולמת בנסיבות העניין לפעולה שביצע. בהתאם לדברי ההסבר לחוק עניינו של סעיף קטן זה הוא במטרה "לאפשר לחייב להמשיך בפעילות הכלכלית השוטפת לפני מתן הצו לפתיחת הליכים. חריג זה מבטיח לספקים, לנותני האשראי ולגורמים נוספים הפועלים מול החייב במהלך

העסקים הרגיל כי התשלומים שמועברים להם הם ודאיים וסופיים". בענייננו, מדובר בכספים שהגיעו לבנק במסגרת הליך גבייה. נכון הוא שבמקור, היחיד קיבל תמורה עבור כספים אלה, אך כעת אין מדובר בכספים שהבנק קיבל מהיחיד כי אם בכספים אשר הבנק קיבל מלשכת ההוצאה לפועל. יצוין כי לפי הסעיף "לא יראו בפירעון החוב כשלעצמו תמורה הולמת". לא ניתן לראות גם בכך שהליכי ההוצאה לפועל נגד היחיד "הופסקו" כתמורה הולמת אותה קיבל היחיד, כטענת הבנק. לעניין טענת הבנק, כי מדובר בפעולה שנעשתה במהלך העסקים הרגיל של גביית חוב, איני מקבל טענה זו של הבנק. כספים שמגיעים לבנק מאת לשכת ההוצאה לפועל אינם מהווים "כספים שהגיעו במהלך העסקים הרגיל". מדובר בהליך של הוצאה לפועל שאינו "מהלך העסקים הרגיל" של הבנק ומשכך תנאי זה אינו מתקיים. הבנק טוען כי בית המשפט יעשה שימוש בסמכותו לפי סעיף 219(א)(1) לחוק רק "במקרים בוטים של העדפת נושים" אלא שהבנק לא תמך טענה זו בראיות או בנימוקים.

63. **בית משפט שלום** (חדל"פ - שחרור מענק עבודה לידי יחידה) - לפניי בקשה לשחרור כספים שקיבלה היחידה כמענק עבודה מרשות המיסים, המוחזקים בחשבונה בבנק מסד.

חדל"פ (ב"ש) 40741-05-22 **אינשרח מסעודין נ' איתן אפותה** (27/11/2022)

- בית משפט שלום כב' השופט **מנחם שח"ק** קיבל את הבקשה וקבע כלהלן: מענק העבודה שאותו קיבלה היחידה, ניתן מכוח החוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), תשס"ח-2007 (להלן: "חוק מענק עבודה"). בהתאם לחוק, המענק ניתן בשנה העוקבת לשנה שאליה הוא מתייחס. במילים אחרות, מענק שניתן בשנת 2022, מתייחס להכנסתה של היחידה בשנת 2021. אלא שבמסגרת תיקון מספר 18 לחוק, שפורסם השנה, נקבע באופן ספציפי, שהזכאי למענק בגין שנת 2021, יקבל יחד עם המענק תוספת של 30%, שתשמש כמקדמה לתשלום המענק בגין שנת 2022, בסייגים מסוימים (סעיף 36ד(ב)(1) לחוק מענק עבודה. בענייננו, חובותיה המוצהרים של היחידה **אינם כוללים חוב מזונות** (את השאלה האם ניתן לעקל כספים אלו במסגרת הליך חדלות פירעון שנכלל בו חוב מזונות, אותיר בצריך עיון, משאינה רלוונטית למקרה הנוכחי). בנוסף, סעיף 16(ב) לחוק מענק עבודה **אוסר על עיקול כספים אלו למשך תקופה של 3 חודשים**

ממועד קבלתם. לפי האסמכתא שהציגה היחידה, מענק העבודה הועבר לחשבונה ביום 17.8.2022, והבקשה הוגשה ביום 28.9.2022, היינו, **בתוך** התקופה של 3 חודשים לאחר קבלת הכספים. משכך, חל בענייננו סעיף 16(ב) לחוק מענק עבודה, **ולא היה מקום לעקל כספים אלו**. לא למותר לציין שהגיונה של הוראה זו לצידה. בדברי ההסבר שצוטטו לעיל השווה המחוקק הוראה זו להוראה דומה שחלה בעניין גמלאות וקצבאות שונות, ומכך עולה שיש להתייחס למענק זה כסוג של קצבה או גמלה מוגנת. עוד עולה מהמבוא של דברי ההסבר להצעת החוק, שהמטרה המרכזית של חוק זה היא לתמרץ יציאה לעבודה של בעלי הכנסות נמוכות, ולגרום להם להימנע מלהסתמך על קצבאות במימון המדינה. תמריץ יציאה לעבודה רלוונטי גם במסגרת הליכי חדלות פירעון (ראו סעיף 162(א)(2) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018) (להלן: "חוק חדלות פירעון"), ויש לעודדו, כחלק משיקומו הכלכלי של היחיד. מתן אפשרות לשעבד כספים אלו לטובת חובות של היחיד, ינטרל את התמריץ האמור, ויגדיל את הסיכוי שהמדינה תיאלץ לפרנס את היחיד באמצעות קצבאות, קרי מכספי הציבור, במקום לעודד את היחיד לצאת לעבודה, המהווה מטבע הדברים נדבך מרכזי בדרכו של היחיד אל עבר יעד השיקום. יוזכר עוד, כי סעיף 217(2) לחוק חדלות פירעון קובע כי לא ייכללו בקופת הנשייה – מדובר בהוראה דומה להוראת סעיף 16(ב) לחוק מענק עבודה, כפי שצוטט, ועל כן בהתאם לסעיף 217 לחוק חדלות פירעון **מענק העבודה אינו נכלל בקופת הנשייה**.

64. **בית משפט שלום** (עיון חוזר - תקופות פריסת חוב - הלכת אלקצאצי) - לפני בקשת רשות ערעור על החלטת רשם ההוצאה לפועל (כב' הרשם **עיסאם חאיק**) בה קבע כי המדובר בבקשה שנייה לעיון חוזר וכי אין זו הדרך לתקיפת החלטות חלוטות.

רער"צ (חי') 72717-05-23 **רמי מור נ' בנק לאומי לישראל בע"מ** (03/07/2023)

- לטענת המבקש, דינה של ההחלטה להתבטל שכן פירושה כי לא ניתן לתת עוד סעד לחייבים, דוגמאות המבקש. לטענתו, ההחלטה מתעלמת מתכלית הליכי הגבייה שהיא ירידה לנכסי החייב ולא לחייו של החייב. לטענתו, גבו ממנו הליכי ההוצאה לפועל מחיר כבד, הוא שרוי בדיכאון עמוק וגר במכונית נטושה. המבקש טוען כי אינו עובד בשל עיקולים אשר הוטלו על שכרו ומתקיים מהבטחת הכנסה בסך 2,200 ₪ בחודש. לטענתו, הוא פנה להליך פשיטת רגל ב 2017, אך ההליך בוטל ב 6/1/23 אל נוכח מחדליו. ביום 26/2/23 הגיש המבקש בקשה למתן צו חיוב בתשלומים בתיק ההוצאה לפועל, אך בקשתו נדחתה. המבקש טוען, כי רשם ההוצאה לפועל

קבע כי תקופת הפריסה המבוקשת עולה על התקופה הקבועה בחוק ועל כן לא ניתן להיעתר לבקשת המבקש למתן צו תשלומים. לטענתו, קביעה זו מתעלמת ממצבו של המבקש והיא שגויה. כב' השופטת **מירב קלמפנר נבון** דחתה את בקשה וקבעה כלהלן: רשם ההוצאה לפועל הנכבד קבע כי **תקופת הפריסה המבוקשת לתשלום החוב, עולה על התקופה הקבועה בחוק** ועל כן דחה את בקשתו. המבקש לא הגיש ערעור על החלטה זו או בקשת רשות ערעור וזו הפכה חלוטה זה מכבר. הגשת בקשה מיום 9/5/23 לעיון חוזר, בהחלטת רשם ההוצאה לפועל הנכבד מיום 26/2/23 תוך טענה כי המבקש ניסה באופן אחר לקבל את הסעד המבוקש מידי רשם ההוצאה לפועל, ובכך ליצור הארכת מועד מלאכותית להגשת בקשת רשות ערעור על החלטת רשם ההוצאה לפועל מיום 26/2/23, נדחתה בפסיקה מכל וכל וראה לעניין זה האמור ברע"א 3435/08 **זמיר** מועלם נ' ישראפלורס בע"מ, דינים עליון צ 628. די בכך על מנת לדחות את בקשתו של המערער למתן רשות ערעור על החלטת רשם ההוצאה לפועל נושא בקשת רשות הערעור, כבר בפתחם של הדברים. יובהר, **אף שהחלטת הרשם אינה עומדת לדיון והפכה כאמור חלוטה, אין בה פסול שכן היא תואמת את הוראות חוק ההוצאה לפועל , התואמות בתורן את הוראות חוק חדלות הפירעון, לעניין הפתרון הראוי למצבו של המבקש**. בהחלטה נושא בקשת רשות הערעור, קובע הרשם הנכבד כי אין בבקשה כל עובדות חדשות או נסיבות אשר יצדיקו דיון מחדש בהחלטה שלא ליתן למבקש צו חיוב בתשלומים ואף אין זו הדרך לתקוף את ההחלטה ובדין קובע רשם ההוצאה לפועל הנכבד את אשר קבע. מצבו הכלכלי הלא תקין של המבקש , הוא אשר הוביל אותו בעבר להליכי פשיטת הרגל. אלא שהמבקש לא עמד בחיוביו להליך ואין לו להלין אלא על עצמו בלבד כי הליך פשיטת הרגל בוטל. כעת, מצא עצמו המבקש אנוס להמתין את תקופת הצינון בהתאם להלכת **אלקצאצי** וכדין. ניסיונו של המבקש לקבל מרשם ההוצאה לפועל סעד אשר המחוקק קבע כי לא יינתן בנסיבות אלו, אינו ראוי. על כן דחה כב' הרשם בקשתו. סעדיו של המבקש אינם במסגרת ההוצאה לפועל כי אם בהליכי חדלות הפירעון, בהתאם לתנאי חוק חדלות פירעון. אכן הארכת המועד המלאכותית באמצעות "עיון חוזר" , אינה הדרך לתקוף את ההחלטה מ 2/23 ולא ברור כיצד זה קביעת צו תשלומים ע"ס 150 ₪ לחודש תהווה את הערובה המתאימה על מנת לעכב או לבטל הליך כלשהוא למבקש. מאחר והמבקש חסר כל רכוש , גר ברחוב , אינו עובד לטענתו בשל עיקולים על שכרו ומתפרנס אך ורק מקצבת המל"ל אשר ממילא לא ניתנת לעיקול , לא ברור לאיזה עיכוב או ביטול הליך מכוון המבקש. אף זהו

טעם לדחות בקשתו למתן צו תשלומים כנגד ביטול או עיכוב הליך כלשהו. מצב דברים זה כלל אינו מצדיק התערבות בשיקול דעתו של רשם ההוצאה לפועל אשר **לא נפל בהחלטתו כל פגם**, בניגוד לנטען בידי המבקש. כל אלו מובילים למסקנה כי דין בקשת רשות הערעור, דחייה. הובהר למבקש בעת הדיון בעניינו, לאחר שמיעת הצדדים, כי בהתנהלותו בהליך הפש"ר נפלו פגמים אשר הובילו לביטולו וכעת עליו להמתין בהתאם להלכת אלקצאצי את פרק הזמן אשר נקבע בידי בית המשפט המחוזי עד לפתיחת הליכי חדלות פירעון. אף הובהר למבקש כי ההחלטה מ 2/23 הפכה חלוטה זה מכבר וכי ניסיונו להאריך את מועד הערעור עליה , נדחה לא אחת בפסיקה. אף הובהר למבקש כי לא נפלה כל שגגה בהחלטות רשם ההוצאה לפועל , לא ב 2/23 ואף לא ב 5/23. המבקש עמד איתן על דעתו, בידיעה ברורה כי הוצאות ההליך ממילא לא ישולמו על ידו ויצטרפו למסת חובותיו אשר אינה משולמת מזה שנים ארוכות.

65. **בית משפט שלום** (חדל"פ - סמכות רשם ההוצאה לפועל) - עמדה להכרעה השאלה, האם רשם ההוצאה לפועל מוסמך לעכב או להשהות הליכי הוצאה לפועל נגד חייב, שבוטל בעניינו הליך חדלות הפירעון, בחלון הזמן **עד לקביעת "תקופת הצינון"** על ידי הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי וחידוש הליך החדל"פ?

רער"צ (עכו) 4920-04-23 **ניקולאי טומיניאן נ' וואסים אבו שקארה** (10/07/2023)

- כב' השופט **ראמי נ. נאסר** קבע כלהלן: בהתאם להוראות סעיף 121 בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, עם מתן צו לפתיחת הליכים, בין היתר, "יוקפאו ההליכים נגד היחיד". חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי אינו מקנה סמכות להשהיית הליכים קודם למתן צו לפתיחת הליכים בבקשות יחיד. החוק מקנה לבית המשפט סמכות למתן סעדים זמניים, כאשר הבקשה למתן צו לפתיחת הליכים הוגשה על ידי נושה. בנסיבות אלו, הסמכות מוסדרת בסעיף 77א לחוק ההוצאה לפועל והיא נתונה בידי רשם ההוצאה לפועל. יחד עם זאת קיימת פסיקה ולפיה, נוכח השאיפה לרכז בהליכי חדלות הפירעון את כל בירור חובות היחיד, נראה **שאין מדובר בהסדר שלילי וכי הסמכות להורות על עיכוב הליכי הגבייה גם בתקופת ביניים זו נתונה גם לבית משפט זה בו עשויים להתנהל הליכי חדלות הפירעון**. אולם, כיוון שמדובר בסמכות חריגה הרי שגם השימוש בה מיועד למקרים חריגים. המקרה שבפנינו שונה ממקרה רגיל. בעניינו, לא מדובר בהליך חדל"פ ראשון. אלא בהליך שני, נוכח ביטול ההליך הראשון בחודש דצמבר 2022, ואין נפקא מינה אם ההליך הראשון היה ביוזמת

הזוכה וההליך השני הוא ביוזמת החייב. במקרה כזה, ובהתאם לפסיקתו של בית המשפט העליון בעניין **אלקצאצי**, קיימת "תקופת צינון" של שנה עד שנה וחצי ובמקרים חמורים יותר עד שנתיים וחצי, הדרושה לצורך חידוש הליך החדל"פ. רוצה לומר, כי בהתאם לפסיקתו המחייבת של בית המשפט העליון, לפני ואחרי כניסתו לתוקף של חוק חדלות פירעון בהתאם להכרעה בעניין מנאר, על המבקש להמתין במשך "תקופת הצינון" בטרם יחודשו הליכי החדל"פ. **במקרה זה, אין המבקש אמור לקבל "הגנה" מפני הליכי גבייה, במהלך הזמן הדרוש עד לקביעת תקופת הצינון וחידוש הליך החדל"פ בעניינו.** מתן הגנה למבקש בדמות עיכוב או השהיית הליכים בפרקי הזמן הנ"ל, משמעה עקיפת הוראות חוק ההוצאה לפועל ופסיקתו של בית המשפט העליון בעניין אלקצאצי ובעניין מנאר. אם "בתקופת הצינון" אין החייב זכאי לקבל הגנה מפני הליכי גבייה, קל וחומר בתקופה שלפני קביעת "תקופת הצינון", מאחר ואין אפשרות למבקש לקבל "פטור" מתקופת צינון נוכח המצב המשפטי הקיים והמחייב.

רשות האכיפה והגבייה:

66. **החלטת רשם** (חדל"פ - חשיבות ניהול דיון פרונטאלי - מתן צו הפטר לאלתר) תיק 802894-07-21 (08/03/2023):

- כב' רשמת ההוצאה לפועל **איה מחאג'נה-כרמאן** קבעה כלהלן: תיק זה הינו דוגמא מובהקת לחשיבות ניהול דיון פרונטלי בנוכחות היחיד בהליך חדלות הפירעון, שכן הוא מאפשר לרשם התרשמות בלתי אמצעית ממצבו של היחיד ומכושר השתכרותו. מסירת גרסתו של היחיד ישירות מפיו, באשר להסתבכותו הכלכלית והאתגרים עימם הוא התמודד או ממשיך להתמודד אשר הובילו לחדלות פירעונו, שופכת אור רב על סיפור ההסתבכות של אותו יחיד כך שניתן להעריך בצורה יותר מדויקת את יכולותיו להתמודד עם החובות והסדרתם ,באופן שיוביל לשיקומו האמיתי. מדובר ביחידה המתמודדת עם קשיים בלתי רגילים, אשר החלו בצעירותה עת "סולקה" מבית הוריה בגיל צעיר, התחתנה עם גבר עמו סבלה מאלימות פיזית ונאלצה לפנות למרכז לטיפול באלימות במשפחה בגין אותה אלימות ואשר המשיכו עם התדרדרות במצבה הרפואי (היחידה סובלת מבעיה נוירולוגית המשתלטת על חייה) ולידת שני ילדיה המצויים על הרצף האוטיסטי ודורשים השגחה יומיומית צמודה. בנסיבות תיק זה יש לתת משקל רב לסיפור חייה של היחידה והתמונה המלאה של שגרת חייה, שגרת הטיפול בעצמה ובילדיה, ולהסיק מהם מסקנות לעניין יכולתה

הריאלית להשתלב בשוק העבודה. בנסיבות תיק זה קיימת התנגשות לכאורה בין זכויות הנושים הזכאים לתשלום עבור החוב לבין זכויות היחידה להשתחרר מחובות ישנים ולפתוח דף חדש בניסיון להשתקם. עיון במצבת הנשייה של היחידה מלמד כי 3 מתוך 4 הנושים אשר הגישו תביעות חוב מנהלים תיקים ישנים מאוד. בעניינה של היחידה מצאתי לתת משקל כבד יותר לשחרורה ושיקומה והגעתי למסקנה כי על מנת להשיג את תכלית השיקום, יש לתת לה צו הפטר לאלתר. החלטתי זו מקבלת משנה תוקף בשים לב לשינוי שבחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 ,אשר שם לו למטרה לקדם כמטרת ראשונה את שיקומו הכלכלי של החייב היחיד, בין היתר מהטעם שיש בכך כדי לשרת את טובת החייב והנושים, להביא לתועלת רחבה יותר למשק בכללותו, כמו גם לקידום ערכים חברתיים. בקידום מטרה ראשונה זו שם לו המחוקק מטרה נוספת והיא שינוי תפיסתי ומחשבתי, שלא עוד מדובר בפושט הרגל שדבר בו הפגם המוסרי, אלא שמדובר ביחיד שנקלע לתאונה כלכלית. ראו הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016 ,הצעות חוק הממשלה תשע"ו, 1027 ,עמ' 594) 2016.3.2. המעבר מגישת החסד לגישה שיקומית, מעמיד במרכז את היחיד ואת שיקומו ולצורך מטרה זו מוכנה החברה להשקיע משאבים ולשנות את נקודת האיזון בין הנושים לבין היחיד, ש בנסיבותיה של היחידה, לאור סיפור חייה הקשה, לא ניתן להתעלם מהקשר שבין האופן בו התחילה את חייה הבוגרים (עת סולקה מבית הוריה) לבין כניסתה לחובות, למערכת זוגית אלימה ואי הצלחתה לצאת מהמעגל של המצוקה .בנסיבותיה מצאתי כי מתן הפטר עשוי להוביל לשחרורה ממעגל המצוקה בניסיון לשקם את חייה הכלכליים והמשפחתיים, להבדיל מהותרתה בהליכי חדלות פירעון למשך 3 שנים נוספות, דבר שיהיה בו כדי להכביד עליה באופן בלתי מידתי ולא ישיג תועלת אמיתית לנושים. כן שיקומו של היחיד ושילובו בחברה הם ערך חברתי.

67. **החלטת רשם** (חדל"פ - הגדרת חדל פירעון) - החייבת הגישה בקשה למתן צו פתיחת הליכים. במרכז הדיון עומדת השאלה: **האם הגדרת חדלות הפירעון כפי שנקבעה בסעיף 2 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, מתקיימת** במקרה זה?

תיק 800357-07-22 (20/08/2023)

- כב' רשם ההוצאה לפועל **שי קידר** קבע כלהלן: בית המשפט העליון קבע שאין ליתן בכורה קבועה וחד משמעית למי ממבחני המשנה של הגדרת חדלות הפירעון (בין

אם המבחן התזרימי או המבחן המאזנות), אלא שמדובר במבחן משולב, מלאכת הפרשנות נעשית תוך הפעלת שיקול דעת, איזון, ונסיבות כל מקרה לגופו, בבואנו לבחון אם התקיימו שני המבחנים או שמא ניתן להסתפק בקיומו של מי מהמבחנים הללו. במלאכת הפרשנות יש ליתן מקום נכבד לתכליות חוק חדלות פירעון, לדוג' ליתן משקל מכריע לשיקומו הכלכלי של החייב כמטרה ראשונה ועיקרית, או לחילופין השוואה בין תכלית השיקום לתכלית השאת ערך הנשייה לנושים בנסיבות המתאימות לכך ולרבות כששווי מסת נכסי חייב עולה משמעותית או שמא באופן בלתי מידתי על ערך התחייבויותיו בקביעת המשקל למי ממבחני המשנה של הגדרת חדלות פירעון יש לקחת בחשבון גם את העובדה שמצויים אנו בהליך חדלות פירעון של חובות נמוכים (לעיתים אף נמוכים מאד), וכשחייב הוא בעלים בנכס מקרקעין אזי המבחן המאזני מעיד על כך הוא "בר פירעון" באופן "קבוע", או שמא יש לראות בכך כמעין "חזקה" הניתנת לסתירה. דין בקשת החייבת למתן צו פתיחת הליכים להידחות, בהינתן שהחייבת אינה חדלת פירעון, הן מאזנית והן תזרימית. החייבת בעלת נכס מקרקעין ששוויו מהותי, והוכחה תשתית עובדתית על יכולת תזרימית גבוהה ושוטפת. דין בקשת החייבת גם להידחות בהיעדר שיתוף פעולה כנדרש בהליך, הצגת גרסאות עובדתיות שונות ומשתנות תוך כדי ניהול ההליך, הצגת תשתית עובדתית סותרת, הצגת מידע חלקי בפתח ההליך וכיו"ב.

סדרי דין, סמכויות וזכות טיעון:

בית המשפט העליון:

68. **בית המשפט העליון** (סדרי דין - ערעור) - בידי העותר סעד חלופי בדמות הגשת ערר או ערעור לערכאה המתאימה, בית משפט זה אינו משמש כערכאת ערעור על החלטות רשם ההוצאה לפועל.

בג"ץ 6125/21 **פלוני נ' רשות האכיפה והגבייה** (14/10/21)

לפנינו עתירה אשר כותרתה "בקשה לצווים דחופים כנגד הלשכה להוצאה לפועל", ובמסגרתה מתבקשים סעדים שמהותם ביטול עיקולים אשר הוטלו על ידי לשכת ההוצאה לפועל, והשבת "...הכספים אשר נשללו והפכו לחובות...". העתירה כוללנית ביותר, באופן אשר אינו מאפשר את בירור הטענות בה, לוקה גם באי מיצוי הליכים. כמו כן, בידי העותר סעד חלופי בדמות הגשת ערר או ערעור לערכאה המתאימה, (לפי סעיף 80 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967) כידוע, בית משפט זה אינו משמש כערכאת ערעור על החלטות רשם ההוצאה לפועל. ככל שטענות העותר מתייחסות להחלטותיו של בית המשפט לענייני משפחה, הלכה ידועה ומושרשת היא, כי בית המשפט הגבוה לצדק אינו יושב כערכאת ערעור על החלטות הניתנות על - ידי הערכאות השיפוטיות המוסמכות. ההליך המשפטי עלול לעיתים להידמות כמנוכר עבור אדם הנקלע בעל כורחו להתדיינויות משפטיות בעניינו. התמודדותו עם ההליך המשפטי עלולה לא פעם להיות קשה וטעונה, ובמיוחד כאשר זכויותיו ועתידו מונחים על הכף. על כן, נדרשת רגישות רבה מצד בתי - המשפט ועורכי - הדין המייצגים את הצדדים בכדי להבטיח כי הדיון המשפטי יתנהל באופן ענייני תוך כיבוד כל הצדדים הנוגעים לעניין". (בג"ץ 1260/19 קריימר נ' מר) לצד זאת, כאמור, בית משפט זה אינו הערכאה המתאימה לבירור טענות העותר.

69. **בית המשפט העליון** (סעד זמני בערעור) - נדחתה בקשת רשות ערעור על החלטת בימ"ש המחוזי, במסגרתה נדחתה בקשה, שנייה במספר שהגיש המבקש, למתן סעד זמני המורה על איסור דיספוזיציה בנכס נשוא ההליך. נפסק כי אין זה מקרה חריג המצדיק התערבות ערכאת הערעור בשיקול הדעת הרחב הנתון לערכאה הדיונית בנוגע למתן סעדים זמניים, וכי למעשה מדובר בבקשה לעיון מחדש בהחלטת בימ"ש, שאין מקום להיעתר לה בהעדר שינוי נסיבות.

רע"א 1179/22 **אפרים אוריון נ' יאיר גולדפינגר** (03/03/22)

- הלכה היא כי לערכאה הדיונית שיקול דעת רחב בכל הנוגע למתן סעדים זמניים, ומשכך התערבות ערכאת הערעור בהחלטות בעניין זה שמורה למקרים חריגים. המקרה דנן אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים. בקשתו השנייה של המבקש לסעד זמני, שכותרתה: "בקשה בהולה נוספת לסעד ארעי בשל שינוי בנסיבות ולמניעת נזק בלתי הפיך", היא במהותה בקשה לעיון מחדש בהחלטת בימ"ש המחוזי, לאחר שנדחו שתי בקשותיו לעיון מחדש. בקשה לעיון חוזר תתקבל אך במקרים בהם חל שינוי נסיבות המצדיק עיון מחדש בהחלטה, או במקרים נדירים בהם מתברר לבימ"ש כי נתן החלטה מוטעית. תקנה 98 לתקסד"א החדשות לא הביאה שינוי מהותי בהיבט זה מן ההסדר הישן שהיה קבוע בתקנה 368 לתקסד"א הישנות, כפי שפורש בפסיקה. בימ"ש קמא קבע כי המבקש לא הצביע על שינוי נסיבות המצדיק עיון מחדש בהחלטה ואין מקום להתערב בקביעתו. הליכי המכר, לרבות אישור מכר הנכס, העברת התמורה בגינו ומסירת החזקה בו, היו ידועים למבקש זה מכבר, וברי במצב דברים זה, ובשים לב לכך שכונס הנכסים פועל להשלמת רישום זכויות הרוכשים בנכס - אין בהשלמת הרישום כשלעצמו כדי להוות נסיבה חדשה, לא כל שכן כזו המקימה הצדקה לעיון מחדש בהחלטה. ממילא, טענות המבקש לגופם של דברים **אינן אלא חזרה על טענותיו שכבר הועלו** על ידו בעבר, והוכרעו על ידי הערכאות השונות במספר הזדמנויות שונות, ומשכך אין מקום להידרש אליהן פעם נוספת.

70. **בית המשפט העליון** (טעם מיוחד להארכה - ערעור) - פרק הזמן לערעור על החלטת רשם של בימ"ש זה בבקשה הנוגעת להליך שתחילתו בביהמ"ש לענייני משפחה הוא 15 ימים כאמור בתקנה 45(ג) לתקנות לענייני משפחה. עם זאת, נמצא כי אי-הבהירות בשאלת המועדים להגשת הערעור עולה כדי "טעם מיוחד" המצדיק את קבלת הבקשה להארכת המועד.

בש"א 645/22 **פלונית נ' פלוני** (24/08/22)

- תקנה 44 לתקנות לענייני משפחה קובעת כי פרק י"ז לתקנות סדר הדין האזרחי יחול על כתב ערעור בענייני משפחה "אם הוראותיו אינן סותרות סימן זה, בשינויים המחויבים ובשינויים שלהלן". כלומר החלת פרק י"ז לתקנות סדר הדין האזרחי על הליכים ערעוריים בענייני משפחה כפופה לשלושה תנאים: הראשון, התחולה תיעשה בשינויים המחויבים. השני, החלת התקנות נעשית בשים לב לשינויים שנקבעו בתקנות לענייני משפחה. והשלישי, ניתן להחיל את הוראות תקנות סדר

הדין האזרחי רק ככל שאין סתירה בינן לבין הוראות פרק הערעור בתקנות לענייני משפחה. במילים אחרות, תקנה 44 מורה כי לצד התחולה הכללית של פרק הערעור הקבוע בתקנות סדר הדין האזרחי, גוברים השינויים המיוחדים שנקבעו בתקנות לענייני משפחה. תקנה 45 קובעת הוראות שונות מאלה הקבועות בתקנות סדר הדין האזרחי ביחס למועדים להגשת הליכים ערעוריים. בהתאם לתקנה זו, המועד להגשת ערעור בזכות עומד על 45 ימים; המועד להגשת רשות ערעור עומד על 30 ימים; והמועד לערעור על החלטת רשם עומד על 15 ימים. על כן, הואיל ותקנות סדר הדין האזרחי חלות בענייני משפחה רק ככל שהן אינן סותרות את ההוראות שנקבעו בתקנות לענייני משפחה, המסקנה היא כי בכל הנוגע למועדים להגשת הליכים ערעוריים יחולו ההוראות המיוחדות שנקבעו בתקנות לענייני משפחה, ולא ההוראות שנקבעו בתקנות סדר הדין האזרחי (הקובעות מועד אחיד של 60 ימים להגשת הליך ערעורי). לטענת המבקשת, תקנה 45(ג), הקובעת כי המועד להגשת ערעור על החלטת רשם ביהמ"ש או החלטת רשם ההוצאה לפועל הוא 15 ימים, חלה רק במקרים שבהם מדובר בהחלטה של רשם בימ"ש לענייני משפחה, ואינה חלה בערעור על החלטה של רשם של בימ"ש אחר – אשר לגביה יחולו המועדים הקבועים בתקנות סדר הדין האזרחי. על פני הדברים, הפרשנות המוצעת על ידי המבקשת יכולה למצוא עיגון בלשונה של תקנה 45(ג). במצב דברים זה, דומה כי לשון החוק יכולה לשאת את שתי הפרשנויות, ועל כן, ניתן לבסס את ההכרעה ביניהן על יסוד התכלית של קביעת המועדים בגדרי התקנות לענייני משפחה. עיון בתקנה 45 בכללותה, כמו גם בדברי ההסבר לתקנה זו בטיוטת התקנות, מלמדת כי מתקין התקנות ביקש לקבוע מועדים קצרים להגשת הליכים ערעורים בענייני משפחה. קביעת מועדים קצרים מלמדת על כך שמתקין התקנות ראה חשיבות בסיום מהיר של הליכים ערעוריים בענייני משפחה. לשם הדגשת עניין זה הוחרגה ההוראה המתייחסת למועדים להגשת ערעורים בהליכים אזרחיים. בכך יש כדי ללמד על כך שמתקין התקנות ביקש לקבוע הוראה פרטנית וייחודית להליכים בענייני משפחה – שאינה אחידה ומשתנה בהתאם לסוג ההליך הערעורי. זאת ועוד; קבלת העמדה הפרשנית של המבקשת תיצור אנומליה בין המועדים השונים להגשת הליכים ערעוריים. במכלול הטעמים, אם כן, לשונה של תקנה 45 בכללותה, בשילוב עם התכלית העולה מן התקנות לענייני משפחה, מובילים למסקנה כי המועד המקוצר להגשת ערעור על החלטת רשם צריך לחול גם על החלטות של רשם ביהמ"ש העליון בהליך ערעורי שמקורו בביהמ"ש לענייני משפחה. הרשמת מוספה, כי בהקשר זה

אין להבחין בין הליך בענייני משפחה במובנו "הצר" לבין הליך "נלווה" של בקשה להארכת מועד להגשת הליך ערעורי. משנמצא כי המועד להגשת ערעור על החלטת רשמת בימ"ש זה בהליך שמקורו בבימ"ש לענייני משפחה עומד על 15 ימים והואיל והמבקשת הגישה את הערעור בחלוף 27 ימים מהמועד שבו הומצאה לה החלטת הרשמת, בדין נדחה הערעור מן המרשם. על כן, דין ההשגה להידחות; עם זאת, במכלול נסיבות העניין, לרבות טענת המבקשת כי המשיבים ידעו על כוונתה להגיש ערעור, נמצא כי אי-הבהירות בשאלת המועדים להגשת הערעור עולה כדי "טעם מיוחד" המצדיק את קבלת הבקשה להארכת המועד.

71. **בית המשפט העליון** (עיכוב ביצוע הליכים בפש"ר) - כלל הוא כי אין בעצם הגשת ערעור כדי להצדיק עיכוב ביצוע של פסק הדין עליו מערערים. על המבקש לחרוג מכלל זה להראות כי סיכויי הערעור טובים וכי מאזן הנוחות נוטה לטובתו. כלל זה חל אף ביחס להליכי פשיטת רגל; בנוסף, ערכאת הערעור נוטה שלא להתערב בהחלטות שעניינן בקשות עיכוב ביצוע, אלא בנסיבות חריגות כאשר ההתערבות נדרשת כדי למנוע עוול או נזק בלתי הפיך לבעלי הדין.

רע"א 5481/22 **אברהם גלייכמן נ' כונס הנכסים הרשמי** (06/09/22)

- המבקש לא הוכיח כי דחיית הבקשה תגרום לו עוול או נזק בלתי הפיך. המבקש טען כי מאזן הנוחות נוטה לטובתו מאחר שביטול הליך פשיטת הרגל יחייב אותו "להתרוצץ" בין עשרות תיקי הוצאה לפועל, בעוד שעיכוב חלוקת הכספים תקופה קצרה נוספת עד להחלטה בערעורו לא תפגע בנושים, **אלא שהכספים שנצברו בקופת פשיטת הרגל של המבקש חולקו זה מכבר. מכאן שהנזק שנותר לבחון הוא הנזק הצפוי מעצם ניהול מספר הליכים** שונים בהוצאה לפועל מבלי שתהיה למבקש, לטענתו, יכולת לעמוד בהם. אכן, המשך נקיטת הליכי גביה והוצאה לפועל עלול להכביד על המבקש. חרף זאת ככלל, אין בהמשך קיומם של הליכי הוצאה לפועל כנגד חייב כדי להוות נזק בלתי הפיך המטה את מאזן הנוחות לטובתו ומצדיק כשלעצמו עיכוב ביצוע פסק דין. זאת בין היתר לאור האפשרות העומדת לרשות החייב לבקש כי תתקיים בעניינו חקירת יכולת שתעמוד על יכולתו לפרוע את חובותיו לנושיו. זאת ועוד, לגישת המבקש עצמו הליכי ההוצאה לפועל לא יביאו לנושים כל תועלת לאור מצבו הכלכלי, העדר הנכסים שלו והעובדה שאין לו יכולת התפרנסות. אם זה המצב, לא ברור איזה נזק ייגרם למבקש אם הנושים יוסיפו לנסות לפעול נגדו במסגרת הליכי הוצאה לפועל. אם לעומת זאת יש למבקש נכסים

שהנושים יצליחו לאתר במסגרת הליכי הוצאה לפועל, ודאי שאין מקום לעכב את ההליכים ויש לאפשר לנושים למצות את ההליכים הללו. לכן, המבקש לא הוכיח כי מן הראוי לסטות מהכלל לפיו המשך הליכי הוצאה לפועל אינו מצדיק את עיכוב ביצוע פסק הדין, או כי הוא הוכיח ששיקולי מאזן הנוחות נוטים לזכותו בהקשר זה. ודוק, משך הזמן הארוך בו לא ננקטו הליכי הוצאה לפועל עשוי להוביל במקרים מתאימים למסקנה כי עיכוב הביצוע עד להכרעה בערעור לא יגרע מהמצב הקיים באופן משמעותי. יחד עם זאת, חלוף הזמן עשוי אף להטות את מאזן הנוחות לטובת הנושים, בעיקר כאשר לאורך ההליך עלו טענות לחוסר שיתוף פעולה מצד המבקש, וכאשר נושיו הם גם אנשים פרטיים הממתינים זמן רב להשבת הכספים שהלוו למבקש. לא ניתן לקבוע בשלב זה שהערעור נעדר כל סיכוי. בערעור יהיה מקום לבחון את השאלה האם התנהלות המבקש מהווה חוסר תום-לב המצדיק את ביטול ההליך. לסיכום, מאחר שנקודת המוצא היא כי אין בהגשת הערעור לעכב את ביצוע פסק-הדין; מאחר שלשיקול מאזן הנוחות ישנו מעמד בכורה; ומאחר שהמבקש לא הוכיח כי ייגרם לו נזק ממשי או בלתי הפיך אם לא יעוכב פסק-הדין, דין הבקשה להידחות.

72. **בית המשפט העליון** (רשות ערעור בסיבוב שלישי) - רשות ערעור ב-"סיבוב שלישי", תינתן במקרים חריגים, בהתקיים לפחות אחד משני התנאים החלופיים הבאים: (1) המקרה מעורר שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים; (2) מתן רשות ערעור דרוש כדי למנוע עיוות דין. אין בבקשה דנן כל הצדקה למתן רשות ערעור ב-"גלגול שלישי".

רע"א **4630/22 אסתר זבורוב נ' עמיאל לוי** (05/09/22)

- חלק ניכר מטענות המבקשת הן טענות הנוגעות לעצם החבות שלה בפירעון השטר. המבקשת טוענת כי טענות אלה לא נידונו באף שלב, ומכאן שיש לדון בהן כעת. טענות אלה הן למעשה טענות הנוגעות להתנגדות עצמה. ברם, משהתנגדות זו תלויה ברשות בית המשפט, משרשות זו הותנתה בהפקדה, ומשההפקדה מעולם לא בוצעה – ברי כי לא היה מקום לדון בטענות אלה לגופן בהליכים הקודמים, כמו גם בהליך דנן. על חייב בתיק הוצאה לפועל, המתנגד לביצוע שטר כנגדו, לזכות ברשות בית המשפט להתגונן. האפשרות להגשת בקשה לקבלת רשות זו תחומה בזמן (סעיף 81א(ג1) לחוק ההוצאה לפועל קובע מגבלת זמן של 30 ימים מיום המצאת האזהרה להגשת התנגדות לבקשה לביצוע שטר). בענייננו, כנגד המבקשת הוגשה בקשה

למימוש שטר, במסגרת תיק הוצאה לפועל שנפתח לפני כ-30 שנה. בנסיבות אלה, ומשהמבקשת לא הגישה בקשת התנגדות למימוש השטר במסגרת מגבלת הזמן הנתונה, מתן הרשות להתגונן תלוי במתן ארכה. בימ"ש השלום מצא לנכון ליתן ארכה למבקשת, ולאפשר לה להתגונן ביחס למרבית סכום השטר (5,000 ₪), בשל טענותיה לגופו של עניין. זאת, על אף השיהוי יוצא הדופן בהגשת התנגדות המבקשת, וספק רב לגבי קיומו של הסבר מספק לכך. עם זאת, לאור שיהוי זה, רשותה של המבקשת להתגונן הותנתה בתנאי – הפקדת סך של 1,500 ₪ בקופת בית המשפט. תקנה 20(ד) לתקנות סדר הדין האזרחי, קובעת כי: "בית המשפט רשאי להתנות רשות להתגונן בתנאים, לרבות בדבר מתן ערובה". שיקול הדעת שמקנה התקנה, לגבי אם ובאילו תנאים לתת רשות להתגונן, הוא רחב. החלטת בימ"ש השלום להתנות את מתן הרשות למבקשת להתגונן בהפקדה הייתה סבירה, ואף הקלה עם המבקשת. החל מנקודת זמן זו, הייתה זו המבקשת, שבמחדלה, המלווה בשורה של צעדים פרוצדוראליים, הביאה לאי-קיום התנאי, ומכאן למתן פסק הדין נגדה ולדחיית התנגדותה. בנסיבות אלה, לא רק שלא מתעוררת כל שאלה המתאימה להידון ב-"סיבוב שלישי", אלא שגם בטענת המבקשת כנגד הלגיטימיות של התוצאה לפיה טענותיה לא נשמעו באף שלב לגופן, אין כל ממש.

73. **בית המשפט העליון** (סמכויות - גבייה) - פקודת המסים מול סעיף 106 לחוק מע"מ:
מערכת גבייה אפקטיבית מבטיחה הגנה על זכויותיהם של שומרי החוק ומונעת פגיעה בקופה הציבורית ובציבור כולו. על רקע תכליות אלה העניק המחוקק בידי הרשות המנהלית כלים אפקטיביים למניעת השתמטות מתשלומי מס, המיושמים בהליכי גבייה מקוצרים שאינם כרוכים בהליכים משפטיים או בהליכי הוצאה לפועל. כלים אלה מעוגנים בעיקרם בפקודת המסים, אשר בין ־ היתר, מקנה לגובה המס סמכות לגבות חובות באמצעות מימוש נכסים שונים של החייב: סעיף 5 לפקודה מאפשר כניסה לחצריו של החייב או לחצרים שאינם מוחזקים בידיו ולעקל את מיטלטליו; סעיף 7 לפקודה מאפשר מתן צו לעיקול נכסיו של החייב המצויים בידי צד שלישי; וסעיף 8 לפקודה מאפשר מכירת מקרקעיו של החייב במקרים בהם אין די מיטלטלין לפירעון החוב.

ע"א **2921/21 אולגה מלוייב נ' ממונה מס ערך מוסף באר שבע (2**12/09/2**)**

- לצד הסמכות מכוח פקודת המיסים המקנה לגובה המס סמכויות גבייה שונות כלפי החייב עצמו, נתונה למשיב גם הסמכות הקבועה בסעיף 106 לחוק מע"מ המאפשר למשיב לפעול לגביית חובו של החייב מצד שלישי, במקרים בהם החייב העביר לצד

השלישי את נכסיו, בהיעדר תמורה או תמורה חלקית, מבלי שנותרו לחייב אמצעים אחרים לסילוק חובו (ובהתקיים יתר תנאי הסעיף). עם זאת, אין פירוש הדבר כי בכל מקרה שבו חייב העביר נכסים לצד שלישי בלא תמורה או בתמורה חלקית, רשאי המשיב לפעול רק מכוח הוראות סעיף 106 לחוק. המשיב רשאי לנקוט בהליכי גבייה מכוח פקודת המסים גם לגבי נכסים שהועברו מהחייב לצדדים שלישיים, ובלבד שקבע בתוך כך כי אלה הם נכסים של החייב. הודגש, סעיף 106 לחוק לא בא לגרוע מהסמכויות הנתונות לגובה המס במסגרת פקודת המסים. להיפך, הסעיף נועד לשפר את אפקטיביות הגבייה באמצעות הרחבת מעגל הישויות המשפטיות שכלפיהן רשאי המשיב להפעיל את סמכויות הגבייה הנתונות לו. ואולם, מקום בו מבקש המשיב לפעול לגביית החוב מנכסי החייב עצמו, הוא אינו מנוע מלעשות כן בהתאם לסמכויות הנתונות לו בפקודת המסים.

74. **בית המשפט העליון** (ערעור בגלגול רביעי - סמכות רשם לדון בטענת פרעתי) - בקשת רשות ערעור ב"גלגול רביעי" על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד אשר בגדרו נדחתה בקשת רשות ערעור שהגיש המבקש על פסק-דינו של בית משפט השלום בפתח תקווה. בית משפט השלום דחה בפסק-דינו ערעור ובקשת רשות ערעור על החלטות רשמת ההוצאה לפועל בכפר סבא כב' הרשמת ע' גולדשטיין לירן במסגרת ההחלטות האמורות, קבעה רשמת ההוצאה לפועל כי אין לה סמכות לדון בטענת 'פרעתי' שהעלה המבקש ביחס לתיק ההוצל"פ שנפתח בידי המשיבה, רשות המסים.

רע"א 6706/22 **יגאל שגיא נ' רשות המיסים- מדינת ישראל** (24/10/22)

- בית המשפט העליון כב' השופטת **י' וילנר** דחתה את הבקשה וקבעה: כידוע, רשות ערעור ב"גלגול רביעי" תינתן במשורה, במקום שבו מתעוררת שאלה בעלת חשיבות רחבה שטרם ניתנה עליה הדעת, ובהתקיים "נסיבות נדירות שבנדירות, קיצוניות ממש". עיון בבקשת רשות הערעור, על צרופותיה, מעלה כי היא אינה באה בגדר מקרים חריגים ונדירים אלה. הבקשה אינה מעוררת כל שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים, ואשר ראוי לה, לפי טיבה ומהותה, להיות נדונה במסגרת בקשת רשות ערעור ב"גלגול רביעי". כמו כן, איני סבורה כי מתן רשות לערער על ההחלטה מושא הבקשה דנן נחוץ כדי למנוע עיוות דין. די באמור על מנת לדחות את הבקשה. למעלה מן הצורך, יצוין כי בדין קבעה רשמת ההוצאה לפועל שסמכותה לדון בטענת 'פרעתי'

אינה מתפרסת על טענות הנוגעות לגובה השומה שנקבעה בכתב ההרשאה שהוגש לביצוע. מסעיף 8(1) לפקודה עולה כי **מעמדו של כתב ההרשאה הוא כשל פסק דין, שלגביו ברי כי לא ניתן להעלות טענות הנוגעות לגובה החוב שנקבע בו במסגרת טענת 'פרעתי'**. כידוע, טענת "פרעתי" שבה מוסמך רשם ההוצאה לפועל לדון לפי סעיף 19 לחוק ההוצאה לפועל, כשמה כן היא, והיא נועדה לאפשר לחייב להעלות אך טענות שלפיהן הוא כבר מילא אחר פסק הדין או שהוא אינו חייב עוד למלאו, כאמור בסעיף זה. ודוק, טענת 'פרעתי' איננה מאפשרת לחייב להעלות השגות באשר לעצם החיוב שנפסק נגדו בפסק הדין או באשר לגובה החיוב שנקבע במסגרתו. אין משמעות הדבר ששומות מס שמוציאה המשיבה חסינות מפני ביקורת כלשהי, אלא שהמקום לביקורת כאמור אינו לשכת ההוצאה לפועל.

75. **בית המשפט העליון** (עיכוב ביצוע פסק דין) - בקשה לעיכוב ביצוע פס"ד, נקבע כי אומנם התובעת אינה זכאית לתמורה מכוח ההסכמים שנכרתו בינה לבין הנתבעת, אולם היא זכאית לשכר ראוי בגין פעולותיה כסוכן המסחרי של הנתבעת בשנים 1998-2006, מכוח דיני עשיית עושר.

ע"א 6164/22 SMITHS DETECTION INC נ' ווטאירפול הנדסה בע"מ (07/11/2022)

- ביהמ"ש העליון כב' השופט **א' שטיין** קיבל את הבקשה באופן חלקי, מן הטעמים הבאים: כידוע, ככלל הגשת ערעור אינה מעכבת את מימושו של פסק הדין מושא הערעור. חריגה מכלל זה תיתכן רק במקרים בהם הוכח על ידי המבקש כי סיכויי ערעורו הם טובים במיוחד וכי מאזן הנוחות נוטה לטובתו, שכן ככל שלא יעוכב ביצועו של פסק הדין והערעור יתקבל לא ניתן יהיה להשיב את המצב לקדמותו. מקום שמדובר בפסק דין המטיל חיוב כספי, הנחת המוצא היא כי התשלום הכספי אינו יוצר מצב בלתי הפיך. כפועל יוצא מכך, על המבקש מוטל להוכיח, באמצעות ראיות מוצקות, כי מצבו הכלכלי של המשיב לא יאפשר לו להשיב את המצב לקדמותו היה והערעור יתקבל, או שיש חשש ממשי כי הכסף יוברח אל מחוץ לישראל. מבין שני השיקולים הללו – סיכויי הערעור ומאזן הנוחות – למאזן הנוחות יש מעמד בכורה. בענייננו, הנתבעת הציגה טעמים של ממש לחששה בדבר קשיי הפירעון במידה וערעורה יתקבל (נטען בין ־ היתר כי התובעת היא חברה פרטית השייכת לאדם אחד. ברשות התובעת אין כל נכסי נדל"ן או נכסים משמעותיים

אחרים, וכי מחזורי העסקאות שלה עם לקוחותיה נמוכים ונעים בין ארבעה לחמישה מיליוני ש״ח בשנה בלבד). מנגד, התובעת לא הכחישה את טענות הנתבעת ואף לא טענה שיש לה צורך ממשי בקבלת הפיצויים בהתאם לפסק הדין קמא באופן מידי, או שייגרם לה נזק כלשהו – קל וחומר, נזק שאינו הפיך – מעיכוב ביצועו של פסק הדין. בנסיבות אלה, מאזן הנוחות נוטה לטובת הנתבעת. באשר לסיכויי הערעור – מבלי לקבוע מסמרות, ביהמ״ש סבור שלא ניתן לראות בערעור דנן ערעור חסר סיכויים. הערעור אינו מופנה כלפי קביעותיו העובדתיות של בימ״ש קמא. הערעור תוקף את קביעתו המשפטית של בימ״ש קמא, לפיה הגם שההסכמים שנכרתו בין התובעת לנתבעת (ולקודמותיה) אינם מקנים לתובעת זכות לקבל תמורה עבור פעולותיה, התובעת זכאית לתמורה כאמור מכוח דיני עשיית עושר ולא במשפט. קביעה זו אינה נקייה לחלוטין מספקות. בנסיבות אלה, ביהמ״ש סבור כי מן הדין לקבל את הבקשה בחלקה, באופן שניתן צו בדבר עיכוב ביצוע של תשלום בסך של 10,000,000 ש״ח מהסכום הכולל שנפסק לטובת התובעת בפסק הדין קמא. זאת, בכפוף לכך שהנתבעת תפקיד בבימ״ש זה ערבות בנקאית אוטונומית על סך של 10,000,000 ₪. נוכח התנהלותה הדיונית של הנתבעת, היא תישא בהוצאות בסך כולל של 5,000 ש״ח, מחציתו תשולם לתובעת ומחציתו לאוצר המדינה.

76. **בית המשפט העליון** (סדרי דין - ערובה) - בקשה לפטור מהפקדת ערובה במסגרת הליך של בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, אשר קיבל את ערעורה של המשיבה על פסק דינו של בית משפט השלום, שקיבל התנגדות לביצוע שטר שהועברה מלשכת הוצאה לפועל.

רע״א 7103/22 **משה מתוק נ׳ חב׳ ישראל פלדמן ייצור ושיווק מוצרי בשר בע״מ** (10/11/2022)

- המחלוקת העיקרית בין בעלי הדין היא האם המבקש חתם על שטר חוב לטובת המשיבה 1, אם לאו. המשיבה 1 טענה לעילות נוספות לחיובו של המבקש, פרט לחתימתו על השטר. בית משפט השלום פסק לטובת המבקש ובית המשפט המחוזי מצא כי אכן המבקש הוא מי שחתום על השטר. מכאן נולדה בקשת רשות הערעור, ובה טוען המבקש כי בית המשפט המחוזי לא יכול היה לערוך השוואה בין החתימות ללא הסתייעות בבעל מקצוע.

בית המשפט העליון כבוד הרשמת **קרן אזולאי** קבעה כלהלן: כידוע, מטרתה של הערובה היא לשמש מקור זמין לתשלום ההוצאות שנפסקו לחובת יוזם ההליך.

ישנם שני תנאים מצטברים להיעתרות לבקשה לפטור מהפקדת ערובה. האחד, הוכחת חוסר יכולת כלכלית באמצעות תשתית עובדתית וראייתית מלאה ועדכנית, והשני, סיכויים לכאוריים מספקים להצלחת ההליך. במקרה דנן, אכן דומה כי המבקש יתקשה לגייס את סכום הערובה. עם זאת, תדפיסי חשבונות הבנק שהוא צירף אינם מאוד עדכניים, ויש בהם הוצאות שלא הובהר טיבן. זאת ועוד, המשיבה 1 צודקת כי המבקש לא ביאר האם יש ברשותו נכסים שהוא יכול לעשות בהם שימוש לצורך גיוס הסכום. המבקש גם לא הבהיר כיצד יש באפשרותו לשאת בעלויות ההליכים המשפטיים. נתתי דעתי גם לטענת המשיבה 1 כי המבקש לא שילם את שנפסק לחובתו. בין השיקולים השונים יש לתת את הדעת גם לסיכויי הערעור. בזהירות המתחייבת אומר כי הם אינם נראים גבוהים, ולו בשל כללי ההתערבות הנהוגים בבית משפט זה בהליך שהוא "גלגול שלישי". עם זאת, ועל רקע המסמכים המצורפים ייתכן שהמבקש יתקשה למצוא מקור זמין לגיוס סכום הערובה ועל כן נכונה אני להפחית במידה את סכומה ולדחות את המועד לתשלומה. על כן, המבקש יפקיד ערובה בסך של 10,000 ₪, שאחרת ההליך עשוי להימחק ללא צורך בהודעה נוספת.

77. **בית המשפט העליון** (סדרי דין - מומחים) - בקשת רשות ערעור על החלטה של בימ"ש מחוזי, במסגרתה נדחתה בקשה מטעם המבקשת שכותרתה "הודעה ובקשה מטעם הנתבעת בקשר למסמכים שנשלחו למומחה לצורך חוות דעת" ובגדרה טענה המבקשת כי המשיבים העבירו למומחה מסמכים רבים שלא גולו במסגרת ההליכים המקדמיים וזאת בניגוד להחלטת ביהמ"ש בעניין מינוי המומחה. לפיכך היא ביקשה כי ביהמ"ש המחוזי יורה למומחה, על פי שיקול דעתו, להתעלם ממסמכים אלה ולא לעשות בהם כל שימוש במסגרת חוות דעתו, או לחלופין כי ביהמ"ש יורה למומחה להידרש למסמכים החדשים שצורפו לבקשת התיקון מטעם המבקשת, ולתת להם ביטוי במסגרת חוות דעתו (מדובר במסמכים המוכיחים לגישתה את טענת. הקיזוז בקשר לעלויות מסוימות ושאותרו לטענת המבקשת רק בעקבות פניה קונקרטית של המומחה אליה בנושא. ביהמ"ש המחוזי דחה את בקשת התיקון בעקבות התנגדות המשיבים למסירת המסמכים למומחה, הבקשה נדונה כערעור.

רע"א 6868/22 **אגרומטל פרויקטים בע"מ נ' פתחי אבו גאנם** (20/11/2022)

- ביהמ"ש העליון כב' השופטת **ר' רונן** קיבלה את הערעור מהטעמים הבאים: רצוי ככלל שמומחה מטעם ביהמ"ש יקבל לעיונו כל מסמך שעשוי להיות, לדעתו, רלוונטי

לצורך הכנת חוות הדעת. זאת כדי שחוות הדעת תהיה מקיפה ככל הניתן, ותציג באופן מלא את הנתונים העובדתיים אודות המחלוקת הנדונה ואת המסקנות המקצועיות הנובעות מהם. כך, מומחה מטעם ביהמ"ש עשוי לבקש לבקר באתר העומד במחלוקת, כפי שהוא עשוי לבקש לקבל לידיו מסמכי הנהלת חשבונות או מסמכים אחרים – הכול כדי שחוות דעתו תשקף באופן המיטבי את התוצאה המקצועית הנכונה שלשמה הוא מונה. הודגש כי דברים אלה נוגעים רק למסמכים שהמומחה מבקש מהצדדים להעביר לידיו, ולא למסמכים שהצדדים רשאים לצרף לתצהירי העדות הראשית מטעמם. ביחס לנושא אחרון זה – חלות תקנות סדר הדין האזרחי, על המגבלות הכלולות בהן, ביחס לשימוש במסמכים שלא גולו במסגרת תצהיר גילוי מסמכים. החלטת ביהמ"ש קמא בעניין מינוי המומחה מביאה גישה זו לידי ביטוי. כך, ביהמ"ש קבע כי "הצדדים יפעלו לפי דרישות המומחה, ויהיו רשאים להמציא לו כל מסמך רלוונטי, לרבות כתבי טענות וחוות דעת מומחים, בכפוף לכך שהמסמכים הוחלפו בין הצדדים במסגרת הליכי גילוי המסמכים". מהחלטה זו עולה כי המומחה רשאי לפנות בדרישות לצדדים, כאשר הדעת נותנת שבמסגרת זו הוא יבקש בין היתר לקבל לידיו את כל המסמכים הרלוונטיים הדרושים לו לצורך הכנת חוות דעתו. ואכן המסמכים נושא המחלוקת – הן אלה שנמסרו למומחה על ידי המשיבים והן אלה שהמבקשת ביקשה למסור לו – הם מסמכים שהצורך בהם התעורר כתוצאה מפניות של המומחה אל הצדדים. אלא שביהמ"ש הוסיף בשולי ההחלטה את הסייג לפיו ניתן יהיה להעביר למומחה **רק מסמכים שהוחלפו בין הצדדים במסגרת הליכי גילוי המסמכים** – ומכאן המחלוקת נושא ההליך דנן. המבקשת טוענת כי היא פעלה בהתאם להגבלה זאת ונמנעה לכל אורך הדרך מלהעביר למומחה מסמכים שלא גולו במסגרת הליך גילוי המסמכים ובכלל זאת מסמכים רלוונטיים לחוות הדעת. זאת גם כאשר המומחה פנה אליה בדרישה לקבל מסמכים, ככל שישנם, בקשר לקיזוז עלויות בעניין מסוים. בקשת התיקון (שנדחתה) הוגשה על ידי המבקשת מטעם זה – לא מאחר שהמבקשת ביקשה להעלות טענות הגנה נוספות, אלא כדי לאפשר לה להוסיף ראיות לטענת הקיזוז שהיא ביקשה להעלות. זאת, כדי שהיא תוכל להיעתר לפניית המומחה ולהביא בפניו את הראיות ביחס לקיזוז העלויות האמור. בקשת התיקון (שהמבקשת כבר אינה עומדת עליה) הייתה מתייתרת אילו היה ביהמ"ש מאפשר למבקשת להעביר למומחה את המסמכים הנוספים. המשיבים לא כפרו למעשה בכך שהם הגישו למומחה, לבקשתו ובתשובה לשאלותיו, מסמכים שונים שלא היו חלק מהליכי גילוי

המסמכים. די בכך כדי לקבוע כי המבקשת צודקת בעמדתה. שכן, פעולתם הייתה בניגוד להנחיית ביהמ"ש ופעולה כזו יוצרת חוסר שוויון בין הצדדים. חוסר שוויון בין הצדדים מנוגד לעקרונות העומדות בבסיסם של סדרי הדין האזרחיים. הליך בו אחד הצדדים מקבל אפשרות להציג מסמכים שלא היו חלק מהליכי הגילוי בעוד שהאפשרות הזו נמנעת מהצד השני, איננו הליך שוויוני. את חוסר השוויון הזה יש למנוע כדי שלא להעניק יתרון דיוני לצד אחד על חשבון הצד שכנגד. לכאורה ניתן היה למנוע את **חוסר השוויון בין הצדדים** באחד משני אופנים: האחד, לשלול משני הצדדים את האפשרות להציג למומחה מסמכים שלא גולו במסגרת הליך הגילוי; או לתת זכות לשניהם להציג למומחה מסמכים כאלה. מבין שתי האפשרויות, האפשרות השנייה היא העדיפה בעיני ביהמ"ש. זאת לאור האמור לעיל – לפיו ממילא ביהמ"ש סבור כי הדרך הנכונה היא לאפשר הצגת מסמכים למומחה לפי בקשתו ולא לצמצם את היקף המסמכים הללו; כמו גם מאחר שהמומחה ממילא נחשף למסמכים שהמשיבים הציגו לו וערך את חוות דעתו בהתאם להם, וספק רב אם הוא יוכל כעת להתעלם מהם. המשיבים מושתקים מלכפור באפשרות להגיש מסמכים שלא היו חלק מהליכי הגילוי – לאחר שגם הם עצמם פעלו בניגוד לאופן בו הם מבקשים היום לפרש את החלטת ביהמ"ש. משכך, המבקשת זכאית לפעול באופן דומה ולהציג למומחה מסמכים גם אם הם לא צורפו להליך גילוי המסמכים. דא עקא, המומחה כבר סיים את הכנת חוות הדעת וביום 26.10.2022 הגיש את חוות דעתו לביהמ"ש. משכך, אין עוד טעם בקביעה לפיה המומחה יתעלם מהמסמכים שהובאו בפניו על ידי המשיבים ולא היו חלק מהליך גילוי המסמכים, ואין גם טעם להורות למומחה לערוך את חוות דעתו גם לאור המסמכים של המבקשת. **הדרך הנכונה בנסיבות המקרה היא לאפשר למבקשת להפנות למומחה שאלות הבהרה** שאליהן היא תהיה רשאית לצרף את המסמכים נושא הבקשה (קרי – מסמכים המוכיחים לגישתה את טענת הקיזוז בקשר לעלויות של השכרת כלי הצמ"ה). המומחה יידרש לשאלות המבקשת, ויתייחס להשלכות המסמכים הללו על חוות דעת, ככל ואכן יהיו השלכות כאלה. בדרך זו יימנע חוסר השוויון שנוצר בין הצדדים, ובה בעת לא ייגרם עיכוב משמעותי בניהול ההליך.

78. **בית המשפט העליון** (סדרי דין - סעדים זמניים) - בקשת רשות ערעור על החלטה של בימ"ש מחוזי בתיק פר"ק, במסגרתה התקבלה בקשת הנאמן למתן צו מניעה זמני האוסר על כל פעולה לקידום או מימוש עסקאות בין המבקשת (אחים עזרא) לבין

המשיבה 3 (גמול יהוד) בקשר לפרויקט בנייה בעיר יהוד. בקשת הנאמן הוגשה במסגרת תביעת הנאמן לביטול הסכמים שנחתמו מאחורי גבו, לכאורה תוך ביצוע עבירות פליליות, במטרה לקדם את האינטרסים של הנושים החיצוניים ואחים עזרא – והכל, מבלי שהנאמן עודכן בנעשה, ותוך התעלמות מהאינטרסים של גמול יהוד ומחזיקי האג"ח ובניגוד להסדר נושים.

רע"א 6595/22 **י.ר אחים עזרא חברה לבניין בע"מ נ' פיני יניב הנאמן לביצוע הסדר נושים** (06/12/2022)

- ביהמ"ש העליון כב' השופט **ע' גרוסקופף** דחה את הבקשה מהטעמים הבאים: כלל נהוג הוא שלאור ההתרשמות הישירה של הערכאה הדיונית מהצדדים מסור בידיה מרחב שיקול דעת רחב ביחס למתן סעדים זמניים, והתערבותה של ערכאת הערעור בהחלטות מסוג זה נעשית במשורה ובמקרים חריגים בלבד אשר המקרה דנא אינו נמנה עליהם. כידוע, בבוא בימ"ש להכריע בבקשה למתן סעד זמני, עליו לבחון *שני שיקולים עיקריים*: אם סיכויי טענותיו של מבקש הסעד להתקבל גבוהים, ואם מאזן הנוחות נוטה לטובתו. בין שני השיקולים הללו מתקיים יחס של מקבילית כוחות. עם זאת, מקובל להעניק מעמד בכורה למאזן הנוחות. לצד אלה, על ביהמ"ש לשקול גם שיקולי צדק ויושר, וביניהם תום ליבם של בעלי הדין, הן בקשר לגוף העניין והן בקשר להגשת התביעה ובקשת הסעד הזמני. באשר לסיכויי טענותיו של הנאמן, לא נמצאה הצדקה להתערב בהערכתו של בימ"ש קמא כי הנאמן הצליח להראות קיומה של עילת תביעה טובה לכאורה לביטול ההסכמים שנחתמו מאחורי גבו. הגם שהחלטתו המפורטת מסתמכת על ממצאים עובדתיים רבים ברמה הלכאורית בלבד, לא בנקל תתערב בהם ערכאת הערעור לאור התרשמותו הישירה והבלתי אמצעית של בימ"ש קמא מהראיות ומהעדים. לא זו אף זו, על אף שבקשת רשות הערעור נשענת בעיקרה על טענות עובדתיות, לא צורף אליה תצהיר מאמת. ודוק, במקרה הרגיל, את עיקר המשקל יש לייחס לשיקולי מאזן הנוחות ואולם, כאשר ביהמ"ש מגיע למסקנה כי סיכויי התביעה גבוהים, וזאת בשל חשש למעשים פליליים חמורים, שקיימת אפשרות כי הצד שכנגד (בעניינו, אחים עזרא) היה מודע להם, ואף שיתף עמם פעולה, הרי שאין מנוס מלייחס לשילוב שבין הערכת סיכויי הטענות לבין שיקולי הצדק משקל מכריע במסגרת הדיון בבקשה לצו מניעה זמני. לבסוף, לא נמצא ממש גם בשאר הטענות שהעלו אחים עזרא, ובכללן הטענות הדיוניות ביחס לשינויי החזית האסורים, שנקט לכאורה הנאמן לאורך ההליך, בהינתן שבקשת רשות ערעור על סעד ביניים אינה האכסניה המתאימה לבירורן.

79. **בית המשפט העליון** (סעדים זמניים - עיכוב ביצוע פס"ד) - בקשה למתן סעד זמני, לעיכוב הליכי מימוש נכס במסגרת תיק הוצאה לפועל. זאת, עד למתן הכרעה בערעור המבקשת על פס"ד מחוזי, בגדרו נדחתה תביעת המבקשת (אשתו של החייב המתגוררת בנכס עם החייב ובנם המשותף) למתן סעד הצהרתי לפיו היא זכאית למחצית הזכויות הנכס (מכוח כוונת שיתוף ספציפית בנכס.

ע"א 534/23 **רותם כהן נ' יצחק כהן** (23/02/2023)

- ביהמ"ש העליון כב' השופט **ח' כבוב** קיבל את הבקשה מהטעמים הבאים: כידוע, בית המשפט של ערעור רשאי ליתן סעד זמני לתקופת הערעור "בתנאים שיראו לו" (תקנה 145(ג) לתקנות). בפסיקתו של בית משפט זה נקבעו שני תנאים מצטברים למתן סעד זמני – סיכויים טובים לזכייתו בערעור, ומאזן הנוחות נוטה לטובת מבקש הסעד הזמני. במסגרת התנאי של מאזן הנוחות, על בעל הדין להוכיח כי אם פסק הדין יבוצע, ובסופו של דבר יתקבל הערעור, לא ניתן יהיה להשיב את המצב לקדמותו. בין שני תנאים אלה מתקיים יחס של "מקבילית כוחות", כאשר לא אחת נקבע כי הבכורה מוקנית לשיקול בדבר "מאזן הנוחות." בענייננו, כרוכה בתוך מערך שיקולים זה גם העובדה כי מדובר בדירת מגוריה של המבקשת – כך שמימוש הנכס כרוך בפינויים של המבקשת, החייב וילדם הקטין המתגוררים בה. במקרים כאמור, תהא הנטייה להיעתר לעיכוב הביצוע המבוקש משיקולים של מאזן הנוחות. שכן, הדעת נותנת כי יש להבחין בין נכס מקרקעין המשמש למגורי בעל הדין המבקש את עיכוב הביצוע, לבין נכס מקרקעין המשמש לצרכי מסחר או השקעה, אשר מימושו מגלם בתוכו נזק כספי בלבד הניתן לפיצוי. זאת, בשל הקושי שייווצר להשבת המצב לקדמותו ככל שהערעור יתקבל, ובשים לב להשלכות המידיות והקשיים הכרוכים בפינוי אדם מדירת מגוריו. ואולם, אין מדובר בכלל נוקשה, וכל מקרה יבחן לפי נסיבותיו הייחודיות. אשר לסיכויי הערעור, כידוע, ככל ששיקולי מאזן הנוחות בעלי משקל רב יותר, יפחת הצורך לשכנע כי סיכויי הערעור טובים, ובלבד שלא מדובר בערעור סרק. המבקשת טוענת בערעורה, כי שגה בית משפט קמא בכך שהתייחס לנכס כאל "נכס חיצוני", כאשר למעשה מדובר בהחלטה המשותפת הראשונה שלקחו יחד החייב והמבקשת בחייהם המשותפים. זאת ועוד, נטען, כי שגה בית משפט קמא בכך שהתמקד אך ורק בהשקעותיה הכספיות של המבקשת לצורך הוכחת "דבר מה נוסף" המעיד על כוונת שיתוף. טענות אלו תתבררנה במסגרת הערעור, אך בשלב זה, לא ניתן לדחותן ללא דיון בהן גופא. זאת,

לצד העובדה כי אכן ניצבות בפני המבקשת משוכות משמעותיות לצלוח את דרכה ולהביא לשינוי תוצאת פסק הדין. בראי כל האמור לעיל, ומבלי לקבוע מסמרות – אין מדובר בערעור חסר כל סיכוי. אשר לשיקולים של מאזן הנוחות, אלו מטים את הכף, במידה לא מבוטלת, לטובת המבקשת. ודוק, ככל שלא יעוכב הליך המכר, ייתכן כי יגרם למבקשת נזק בלתי הפיך – שכן המבקשת תפונה מדירת מגוריה, הבעלות בנכס תועבר לרוכשים, ולא ניתן יהיה עוד להשיב את המצב לקדמותו. אל מול אלה, ניצב הנזק אשר עלול להיגרם למשיב 2 וליתר הנושים המבקשים לפרוע את חובם – אך משקלו של זה, נמוך יחסית, מקום בו מדובר בטענות כבדות משקל הנוגעות לזכות הקניין של המבקשת. במובן זה ביהמ"ש סבור כי הנזק בדמות עיכוב נוסף בהליכים נסוג מפני הנזק אשר עלול להיגרם למבקשת מכך. גם אם ידחה ערעורה של המבקשת, ניתן יהיה להיפרע על-ידי מימוש הדירה. במצב דברים זה, משקל טענותיו של המשיב 2 בדבר הנזקים שעלולים להיגרם לו אם יעוכב המימוש, אינו משתווה ובוודאי שאינו עולה על הנזק שעלול להיגרם למבקשת.

80. **בית המשפט העליון** (סעדים זמניים - שיקולים בהענקתם) - בקשת רשות ערעור על החלטת ביהמ"ש המחוזי בה נדחתה בקשת המבקשת למתן צו מניעה זמני לעיכוב הליכי הוצל"פ הננקטים ביחס לנכס מקרקעין שעליו 3 שלדי קוטג'ים, המצוי בשכונת מלחה בירושלים. במסגרה הבקשה שבה המבקשת, בעיקרו של דבר, על טענתה כי הנימוק בגינו יש להיעתר לבקשתה לסעד זמני הוא הבטחת זכותה המהותית לפדיון שעבוד ע"פ סעיף 13(א) לחוק המשכון.

רע"א 1547/23 תא 43866-01-23 **ארז (ג.ז) יעוץ כלכלי והשקעות בע"מ נ' שרון פרז** (03/05/2023)

- ביהמ"ש העליון כב' השופטת **ג' כנפי-שטייניץ** דחה את הבקשה בקבעו: הלכה מושרשת היא כי לערכאה הדיונית נתון שק"ד רחב בכל הנוגע למתן סעדים זמניים, ועל כן התערבות ערכאת הערעור בהחלטות בנושאים אלה תיעשה במשורה ובמקרים חריגים בלבד. לא נמצא כי הבקשה דנן נמנית עם אותם מקרים חריגים המצדיקים סטייה מהכלל האמור. תקנה 95 לתקסד"א קובעת את מכלול השיקולים שעל ביהמ"ש לשקול בעת מתן החלטה בבקשה למתן סעדים זמניים. בהתאם לשיקולים שנקבעו בתקנה זו, אשר הותוו ע"י ההלכה הפסוקה ברבות השנים, נקבע כי על ביהמ"ש לבחון קיומם של שני תנאים מצטברים: קיומה של עילת תביעה ונטיית מאזן הנוחות לטובת מבקש הסעד. בין שני השיקולים האמורים

מתקיים יחס של 'מקבילית כוחות', כאשר מקובל להעניק לשיקול בדבר מאזן הנוחות מעמד בכורה. השיקול השלישי, אשר נבחן במניין השיקולים בבקשות למתן סעדים זמניים עניינו בשיקולים של צדק ויושר, ובכלל זאת נדרש ביהמ"ש לבחון את תום ליבם של בעלי הדין וכן האם דבק שיהוי בהתנהלותו של המבקש. בענייננו, ביהמ"ש המחוזי נתן דעתו למכלול השיקולים האמורים וקבע כי הם מוליכים למסקנה שיש לדחות את הבקשה לסעד זמני. לא נמצא מקום להתערב בשיקול הדעת שהפעיל ביהמ"ש המחוזי בעניין זה. אשר למאזן הנוחות. ביהמ"ש המחוזי קבע כי זה נוטה "בבירור ובמובהק" לדחיית הבקשה לסעד זמני, הן לנוכח קיומם של צדדים שלישיים תמי לב שהסתמכו על הליכי ההתמחרות ושינו את מצבם לרעה, והן לנוכח הצהרת כונס הנכסים כי כספי המכר השנויים במחלוקת יוחזקו על-ידו בנאמנות עד לסיום הבירור המשפטי. עיון בדברים מעלה, כי הליכי מימוש הנכס החלו לפני שנים ארוכות והתקדמותם הייתה צפויה וידועה למבקשת. ההתמחרות התקיימה ביולי 2022, ורק ביום 18.1.2023 הוגשה התובענה מושא הבקשה. המבקשת הוזמנה להשתתף בהליכי ההתמחרות ואף הגישה בעניינם בקשות שונות. בשים לב לאמור, בצדק קבע ביהמ"ש המחוזי כי חל שיהוי ברור ומובהק בפועלה של המבקשת, שיכולה הייתה לפעול לבירור זכויותיה לפני למעלה מעשור. שיהוי זה הוביל, בין היתר, לכך שצדדים שלישיים תמי לב (המשיבים 3-8) הסתמכו על הליכי ההתמחרות ושינו את מצבם לרעה – מכרו דירות והוציאו הוצאות לשם מימון הרכישה. בנסיבות אלה, הסעד החלופי שניתן בדמות החזקת כספי המכר השנויים במחלוקת בנאמנות בידי כונס הנכסים עד לסיום ההליכים בתביעה הוא סעד מידתי. אף לא הונח בסיס לטענת המבקשת לפיה התמורה בגין מימוש הנכס נמוכה משווי השוק. אשר לטענת המבקשת לפיה ענייננו ביחידות דיור שיועדו לבעלי המבקשת ומהוות עבורה "מפעל חיים" – טענה זו לא הועלתה בכתבי הטענות שהוגשו מטעמה בהליך העיקרי, ועל פניה היא אינה מתיישבת עם טענתה כי תישלל ממנה האפשרות "להשלים את הקוטג'ים ולמוכרם כבתים גמורים, ובכך להשיא את ערך הבטוחה שרכשה". משאלו הם פני הדברים, לא נמצאה הצדקה לדון בה לראשונה במסגרת הבר"ע. אשר לסיכויי התביעה. ביהמ"ש המחוזי היה סבור כי סיכויי התביעה בכל המתייחס לזכות הפדיון של המבקשת אינם ברורים, הואיל והמבקשת נכנסה בנעלי הבנק, ולכאורה לבנק לא עמדה הזכות לפדות את הנכס, משהיה במעמד של נושה ולא של חייב. עם זאת, ביהמ"ש המחוזי לא נטע מסמרות ביחס לסוגיה זו וקבע כי הדברים יתבררו בהליך העיקרי. אכן אין מקום להידרש

בשלב זה לסיכויי התביעה, ובשים לב לשיהוי הניכר בהגשת הבקשה ולמאזן הנוחות, אין באלה כדי להטות את הכף לטובת קבלת הבקשה. יוער כי בפני המבקשת עומדות מספר משוכות להוכחת תביעתה, הן בכל הנוגע לזכויותיה הנטענות ותחולת סעיף 13 על עניינה, הן בנוגע לגובה חובה למשיב 1 בראי חלוף הזמן והשלכתו על זכותה הנטענת לפדיון השעבוד. מכל מקום, מקומן של סוגיות אלה להתברר בהליך העיקרי. אופן התנהלות המבקשת משליך באופן ישיר על שיקולי הצדק והיושר בעניינה. המבקשת הגישה את בקשתה בשיהוי המצדיק כשלעצמו את דחייתה, שכן כידוע התנהלות הנגועה בשיהוי חותרת תחת הטענה בדבר הדחיפות במתן הסעד, וסותרת את הטענה בדבר חיוניותו ונחיצותו המידית למניעת נזקים מהמבקשת. לכך מתווספת גם התנהלותה הדיונית של המבקשת, אשר הגישה בקשה נוספת, דומה במהותה, בהליך אחר, ימים ספורים לאחר דחיית בקשתה הראשונה מושא ההליך. התנהלות זו, הגובלת בשימוש לרעה בהליכי משפט, ודאי אינה מצדיקה קבלת הבקשה משיקולי צדק ויושר.

81. **בית המשפט העליון** (ערעור - אגרות) - המשיב הגיש בר"ע על החלטת ביהמ"ש המחוזי בה נדחתה בר"ע על פסק דינו של בימ"ש השלום אשר דחה ערעורים הדדיים שהגישו הצדדים על החלטת רשמת הוצל"פ. המערער הגיש בקשה למחיקת ההליך בטענה שהמשיב לא שילם את מלוא סכום האגרה שהוא מחויב לשלמו ולא הפקיד את מלוא סכום הערובה הנדרש ממנו. לטענתו במקרה זה בכל הנוגע לתשלום האגרה, חל פרט 26 לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות), ובכל הנוגע להפקדת הערובה, חל פרט 7 לתוספת השלישית לתקסד"א 2018. זאת מפני שמדובר בהגשת בר"ע על פסק דין של בימ"ש מחוזי בערעור. הרשמת דחתה את הבקשה, ומכאן הערעור. ביני לביני, נדחתה הבר"ע שהגיש המשיב מבלי להידרש לתשובת המערער וללא צו להוצאות. מכאן שמתן הכרעה בשאלת סכום הערובה אינו דרוש עוד, ויש להתמקד אך בשאלת סכום האגרה.

ער"א 4222/23 **עוד עמוס גבעון נ' עזבון המנוח זאב וייל ז"ל** (10/08/2023)

- כב' השופט **ד' מינץ** דחה את הערעור בקבעו: אכן, נוסח התוספת לתקנות בתי המשפט איננו לגמרי ברור, וקיים קושי מסוים להבין כיצד נכון להחילו במקרה דנן. כך, פרט 25 לתוספת קובע שבגין "בר"ע על החלטת ביניים של בית משפט מחוזי" תשולם אגרה בסך של 535 ₪. לעומת זאת, פרט 26 לתוספת קובע כי בגין "בר"ע על פסק דין של בית משפט מחוזי בערעור" תשולם אגרה בסך של 1,079 ₪. בפסיקה נקבע כי החלטה הדוחה בר"ע היא החלטה אחרת. משכך, נראה לכאורה כי בר"ע

שמוגשת על החלטה הדוחה בר"ע אינה נכנסת בגדרי אף אחת מן ההגדרות האמורות בתוספת. עמדת המערער היא כי על מקרה זה חל פרט 26 לתוספת. לטענתו, באופן זה ייווצר מצב בו ככל שמדובר בהליך ב"גלגול" גבוה יותר, כך סכום האגרה שתשולם בעבור הגשתו יהיה גבוה יותר. אלא שעמדה זו למעשה מבקשת לקרוא אל תוך המילים "פסק דין" שבפרט 26 גם את המילים "החלטה אחרת", כך שהסכום הנקוב בו ישולם בגין "בר"ע על פסק דין או החלטה אחרת של בית משפט מחוזי בערעור". פרשנות מעין זו מרחיקת לכת מלשונו הפשוטה של הפרט, ומשכך לא נמצא לנכון לקבלה. לעומת זאת, העמדה לפיה במקרה זה חל פרט 25 לתוספת, מבקשת להכליל בתוך המונח "החלטת ביניים" גם את המונח "החלטה אחרת". אמנם, אין בהכרח חפיפה בין שני מושגים אלו, ובפרט במקרה זה בו מדובר בהחלטה שסיימה את ההליך ולא בהחלטת ביניים. עם זאת, עמדה זו קרובה יותר ללשונו הפשוטה של הפרט, וזאת במיוחד נוכח העובדה שבפסיקת בימ"ש זה במקרים מעין אלו לא נעשתה הבחנה מוחלטת בין המונחים "החלטת ביניים" ו-"החלטה אחרת". אמנם צודק המערער כי הפסיקה עליה עמדה הרשמת עסקה בשאלת סיווג ההליך, אולם הבחנה זו בין "פסק דין" ל"החלטה אחרת" עומדת בעינה גם בכל הנוגע לקביעת גובה האגרה. כמו כן, לא נמצא כי יש בטענה בדבר אי-הישימות של החלטת הרשמת, כמו גם בטענה בנוגע להנחיות שקיבל המערער בעבר ממזכירות בימ"ש זה, כדי לשנות מן המסקנה האמורה. לכל היותר, יש בטענות אלו כדי ללמד כי טוב היה עושה מחוקק המשנה לו היה נותן דעתו לאי-הבהירות האמורה בנוסח התוספת לתקנות, ומתקנה כנדרש.

82. **בית המשפט העליון** (עיכוב ביצוע פסק דין) - בקשה לעיכוב ביצוע הנסבה על חיובם של המבקשים בהוצאות משפט (50,000 ₪) במסגרת פס"ד מחוזי בתיק פר"ק. מקורו של ההליך בבקשה לביטול הסכם למכירת דירה שנעשה בין חברה המצויה בהליכי פירוק לבין בתו של אחד מבעלי המניות באותה חברה (המבקש דכאן).

ע"א 3992/23 **אסתר אזוגי נ' עוה"ד עופר שפירא ועוה"ד רז מנגל בתפקידם כמנהלים מיוחדים של החברה אמ. איי. אז. ווי נכסים והשקעות בע"מ (בפירוק)** (01/11/2023)

- על-פי האמור בהסכם, בתמורה להעברת הבעלות בדירה לידיו ישלם הקונה לחברה סך של 1,800,000 שקלים – חלק מסכום זה במזומן וחלק באמצעות סילוק חובות. אין מחלוקת כי בפועל לא קיבלה החברה כול תשלום במזומן בגין הדירה. המנהלים

המיוחדים טענו בבקשתם, כי ההסכם מהווה חוזה למראית עין, וכי כל מטרתו הייתה הברחת נכס מנושי החברה, כך שיש להורות על בטלותו. מאי, שעבורה הדירה נקנתה, טענה כי הדירה שולמה במסגרת עסקת קיזוז שעה שאביה, המבקש, שילם את חובות החברה בסך 1.8 מיליון ש"ח. ביהמ"ש המחוזי דחה את הטענה שההסכם נעשה למראית עין, אך קבע כי התנהלות החברה בקשר עם ההסכם אינה עולה בקנה אחד עם העקרונות של ממשל תאגידי תקין ולפיכך יש לראות בו חוזה פסול, כמשמעו בסעיף 30 לחוק החוזים. במישור האופרטיבי, ביהמ"ש המחוזי הורה כי הדירה תושב לבעלות החברה, וכי המבקשים יוכלו להגיש תביעת חוב למנהלים המיוחדים ככל נושה אחר של החברה, בגין התשלומים שלטענתם שולמו בשם החברה ושעמדו על-פי הנטען בלב עסקת הקיזוז. לבסוף, ביהמ"ש המחוזי חייב את המבקשים בהוצאות קופת הפירוק בסך 50,000 שקלים. המבקשים הגישו ערעור על חיובם בהוצאות מבלי שהיו בעלי דין בהליך ולצדו הוגשה הבקשה דנא לעיכוב ביצוע. טענתם העיקרית היא כי סיכויי ערעורם להתקבל גבוהים, שכן תקנה 151 לתקסד"א אינה מאפשרת לחייב בהוצאות את מי שלא היה בעל דין בהליך. כב' השופטת **ד' ברק-ארז** קיבלה את הבקשה מהטעמים הבאים: אמנם, הכלל הוא כי אין בהגשת ערעור כדי לעכב את ביצועו של פסק הדין שעליו מערערים, וכך אף ביתר שאת כשמדובר בבקשה לעיכוב ביצוע של חיוב כספי. אולם, מבלי לקבוע מסמרות, במקרה דנן ניתן להתרשם שיש לכאורה בסיס לטענותיהם של המבקשים בערעור. זאת, נוכח האמור בתקנות 151-155 לתקנות סדר הדין האזרחי, ובהתחשב בכך שהמבקשים לא היו בעלי דין בהליך שהתנהל בביהמ"ש המחוזי, וצורפו כצד (שלא בידיעתם, על-פי הנטען) רק בעת חתימת הפסיקתה, בתום ההליך. טענותיהם של המנהלים המיוחדים ושל כונס הנכסים הרשמי אינן מתמודדות במישרין עם הקושי האמור, למצער בכל הנוגע למבקשת, אשר לטענת המבקשים כלל לא הייתה מעורבת בעסקי החברה, וחויבה בהוצאות רק בשל כך שהייתה בת זוגו של המבקש באותה עת. על כך יש להוסיף, שמאזן הנוחות נוטה לטובת המבקשים, בנסיבות שבהן תשלום סכום ההוצאות כעת עלול להביא להכבדה כלכלית, בה בשעה שהדבר אינו משמעותי בשלב זה מבחינת המאזן של קופת הפירוק.

83. בית המשפט העליון (סעדים זמניים) - בקשת רשות ערעור על החלטת בימ"ש המחוזי, בה נדחתה בקשת המבקשת לסעד זמני שיורה על **עיכוב הליכי מינוי כונס נכסים** לבית המגורים נושא ההליך, במסגרת תיק הוצאה לפועל, וזאת עד להכרעה בתביעה

המתבררת בבימ"ש קמא – תביעה לסעד הצהרתי אותו הגישה המבקשת, בה היא עתרה כי בימ"ש יצהיר כי בית המגורים הבנוי על מגרש המהווה מחצית מחלקת מקרקעין בקרית אתא, הוא בבעלותה.

רע"א 6455/23 **פלונית נ' פלוני** (03/11/2023)

- כב' השופטת **ר' רונן** דחתה את הבקשה ופסקה כי: בהתאם להלכה הפסוקה, לערכאה הדיונית מסור שיקול דעת רחב ביחס להחלטות שעניינן מתן סעד זמני. ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בהחלטות מסוג זה, אלא במקרים חריגים בלבד. המקרה דנן אינו אחד המקרים החריגים המצדיקים התערבות. אשר לטענת המבקשת שבימ"ש קמא קיבל החלטה בבקשה בלא לבקש את תגובת הצד שכנגד ובלא לקיים דיון בבקשה במעמד הצדדים, ככלל, לפי התקנות, צריכה בקשה לסעד זמני להידון במעמד בעלי הדין. יחד עם זאת, בימ"ש רשאי במקרים חריגים לדחות בקשה לסעד זמני בלא לבקש תשובה ובלא לקיים בה דיון, כאשר הבקשה לסעד זמני אינה מגלה עילה על פניה. במקרים כאלה, כאשר בימ"ש סבור שאין טעם בבקשת תגובה מהמשיב ובקיום דיון הוא רשאי לדחות את הבקשה על הסף. התקנות אינן מסייגות בהקשר זה בקשות לסעדים זמניים. אכן רצוי בדרך כלל לקיים דיון במעמד הצדדים בבקשות שעניינן סעד זמני, ודאי כאלה הנוגעות לפינוי מבית מגורים, אולם אין הכרח בכך. לכן אין מקום לקבל את הבקשה רק מטעם זה. לגופו של עניין נדונו שני השיקולים העיקריים הנוגעים לבקשות לסעדים זמניים: סיכויי התביעה, קרי בחינת קיומן של ראיות לכאורה לקיום עילת תביעה, ובהתאם לכך האם מעוררת התביעה שאלה רצינית לדיון או שמדובר בתביעת סרק; מאזן הנוחות במסגרתו על בימ"ש לבחון האם במכלול הסיכונים והסיכויים, אי מתן הסעד עלול להסב נזק למבקש הסעד, שיהיה גדול מהנזק שעלול להיגרם לצד שכנגד אם יינתן הסעד הזמני. בין השיקולים מתקיימת "מקבילית כוחות", אף שלשיקולי מאזן הנוחות ניתנת עדיפות. סיכויי התביעה בשלב זה נבחנים באופן לכאורי בלבד, כפי שהסיכויים נראים בנקודת הזמן הנוכחית. הסיכוי שהמבקשת תצליח להוכיח כי היא בעלת הזכויות היחידה במגרש וכי לבנה אין בו זכויות הוא סיכוי נמוך, אשר למאזן הנוחות, כאשר הסעד הזמני נועד לעכב פינוי או מימוש של מקרקעין, ובפרט כשמדובר בבית מגורים, מאזן הנוחות נוטה ככלל לטובת מבקש הסעד. זאת, לנוכח הקושי שעשוי להתעורר בהשבת המצב לקדמותו אם לא יינתן הסעד הזמני, והמבקש יזכה בסופו של דבר בהליך העיקרי. בימ"ש ישקול את נסיבות המקרה לגופו. אמנם מימוש בית מגורים עשוי להיות בלתי הפיך, אך במקרה זה דחיית

הבקשה לא תשלול מהמבקשת את האפשרות להעלות טענות ביחס לזכויותיה בבית המגורים; למכירה אפשרית של בית המגורים כתפוס או כל טענה אחרת. אם טענות אלה יתקבלו, המבקשת לא תצטרך להתפנות מבית המגורים; למול זכויותיה הנטענות של המבקשת בבית המגורים, יש להביא בחשבון גם את זכויות בת הזוג לשעבר של בנה וזכויות הבת המשותפת שלהם למזונותיה; כמו כן, בפני המבקשת ובנה עומדת תמיד האפשרות לשלם את החוב נושא תיק ההוצאה לפועל, דבר שיביא לביטול הליכי מכירת בית המגורים שנועדו רק לצורך פירעון חוב המזונות של הבן. לסיכום, סיכויי התביעה להתקבל במלואה אינם גבוהים, ומאזן הנוחות אינו נוטה באופן מובהק לזכות המבקשת, ולכן אין זה אחד המקרים החריגים בהם מוצדקת התערבות של ערכאת הערעור בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית.

בית המשפט המחוזי:

84. **בית המשפט המחוזי** (סדרי דין - ערובה) - לא בנקל יורה בית המשפט על בעל דין להפקיד ערובה לצורך הבטחת תשלום הוצאותיו של בעל דין אחר. כמו כן, על בית המשפט לנהוג משנה זהירות על מנת להבטיח כי עוניו של בעל דין, לא יהווה חסם בפני אפשרותו להתדיין בהליכים בבית המשפט.

ת"א (מרכז) 17392-07-21 **שאולי יעקב נ' עו"ד רפאל דוד אסולין** (03/10/21)

- ההלכה היוצאת מבית המשפט העליון מלמדת כי כל מקרה נבחן על בסיס עובדותיו הפרטניות, תוך מתן הדעת למגוון שיקולים לרבות, סיכויי התביעה, זהות בעלי הדין, מהותה של התביעה והיקפה. שאלת סיכויי התביעה או משקלו של נתון זה לצורך הכרעה בבקשה להפקדת ערובה, שונה בין עניינו של אדם פרטי לבין עניינה של חברה, וזאת נוכח הוראות סעיף 353 לחוק החברות. שיקול הדעת אותו מפעיל בית המשפט נעשה תוך בחינת מכלול שלם של נתונים רלוונטיים. (בעניין זה ראה רע"א 544/89 אויקל תעשיות (1985) בע"מ נ' נילי מפעלי מתכת בע"מ). באשר לסכום-שיעור ההפקדה, אם וככל ותמצא הצדקה להורות עליה, דומה כי זו תקבע על בסיס הערכת ההוצאות הצפויות של ניהול ההליך המוגדר מושא הבקשה. בהתייחס להיבט הכלכלי, יובהר כי אין מטרת החיוב בהפקדה הטלת עונש מקדים, ואין היא מיועדת להוות חסם בפני ניהולם של הליכים משפטיים. מטרתה היחידה של הוראה בדבר חיוב בהפקדה, הינה להבטיח, ככל שניתן, כי הנתבעים לא יוותרו בסופו של יום, כאשר ידם על ראשם, בהעדר יכולת גביית הוצאותיהם מן הצד שכנגד, אם וככל וימצא לדחות את התביעה.

85. **בית המשפט המחוזי** (סעד הצהרתי) - תביעה לרישום מניות, אשר לא נלוות אליה גם תביעה כספית ישירה או נגזרת, תסווג כסעד הצהרתי. מטרת ההליך בו נקטו התובעים היא רישום זכויותיהם במניות החברה, בלבד. ככל שיבקשו המשיבים לקבל פיצוי כלשהו ייאלצו לנקוט בהליך משפטי נוסף ולשלם אגרה כבתביעה לסכום קצוב. על כן התובענה דנן היא תובענה לסעד הצהרתי קנייני שאינו ניתן להערכה והאגרה שולמה כדין.

ת"א (ת"א) 39420-06-21 **עילי דה בר נ' אורון צל** (27/02/22)

- לבית המשפט מסור שיקול דעת רחב האם להיעתר לבקשה לסעד הצהרתי ולשם כך עליו להיעזר **במבחני עזר שהותוו בפסיקה** וביניהם האם יש בידי המבקש לעתור לסעד אופרטיבי בדמות צו עשה, צו לא תעשה, או פסק דין המחייב את יריבו בתשלום סכום כסף. כלל הוא כי מקום בו מוגשת תובענה בהליך של סעד הצהרתי, שמטרתו המרכזית היא לשמש "מערכה ראשונה" שתוביל להגשת תובענה נוספת המכוונת למתן סעד אופרטיבי, על התובע להצביע על קיומו של אינטרס לגיטימי המצדיק את פיצול ההליך והסעד המבוקש. הגשת תביעה למתן סעד הצהרתי במטרה לחסוך בתשלום האגרה, כאשר בידי התובע קיימת האפשרות לתבוע סעד כספי, אינה מוצדקת ואינה ראויה והדבר אף עלול להיתפס כשימוש לרעה בהליכי משפט. יחד עם זאת, מקום בו יש בפסק הדין ההצהרתי כדי להסיר מכשול העומד לפני המבקש או לפתור קושי שהוא ניצב לפניו, ייעתר בית המשפט לבקשה לסעד הצהרתי. הלכה היא כי **תביעה לרישום מניות, אשר לא נלוות אליה גם תביעה כספית ישירה או נגזרת, תסווג כסעד הצהרתי**. מטרת ההליך בו נקטו התובעים היא רישום זכויותיהם במניות החברה. אין המדובר ברכישת מניות החברה או בתביעה לקבלת תמורה בגינן. לא התבקש כל סעד כספי, תמורה או פיצוי בגין רישומן המבוקש של המניות או כי בית המשפט יקבע את ערכן ושוויין. ככל שיבקשו המשיבים לקבל פיצוי כלשהו בקשר עם המניות או הפרת ההסכמים הנטענים בין הצדדים, ייאלצו לנקוט בהליך משפטי נוסף, באמצעות תביעה כספית ולשלם אגרה כבתביעה לסכום קצוב. על כן, התובענה דנן היא תובענה לסעד הצהרתי קנייני שאינו ניתן להערכה ולכן האגרה שולמה כדין.

86. **בית המשפט המחוזי** (סדרי דין - רשות להתגונן) - תקנות סדר הדין האזרחי תשע"ט – 2018 ביטלו את ההליך של תביעה בסדר דין מקוצר שלגביה היה צריך נתבע לבקש רשות

להתגונן, אך חוק ההוצאה לפועל בסעיף 81 א' (1) מאפשר הגשת תביעה על סכום קצוב לביצוע ואת התנגדותו של הנתבע רואים כבקשת רשות להתגונן בסדר דין מקוצר. כלומר, הפסיקה בנוגע לקביעת תנאים לצורך קבלת רשות להתגונן, רלבנטית עדיין לענייננו.

רע"א (ת"א) 59730-08-21 **ד"ר אלון גלעדי, עו"ד נ' בנק מזרחי טפחות בע"מ** (07/10/21)

- בתקנה 210 לתקסד"א תשמ"ד – 1984 נקבעה סמכות ביהמ"ש להתנות את מתן הרשות להתגונן בתנאים. נקבע בפסיקה כי מקום בו הגנת הנתבע לוקה בחוסר בהירות או נראית על פניה קלושה ביותר, תותנה הרשות להתגונן בהפקדת סכומי ערבות. במקרי גבול, כאשר לנתבע אין סיכוי רב להוכיח את הגנתו, ניתן להתנות את הרשות להתגונן בהפקדת סכומי הקרן בצירוף ריבית והוצאות, ולמעשה מתן רשות להתגונן הוא צעד שעושה חסד עם הנתבע, אף שהוא מותנה בהפקדה. נקבע כי שיקול הדעת של הערכאה הדיונית בסוגיה זו רחב מאוד וערכאת הערעור לא תתערב בדרך כלל בהחלטה הערכאה הדיונית אלא במקרים נדירים. עם זאת, אין לסכל את מטרת התקנה ע"י קביעת תנאים או ערובות שאין בכוחו של הנתבע לעמוד בהם.

87. **בית המשפט המחוזי** (סדרי דין – ערעור בסיבוב שני) - רשות לערעור "שני" ניתנת רק במקרים חריגים, כאשר מועלית טענה בעלת חשיבות כללית, בין אם משפטית ובין אם ציבורית, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים .

רע"א (י-ם) 3199-08-21 **אהרן מאיר בלוקא נ' רחמים אליצור** (18/10/21)

- בבקשה למתן רשות לערער שעניינה בהחלטה של רשם ההוצאה לפועל, כבענייננו, הלכה היא כי יחול עליה מבחן הלכת חניון חיפה, אף אם במתכונת מרוככת, כמובא ברע"א (411/13 מפעלי מתכת ש. כהן בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ) הבקשה, אינה מעוררת שאלה משפטית עקרונית ואין בה כל עילה אחרת המצדיקה דיון "בגלגול שלישי", גם לא בהתאם להחלה 'המרוככת' של הלכת חניון חיפה. אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בקביעות עובדתיות של הערכאה הדיונית, למעט במקרים חריגים. התערבות בעניינים שבעובדה יכול שתהיה אם הקביעות אינן מעוגנות כלל בחומר הראיות או שהגרסה העובדתית שאומצה, אינה מתקבלת על הדעת ואינה מתיישבת עם מבחנים של היגיון ושכל ישר. כב' השופטת מרים ליפשיץ-פריבס לא מצאה כי פסק הדין מעורר שאלה משפטית עקרונית בנוגע לסמכות של רשם ההוצאה לפועל לפרש את פסק הבוררות. הלכה היא כי רשם הוצאה לפועל לא רשאי לבחון פרשנות של הסכם שהוגש לביצוע "כאשר הסכם הפשרה אינו ברור או מסוים

דיו, ואין בפרשנות מינימלית די בכדי לפתור את המחלוקות הנובעות ממנו" (רע"א 2786/10 אמיר בן דוד נ' ניסים דגלדטי). **בסמכות רשם ההוצאה לפועל לתן פרשנות מינימלית ופשוטה, כפי שנעשה** בענייננו להבדיל מפרשנות מסובכת.

88. **בית המשפט המחוזי** (סד"א - ביזיון) - המסגרת הדיונית לפי פקודת בזיון בית המשפט מטרתה לקיים הליך מהיר ויעיל שיוביל לקיום צו בית המשפט ואיננה מתאימה למקרים בהם קיימות מחלוקות עובדתיות ומשפטיות בין הצדדים המצריכות בירור ראייתי ועובדתי. במקרה דנן, המחלוקות בין הצדדים אינן יכולות להתברר במסגרת הליך הביזיון אלא בתובענה אזרחית, שכן יש צורך לבחון את אפשרותה הכלכלית של המשיבה להנפקת הערבות אותה חויבה להפקיד.

הפ"ב (מרכז) 8714-06-20 **א.ס.פ.י. חברה לקידום פרוייקטים באיכות הסביבה (ישראל) בע"מ נ' גלובל גרין גרופ (אך דוד) בע"מ (26/12/21)**

- בפסיקה נקבע כי ככלל, המדיניות השיפוטית הראויה הינה כי אין להיזקק להליכי בזיון, המהווים הליכים מעין פליליים, כאשר קיימת דרך אחרת חמורה פחות לביצוע הקביעה השיפוטית, וכי יש לשאוף לאכוף צו שיפוטי על ידי אמצעי הכפייה החמור פחות ולנקוט בהליכי הגבייה במשורה ובמקרים חריגים בלבד. לצד זה יש ליתן מקום לתמונת השיקולים הכוללת, לרבות שיקולי הצדק באכיפת החיוב וזכויות הנפגע מהפרת החיוב. יש לבחון, בין היתר, האם הפניה להליכי הוצאה לפועל איננה מעשית או ממשית בנסיבות העניין או אם הפניה להליכי הוצאה לפועל כרוכה בהעברת נטל פעולה ועלויות כבד ובלתי מוצדק על כתפי הנפגע הזכאי לביצוע החיוב. במקרים כאלו, אין לשלול את האפשרות לפנות בכל זאת להליכי בזיון, כאשר אלו מתאימים על פי טיבם להליך של בזיון וצפויים להועיל לנפגע באופן מעשי ויעיל יותר באכיפת החיוב. **המסגרת הדיונית לפי פקודת בזיון בית המשפט מטרתה לקיים הליך מהיר ויעיל שיוביל לקיום צו בית המשפט ואיננה מתאימה למקרים בהם קיימות מחלוקות עובדתיות ומשפטיות** בין הצדדים המצריכות בירור ראייתי ועובדתי. במקרים אלה ההליך המתאים הינו הגשת תובענה נפרדת במסגרת הליך אזרחי מתאים.

89. **בית המשפט המחוזי** (סד"א - פסיקתה) - הפסיקתה מהווה תמצית של החלטה שניתנה, המפרשת את ההכרעה ללא נימוקים.

ע"א (ת"א) 43078-09-21 **אקו סנטר הולנד בע"מ נ' כלל חברה לביטוח בע"מ** (15/02/22)

- כב' השופטת **עמיתה שרה דותן** דחתה ערעור על החלטת כב' הרשם הבכיר צ' אלמוג וקבעה שהכלל הוא, כי הפסיקתה מהווה תמצית של החלטה שניתנה, המפרשת את ההכרעה ללא נימוקים. הפסיקתה היא ביסודה מכשיר אופרטיבי, מעשי לנוחות מימושו של פסק הדין. בענייננו, אין חולק, גם לגרסת המבקשת, כי כוונת המשיבה ובית המשפט הייתה ליתן פסק דין הכולל חיוב כספי. אולם, להשקפתה, דרך המלך בנסיבות בהן ניתן פסק דין אשר אינו משקף את כוונת בית המשפט, הייתה הגשת בקשה לתקן את פסק הדין, אולם הדבר לא נעשה ומשכך, בית המשפט לא היה רשאי לחתום על פסיקתה מבהירה או מתקנת. גישה זו אינה מתיישבת עם הפסיקה כפי שצוטטה לעיל, ובמקרים חריגים ניתן להשתמש בפסיקתה לשם הבהרת ההחלטה.

90. בית משפט מחוזי (דחיית ערעור על החלטת פרעתי - בגלגול שלישי) - בקשת רשות ערעור על פסק דין במסגרתו נדחה ערעור המבקשים על החלטת רשם ההוצאה לפועל. בהחלטתו, דחה **כב' רשם ההוצל"פ עיסאם חאיק** את בקשת המבקשים בטענת "פרעתי" במסגרתה עתרו לסגירת תיק ההוצל"פ.

רע"א (מחוזי - חי') 37990-10-22 **עזבון מנוח ח'אלד יאסין נ' ווקף ג'אמע אלסתקלאל בחיפה** (01/12/2022)

- בית המשפט המחוזי בחיפה כב' השופט **איל באומגרט** דחה את הבקשה ופסק: לפנינו ערעור "בגלגול שלישי" בהליכי הוצאה לפועל. במקרה כזה יש לבחון האם במסגרת הבקשה מתעוררת סוגיה משפטית או ציבורית, החורגת מעניינם הפרטני של בעלי הדין, או כאשר עולה חשש לעיוות דין חמור. טענות המבקשים אינן עולות כדי עניין ציבורי רחב ואין בהחלטת רשם ההוצל"פ ובפסק דינו של בית משפט קמא עיוות דין. תפקיד רשם ההוצאה לפועל הוא ליישם את פסק הדין ככתבו וכלשונו. לרשם ההוצאה לפועל אין סמכות לבדוק באם פסק הדין נכון אם לאו. משכך, המבקשים לא יכולים להישמע בטענת "פרעתי" נגד פסק הדין אשר ניתן על ידי בית המשפט העליון. היה על המבקשים להעלות את טענותיהם, בדבר היקף החיוב והפטור לו הם טוענים, במסגרת ההליכים שהתנהלו הן בבית המשפט המחוזי והן בבית המשפט העליון. ככל שלא עשו כך, ילינו על עצמם. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי סמכות רשם ההוצאה לפועל מצומצמת לטענות פירעון החוב רק לאחר מועד מתן פסק הדין ר' ד' בר אופיר הוצאה לפועל הליכים והלכות, 2021, חלק ראשון עמ' 272(5). *השאלה המשפטית* הניצבת במוקד בקשת רשות הערעור, לשיטת

המבקשים היא: על כתפי מי רובץ נטל ההוכחה בעניין אחריותם או העדרה של יורשים, לפירעון חובות העיזבון. זאת בהינתן, כי היורשים פעלו בהתאם להוראות חוק הירושה המסדירות את חלוקת העיזבון והבטחת זכויות הנושים (פרק ו לחוק הירושה). המבקשים סברו, כי הנטל להוכחת אחריות היורשים לפירעון חוב העיזבון, מונח על כתפי המשיב. לטענתם, בית משפט קמא יישם ההוראות הרלוונטיות בחוק הירושה, באופן שגוי ומוטעה כאשר קבע, כי הנטל להוכיח את העדר האחריות לפירעון חוב העיזבון מוטל על המבקשים. *מנגד*, טען המשיב כי הפרשנות שנתנו המבקשים לסעיף 78 לחוק ההוצאה לפועל הנה מגמתית ושגויה. כמו כן, המשיב מצביע על כך שהטענות שהועלו במסגרת הבקשה בטענת "פרעתי", לא נטענו בפני בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון, בהליכים אשר הטילו חבות לתשלום חובו של המנוח על ידי עזבונו. משכך, לשיטת המשיב, שעה שסמכותו של רשם ההוצאה לפועל מוגבלת לבירור טענות החייב לאחר מועד פסק הדין, אין בסמכותו לדון בטענות אשר לא נטענו בהליכים הקודמים. מוסיף המשיב, וכפי שנקבע ע"י כב' הרשם, כי העלאת הטענות הנוספות כ-7 שנים לאחר שהסתיימו ההליכים הקודמים, מעידה על חוסר תום ליבם. עוד טען המשיב כאמור כי הפרשנות המבקשים לס' 123, 127 ו-132 לחוק הירושה היא שגויה. למשל, בניגוד לנטען, הפרסום מכוח ס' 123(א) לחוק הירושה, **אינו גורע מחובת העיזבון לפרוע את חובותיו**, כפי שנקבע בס"ק ב', ממנו מתעלמים המבקשים. הלכה למעשה – עיון בהוראות חוק הירושה מלמד כי אינן פוטרות את היורשים מחובתם לפרוע את חובם למשיב. **בית המשפט דחה את בקשת רשות הערעור ואימץ בגלגול שני את מסקנות כב' רשם ההוצאה לפועל** וקבע כי העובדות ברורות וידועות ואינן במחלוקות, כך גם השדה המשפטי חרוש זה מכבר וכי טענות המבקשים אינן עולות כדי עניין ציבורי רחב ואין בהחלטת רשם ההוצאה לפועל ובפסק דינו של בית משפט קמא, עיוות דין. בצדק נקבע כי בנו של המנוח הוא שטען בשם עיזבון המנוח. כלומר, המקום להעלות את טענות הפטור מכוח חוק הירושה היה בבית המשפט המחוזי ולכל המאוחר בבית המשפט העליון ובצדק קבע כב' הרשם כי מותו של החייב איננו מפקיע את החוב, ואיננו מונע הליכים או מפסיק הליכים נגד עזבונו של החייב, בין אם העיזבון חולק ובין אם לא חולק (בר אופיר, עמ' 201).

91. **בית משפט מחוזי** (התנגדות - סמכות מקומית) - בפני בקשה שהגישה המבקשת, התובעת בתביעה דנן, להעברת הדיון בתיק לבית משפט השלום בתל אביב-יפו מחמת

העדר סמכות מקומית של ביהמ"ש זה לדון בה. עסקינן בהתנגדות לביצוע שטר ע"ס של 39,197.33 ₪ אשר נמשך ע"י המשיבה לפקודת חברת מדליס בע"מ החתומה על הסכם ניכיון שיקים עם המבקשת ואשר מכוחה הוגש השטר לביצוע ואף בקשה זו.

ת"ט (עכו) 17179-10-23 **מיכמן בס"ד בע"מ נ' עומר ניהול ואחזקות בצפון בע"מ** (26/10/2023)

- **השאלה שבפנינו היא: האם יש להיעתר לבקשת המבקשת להעברת הדיון לבית משפט השלום בתל אביב-יפו, או שמא יש להיעתר לטענת המשיבה לפיה הסמכות המקומית לדון בתביעה נתונה לביהמ"ש זה.** כב' הרשמת הבכירה **עינת דינרמן** דחתה הבקשה להעברת התובענה לבית משפט השלום שבמחוז תל אביב-יפו. ופסקה כי: המבקשת מבססת את בקשתה להעברת הדיון לבית המשפט השלום בתל אביב-יפו על סעיף 17.1 להסכם הניכיון שנחתם בינה לבין חברת מדליס בע"מ, ולפיו: "בתי המשפט המוסמכים לכך בתל אביב-יפו ישמשו כמקום השיפוט הייחודי לצורכי הסכם זה על כל נספחיו ומסמכי הבטוחות הקשורים אליו, ובדין החל על הסכם זה הינו הדין הישראלי." (להלן: "תניית השיפוט"). מן המפורסמות כי בניגוד לסמכות העניינית, אין הסמכות המקומית נתפסת כמצויה בליבה של סמכות השפיטה. עוד מן המפורסמות, כי כאשר קיימת תניית שיפוט מקומית ייחודית, העדיפות תינתן להתחשבות בתניה, ולא להתעלמות ממנה. זאת, משום שתניה כזו, מצביעה על אומד דעת הצדדים, אותו יש לכבד. לפיכך, הסכמת הצדדים למקום שיפוט אחר מזה הכתוב בתקנות, גוברת על הוראות תקנה 7 לתקנות סדר הדין האזרחי. לעיתים יסטה בית המשפט מהוראות תקנה 7 לתקנות, אך הדבר ייעשה רק כאשר קיימים נימוקים כבדי משקל במיוחד לעשות כן. יתרה מזאת, כלל הוא שטענת חוסר סמכות מקומית יש להעלות בהזדמנות הראשונה - בענייננו אין חולק כי המבקשת עמדה בתנאי זה: המבקשת הגישה בקשה להעברת הדיון מחוסר סמכות מקומית בד- בבד עם הגשת המסמך הראשון בתיק. הווה אומר, הסמכות המקומית לדיון בהתנגדות לביצוע שטר מסורה לערכאה אליה רשאי היה מגיש הבקשה לביצוע שטר להגיש תביעה בסדר דין מקוצר, וזאת לפי אחת מחלופותיה של תקנה 7 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשעט-2018. (וזאת בשונה מן הבקשה לביצוע שטר עצמה, שאינה כפופה לכללי הסמכות המקומית שבתקנות סדר הדין האזרחי). בעבר, היה על החייב להגיש את התנגדותו לביצוע שטר בלשכת ההוצאה לפועל שבה הוגשה הבקשה לביצוע השטר. בעניין זה חל שינוי בחקיקת המשנה וכיום, בהתאם לתקנה 106(א) לתקנות ההוצאה לפועל, כפי שתוקנה בשנת 2018,

רשאי החייב להגיש את ההתנגדות "ללשכה שבה הוגשה הבקשה לביצוע או ללשכה שליד בית המשפט שלו הסמכות המקומית לדון בתביעה על פי השטר", כשעליו לפרט בהתנגדות, בין השאר, "את הטעמים שלפיהם לבית המשפט הסמכות המקומית לדון בתביעה על פי השטר". אף תקנה 108(א) לתקנות ההוצאה לפועל תוקנה במסגרת אותו תיקון, כך שלפיה: "לא צוינו בהתנגדות הטעמים שלפיהם לבית המשפט הסמכות המקומית לדון בתביעה על פי השטר, כאמור בתקנה 106(א), יראו כאילו נטען שבית המשפט שליד הלשכה שאליה הוגשה ההתנגדות הוא המוסמך לדון ורשם ההוצאה לפועל יעביר את הבקשה לביצוע השטר, כתב ההתנגדות וכל המצורפים אליהם לבית המשפט המוסמך כאמור." ההלכה, אשר שררה בעניין זה, ערב התיקון, סוכמה בפסק דינו של ביהמ"ש העליון ברע"א 3633/10 ויטרום 88 (98) בע"מ נ' פ.ת. פאנת בע"מ - **לפיה על חייב המגיש התנגדות לביצוע שטר, להגישה אך ורק ללשכת ההוצל"פ בה הוגשה בקשת הביצוע, ורק לאחר הגשתה והעברת הדיון לביהמ"ש שליד לשכת ההוצאה לפועל, יהיה החייב רשאי להגיש בקשה להעברת הדיון לבית המשפט**. השאלה הניצבת בפני **היא מהו הדין במקרה בו ביהמ"ש אליו הועבר הדיון בהתנגדות (לבקשת הנתבע), הוא בעל סמכות מקומית לכאורית לפי אחת מן החלופות המנויות בתקנה 7 לתקנות סדר הדין האזרחי ואולם הסמכות המקומית לפי הסכם השיפוט, נתונה לביהמ"ש במחוז אחר (אשר התובעת הגישה בקשת הביצוע ללשכת ההוצל"פ שליד ביהמ"ש זה)?** שאלה זו היא חלק משאלה רחבה יותר בפרשנות תקנות ההוצאה לפועל לאחר תיקונן בשנת 2018 - כלום כוונת מחוקק המשנה הייתה לשלול מן התובע את הפררוגטיבה, שהייתה נתונה לו ערב התיקון, כי תביעתו תתברר בהתאם לאחת החלופות המנויות בתקנות סדר הדין האזרחי, לפי בחירתו, אם לאו? פירשו בתי המשפט המחוזיים את התיקון לתקנות ההוצאה לפועל, כמבטל את הפררוגטיבה הנתונה לתובע לבחור בין החלופות השונות המתקיימות בתקנות סדר הדין האזרחי לבירור תביעתו, בקבעם כי ככל שביהמ"ש מוצא כי הוא בעל סמכות מקומית לדון בהתנגדות שהועברה אליו לבקשת החייב, לפי אחת מהחלופות הקבועות בתקנות, הרי שידון בה ולא "יעבירנה עוד", וזאת בדומה לכלל הקבוע בסעיף 79 לחוק בתי המשפט. בכל הכבוד והענווה, הנני סבורה כי מדובר בהחלטות (אשר אינן בבחינת הלכה מחייבת, כי אם מנחה בלבד בהתאם לאמור בסעיף 20 (א) לחוק יסוד: השפיטה), העומדות בסתירה להלכה הקיימת של ביהמ"ש העליון ולתקנות סדר הדין האזרחי; וכי לא זו הייתה כוונת מחוקק המשנה בתקנו את תקנות ההוצאה

לפועל. נראה כי מחוקק המשנה בתקנו את תקנות ההוצל"פ לא התכוון לשלול מהתובע את הפררוגטיבה הנתונה לו בעניין הסמכות המקומית. **הדברים מקבלים משנה תוקף גם מעיון בתקנות סדר הדין האזרחי התשע"ח -2018, לפיהן ככל שקיים בין הצדדים הסכם שיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שעליו הוסכם (תקנה 7 סיפא), ללמדך כי המחוקק הלך צעד נוסף בהעניקו להסכם שיפוט, גם שאינו ייחודי, מעמד הגובר על כל חלופה אחרת.** יש לציין כי איני מוצאת מקום לדון בשאלה האם תניית השיפוט שלפנינו הינה תנאי מקפח בחוזה אחיד וזאת בשל העובדה כי טענה זו לא הועלתה מפי בעלי הדין. ככלל, בית המשפט אינו דן בטענות שלא הועלו בפניו, זוהי מהותה של השיטה האדברסרית שבה, תיחום הזירה – נעשה על ידי הצדדים. יחד עם זאת, אין לומר כי לעולם מנוע בית המשפט מלהעלות טענה ביוזמתו. נכון יהיה לומר כי בית המשפט ישתמש בסמכות זו לעיתים נדירות ובמקרים חריגים, כאשר לשיטתו – דרישת הצדק מחייבת זאת. בענייננו, כיוון שהסמכות המקומית אינה נתפסת כמצויה בליבה של סמכות השפיטה, לא מצאתי כי מדובר במקרה חריג אשר דרישת הצדק מחייבת זאת. המשיבה טענה בתגובתה כי יש לדחות את הבקשה להעברת הדיון מאחר שהיא אינה צד להסכם הניכיון ולפיכך התניה אינה חלה עליה. אכן, **שאלה היא מה דינה של המשיבה, אשר לא חתמה על הסכם הניכיון, אלא רק משכה את השיק נשוא התובענה לפקודת חברת מדליס בע"מ החתומה על ההסכם?** תקנה 7(ג) לתקנות קובעת כי: "בית המשפט המוסמך לדון בתביעה הכוללת כמה נתבעים הוא בית משפט המוסמך לדון נגד אחד מהם לפי תקנות משנה (א) או (ב)." לפיכך, שעה שקבעתי כי בפנינו תניית שיפוט ייחודית המקנה את הסמכות לדון בתובענה חברת מדליס בע"מ, החתומה על ההסכם, לבית המשפט המוסמך בתל אביב-יפו, אזי בית המשפט במחוז תל אביב מוסמך לדון גם כן בתביעה כנגד יתר החייבים בתיק, לרבות המשיבה. אולם, מעיון בבקשת ביצוע השיקים שהוגשה ע"י המבקשת עולה כי חברת מדליס בע"מ אינה אחת החייבות בתיק. לפיכך, אין מקום במקרה דנן להחיל את תקנה 7(ג) לתקנות משהבקשה לא נפתחה כנגד אותו צד לגביו חלה תניית השיפוט. בהתאם לאמור, תניית השיפוט חלה בעניין חברת מדליס בע"מ. אך חברת מדליס בע"מ אינה צד להליך דנן ובכך אין להחיל את תקנה 7(ג) לתקנות אלא תקנה 7(א) לפיו הסמכות המקומית נתונה לבית משפט שבמחוז עיר מגוריו של הנתבע.

בית המשפט השלום:

92. **בית המשפט השלום** (סדרי דין - רשות להתגונן) - החובה המוטלת על הנתבע במסגרת בקשת הרשות להתגונן הינה לאשר את טענתו בתצהיר; משעשה כן, על השופט הדן בבקשה להניח כי טענתו הינה טענת אמת, כך שאם מגלה התצהיר הגנה אפשרית, ולו בדוחק, תינתן לנתבע רשות להתגונן.

אשד' 52228-05-20 **לין אסרף נ' י. שוגר ובניו בע"מ** (07/10/21)

- עם זאת, לא כל טענת הגנה שהועלתה בעלמא מצדיקה מתן רשות להגן. המבחנים הרלבנטיים לצורך מתן רשות להתגונן רוכזו בע"א 10189/07 ששון נ' בנק מזרחי טפחות בע"מ (פורסם במאגרים), שם נקבע כי בית המשפט יסרב להעניק לנתבע רשות להתגונן אך ורק אם ברור על פניו ונעלה מכל ספק כי אין לנתבע כל סיכוי להצליח בהגנתו. ההלכה היא כי סמכות בית המשפט להתנות מתן רשות להתגונן בהפקדת ערובה מצד המבקש מופעלת מקום בו, בין היתר, תצהיר המבקש אינו ברור דיו ונעדר פירוט ראוי, או כאשר פרשנות המבקש לפן העובדתי נראית דחוקה.

93. **בית המשפט השלום** (סדרי דין - הארכת מועדים) - לא אחת נקבע בפסיקה, כי לעניין הארכת מועד, יש להתחשב בסיכויו של ההליך לגביו מתבקשת הארכת המועד.

ת"ט אשד' 18256-04-20 **ג'מאל אבו איסם נ' מ.ח.ב. מימון חוץ והשקעות בע"מ** (10/10/21)

- המועד להגשת התנגדות לביצוע שטר נקבע בחיקוק (תקנה 106(א) לתקנות ההוצאה לפועל), זאת להבדיל ממועדים שנקבעו על ידי בית המשפט. על פי תקנה 176(ג) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (להלן: "התקנות"), מוסמך בית המשפט להאריך מועדים על פי שיקול דעתו. האם בנסיבות אלו, בהן הצהרתו של המשיב מוטלת בספק לנוכח עדותו, אין מנוס מדחיית הבקשה להארכת מועד. זאת, אף בשים לב לתקנות אשר יש בהן כדי ללמד על האינטרסים הנוספים שיש ליתן עליהם את הדעת ולקחתם בחשבון במסגרת ניהול ההליך המשפטי, ובכלל זה האינטרס הציבורי שעניינו נגישות הציבור למערכת בתי המשפט לרבות קיומו של דיון משפטי צודק, מהיר ויעיל, חסכון במשאבי זמן ועלויות, מניעת הכרעות סותרות ומניעת שימוש לרעה בהליך השיפוטי. יחד עם זאת, כמצוות הפסיקה, למול השיקולים שעניינם הטעם לאיחור והסתמכות המשיבה, יש לבחון את טיב טענות המבקש וסיכויי התנגדותו. בהקשר זה יוער כי אמנם בפסיקה הוכר גם הצורך בהגבלת הגמישות הפרוצדורלית, כמו גם הוראות התקנות החדשות; אולם יש לזכור כי הסנקציה של

דחיית בקשה להארכת המועד להגשת התנגדות הינה נעילת דלתות בית המשפט בפני המבקש באופן הרמטי, מבלי שהיה לו יומו בבית המשפט, ומבלי שיש בנמצא סנקציה מידתית יותר.

94. **בית המשפט השלום** (סדרי דין - עיכוב ביצוע פינוי) - על פי הוראות סעיף 65 לחוק ההוצאה לפועל, אם **צד ג' טוען לזכויות במקרקעין** נשוא פסק הדין שהוגש לביצוע, רשאי רשם ההוצאה לפועל לעכב את הפינוי על מנת לאפשר לו להגיש תובענה לביהמ"ש המוסמך, ובמסגרתה לבקש עיכוב ביצוע. הרשם רשאי להתנות את העיכוב בתנאים שימצא.

רע"צ (י-ם) 58208-06-21 **וליד זרינה נ' סועאד סמעאן** (12/10/21)

- כב' כבוד השופט **גד ארנברג** דוחה ערעור על החלטת הרשמת וקובע כי אין לרשם ההוצאה לפועל סמכות לסטות מהוראות פסק הדין, גם אם הוא סבור שהן מוטעות. על פי הוראות סעיף 65 לחוק ההוצאה לפועל, אם צד ג' טוען לזכויות במקרקעין נשוא פסק הדין שהוגש לביצוע, רשאי רשם ההוצאה לפועל לעכב את הפינוי על מנת לאפשר לו להגיש תובענה לביהמ"ש המוסמך, ובמסגרתה לבקש עיכוב ביצוע. הרשם רשאי להתנות את העיכוב בתנאים שימצא. בנדון דנן, אכן לא הוגשו לרשמת ההוצאה לפועל אסמכתאות שהיה בהן כדי להביא לעיכוב הביצוע, ולפיכך, בצדק, דחתה כב' הרשמת את בקשת המבקש, אף מבלי לעכב הליכים והפניית המבקש להגשת תובעתה לביהמ"ש.

95. **בית המשפט השלום** (תחולת תקנות סד"א - התנגדות) - משהוגשה התנגדות לביצוע שטר, אין הוראות חוק ההוצאה לפועל ותקנותיו ממשיכות לחול עליה אלא חלות עליה תקנות סדר הדין האזרחי.

ת"ט (אשד') 25377-08-21 **דוד סבן נ' ז'נטה מזילקין** (14/10/21)

- הסמכות המקומית מסורה, אפוא, לערכאה שאליה היה רשאי מגיש הבקשה לביצוע השטר להגיש תביעה בסדר דין מקוצר, בהתאם לאחת החלופות הקבועות בתקנה 7 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 כאשר הפרוגטיבה לבחירת מקום ניהול התובענה מסורה לתובע, בכפוף לעמידה באחת מהחלופות נשוא התקנה. לניתוח הדברים ככל שהעניין נוגע לשאלת הסמכות המקומית בהתנגדות המוגשת לביצוע שטר או תובענה, על ההפניות שבפסק הדין. במקרה דנן קיימת מחלוקת באשר למקום מגורי הנתבעת בעוד שמוסכם על הצדדים כי מיקום המושכר בגינן ניתנו השיקים הינו

בעיר נתניה וכלל לא נטען כי השיקים נמסרו במקום אחר. כאמור, די בבחירת התובע באחת החלופות המנויות בתקנה על מנת שתעמוד לו הפרוגטיבה לבחירת מקום ההתדיינות.

96. **בית המשפט השלום** (סדרי דין - תושב חוץ) - היותו של אדם תושב חוץ אינה מקנה לו חסינות מוחלטת מפני הפעלת סמכות עיכובו בישראל במסגרת הליך הוצאה לפועל. תט עש"א (חד') 18260-08-21 **רמי רוזנצויג נ' אברהם שמר** (19/10/21)

- סעיף 14(א) לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז – 1967, מסמיך את רשם ההוצאה לפועל לצוות על עיכוב יציאתו של חייב מן הארץ, אם מצא כי קיים יסוד סביר להניח כי החייב עומד לצאת את הארץ בלי לפרוע את החוב או להבטיח פירעונו. תכלית ההוראה היא מניעת השתמטות עתידית מתשלום חוב ולא הפעלת אמצעי לחץ על החייב לשם ייעול גביית החוב. כאשר עסקינן בחייב שהינו תושב חוץ, מופעלת הסמכות הקבועה בסעיף 14 באופן קפדני וזהיר יותר, וזאת נוכח פגיעה המיוחדת הנגרמת לאדם כתוצאה מעיכובו במדינה שאינו תושב בה וחייב אינם מתנהלים בה. זאת ועוד, **ההנחה כי ניתן יהיה לאכוף את פסק הדין בישראל היא חלשה יותר כאשר מדובר בתושב חוץ, שנכסיו בדרך כלל מצויים בחו"ל**. היותו של אדם תושב חוץ אינה מקנה לו חסינות מוחלטת מפני הפעלת סמכות עיכובו. בישראל במסגרת הליך הוצאה לפועל. כמפורט בעניין ברקאי המקרים בהם לא תעוכב יציאתו של תושב חוץ מהארץ הם המקרים בהם הותרתו בארץ לא תוביל לסילוק חובו, משאין לו נכסים בישראל. באותו עניין הבהיר בית המשפט העליון כי היותו של חייב תושב חוץ לא תשמש מגן אבסולוטי מפני מתן צו עיכוב יציאה מן הארץ וכי בכל מקרה יש לבחון, בין השאר, גם את תום ליבם של הצדדים וכל נתון רלוונטי נוסף, ובכלל זה נסיבות קבלת התושבות הזרה. בעניין ברקאי קבעה כב' השופטת וילנר כי "המקרים המיוחדים בהם קיימת הצדקה למתן צו עיכוב יציאה מן הארץ נגד חייב תושב חוץ מכח סעיף 14(א) לחוק, הם המקרים בהם הוכח לבית המשפט כי החייב הוא בעל יכולת לפרוע את חובו בישראל, וכי הותרתו בישראל עשויה להוביל לסילוק החוב על ידו (רע"א 6091/19 ברקאי נ' גולדמן).

97. **בית המשפט השלום** (סדרי דין - התנגדות) - משהוגשה ההתנגדות לבית המשפט, רואים את ההתנגדות כבקשת רשות להתגונן בדיון מקוצר לפי תקנות סדר הדין האזרחי. ת"ט (ת"א) 65051-12-20 **איטונג בע"מ נ' צורי ברדה** (24/10/21)

- הלכה היא כי בשלב הרשות להתגונן על בעל דין להוכיח טענותיו **ודי בעצם העלאתן בתנאי כי אם יוכחו כנכונות, יהוו הן טענות הגנה כנגד התובע**. בשלב ביניים זה רשאי צד להעלות טענות בעל פה כנגד מסמך בכתב, ואין בית המשפט נכנס בשלב זה לשאלה כיצד יוכיח המבקש טענתו, ואין בשלב זה כדי למנוע העלאת טענה טובה מטעמים שבדרכי הוכחה בלבד. בפסקי דין מהשנים האחרונות אף צוין כי "בשל מעמדה הרם של הזכות הדיונית להתגונן, יש צורך במידת וודאות גבוהה בדבר חוסר רצינותן והעדר ממשותן של טענות ההגנה, כדי להצדיק דחיית בקשה לרשות להתגונן" (ע"א 10189/07 ששון נ' בנק מזרחי טפחות בע"מ).

98. **בית המשפט השלום** (סדרי דין - ערובה) - היש מקום לחייב את המשיבה בהפקדת ערובה לתשלום הוצאותיה של המבקשת, וזאת עוד טרם נידונה בקשתה של זו האחרונה להתגונן מפני ביצועם של שטרות בלשכת ההוצאה לפועל?

ת"ט (ב"י) 33197-06-21 **טור מילר קסמן ושות' בע"מ נ' כליצ'ן בע"מ** (26/10/21)

- על פי סעיף 81א. לחוק ההוצאה לפועל, שטרות ניתנים לביצוע כמו פסק דין של בית משפט, והבקשה לביצועם דינה כבקשה לביצוע פסק דין. רק לאחרונה, עמד בית המשפט העליון על הצורך לבודד אף הליכי ביניים לצורך שאלת הערובה להוצאות, ולזהות את הצד האקטיבי והצד הפסיבי בגדרם של אותם הליכים תוך השוואה בין "תובע" ל"מבקש", ובין "נתבע" ל"משיב", וקבע כי סמכותו של בית המשפט לחייב בערובה להוצאות מתייחסת ליוזם ההליך בלבד. בית המשפט העליון הצביע על כך שתוצאה פרשנית זו עולה בקנה אחד עם שתי התכליות המרכזיות העומדות ביסוד סמכות החיוב בערובה להוצאות - הבטחת תשלום הוצאותיו של הצד הפסיבי, כאשר הטלת ערובה להוצאות דווקא על הצד הפסיבי פוגעת פגיעה בלתי מידתית בזכותו להשמיע את טענותיו, והרתעה מפני הגשת הליכי סרק. אשר על כן כל עוד נידון הליך ההתנגדות שיזמה המבקשת, וכל עוד לא ניתנה לה רשות להתגונן, וכל עוד לא החליפו הצדדים שולחנות, אין היא עומדת במקום שבעלי דין יכולים לעתור ממנו לחיוב בעלי דין שכנגד בערובה להוצאות. ובמישור הדוקטרינר בלבד, מבלי לקבוע שמתקיימים בהתנגדות זו התנאים לכך - נראה כי במנסרת החשש מפני הליכי סרק אסטרטגיים עשויה בקשה לחיוב בהפקדת ערובה להוצאות של מתנגד לביצוע שטר לחזור אל המבקש עצמו. זאת משום שמערך התמריצים של המגיש התנגדות לביצוע שטר שונה ממערך התמריצים של כל מתגונן אחר כנגד תביעה שהוגשה מלכתחילה לבית המשפט, שהרי עם הגשת ההתנגדות, אף אם היא צוררת בתוכה קש וגבבה,

מסוכל ביצועו בפועל של פסק דין ומעוכבים הליכי הוצאה לפועל המתדפקים כבר על כיסו של מושך השטר, עד להכרעה בהתנגדות. תקופת התשה זו לאוחז השטר, שעשויה להימשך חודשים ארוכים, היא בגדר מרגוע, ולו זמני, למושך השטר. ושעה ש"כל האינטרקונטיננטליה" הזו שבין לשכת ההוצאה לפועל לבית המשפט, משפרת את כוח המיקוח שלו אל מול אוחז השטר.

99. **בית המשפט השלום** (סדרי דין - סעד זמני) - בבקשה לסעד זמני, מוטל על המבקש להוכיח קיומם של סיכויי תביעה טובים וכי מאזן הנוחות הנוטה לטובתו. בנוסף לשני תנאים אלה, על בית המשפט לשקול שיקולים של צדק ויושר שבמסגרתם רלוונטי גם עניין השיהוי.

ת"א (ב"ש) 19999-08-21 **הסעות אפללו בע"מ נ' צ'יינה מוטורס בע"מ** (27/10/21)

- סעד זמני נועד רק לשרת את ההליך העיקרי. אם הסעד הזמני איננו הכרחי לשם הסעד העיקרי, אין מקום לתתו. נקבע בפסיקה כי כאשר מדובר בסעד כספי, אין מקום למתן צו מניעה קנייני לגבי נכס. עוד נפסק, שאין לכפות על צדדים להסכם שיחסיהם עלו על שרטון להמשיך ולקיים שיתוף פעולה עסקי, בניגוד לרצונם: התרופה ההולמת למקרים אלו איננה צו (מניעה או עשה) זמני כי אם מתן פיצוי . כאשר מדובר במחלוקת כספית לגבי גובה החוב, אין מקום לפי ההלכה הפסוקה למתן צו מניעה קנייני לגבי נכס. די בכך כדי להביא לדחיית הבקשה. המחלוקת הכספית לגבי גובה החוב תידון בהליך העיקרי, אולם מימוש המשכון איננו רלוונטי באופן ישיר למחלוקת זו, שכן גם אם תתקבל עמדת המבקשת לגבי גובה החוב, ניתן יהיה לשפות בגינה באמצעים כספיים. לעניין השיהוי- הפסיקה קבעה כי לעיתים די בשיהוי כדי להביא לדחיית בקשה לסעד זמני.

בית המשפט לא ייעתר לבקשה למתן סעד זמני, מקום בו לא שוכנע כי דוחק הנסיבות מחייב התערבות שיפוטית מוקדמת עוד בטרם הוכרעה התובענה. הגשת בקשה למתן סעד זמני בשיהוי, יכולה לשמש כראיה לסתירת טענות מבקש הסעד בדבר חיוניותו ונחיצותו המידית. לעניין זה עשויה להיות השלכה אף על מאזן הנוחות: בעל הדין השוקט על שמריו תקופה ממושכת, ורק כאשר "חרב" הפינוי מונחת על צווארו, פותח בהליכים שמטרתם לעכב את הפינוי, כאשר בינתיים שינה הצד השני את מצבו לרעה חייב להביא בחשבון כי בשל כך בלבד, בדרך כלל תידחה הבקשה לסעד זמני.

100. **בית המשפט השלום** (סדרי דין - התנגדות) - עם הגשת התנגדות לביצוע תביעה על סכום קצוב, הופכת התביעה לתביעה בסדר דין מקוצר.

ת"ת (עכו) 52753-10-20 **דניאל הבוט נ' מקס איט אשראים בע"מ** (28/10/21)

- על בית המשפט לשקול מחד גיסא את אינטרס התובע הנשען על תביעה שלכאורה אינה מוטלת בספק כמו גם את האינטרס הציבורי שביסודו עומד הצורך לייעל הליכי גבייה באותן תביעות שהצלחתן קרובה לוודאית. מאידך גיסא ישקול בית המשפט גם את זכות הנתבע להתגונן בהליך דיוני רגיל אשר הוכרה כזכות דיונית בסיסית הדומה בטיבה לזכות הגישה לערכאות אשר הוכרה כזכות יסוד חוקתית. משכך נקבע בפסיקה כי על הנתבע לשכנע תחילה, כי יש ליתן לו רשות להתגונן. בשל השלב הדיוני ולאור זכות היסוד החוקתית האמורה קבעה הפסיקה כי ככל שיראה נתבע שלו טענות כנגד התביעה המצדיקות בירור כי אז יש ליתן לו הזדמנות לעשות כן בהליך רגיל. בהתאם לרציונל זה – נוטים בתי המשפט ליתן לנתבע לממש זכות בסיסית זו. אלא שמימוש זכות זו מותנית בכך כי על המבקש להתכבד ולפרט את מהות הגנתו, וזאת בצורה קונקרטית וברורה. עוד נקבע בפסיקה כי אין הנתבע חייב לשכנע את בית המשפט שטענותיו אמת ודי להראות כי הגנה אפשרית בפיו, אף בדוחק, ובית המשפט יהא חייב ליתן לו רשות להתגונן. יוצא אפוא, כי תפקידו של בית המשפט הוא לאזן בין זכויותיהם האמורות של הצדדים, בין אם על ידי דחיית בקשה המבוססת כולה על "הגנת בדים", בין אם באמצעות התניית הרשות להתגונן במתן ערובה ובין אם באמצעות הטלת הוצאות ככל שבסוף ההליך הוברר שרשות להתגונן שניתנה הייתה בלתי מוצדקת. בתאם להלכה הפסוקה - רשות להתגונן ניתנת במצב דברים בו שכנע נתבע כי עשויה להיות לו טענת הגנה כנגד התביעה, אשר ככל שתוכח תהווה הגנה של ממש. בית המשפט אינו נדרש לקבוע האם יש לו לנתבע סיכוי להוכיח את הגרסה שבהגנתו הנטענת ויש להסתפק במסקנה כי ככל שתתקבל הגרסה כי אז יש לנתבע סיכוי כלשהו להצלחה. הרציונל העומד מאחורי תפיסה זו הוא הרצון ליתן ביד נתבע את זכותו הבסיסית להתגונן מפני תביעת התובע – כאמור, ככל שיש לו טענות הגנה אשר פורטו די הצורך ובצורה קונקרטית.

101. **בית המשפט השלום** (סדרי דין – קביעת לוח תשלומים בפס"ד) - מקום שבו הסכימו הצדדים על מנגנון פירעון חוב וקבעו סנקציה, ומקום שהסכמה זו של הצדדים קיבלה תוקף של פסק דין – על הצדדים לעמוד בהוראות ההסכם, שהפך לפסק דין.

רערי"צ (ת"א) 52846-07-21 **כוכב עירון-מוקד שמירה אבטחה בע"מ נ' סלידה ייעוץ וניהול בע"מ** (28/10/21)

- כב' סגן הנשיא **עמית יריב** קיבל ערעור על החלטת כב' הרשמת פני יעקבוביץ וקבע כי אין מדובר בערעור על אי-פסיקת הוצאות, אלא בערעור על החלטת רשמת ההוצאה לפועל, **המעקרת מתוכן** את הסנקציה שנקבעה בפסק דין של בית המשפט, שנתן תוקף להסדר פשרה בין הצדדים, ועל כן – אין החלטת כב' הרשמת יכולה לעמוד. הצדדים הגיעו להסכמה, שלפיה תשלם המשיבה את סכום קרן החוב – קרי סכום השיק – עד מועד מסוים. הסנקציה שנקבעה למקרה של הפרה – חידוש הליכי ההוצאה לפועל, קרי – החזרת ההליך ללשכת ההוצאה לפועל, על כל המשתמע מכך מבחינת היקף החוב: ריביות, הוצאות, שכר טרחת עו"ד וכן הלאה. זו המשמעות של שפעול הליכי ההוצאה לפועל, שאחרת היה מורה בית המשפט על עדכון סכום החוב. מקום שבו הסכימו הצדדים על מנגנון פירעון חוב, וקבעו סנקציה – ומקום שהסכמה זו של הצדדים קיבלה תוקף של פסק דין – על הצדדים לעמוד בהוראות ההסכם שהפך לפסק דין. החלטת כב' הרשמת אינה נותנת משקל כלל ללוחות הזמנים שנקבעו במסגרת פסק הדין, ושוללת מהמערערת את זכותה להפעיל את הסנקציה.

102. **בית המשפט השלום** (סד"א - החלטה בהיעדר) - בעל דין אשר מתעלם מהחלטות של הגורם המוסמך, אינו מגיש מסמכים כנדרש, ואינו מתייצב לדיון שאליו זומן - אינו יכול לבוא בטענות על כי מתקבלת החלטה מבלי לשמוע את עמדתה.

ע"ר (ת"א) 17159-01-22 **אניטה ויקטוריה מנסו נ' אורי בראון -המנהל המיוחד על נכסיה** (09/01/22)

- ראשית, ערעורים על החלטות רשמי ההוצאה לפועל נדונים על פי הוראות חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז – 1967 ותקנות ההוצאה לפועל, תש"ם – 1979, אולם תקנה 180 (ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט – 2018 קובע, כי הוראות תקנות סד"א יחולו על כל עניין אזרחי המובא לפני בית המשפט, וזאת אם לא נקבעו סדרי דין מיוחדים. בענייננו, ובכל הנוגע לסדרי שמיעתם של ערעורים על רשמי הוצאה לפועל, לא קובעות תקנות ההוצאה לפועל סדרי דין מפורטים לאופן שמיעת הערעור, ועל כן – **יש לשאוב את סדרי הדין מתקנות סדר הדין האזרחי**. המערערת לא טרחה כלל להתייצב לדיון; וחמור לא פחות – לא קיימה את החלטת כב' הרשם שבה נדרשה להגיש מסמכים. בעל דין אשר מתעלם מהחלטות של הגורם המוסמך, אינו מגיש מסמכים כנדרש, ואינו מתייצב לדיון שאליו זומן – ואני ער לטענת המערערת

שלפיה לא קיבלה הזמנה לדיון, אך יש לציין כי כב' הרשם קבע כי בוצעה המצאה כדין – אינו יכול לבוא בטענות על כי מתקבלת החלטה מבלי לשמוע את עמדתה. בהקשר זה אציין, כי עיון בהחלטת כב' הרשם מלמד, כי חרף התנהלותה של המערערת – אשר נראה כי התעלמה מהליכי ההוצאה לפועל, ונמנעה מלקיים את החלטות כב' הרשם – נכון הרשם לשקול את בקשתה של המערערת לסידור חלוף, ולשם כך הורה לה להמציא מסמכים. טוב הייתה עושה המערערת, אילו ניצלה את פרק הזמן שניתן לה לשם הגשת המסמכים שיאפשרו לכב' הרשם לבחון את זכאותה לסידור חלוף, שכן התנהלותה הנוכחית עלולה לעלות לה במחיר יקר. חלף זאת, הגישה המערערת ערעור בשיהוי ניכר, המטיל צל על תום לבה בניהול ההליכים נגדה.

103. **בית המשפט השלום** (תקנות סד"א חדשות – הארכת מועד להליך ערעורי) - מהם השיקולים שישקול בית המשפט בשאלה אם מתקיימים "טעמים מיוחדים" להאריך מועד להגשת הליך ערעורי **לאחר** כניסתן לתוקף של תקנות סדר הדין האזרחי.
רע"צ (ת"א) 21215-09-21 **עיריית תל אביב-יפו נ' פלונית** (23/01/22).

- בית המשפט דחה את בקשת המבקשת – עיריית תל אביב-יפו להארכת מועד להגשת בקשת רשות ערעור על החלטת רשם ההוצאה לפועל וקבע כלהלן :תקנה 176(ב) לתקנות החדשות קובעת שמועד להגשת ערעור או בקשת רשות ערעור שקבוע בחיקוק, ובענייננו המועד הוא כזה, הארכתו מצריכה "טעמים מיוחדים." גישה ליברלית להארכת מועדים ככלל, ולהארכת מועדים להגשת הליך ערעורי בפרט, תוביל לכך שההתדיינות בתיקים אזרחיים תתארך ותתייקר באופן כללי. המשמעות היא שהסיכוי לברר את האמת ולתקן טעויות שאולי נפלו בהחלטה אומנם יגדל, אך זאת במחיר שההתדיינות תהיה ארוכה יותר ויקרה יותר עבור הצדדים והציבור בכללותו. על רקע המתח בין השיקולים והאינטרסים המתחרים, פרק עקרונות היסוד שבתקנות החדשות משמיע שכדי להכריע בשאלה אם יש מקום להקדיש משאבים נוספים לבירור, לתיקון של מחדל דיוני או להאריך מועד שחלף, על בית המשפט לקבוע אם מידתי לעשות כן תוך התחשבות בכלל נסיבות העניין ובשיקולים שונים ורבים. על רקע זאת, התקנות החדשות הסיטו את נקודת האיזון בין השיקולים והאינטרסים המתחרים אל עבר גישה מחמירה יותר. משקלו של אינטרס הציבור בניצול יעיל של משאבי השיפוט, המעוגן כיום בתקנה 5, גדל ביחס

לעבר. בבקשה להארכת מועד יש לשקול את מכלול נסיבות העניין תוך מתן משקל הולם ומרכזי לסיבה למחדל להגיש את ההליך במועד, ואם אפשר היה למנוע את המחדל בזהירות סבירה. כמו כן ניתן משקל מוגבר בעבר לאינטרס הציבור בניצול יעיל של משאבי השיפוט, משקל המתבטא בגישה פחות ליברלית כלפי מחדלים דיוניים, ומתן משקל מוגבר לאינטרס סופיות הדיון. בהקשר זה יש לבחון את אופי המחדל, לרבות את משך האיחור, ואם יש לו הצדקה מספקת. שיקולים נוספים הם סיכויי ההליך הערעורי; שוויה הראלי של המחלוקת; אופי הזכויות שעל הפרק וחשיבותן; פערי הכוחות בין בעלי הדין; התנהגות הצדדים ותום לבם; ומידת ההסתמכות של הצד שכנגד על סופיות ההחלטה. בענייננו מכלול השיקולים מטה את הכף לדחות את הבקשה.

104. **בית המשפט השלום** (סד"א – גילוי מסמכים) - תקנות סדר הדין האזרחי מחייבות בעל דין הפונה לבית המשפט, בפרט שעה שמתבקש גילוי ועיון על ידי מי שאינו צד לתיק, להציג לבית המשפט מידע מהותי מלא.

רע"צ (כ"ס) 26118-07-21 **בנק הפועלים בע"מ- שד' רוטשילד 50 תל אביב נ' בנק לאומי לישראל בע"מ** (17/01/22)

- במסגרת תיק הערעור על כב' רשמת ההוצאה לפועל נכלל מידע מהתיק העיקרי וההוצאה לפועל, ובכך, ללא גילוי נאות בנוגע להחלטות מהתיק העיקרי, בפרט לאחר שהוגשו הבהרות והחלטות מתיקים אחרים, אולם לא ההחלטות מהתיק העיקרי, נעשה ניסיון לעקוף את ההחלטה של בית המשפט בתיק העיקרי בעניין בקשת הגילוי, ולקבל את המידע נשוא המחלוקת בין המשיבים. ההחלטות של כב' השופט בתיק העיקרי הן הרלוונטיות לענייננו, שעה שמדובר בהליך המרכזי שבין המשיבים, בעוד שהתיק שבפניי נקודתי ונוגע לסוגיה ממוקדת בלבד, במסגרת הליך בקשת רשות ערעור. חשיפת המידע במסגרת בקשת הגילוי לתיק הערעור הינו, בפועל, ניסיון לעקוף את החלטת בית המשפט בתיק העיקרי, בה נקבע כי לא ניתן גילוי. דרך המלך להשיג על החלטות בית המשפט בתיק העיקרי אינן באמצעות קבלת המידע מתיק זה כי אם באמצעות ערעור על החלטה, על פי דין. תקנות סדר הדין האזרחי מחייבות בעל דין הפונה לבית המשפט, בפרט שעה שמתבקש גילוי ועיון על ידי מי שאינו צד לתיק, להציג לבית המשפט מידע מהותי מלא.

105. **בית המשפט השלום** (סד"א - טעם מיוחד להארכת מועד) - השאלה מהם "טעמים מיוחדים" להארכת מועד להגשת הליך ערעורי נדונה רבות בפסיקה שפירשה את המונח "טעם מיוחד" בתקנה 528 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 ("התקנות הקודמות"), שהייתה התקנה המקבילה לתקנה 176(ב) לתקנות החדשות. רע"צ (ת"א) 21215-09-21 **עיריית תל אביב-יפו נ' פלונית** (23/01/22)

- הפסיקה עמדה על כך שהשאלה אם יש מקום להאריך מועד לביצוע דבר מה שבדין או שבנוהג מצריכה **איזון בין שיקולים מתחרים**: השאיפה להכריע במחלוקת לגופה ולאפשר בירור ערעורי מזה, ואינטרס הצדדים והציבור בסופיות הדיון מזה. השאיפה לברר את המחלוקת גופה מטה את הכף להקדיש יותר משאבים לבירור באופן כללי, ובכלל זה לבדיקה אם נפלה טעות בהחלטה שיפוטית. האפשרות למצות את זכות הערעור תגדיל את הסיכוי שהתוצאה הסופית תהיה נכונה ומדויקת ושטעויות שנפלו יתוקנו. מנגד, הקדשת משאבים רבים יותר, לרבות לצורך בירור ערעורי, מגדילה את עלות ההתדיינות ואת משכה. התדיינות יקרה, מכבידה וארוכה יכולה לגרום לחוסר צדק גם אם התוצאה תהיה נכונה ומדויקת בסופו של דבר. כדי לתחום את קו הגבול בין התדיינות בערכאה הדיונית לבין התדיינות ערעורית, נקבעו מועדים קצובים להגשת הליך ערעורי וניתן לבית המשפט שיקול דעת להאריכם. נקודת המוצא היא שיש לפתוח בהליך ערעורי בתוך המועד שנקבע בחיקוק, ומשחלף המועד ולא הוגש הליך ערעורי, הצד שזכה קנה מעין "חסינות" מפני האפשרות שההתדיינות תימשך בערכאת הערעור. "חסינות" זו תורמת לוודאות וליציבות ובעל הדין שזכה רשאי להסתמך עליה ולשנות את מצבו על פיה. כדי לחרוג מאותה "חסינות" לאחר שהמועד חלף, נדרשים טעמים כבדי משקל, הלוא הם "טעמים מיוחדים" להארכת מועד. אין מדובר בטעמים שגרתיים ורגילים, אלא כאלה המגבשים יחד הצדקה מספקת לסטות מהסופיות שהתגבשה ולגרוע מכוחו של הצד שזכה להסתמך על זכייתו ולפעול על פיה. הסתמכות היא לא רק במעשים. היא גם ב"שקט הנפשי" הנובע מהידיעה שההתדיינות הסתיימה ושאפשר להותיר את העבר מאחור. עם השנים חלו תמורות ניכרות בפסיקה הנוגעת להארכת מועדים: מגישה מחמירה וצרה הבוחנת את הסיבה למחדל להגיש את ההליך הערעורי במועד, ואם אפשר היה למנעו בזהירות סבירה, לגישה רחבה הבוחנת את מכלול השיקולים הרלוונטיים.

106. **בית המשפט השלום** (סד"א - התנגדות) - עם הגשת התנגדות לתביעה על סכום קצוב מועברת ההתנגדות לבית המשפט ואת ההתנגדות רואים כבקשת רשות להתגונן בתביעה שהוגשה בסדר דין מקוצר.

ת"ת (עכו) 50625-12-21 **מירבאת דסוקי נ' תאגיד המים והביוב האזורי-אלעין בע"מ** (24/01/22)

- על התנגדות לתביעה על סכום קצוב להיות מוגשת בתוך שלושים ימים מיום מהמצאת האזהרה. ככל שלא הוגשה ההתנגדות במועד, בית המשפט אליו הועברה בקשה להארכת מועד כאמור, יהא רשאי להאריך המועד "והגשתה במועדים שקבע בית המשפט, תיחשב כאילו הוגשה בתוך שלושים ימים". בית המשפט אינו נדרש לטעם מיוחד לפי לשון התקנה. בהתאם לסעיף 81א1(ד)(2) לחוק ההוצל"פ, עם הגשת התנגדות לתביעה על סכום קצוב מועברת ההתנגדות לבית המשפט ואת ההתנגדות רואים כבקשת רשות להתגונן בתביעה שהוגשה בסדר דין מקוצר. בשים לב להוראה זו ולפסיקה הרלוונטית, על בית המשפט לשקול מחד גיסא את אינטרס התובע הנשען על תביעה שלכאורה אינה מוטלת בספק כמו גם את האינטרס הציבורי שביסודו עומד הצורך לייעל הליכי גבייה באותן תביעות שהצלחתן קרובה לוודאית. מאידך גיסא ישקול בית המשפט גם את זכות הנתבע להתגונן בהליך דיוני רגיל (בשונה מהליכי הוצאה לפועל) אשר הוכרה כזכות דיונית בסיסית הדומה בטיבה לזכות הגישה לערכאות המוכרת כזכות יסוד חוקתית. לאור זאת קבעה הפסיקה כי על הנתבע לשכנע תחילה, כי יש ליתן לו רשות להתגונן. בשל השלב הדיוני ולאור זכות היסוד החוקתית האמורה קבעה הפסיקה כי ככל שיראה נתבע שלו טענות כנגד התביעה המצדיקות בירור כי אז יש ליתן לו הזדמנות לעשות כן בהליך רגיל. בהתאם לרציונל זה – נוטים בתי המשפט ליתן לנתבע לממש זכות בסיסית זו. אלא שמימוש זכות זו מותנה בכך כי על המבקש להתכבד ולפרט את מהות הגנתו, וזאת בצורה קונקרטית וברורה. בהתאם להלכה הפסוקה - רשות להתגונן ניתנת במצב דברים בו שכנע נתבע כי עשויה להיות לו טענת הגנה כנגד התביעה, אשר ככל שתוכח תהווה הגנה של ממש. בית המשפט אינו נדרש לקבוע האם יש לו לנתבע סיכוי להוכיח את הגרסה שבהגנתו הנטענת ויש להסתפק במסקנה כי ככל שתתקבל הגרסה כי אז יש לנתבע סיכוי כלשהו להצלחה. הרציונל העומד מאחורי תפיסה זו הוא הרצון ליתן ביד נתבע את זכותו הבסיסית להתגונן מפני תביעת התובע – כאמור, ככל שיש לו טענות הגנה אשר פורטו די הצורך ובצורה קונקרטית.

107. **בית המשפט השלום** (סמכות מקומית - התנגדות) - עם הגשתה של התנגדות לביצוע שטר – משתנים כללי הסמכות המקומית. לפי ההלכה הפסוקה, יש לבחון את הסמכות המקומית לדון בהתנגדות בהתאם לכללי הסמכות מקומית שבתקנות סדר הדין האזרחי.

ת"ט (עכו) 63942-12-21 **נייטי קירש סיד פאנד בע"מ (חל"צ) נ' ורסי ח'טיב** (25/01/22)

- חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967 קובע בסעיף 81א כי בקשה לביצוע שטר ניתנת לביצוע כמו פסק דין של בית משפט בלשכת ההוצאה לפועל. בהתאם לסעיף 6 לחוק רשאי זוכה להגיש בקשה כאמור לכל לשכת הוצאה לפועל ומכאן כי אינו כפוף להוראות תקנות סדר הדין האזרחי בכל הקשור לסמכות המקומית. **עם הגשתה של התנגדות לביצוע שטר – משתנים כללי הסמכות המקומית. לפי ההלכה הפסוקה יש לבחון את הסמכות המקומית לדון בהתנגדות בהתאם לכללי הסמכות מקומית שבתקנות סדר הדין האזרחי**. בשים לב לסייפת תקנה 7(א) לתקנות כמו גם בפסיקה הרי שתניית שיפוט יש לכבד.

108. **בית המשפט השלום** (סידור חלוף) -באוגוסט 1967 נחקק חוק ההוצאה לפועל. החוק נועד להעמיד לרשות הציבור מנגנון, באמצעותו יוכל בעל דין לממש פסק דין, שניתן לטובתו כנגד מי שחויב בדין, וגם מסמכים משפטיים, הניתנים לביצוע כמו פסק דין לרבות שיקים, שטר משכנתה ותובענה על סכום קצוב.

רער"צ (עכו) 62259-08-21 **מרים מרגלית נ' הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ** (04/02/22)

- כב' השופט **ראמי נ. נאסר** דחה ערעור על החלטת כב' הרשמת אפרת אידר ינון. בפסיקה נקבע, כי המנגנון צריך להיות יעיל, מעשי ובר-יכולת אכיפתית, כאשר אינטרס הזוכה במימוש זכויותיו הוא בעל בכורה. זו תכלית החוק. עם זאת, המחוקק ראה לנגד עיניו גם את החייב, המתקשה למלא אחר פסק דין שניתן כנגדו בשל מצבו הסוציאלי, וביקש שלא להפכו על ידי הפעלת מנגנון ההוצאה לפועל, לחסר כל ולנטל על החברה. זו תכליתו השנייה של חוק ההוצאה לפועל, והיא באה לידי ביטוי במספר הוראות בחוק, המתחשבות בחייב. בצד שתי תכליות מיוחדות אלה - גבייה מהירה ויעילה, ומנגד התחשבות בחייב והימנעות מלהפוך אותו לנטל על החברה - עומדות שתי תכליות כלליות התומכות בהן, אשר נגזרות מערכי היסוד

של השיטה. הראשונה, היא התכלית הכללית של הגנה על הקניין, המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. השנייה, היא התכלית הכללית של הגנה על כבוד האדם של החייב ועל חירותו. התכליות המונחות ביסוד חוק ההוצאה לפועל - הן המיוחדות והן הכלליות - מצויות, לעתים קרובות, בהתנגשות, ויש צורך לאזן ביניהן. במסגרת איזון זה יינתן משקל **נכבד** לאינטרס של הזוכה בביצוע פסק הדין, אשר ניתן לטובתו. הגורם המוסמך על-פי דין ליישם הוראות חוק ההוצאה לפועל ולפסוק בסוגיית הסידור החלוף הוא רשם ההוצאה לפועל, אשר משמש **הגורם השיפוטי במערכת ההוצאה לפועל** והחלטותיו לעניין אכיפה והוצאה לפועל כדין החלטה או צו של בית משפט. בעניין שווי הסידור החלוף, אין בפי המערערת כל טענה קונקרטית וממשית כנגד החלטת כב' רשמת ההוצאה לפועל. המערערת לא העלתה כל טענה ספציפית וחדשה ביחס לשווי הסידור החלוף שנקבע במסגרת ההחלטה נשוא הערעור, ולא הוצגה כל ראייה או חוות דעת לכך שצריך לשנות את הסכום שנקבע הן בערעור והן בדיון שהתקיים בפני.

109. **בית המשפט השלום** (סד"א - הארכת מועד) - ככלל, הארכת מועד שנקבע בחיקוק מותנית בקיומם של טעמים מיוחדים שיירשמו. מועד הגשת בקשת התנגדות לחוב קצוב או שטר נקבע בסעיף 81א1(ה)(1) לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967 וככזה חריגה ממנו מתאפשרת רק במקרים בהם המבקש מציג "טעם מיוחד" (תקנה 176(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018).

ת"ט (י-ם) 37095-10-21 **משה מבורך נ' יו.טי.אס - יוניברסל פתרונות תחבורה בע"מ** (15/12/21)

- כב' השופטת **מירית פורר** מקבלת ערעור וקובעת כי בבחינת הבקשה מאזן בית המשפט בין אינטרס הסתמכות המשיבה לסופיות הדיון למול זכות המבקש לקבל את יומו בבית המשפט. בין היתר, יש לתת את הדעת על סיבת העיכוב, תוך בחינת סיבת העיכוב, משך האיחור, מהות ההליך, הסתמכות הצד שכנגד וסיכוייו הלכאוריים של ההליך שלגביו מתבקשת הארכת המועד. ביצוע שטר או חוב בלתי קצוב מהווה פסק דין על תנאי בו התנגדות המבקש היא גם הזדמנותו הראשונה להציג את הגנתו נגד חובו. דחיית בקשת המבקש תביא לנעילת דלתות בית המשפט בפניו על בסיס טיעון טכני בלבד ומניעת יכולתו היחידה להתגונן נגד טענות המשיבה. המבקש מעלה טענות עובדתיות המהוות טענות הגנה לכאורה הדורשות בירור לגופן. נקודת האיזון תהא במתן החלטה בכפוף לפסיקתן של הוצאות שאין

מטרתה עונשית, אלא שהיא באה להציב את המשיבה במקום בו היו אלמלא מחדל המבקש.

110. **בית המשפט השלום** (סד"א) - עם הגשת התנגדות לביצוע שטר מועברת ההתנגדות לבית המשפט ואת ההתנגדות רואים כבקשת רשות להתגונן בתביעה שהוגשה בסדר דין מקוצר.

ת"ט (עכו) 32481-12-21 **עיסא טנטורי נ' גדבאן סיטונאות מזון ומשקאות בע"מ** (15/12/21)

- בשים לב להוראה זו ולפסיקה הרלוונטית, על בית המשפט לשקול מחד גיסא את אינטרס התובע הנשען על תביעה שלכאורה אינה מוטלת בספק כמו גם את האינטרס הציבורי שביסודו עומד הצורך לייעל הליכי גבייה באותן תביעות שהצלחתן קרובה לוודאית. מאידך גיסא ישקול בית המשפט גם את זכות הנתבע להתגונן בהליך דיוני רגיל (בשונה מהליכי הוצאה לפועל) אשר הוכרה כזכות דיונית בסיסית הדומה בטיבה לזכות הגישה לערכאות המוכרת כזכות יסוד חוקתית. משכך, נקבע בפסיקה כי על הנתבע לשכנע תחילה, כי יש ליתן לו רשות להתגונן. בשל השלב הדיוני ולאור זכות היסוד החוקתית האמורה קבעה הפסיקה כי ככל שיראה נתבע שלו טענות כנגד התביעה המצדיקות בירור כי אז יש ליתן לו הזדמנות לעשות כן בהליך רגיל. בהתאם לרציונל זה – נוטים בתי המשפט ליתן לנתבע לממש זכות בסיסית זו. אלא שמימוש זכות זו מותנית בכך כי על המבקש להתכבד ולפרט את מהות הגנתו, וזאת בצורה קונקרטית וברורה. עוד נקבע בפסיקה כי אין הנתבע חייב לשכנע את בית המשפט שטענותיו אמת ודי להראות כי הגנה אפשרית בפיו, אף בדוחק, ובית המשפט יהא חייב ליתן לו רשות להתגונן. רק 'הגנת בדים' ממנה עולה כי אין בפי הנתבע כל טענה הראויה להתברר, תצדיק דחיית הבקשה והאסמכתאות. בהתאם להלכה הפסוקה - רשות להתגונן ניתנת במצב דברים בו שכנע נתבע כי עשויה להיות לו טענת הגנה כנגד התביעה, אשר ככל שתוכח תהווה הגנה של ממש. בית המשפט אינו נדרש לקבוע האם יש לו לנתבע סיכוי להוכיח את הגרסה שבהגנתו הנטענת ויש להסתפק במסקנה כי ככל שתתקבל הגרסה כי אז יש לנתבע סיכוי כלשהו להצלחה. הרציונל העומד מאחורי תפיסה זו הוא הרצון ליתן ביד נתבע את זכותו הבסיסית להתגונן מפני תביעת התובע – כאמור, ככל שיש לו טענות הגנה אשר פורטו די הצורך ובצורה קונקרטית.

111. **בית המשפט השלום** (סמכות מקומית – תניית שיפוט ייחודית) - חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967 קובע בסעיפים 81א כי בקשה לביצוע שטר ניתנת לביצוע כמו פסק דין של בית משפט בלשכת ההוצאה לפועל. בהתאם לסעיף 6 לחוק רשאי זוכה להגיש בקשה כאמור לכל לשכת הוצאה לפועל ומכאן כי אינו כפוף להוראות תקנות סדר הדין האזרחי בכל הקשור לסמכות המקומית.

ת"ט (עכו) 19106-11-21 **אגוד ליסינג בע"מ נ' רביח חלב** (18/12/21)

- עם הגשתה של התנגדות לביצוע שטר – משתנים כללי הסמכות המקומית. מן הדברים הללו עולה כי יש לבחון את הסמכות המקומית לדון בהתנגדות בהתאם לכללי הסמכות מקומית שבתקנות סדר הדין האזרחי. כאמור, טענת המבקשת להעברת הדיון לבית משפט השלום ברמלה נסמכת על **תניית שיפוט מקומית** ספציפית שנחתמה בינה ובין המשיב. בפסיקה רחבה קבעו בתי המשפט כי תנייה כאמור יש לכבד. והדברים נכונים גם כיום לאחר כניסתן של תקנות סדר הדין האזרחי החדשות משגם לאחר צמצום החלופות בהשוואה לנוסחן הקודם של התקנות, הותיר מחוקק המשנה הוראה ספציפית וברורה כי "אם קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שעליו הוסכם." (סייפת תקנה 7(א)). משתניית השיפוט בהסכם שבין המשיב למבקשת עושה שימוש בביטוי "מקום שיפוט ייחודי" כי אז יש לראות בכך תניית שיפוט ספציפית ייחודית, אשר יש להחילה בנסיבות גם על עניינו דכאן.

112. **בית המשפט השלום** (סד"א - התנגדות) - מושכל יסוד של דיני הפרוצדורה האזרחית הוא כי בשלב זה של הדיון בהתנגדות עול ההוכחה המוטל על המבקש הינו מצומצם. על-כן, בבוא בית המשפט לשקול מתן רשות להתגונן עליו להניח כי העובדות שהמבקש טוען להן אמנם נכונות, ובהנחה זו עליו לבדוק, האם יש באלה כדי להצביע על הגנה אפשרית, ולו אף בדוחק.

ת"ט (ב"י) 1761-02-21 **לאורה מליניאק נ' רונן חדאד** (23/12/21)

- המבקש אינו נדרש בשלב הזה להראות כיצד יוכיח את גרסתו ולפיכך תינתן רשות להגן אפילו נטענה טענה בעל פה כנגד מסמך בכתב, ואף אין שוקלים בשלב זה את מהימנות המבקש או את סיכויי הצלחתו בתום ההליך העיקרי. משכך, לנוכח עוצמתה של זכות הגישה לערכאות, ככל שהגנת המבקש אינה הגנת בדים, בכך סגי, ויש להעדיף את מתן יומו בבית המשפט. המונח "הגנת בדים" יוחד אפוא בפסיקה למקומות בהם נעלה מכל ספק כי אין למבקש סיכוי להצליח בהגנתו. למשל, כאשר

המבקש בהיחקרו בעצמו משמיט את היסוד לעובדות שהוא טוען להן. או כאשר ההנחה העובדתית קורסת אל מול חומר הראיות כולו, כפי שהובא לפני בית המשפט, וזאת שעה שבחינתו של החומר אינה מצריכה כניסה לשיקולי מהימנות, ועת בית המשפט אינו נדרש להכריע בין גרסאות נוגדות, אלא עניין לו בגרסה אחת, המופרכת מעצמה, כאשר זהו הכלל - טענת הגנה שבתצהיר, אינה עילה למתן רשות להתגונן. וכן לא ייתן בית המשפט רשות להתגונן, כשטענתו העובדתית של המבקש חסרת ממשות על פניה מהבחינה המשפטית. בכל מקרה, חובה על המבקש להכביד ולפרט בתצהירו את כל העובדות עליהן הוא מבקש לבסס את הגנתו ולהציג מסכת עובדתית מפורטת ושלמה, טענת הגנה הנטענת באופן מכוסה, דהיינו מבלי לפרט כדבעי את המסכת העובדתית עליה היא מושתתת, לעתים מתוך ציפייה כי עצם אי הפירוט ייטע בלב בית המשפט ספקות ביחס למידת חוסנה של התביעה, אינה יכולה להצמיח רשות להתגונן. על המבקש רשות להתגונן מוטל אפוא העול לחדד, לשייף, לדקדק, לזקק, לזכך, ללבן, להרחיב, ולרדת לעומקם של דברים. ודי בהשתמטות מפירוט נדרש על מנת לחסום את דרכו של המבקש מלהתגונן. דרך-כלל אם המבקש מראה הגנה אפשרית, לא יחסום בית-המשפט את דרכו לבירור העניין על-ידי הטלת תנאים או ערובות, עם זאת יש במקרים דחוקים המצויים על קו הגבול, באזור הדמדומים של הספק, לרבות במקרים בהם אין המבקש עומד ברף הפירוט הנדרש בנסיבות העניין, יכול ויעשה בית-המשפט חסד עם הנתבע וייתן לו את הרשות בתנאים. לא בדקדוקי מהימנות אנו מדברים - שהרי בשלב זה של הדיון בבקשת הרשות להתגונן הודר בית המשפט הן מהסקת מסקנות הנובעות מהתבוננות בלתי אמצעית בעדים בעת מתן העדות, ובכלל זה בתגובותיהם לשאלות שנשאלו, בשפת גופם ובאופן מסירת העדות, והן מאותם שיקולים שבהיגיון היפים לכך. ומשכך יפתחו שערי בית המשפט אף בפני מי שאופן התדפקותו עליהם מעורר שאלות של מהימנות, ובלבד שנקישתו על הדלת תיעשה באופן נחוש וצלול.

113. **בית המשפט השלום** (רשות להתגונן) - הלכה ידועה היא כי לא בנקל תידחה בקשת רשות להתגונן כשם שאין לומר כי רשות תינתן כדבר מובן מאליו.

ת"ט (כ"ס) 59810-08-20 **ביונד קליניקס בע"מ נ' פלונית** (26/12/21)

- בעשרות שנות פסיקה בנושא זה נקבעו אמות מידה די ברורות בשאלה: מתי תינתן לנתבע רשות להתגונן ומתי תידחה בקשתו. ניתן לומר כי תינתן רשות להתגונן כאשר הנתבע מעלה בתצהירו שיש לו יסוד להגנה, או אפשרות מבוססת של הגנה,

או הצעה סבירה של הגנה, או הגנה טובה לכאורה או עובדות המצביעות על סכסוך סביר. הרעיון העומד בגדרי אותן אמות מידה, הוא, שבשלב הזה של המשפט, אין הנתבע צריך לשכנע את בית המשפט בצדקתו. זאת הוא יצטרך לעשות במשפט עצמו. אין בית המשפט השומע את הבקשה צריך לשקול את טיב הראיות של הנתבע ואת מהימנות העדים של הנתבע לעומת אלו של התובע. על בית המשפט לשקול אם הנתבע הראה סיכוי של הצלחה בטענותיו ולו בדוחק. דהיינו, הייתה הגנה לכאורה בידי הנתבע - יורשה להתגונן בפני התביעה; ככל שאין בפיו הגנה ו/או שוכנע בית המשפט כי הגנתו של הנתבע היא הגנת בדים - לא תינתן לו רשות להתגונן. אשר לטענת המשיבה, כי בעניינו טענות המשיבה הן לכישלון תמורה חלקי בלתי קצוב ולא מלא, ושמכך דין ההתנגדות להידחות על הסף כבר בשלב זה. נקבע בפסיקה כי כישלון תמורה מלא וכישלון תמורה חלקי קצוב, שימשו טענה טובה נגד תביעה שטרית, ואילו כישלון תמורה חלקי בלתי קצוב לא יהווה טענת הגנה נגד שטר, אפילו בין צדדים קרובים, ואין מקום לתת למבקש רשות להגן בפני טענה זו. במהלך השנים האחרונות ניכר טשטוש בפסיקה בבואה ליישם בפועל את האבחנות בין כישלון תמורה מלא לכישלון תמורה חלקי בלבד ובית המשפט קבע מבחן לפיו יש להכיר בטענת כישלון תמורה מוחלט כאשר מדובר במוצר שונה באורח מהותי מהמוצר שהוזמן גם אם לאותו "מוצר" שונה יש שווי כלכלי.

114. **בית המשפט השלום** (רשות להתגונן) - מושכל יסוד של דיני הפרוצדורה האזרחית הנה כי בשלב זה של הדיון בבקשת רשות להתגונן עול ההוכחה המוטל על הנתבע הינו מצומצם. המונח "הגנת בדים" יוחד אפוא בפסיקה למקומות בהם נעלה מכל ספק כי אין לנתבע סיכוי להצליח בהגנתו.

ת"ט (ת"א) 17407-11-21 **דני את מנש בע"מ נ' איציק אנקונינה** (29/12/21)

- ראשית, על בית המשפט להידרש לשאלת עיתוי הגשת ההתנגדות, והאם מתקיימות הנסיבות המצדיקות הארכת המועד. המועד להגשת התנגדות לבקשה לביצוע שטר קבוע בסעיף 81א.(ג1) לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 ובתקנה 106(א) לתקנות ההוצאה לפועל, התש"ם-1979. הכללים הנוגעים להגשת בקשה להארכת מועד קבועים בתקנה 109 לתקנות ההוצאה לפועל. כדי שתינתן ארכה להגשת התנגדות נדרשים טעמים מיוחדים, כאמור בתקנה 528 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (הוראה דומה מצויה בתקנה 128 לתקנות ההוצאה לפועל). ואולם, סמכותו של רשם להאריך מועדים שאובה גם מסעיף 90 לחוק בתי המשפט [נוסח

משולב], תשמ"ד-1984 ועל כן הפעלת סמכותו של רשם להארכת מועד אינה מותנית בקיומו של טעם מיוחד. מושכל יסוד של דיני הפרוצדורה האזרחית המה כי בשלב זה של הדיון בבקשת רשות להתגונן עול ההוכחה המוטל על הנתבע הינו מצומצם. המונח "הגנת בדים" יוחד אפוא בפסיקה למקומות בהם נעלה מכל ספק כי אין לנתבע סיכוי להצליח בהגנתו. למשל, כאשר הנתבע בהיחקרו בעצמו משמיט את היסוד לעובדות שהוא טוען להן, או כאשר ההנחה העובדתית קורסת אל מול חומר הראיות כולו, כפי שהובא לפני בית המשפט, וזאת שעה שבחינתו של החומר אינה מצריכה כניסה לשיקולי מהימנות, ועת בית המשפט אינו נדרש להכריע בין גרסאות נוגדות, אלא עניין לו בגרסה אחת, המופרכת מעצמה, כאשר זהו הכלל - טענת הגנה שבתצהיר, אינה עילה למתן רשות להתגונן. וכן לא ייתן בית המשפט רשות להתגונן, כשטענתו העובדתית של המבקש חסרת ממשות על פניה מהבחינה המשפטית. על כל זאת - חובה על הנתבע לפרט בתצהירו את כל העובדות עליהן הוא מבקש לבסס את הגנתו והוא אינו רשאי להסתפק בטענות כלליות. טענת הגנה הנטענת באופן מכוסה, דהיינו מבלי לפרט כדבעי את המסכת העובדתית עליה היא מושתתת, לעתים מתוך ציפייה כי עצם אי הפירוט ייטע בלב בית המשפט ספקות ביחס למידת חוסנה של התביעה, אינה יכולה להצמיח רשות להתגונן.

115. **בית המשפט השלום** (סד"א - הארכת מועד) - תכליתם העיקרית של הליכי העיקול על פי דיני ההוצאה לפועל היא גביית חובות פסוקים או חיובים שדינם כדין פסק דין. ת"ט (נת') 18991-12-21 **גרייט שייפ בע"מ נ' בנק מרכנתיל דיסקונט בעמ** (06/01/22)

- בכל הנוגע לבחינת סיכויי ההגנה, הרי שאלו רלוונטיים עת נבחנת בקשה להארכת מועד, אולם מקום בו יש חובה מן הצדק להורות כי ההתנגדות הוגשה במועד, כי אז אין להידרש לכך. לו היה העיקול מוטל על ידי בית המשפט או טרם המצאת אזהרה על ידי ראש ההוצאה לפועל, כי אז בית המשפט אינו מנגנון גבייה אלא בוחן הכבדה על ביצוע פסק הדין מקום בו התובע יזכה בתביעתו. המשיבה מחזיקה "בפסק דין" – הוא השטר – וביקשה את ביצועו בהתאם לדין המאפשר לה זאת. תכליתם העיקרית של הליכי העיקול על פי דיני ההוצאה לפועל היא גביית חובות פסוקים או חיובים שדינם כדין פסק דין (בו בזמן שעיקר תכליתם של הליכי עיקול זמני על פי תקנות סדר הדין האזרחי הוא שימור והקפאה של המצב הקיים עד להכרעה בהליך). עיקול למשל שמוטל לפני המצאת אזהרה קרוב במהותו ובתכליתו לעיקול הזמני הננקט בבית המשפט טרם בירורה של התביעה. לעומתו, עיקול המוטל לאחר

מתן אזהרה כדין וחלוף תקופת האזהרה ניתן במצב דברים בו "נתבררה" והכרעה לכאורה זכותו של הנושה הנמצא כעת המעמד של זוכה ולאחר שניתנה לחייב הזדמנות חוקית להגיב במועד ועיקול זה נועד לאכוף ולממש את פסק הדין או חיוב אחר שמעמדו התגבש למעמד של פסק דין במועד זה כאשר לפי סעיף 81א.(א) לחוק ההוצאה לפועל. על כן, האכסניה המשפטית הנכונה לבחינה היא רק האם הוגשה ההתנגדות במועד ומשזו לא הוגשה במועד, הרי שבית המשפט אך בוחן אם יש לאפשר הארכת מועד. בקליפת האגוז, מקום בו בית המשפט דוחה בקשה להארכת מועד, משמעות הדבר כי ההתנגדות לא תידון לגופה משהתיק חוזר להוצאה לפועל להמשך גבייה. מקום בו הוא מקבל בקשה להארכת מועד, הריהו פותח את הדלת למבקשת כי עניינה יידון לגופו אולם אין משמעותו ביטול הליכי ביצוע שהתקיימו כדין והבקשה תובא לפני רשם ההוצאה לפועל שיכריע עת בית המשפט מורה על הארכת מועד בדבר ההשלכות בהתאמה על ההגבלות והעיקולים, כמו גם עת בית המשפט קובע כי ההתנגדות הוגשה במועד או אז המשמעות היא ביטול כלל העיקולים וההגבלות משאלה הוטלו רק בשל אי ההגשה במועד ויש לפנות בבקשה מתאימה לכב' רשם ההוצאה לפועל. מקום בו בית המשפט מורה על עיכוב הליכי ביצוע, הרי שממועד זה הזוכה לא רשאי לנקוט הליכים. אם הוגשה יום למחרת בקשה לעיכוב הליכי ביצוע והזוכה לא הספיק לנקוט הליכי ביצוע, כי אז גם לא יתחיל משבית המשפט הורה לעכב הליכים עד בירור התובענה. הזוכה למעשה גם לא נפגע עקב עיכוב הליכים משאם בסופו של יום תידחה ההתנגדות, הרי הוא חוזר לנקודת ההתחלה ויגרור עם שפעול ההליכים את כל ההוצאות והחיובים ממועד העיכוב עד שישולמו בפועל. יכול ויש בדבר להשליך על שכ"ט א' או ב' משתלוי אימתי מעוכבים ההליכים הואיל וכאשר ההתנגדות מועברת לבית המשפט, כבר מופיעה קרן החוב ושכ"ט א' ואת הסכום הזה במועד עיכוב ההליכים יש להורות על הפקדה מקום בו מבוקש ביטול עיקול.

116. **בית המשפט השלום** (סד"א - תניית שיפוט) - בהיעדר פירוט של התנית השיפוט בהתייחס להליכי הוצאה לפועל, ובהיעדר התייחסות מפורשת להליכי ערעור, ובשים לב לכך שהליך זה אינו בגדר "תובענה" – המסקנה המצטרפת היא שאין להתחשב בהתניית השיפוט ויש לפעול לפי כללי הסמכות הרגילים.

עש"א (חד') 14621-01-22 **מנשה גיגי נ' קוואלטי קרדיט פאנד** (14/02/22)

- כב' השופט **יניב הלר** דחה ערעור על החלטת כב' הרשמת **איה מחאג'נה קרמאן** וקבע למעשה, לא רק ההליך שלפניי אינו בגדר "תובענה", אלא גם ההליך המקורי – תיק ההוצאה לפועל – אינו מוגדר כ- "תובענה" על פי תקנות סד"א. על פי סעיף 6 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, רשאי הזוכה להגיש הליך הוצאה לפועל לביצוע בכל לשכת הוצאה לפועל, על פי בחירתו. מימוש משכון ניתן לבצע במסגרת הליך הוצאה לפועל. מכאן נובע שמצד הדין יכולים היו המשיבים לפתוח את תיק ההוצאה לפועל בכל לשכה שיבחרו, ותניית השיפוט שבהסכם, אשר אינה חלה על הליכי הוצאה לפועל (בהתייחסה ל- "בית משפט") לא הייתה מחייבת אותם. בהיעדר פירוט של תניית השיפוט בהתייחס להליכי הוצאה לפועל, ובהיעדר התייחסות מפורשת להליכי ערעור, ובשים לב לכך שהליך זה אינו בגדר "תובענה" – המסקנה המצטרפת היא שאין להתחשב בתניית השיפוט ויש לפעול לפי כללי הסמכות הרגילים.

117. **בית המשפט השלום** (סמכויות - התנגדות) - בהתאם לסעיף 81א1(ד)(2) לחוק ההוצל"פ, עם הגשת התנגדות לתביעה על סכום קצוב מועברת ההתנגדות לבית המשפט ואת ההתנגדות רואים כבקשת רשות להתגונן בתביעה שהוגשה בסדר דין מקוצר.

ת"ת (חי') 19132-07-22 **ניבין עלי נ' בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ** (20/08/22)

- בשים לב להוראה זו ולפסיקה הרלוונטית, על בית המשפט לשקול מחד - גיסא את אינטרס התובע הנשען על תביעה שלכאורה אינה מוטלת בספק כמו גם את האינטרס הציבורי שביסודו עומד הצורך לייעל הליכי גבייה באותן תביעות שהצלחתן קרובה לוודאית. מאידך גיסא ישקול בית המשפט גם את זכות הנתבע להתגונן בהליך דיוני רגיל (בשונה מהליכי הוצאה לפועל) אשר הוכרה כזכות דיונית בסיסית הדומה בטיבה לזכות הגישה לערכאות המוכרת כזכות יסוד חוקתית. לאור זאת קבעה הפסיקה כי על הנתבע לשכנע תחילה, כי יש לו טענות כנגד התביעה המצדיקות בירור, שאז יש ליתן לו הזדמנות לעשות כן בהליך רגיל, בשל השלב הדיוני ולאור זכות היסוד החוקתית האמורה. בהתאם לרציונל זה – נוטים בתי המשפט ליתן לנתבע לממש זכות בסיסית זו. אלא שמימוש זכות זו מותנית בכך כי על המבקש להתכבד ולפרט את מהות הגנתו, וזאת בצורה קונקרטית וברורה. עוד נקבע בפסיקה כי אין הנתבע חייב לשכנע את בית המשפט שטענותיו אמת ודי להראות כי הגנה אפשרית בפיו, אף בדוחק, ובית המשפט יהא חייב ליתן לו רשות

להתגונן רק 'הגנת בדים' ממנה עולה כי אין בפי הנתבע כל טענה הראויה להתברר, תצדיק דחיית הבקשה .

118. **בית המשפט השלום** (סמכויות - נטלים) - סוגיית קביעת הגורם עליו מוטל נטל ההוכחה הינה אבן דרך ראשונה בכל פסק דין. מדובר בנקודת מבט שיש בה כדי להשפיע על אופן בחינת הראיות וכפועל יוצא מכך על התוצאה המשפטית. ככלל, נטל ההוכחה **בתביעה שעילתה שטרית מוטל על הנתבע**. הדברים ברורים וידועים מקדמת דנא. אמנם, ישנם מקרים בהם יועבר הנטל חזרה אל התובעת (לדוגמה בעת העלאת טענה בדבר זיוף החתימה).

ת"א (חי') 25921-08-18 **ליסקאר רם בע"מ נ' דוד עוזיאל כהן** (02/09/22)

- בשים לב לסוג השטר הנדון אציין כי עצם העובדה כי נתונים שונים בשטר החוב מולאו על ידי התובעת, על פי הרשאה שניתנה לה על ידי הנתבע במועד עריכת השטר, אין בה כשלעצמה כדי לשנות את הקביעה כי נטל ההוכחה מוטל לפתחו של הנתבע.

119. **בית המשפט השלום** (סמכויות - התנגדות) - בהתאם לסעיף 81א1(ד)(2) לחוק ההוצאה לפועל,תשכ"ז-1967 עם הגשת התנגדות לתביעה על סכום קצוב מועברת ההתנגדות לבית המשפט ואת ההתנגדות רואים כבקשת רשות להתגונן בתביעה שהוגשה בסדר דין מקוצר.

ת"ת (חי') 38173-07-22 **פריד חאלד נ' חברת פרטנר תקשורת בע"מ** (02/09/22)

- הפסיקה קבעה כי על הנתבע לשכנע תחילה, כי יש ליתן לו רשות להתגונן. בשל השלב הדיוני ולאור זכות היסוד החוקתית האמורה, קבעה הפסיקה כי ככל שיראה נתבע שלו טענות כנגד התביעה המצדיקות בירור כי אז, יש ליתן לו הזדמנות לעשות כן בהליך רגיל. בהתאם לרציונל זה – נוטים בתי המשפט ליתן לנתבע לממש זכות בסיסית זו. אלא שמימוש זכות זו מותנית בכך כי על המבקש להתכבד ולפרט את מהות הגנתו, וזאת בצורה קונקרטית וברורה. עוד נקבע בפסיקה כי אין הנתבע חייב לשכנע את בית המשפט שטענותיו אמת ודי להראות כי הגנה אפשרית בפיו, אף בדוחק, ובית המשפט יהא חייב ליתן לו רשות להתגונן. בתאם להלכה הפסוקה על נתבע לשכנע כי עשויה להיות לו טענת הגנה כנגד התביעה, אשר ככל שתוכח תהווה הגנה של ממש, ובית המשפט אינו נדרש לקבוע האם יש לו לנתבע סיכוי להוכיח את הגרסה שבהגנתו הנטענת ויש להסתפק במסקנה כי ככל שתתקבל הגרסה כי אז יש לנתבע סיכוי כלשהו להצלחה.

120. **בית משפט שלום** (התנגדות ורשות להתגונן) - ככלל, מגמת הפסיקה הינה להקל עם המבקשים רשות להתגונן בשל כך שהזכות להתגונן הוכרה כזכות מהותית הנובעת מזכות הגישה לערכאות שהינה זכות חוקתית ולפיכך, הלכה פסוקה מזה שנים רבות היא, כי רשות להתגונן תידחה אך ורק כאשר אין ולו בדל סיכוי אפשרי כי טענה מטענות ההגנה תתקבל במשפט גופו.

ת"ת (אשד') 4592-07-20 **בנק הפועלים בע"מ נ' אשר דב אינדורסקי** (08/09/22)

- המועד להגשת התנגדות לביצוע תביעה על סכום קצוב נקבע בחיקוק (סעיף 81א1(ד)(1) לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967). עם זאת, סייג ביהמ"ש הלכה זו בקבעו שככל והנתבע לא העלה בתצהירו טענה ממשית – או בלשונו של ביהמ"ש - ככל והחייב מעלה "הגנת בדים", לא יקבל רשות להתגונן והתנגדותו תידחה. בבואו של ביהמ"ש ליצוק תוכן במושג הגנת בדים, נקבע כי העדר פירוט והעלאת טענות כלליות, יכולים להצדיק סירוב ליתן רשות להגן.

121. **בית משפט שלום** (ערעור - עיון חוזר) - לפניי בקשת רשות ערעור על החלטת רשמת ההוצאה לפועל כב' הרשמת **מרים סגל** ואשר בה דחתה כב' הרשמת את בקשת המבקשים כאן להורות על מחיקת בקשת הביצוע שהגיש הזוכה (הוא המשיב), וכן על החלטה מיום 11.12.2022, שבה נדחתה בקשת המבקשים לעיון חוזר בהחלטה מיום 4.12.2022.

רער"צ (ת"א) 51059-12-22 **יוסף חסון ו-41 הים הנוספים נ' גיא פרבמן משרד** (26/12/2022)

- בית משפט שלום כב' **סגן הנשיא עמית יריב** קבע כלהלן: כי דין בקשת הרשות לערער להידחות ללא צורך בתשובה, מכוח סמכותי לפי תקנה 119 (ז) לתקנות ההוצאה לפועל, תש"ם – 1979. ראשית, ביחס להחלטה מיום 11.12.2022 – החלטת הרשמת מוצדקת לגופה. לא היה כל מקום להגיש בקשה לעיון חוזר כאשר כוונת המבקשים הייתה, בבירור, להעלות טענות ערעוריות. רשם הוצאה לפועל אינו יושב כערכאת ערעור על החלטותיו-הוא, וככל שבעל דין סבור כי שגה הרשם – אין טעם לפנות בבקשה ל"עיון חוזר", אלא יש להשיג על ההחלטה בכלים הדיוניים הקבועים בדין. אשר להחלטה מיום 4.12.2022 המבקשים טוענים, כי היה על כב' הרשמת למחוק את בקשת הביצוע משני טעמים: הראשונה, הבקשה הוגשה טרם חלוף 30 ימים ממועד מתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שאישר את פסק הבוררות.

השנייה, פסק הבוררות לא נקב בסכום, אלא קבע מנגנון לקביעת הסכום לתשלום. אשר לטענה הראשונה, בדבר פתיחת הליכי ההוצאה לפועל טרם זמנם – אציין תחילה, כי כלל אינני בטוח שהטיעון המהותי שמעלים המבקשים הוא נכון. קביעה בעניין זה מחייבת ניתוח מעמיק של היחס בין פסק בוררות ובין פסק הדין המאשר אותו, ונשאלת השאלה אם חיוב שנקבע לו מועד בפסק הבוררות, ומועד זה חלף במהלך ניהול הליכי האישור וההתנגדות, ניתן לביצוע מידי בסמוך לאחר אישור הפסק בבית המשפט. אלא ששאלה זו, המעלה פנים לכאן ולכאן, כלל אינה נצרכת בענייננו, שכן בצדק ציינה כב' הרשמת, שגם אם נפתח התיק טרם זמנו, פגם זה התרפא משחלפו 30 ימים עד מתן ההחלטה, ואין עוד הצדקה למחוק את בקשת הביצוע. אכן, כאמור בבקשת הרשות לערער, תכליתו של פרק הזמן בן 30 ימים היא לאפשר לחייב על פי פסק הדין לפרוע את חובו ללא צורך בנקיטת הליכי הוצאה לפועל, הכרוכים בעלויות המושתות על החייב. אילו הראו המבקשים כי פרעו את חובם על פי פסק הדין בפרק הזמן שבין פתיחת תיק ההוצאה לפועל ובין 30 ימים לאחר מתן פסק הדין, ניתן היה להידרש לטענותיהם בדבר פתיחת הליך מוקדמת, אשר הביאה לחיוב סרק שלהם בשכר טרחת עו"ד ובריביות. אולם מאחר שאין מחלוקת כי גם כחלוף 30 ימים לא שולמו סכומים כלשהם לתיק ההוצאה לפועל (ולא נעלמה מעיניי העובדה שהמבקשים הגישו בקשה בטענת "פרעתי"), עצם הותרתו של תיק ההוצאה לפועל פתוח – אינו גורם נזק שלא ניתן לתקן, ואין כל הצדקה להורות על מחיקת בקשת הביצוע, רק כדי לחייב את הזוכה לפתוח בקשת ביצוע חדשה. תרופתם של המבקשים בהקשר זה, ככל שיהיה בכך צורך לאחר ההכרעה בטענת "פרעתי", תהיה בבקשה להפחתת הריביות שנצברו בפרק הזמן שבין פתיחת תיק ההוצאה לפועל ובין חלוף 30 ימים ממועד מתן פסק הדין. אשר לטענתם השנייה של המבקשים, שלפיה אין מדובר בחיוב כספי בר-גבייה, אלא שנדרש "עיבוד" באמצעות מפקח – טענה זו אינה מצדיקה מחיקה של בקשת הביצוע, והיא תידון, מן הסתם, במסגרת טענת "פרעתי" שהוגשה. כב' הרשמת מצאה בבקשת הביצוע פירוט מספק של סכומי הקרן הצריכים פירעון, ולא מצאתי כל יסוד להתערב בהחלטתה זו.

122. **בית משפט שלום** (טיעון כנגד המצאת אזהרה - התנגדות) - בקשת רשות ערעור על החלטת כב' רשמת ההוצאה לפועל **מרים סגל**. המערער עתר בבקשה לסגירת תיק ההוצל"פ שנפתח לביצוע תביעה מכוח סעיף 81א1 לחוק ההוצאה לפועל, מן הטעם כי

לא הומצאה לידו התראה, כי תצהירי המוסר שצירפה המשיבה לתביעתה שקריים, חתימתו זויפה, וכי במועד ההמצאה כלל לא התגורר בכתובת בה בוצעה ההמצאה. רער"צ (ת"א) 16717-02-23 **חננאל הפטקה נ' החברה הכלכלית לחסכון בע"מ (13/03/2023)**

- בהחלטת הרשמת הנכבדה מיום 20.12.22 נקבע כי בטרם תידרש לטענות המערער בדבר חוקיות ההמצאה, הוא מתבקש להבהיר **האם בכוונתו להגיש התנגדות** וכי ככל שהוא מתכוון לעשות כן הרי שממילא בית המשפט יידרש לדון בסוגיית חוקיות ההמצאה. המערער השיב וטען כי אין מקום לדון בהגשת התנגדות כי אם יש להורות על סגירת התיק. או אז התקבלה ההחלטה מושא הבר"ע במסגרתה קבעה כי אין מקום להורות על סגירת תיק ההוצאה לפועל אף אם יתברר כי לא הומצא מכתב התראה כמתבקש ואפשרה למערער להגיש התנגדות מטעמו. לשיטת המערער, שגתה כב' הרשמת בקביעתה שכן אי המצאת התראה קודם להגשת תביעה אינה מהווה נימוק להעברת התיק לבירור בבית המשפט כי אם עילה לסגירתו. לטענתו, סעיף 81א1(ד)(1) לחוק ההוצאה לפועל קובע כי נתבע רשאי להגיש התנגדות, לרבות בשל אי קיום אחד מהתנאים המנויים בסעיף 81א1(א) לחוק. משמעות הדברים לשיטתו שרק אי התקיימות התנאים המנויים בסעיף 81א1(א) לחוק מהווה עילה להעברת התיק לבית המשפט **לאחר** הגשת ההתנגדות כאמור ותו לא. כב' הרשמת דחתה בהחלטה את בקשת המערער לסגירת התיק וכפתה עליו הגשת התנגדות לתביעה מקום בו היה עליה להורות על סגירת התיק, שכן התנאי בדבר אי המצאת התראה אינו מנוי על התנאים הקבועים בס"ק (א) כי אם קבוע בס"ק (ב1) לחוק ולא בכדי. לשיטת המערער, ההחלטה מייתרת את חובת המצאת ההתראה ומרוקנת את סעיף (ב1) מכל תוכן. לשיטת המשיבה, יש לדחות את הערעור מאחר שהוא קנטרני ואין בו כל ממש אלא רצון לסרבל ולבזבז זמן שיפוטי בגין תיק שנפתח על חוב פסוק בסך של 2,500 ₪ בלבד. הובהר כי סגירת התיק אינה מובילה לדחייתו, אלא תחייב הגשת התביעה מחדש (לאחר משלוח התראה). השאלה העומדת למבחן היא **מה התוצאה של מחדל מצד התובע בהמצאה התראה לנתבע בטרם הגיש להוצל"פ תביעה על סכום קצוב וזאת כפי הוראת סעיף 81א1(ב1) לחוק?** בית משפט שלום כב' השופט **ס. הנשיא אבי שליו** דחה את הערעור וקבע: מדברי ההסבר להצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מספר 46), התשע"ה – 2015, ס"ח 608, עולה כי תכלית התיקון שמכוחו הותקן ההסדר לביצוע תביעה על סכום קצוב, הייתה ייעול ההליכים והקלה על העומס בבתי המשפט, ואף חיסכון עבור הצדדים שיימנע מהם

תשלום כפל של אגרות ושכר טרחת עורך דין (במסגרת התביעה בבית המשפט ובמסגרת פתיחת תיק ההוצל"פ לביצוע פסק הדין). התיקון מבקש גם לקצר באופן משמעותי את הזמן בו יאכפו החיובים תוך שמירת זכויות הנתבע, ככל שהוא כופר בחבות. המצאת התראה קודם להגשת התביעה בהוצל"פ נותנת לנתבע שאינו כופר בחבות את האפשרות לפרוע את החוב או לגבש הסדר אחר ולחסוך בהוצאות שכר טרחת עורך דין ואגרות. כך, בדברי ההסבר להצעת החוק הנ"ל, נאמרו הדברים הבאים: "**מטרת המצאת ההתראה כאמור היא, בין השאר, ליידע את הנתבע על הכוונה להגיש את התביעה על הסכום הקצוב לביצוע בהוצאה לפועל ולאפשר לו לנסות להסדיר את הסכסוך עם המבקש לפני פתיחת תיק ההוצאה לפועל. כדי למנוע מצב שבו נתבעים יודעים על התביעה לראשונה רק בעת פתיחת תיק ההוצאה לפועל, כאשר במועד זה כבר מושתות עליהם עלויות שונות, מוצע לקבוע, כי המצאת ההתראה תהיה בדואר רשום עם אישור מסירה, ואם סירב הנתבע לקבל את ההתראה או לחתום על אישור המסירה, ייחשב הדבר כאישור מסירה.**" במצב בו הנתבע **כופר בחוב** ואין בכוונתו לפרוע אותו, פתוחה בפניו האפשרות להגיש ההתנגדות לפי התנאים הקבועים בסעיף 81א1(ד)(1) לחוק ובמסגרתה לכלול אף את טענתו בדבר אי קבלת ההתראה. ואולם, מקום בו הנתבע **אינו כופר בחוב** וטוען כי נודע לו לראשונה על החוב עם נקיטת הליכי ההוצל"פ באופן שהגדיל את הוצאותיו, ראוי שטענותיו בדבר אי קבלת ההתראה בהתאם לסעיף 81א1(ג)(1) לחוק, ידונו על ידי רשם ההוצאה לפועל. בנסיבות אלו, ואם תתקבל טענתו בדבר אי קבלת ההתראה, רשאי הרשם לשקול ביטול או הפחתה של ההוצאות הכרוכות בהליך (אגרה ושכ"ט עו"ד) בהתאם לסמכות הקבועה בסעיפים 10-9 לחוק. אשר לטענת המערער כי המחוקק מתייחס בסעיף 81א1(ד)(1) לאי קיום התנאים הקבועים בסעיף 81א1(א) בלבד, **סבורני שמטעמים של יעילות דיונית ופרשנות תכליתית של החיקוק, מקום שבו הנתבע כופר בחבות עצמה, ראוי שטענותיו בדבר אי קבלת ההתראה ידונו כמקשה אחת עם טענותיו נשוא ההתנגדות**. העמדה תואמת את גישת בית המשפט המבטאת העדפה של בירור הטענות הדיוניות יחד עם טענות מהותיות כמקשה אחת, על פני פיצול הבירור, וזאת מטעמים של יעילות דיונית. בנסיבות אלו, סבורני כי החלטת הרשמת מאוזנת והיא מבטאת את ההגינות הדיונית שניסה המחוקק להשיג באמצעות משלוח ההתראה. יש בהחלטה היגיון של ממש התואם גם את הרציונל הקבוע בסעיף 81א1(ו) לחוק במסגרתו הוסמך הרשם להעביר לבית המשפט בקשה לביצוע תביעה שהוגשה תוך אי עמידה בתנאים

הקבועים בס"ק (א) שאז תידון כתביעה רגילה. עמידתו הדווקנית של המערער על סגירת התיק תמוהה בנסיבות העניין. שכן ממה נפשך? אם כב' הרשמת הייתה מורה על סגירת התיק הרי שלא היה בכך כדי לסתום הגולל תחת הגשת תביעה חדשה. זכויות המערער לא נפגעו מאחר וכב' הרשמת לא דחתה את טענות המערער בדבר תקינות ההמצאה ונדמה כי אם בכוונת המערער לכפור בחבות, הרי שעניינו היה מתברר בבית המשפט. אם אינו מתכוון לכפור בחבות, יעמוד על זכותו לברר את תקינות ההתראה בהינתן ההוצאות שהמשיבה גרמה לו נוכח מחדלה.

123. **בית משפט שלום** (סמכות רשם) – השאלה בהליך זה, **האם יש סמכות לרשם ההוצאה לפועל לבטל סנקציה, או להתערב בסכום הסנקציה שנקבעה בהסכם בין הצדדים, שקיבל תוקף של פסק דין.**

רע"צ (י-ם) 45971-03-23 **אריאל כהן נ' שרה בן זיו** (01/06/2023)

- המשיבה פתחה תיק הוצאה לפועל על מלוא הסכום של 142,853 ₪ בתוספת מע"מ, הפרשי הצמדה וריבית, ובניכוי התשלומים שבוצעו, הגישו המערערים בקשה בטענת פרעתי, אשר נדחתה על ידי כב' הרשמת **מרים דרמוני-יזדי**, על החלטה זו הוגש הערעור. המערערים טענו גם כי יש **סמכות טבועה לעשיית צדק**, שבה אמורה הייתה כב' הרשמת להשתמש ולקבוע כי פסק הדין בוצע . המשיבה טענה, כי אין מקום להתערב בהחלטות כב' הרשמת מנימוקיה. אין מדובר בטענות שנובעות מסיבות שאינן בשליטת המערערים. **אין לרשמת ההוצאה לפועל סמכות לשנות את הוראות פסק הדין**, וגם אין סיבה לעשות כן. אין לטעון שהיא נהגה בחוסר תום לב. ההיפך הוא הנכון, משבחרה שלא לפתוח תיק הוצאה לפועל לאחר ההפרה הראשונה, אף שהייתה לה הזכות לעשות כן, ניתן ללמוד על תום לבה. בית משפט שלום מפי כב' השופט **גד אברנברג** קבע כי **אין מקום להתערב** בהחלטת כב' הרשמת. ראשית לכל, לטעמי, אין לכב' הרשמת סמכות לשנות את הוראות פסק הדין. מדובר בהוראות ברורות אותן קבעו הצדדים והן קיבלו תוקף של פסק דין. על רשמי ההוצאה לפועל לבצע את פסקי הדין כלשונם, אלא בנסיבות מאוד מיוחדות, שאינן במקרה דנן. אין מקום לקבוע מהן הנסיבות שמאפשרות סטייה מהוראות המדויקות של פסק הדין, ואולם ברור שכאשר מדובר בהפרה שלא נובעת מסיבות שאינן תלויות בחייב, אין מקום שרשם ההוצאה לפועל ישנה את הוראות פסק הדין. **בנדון דנן, מדובר בהפרה שאמנם אני מוכן לקבל שנעשתה בתום לב, ואולם אין**

היא נובעת מנסיבה חיצונית כלשהי. מדובר בחוסר תשומת לב של המערערים למסמך שהם היו שותפים לעריכתו (ואין זה משנה מי ערך את ההסכם, ב"כ המשיבה, או בא כוחם, או שני הצדדים ביחד). אין לקבוע כי המשיבה נהגה בחוסר תום לב. באופן כללי, עמידתו של זוכה על קיום תנאי פסק הדין כלשונם לא יכולה להיות, בדרך כלל, התנהלות חסרת תום לב. בנדון דנן, מדובר בהסכם שקיבל תוקף של פסק דין, כאשר הסנקציה נבעה אף היא מההליכים שננקטו (חוו"ד מומחה, שאמנם לא התקבלה על ידי בית המשפט קמא, ואולם פסק הדין בוטל בערעור). לפיכך, אין לקבוע שהמשיבה נהגה בחוסר תום לב. כאמור, סכום הסנקציה, אף שהוא עומד על פי 3 מסכום הפשרה, לא הומצא סתם, אלא יש לו תמיכה בהליכים עצמם, לפיכך אף אין מקום לקבוע שמדובר בסנקציה לא פרופורציונלית. **התוצאה היא אפוא, שהערעור נדחה, ואני מחייב את המערערים בהוצאות המשיבה ושכ"ט עו"ד בסך 5,000 ₪ שיגבו מתוך סכום הערובה שהפקידו המערערים ויועברו לב"כ המשיבה.**

רשות האכיפה והגבייה:

124. **החלטת רשם** (סמכות רשם הוצאה לפועל) - הוראות סעיף 69 (ד) לחוק ההוצאה לפועל קובעות כי **אם נקבעו שיעורים בפסק הדין** יכול רשם ההוצאה לפועל אם ראה הצדקה לכך להפנות את הצדדים לבית המשפט שנתן את פסק הדין כדי לבקש שינוי השיעורים שנקבעו.

תיק **522105-04-21** (22/08/21)

- במלים אחרות, או שהחייב משלם את החוב בשיעורים שנקבעו או שהצדדים מופנים לבית המשפט בבקשה לשינוי השיעורים, ואין לרשם ההוצאה לפועל האפשרות לפרוס בניגוד לאמור בפסק הדין. כב' הרשם **שאדי ג'ובראן** קבע כי אין הצדקה להפנות את הצדדים לבית המשפט לנוכח העובדה כי פסק הדין ניתן ע"ס הסכמת הצדדים שניתנה אך לאחרונה וטרם חלף זמן שיכול הצביע על שינוי נסיבות מהותי, כי בקשת החייב אינה מצביעה על שינוי נסיבות בין מועד מתן פסק הדין ובין מועד בקשתו לפריסת החוב וכי עיון בחשבון הבנק של החייב מעיד על קיום יתרת זכות מכובדת בחשבון העולה על סכום החוב בתיק וכי תשובת בנק לאומי לצו העיקול מעידה על עיקול כספים בגובה צו העיקול בנסיבות העניין. באפשרות החייב לשלם את החוב בפריסה שנקבעה בפסק הדין ולא מצאתי מקום להפניית הצדדים לבית המשפט.

125. **רשם הוצאה לפועל** (סמכות רשם הוצאה לפועל) - סוגיית הסמכות אינה סוגיה שיש לה תשובה מובהקת שכן מצד אחד, בהתאם לסעיף 19 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, מוסמך רשם ההוצאה לפועל לעסוק בשאלה האם על החייב להוסיף ולבצע אחר פסק הדין, ומצד שני הלכה היא כי רשם ההוצאה לפועל אמון על ביצועו של פסק הדין ככתבו וכלשונו **ואינו רשאי להתערב בהסכמת הצדדים אשר קיבלה תוקף** של פסק דין.

תיק **508180-11-15** (18/05/22)

- נקבע בהחלטתה של כב' הרשמת **הדס קפלן** כי מקום בו הסכימו הצדדים על מנגנון פירעון החוב וקבעו סנקציה - ומקום בו הסכמת הצדדים קיבלה תוקף של פסק דין, על הצדדים לעמוד בהוראות אלה, של פסק הדין. **על רשם ההוצאה לפועל ליתן משקל ללוחות הזמנים שנקבעו בפסק הדין, ולא ניתן לשלול מהזוכה את זכותה להפעיל את הסנקציה**. על זוכה הנוקט בהליכי הוצאה לפועל נגד חייב, לנקוט בהליכים אלה בתום לב. על כך, כאשר זוכה פותח או ממשיך בנקיטת הליכים כנגד חייב, בהפעלת מלוא הסנקציה הקבועה בהסכם בין הצדדים, לעמוד במבחן תום הלב. בבחינת תום הלב, יבחנו נסיבות ההפרה ובין היתר- משך האיחור, סיבת האיחור, משמעות והשלכות האיחור. יודגש כי חובת תום הלב הינה חובה כללית החלה על הצדדים כולם, כך שחובה זו חלה גם על החייב.

126. **החלטת רשם** (הסכם מאוחר לפסק דין - סמכות רשם הוצאה לפועל) - פסיקת בתי המשפט אינה מכירה בסמכותו של רשם ההוצאה לפועל לדון במסגרת הדיון בבקשה בטענת "פרעתי" בטענות לביטול בהתנהגות של פסק הדין כדי לפטור החייב לתקופה שלאחר מכן.

תיק **507299-02-22** (16/08/22)

- כב' הרשם **יניב יחזקאל** קבע כי: רשם ההוצאה לפועל **מוסמך לדון בשאלת קיומו של הסכם מאוחר לפסק הדין אך אין הוא מוסמך לדון בטענה להפרת אותו ההסכם**, המסורה לבית המשפט. אין חולק בענייננו כי עובר להסכם הגירושין, ערכו הצדדים הסכם בעל פה באופן ששינה את חיובו של החייב במזונות הקטינים וכי הסכמתם זו של הצדדים, לא אושרה בבית המשפט לענייני משפחה. במסגרת תגובת הזוכה לבקשת החייב בטענת פרעתי, אישרה הזוכה כי הצדדים הסכימו בעל פה כי משנת 2012 ועד שנת 2017 יחולו שינויים בדמי מזונות הקטינים. אמנם, הצדדים חלוקים בשאלה האם

מדובר בשינויים הגלומים בעובדה כי החייב טיפל בקטינים כחלופה לצהרון או שמא מדובר על ויתור מלוא החיוב ללא שאלת טיפול החייב בקטינים כחלף צהרון. על אף זאת, החייב לא הוכיח כי ההסכם למול הזוכה במסגרתו הופחתו ולאחר מכן אף בוטלו לשיטתו דמי המזונות הינו לתקופה קבועה ושאינה זמנית וזאת נוכח השינויים בזמני השהות הגלומים בטיפול בילדים בשעות שלאחר המסגרות החינוכיות. כמו כן, החייב לא עמד בנטל להוכיח כי ההסכם שנערך למול הזוכה תקף גם לחיובים משנת 2018 ואילך. פסיקת בתי המשפט אינה מכירה בסמכותו של רשם ההוצאה לפועל לדון במסגרת הדיון בבקשה בטענת "פרעתי" בטענות לביטול בהתנהגות של פסק הדין כדי לפטור החייב לתקופה שלאחר מכן.

127. **החלטת רשם** (התנגדות) - החלטה של **כב' הרשם עיסאם חאיק** בהתנגדות חייבת לביצוע **הסכמה לפינוי אשר קיבלה תוקף של פס"ד** של ביה"ד השרעי. התיק נפתח לביצוע הסכמה מכוח סע' 4.4 להסכם שלום בית ואיזון משאבים שנחתם בין הצדדים לתיק ואשר קיבלה תוקף של פס"ד מביה"ד השרעי, במסגרתו התחייבה החייבת לפנות את הדירה באופן מידי **עם פרוץ הסכסוך ו/או עם קבלת החלטה ע"י מי מהצדדים לפרידה**.

תיק **512143-10-22** (30/11/2022)

- כב' הרשם **עיסאם חאיק** דחה את בקשת החייבת וקבע, בין ־ היתר, כי החייבת קיבלה אזהרה בתיק זה (אותה צירפה להודעת הערעור על פסה"ד לביה"ד השרעי) עוד ביום 23.10.22, הייתה מודעת על ניהול ההליכים נגדה והגישה לתיק זה כאמור עותק מהודעת הערעור שהגישה על פסה"ד ובהמשך הגישה בתיק את התנגדותה לביצוע הפינוי תוך שהיא טוענת כי הגישה ערעור על פסה"ד אך מסתירה את העובדה שהובאה לעיניי מצד הזוכה, כי אותו הערעור על פסה"ד נדחה ע"י ביה"ד השרעי לערעורים היינו, עוד עובר למועד הגשת ההתנגדות על ידה בתיק. הוסיף כב' הרשם וקבע כי טענות החייבת בכל הנוגע לכאורה לנסיבות חתימתה תחת עושק וכפיה על ההסכם אשר קיבל תוקף של פסק דין, אינן בסמכות רשם הוצאה לפועל אם כי מקומן יפה יהא במסגרת בקשה שהגישה החייבת לביטול פסה"ד ואשר נדחתה. ועוד, הרי טענות אלו נטענות ביחס להתנהלות שקדמה את מועד מתן פסק הדין והיה מקום להשמיע אותן בפני בית הדין השרעי שנתן תוקף של פסק הדין להסכמת הצדדים, שהנו בעל הסמכות לדון באותן הטענות ולהכריע בהן כאמור.

ועוד, הרי משגובשה הסכמה בין הצדדים, וכאשר הסכמה זו קיבלה תוקף של פסק דין חלוט, הרי קמה סמכותו של רשם ההוצאה לפועל לבצע את פסק הדין.

כב' הרשם דחה את הבקשה וקבע כלהלן: ההסכמה לא רק שהיא ברורה דיים, אלא שאין ספק כי אירע סכסוך בין הצדדים, כאשר עובדה זו מתרחשת, הלכה למעשה, וגם עולה בקנה אחד עם משלוח המכתב ביום 12.9.22 שנמסר לחייבת אישית ב-14.9.22 והעובדה כי הגיש הזוכה נגדה תביעת גירושין לביה"ד השרעי בחיפה תיק מס' 1479/2022 (להלן: "תביעת הגירושין") ולבסוף העובדה כי החייבת הגישה בקשה למתן צו למניעת אלימות במשפחה כנגד הזוכה וקיבלה צו הגנה נגד הזוכה ביום 5.9.22 במעמד צד אחד במסגרתו טענה בעצמה לפרוץ הסכסוך ביניהם. מכאן, הרי הוראת סע' 4.4 להסכם של תוקף של פסה"ד ברורה, בת ביצוע והיא תבוצע, זאת בהיעדר כל החלטה שיפוטית המורה על ביטול פסה"ד וכן מכוח הכלל, שלא מצאתי לחרוג הימנו, כי על רשם הוצאה לפועל לבצע, ללא דיחוי, פסק דין ככתבו וכלשונו.

128. **החלטת רשם** (סמכות רשם הוצאה לפועל – סמכות לתת החלטה רוחבית) - האם מוסמך רשם ההוצאה לפועל לתת החלטות בתיקים בצורה רוחבית? הטענה העיקרית של הזוכה בתיק זה היא לחוסר סמכות של מותב זה לתת החלטה בתיקים דומים. אם לא תתקבל טענה זו של הזוכה, יהיה צורך להכריע ביתר טענותיה כאשר שתיים הן העיקריות: (א) יש לבחון כל תיק ותיק בנפרד לאור נסיבותיו הייחודיות. (ב) כפועל יוצא יש לקבוע בכל מקרה ומקרה האם מימוש הבטוחה הינו "מוצא אחרון". למושג שסתום זה יש לצקת תוכן לפי נסיבות כל מקרה ומקרה.

תיק **01-10288-13-4** (06/03/2023)

- כב' רשם ההוצאה לפועל **גיא אבגי** קבע כלהלן: הסמכות לבחון את תיקי מ' בסוגיה הנדונה, קרי האם החוב בתיקים דומים גדל באופן מלאכותי לכאורה, נובעת מתכלית החוק; טיב החלטותיו וסמכויותיו של רשם ההוצאה לפועל מתיישב עם המסקנה שהוא רשאי לשוב ולשקול אותן, הואיל והרשם הינו גוף מנהלי בחלקו, הרי הוא רשאי, ואולי אף מחויב ככל רשות מנהלית, לשוב ולשקול החלטותיו ולישנותן ברוח האמור בסעיף 15 לחוק הפרשנות. החלטה זו, עולה בקנה אחד אם הוראות תקנה 126א לתקנות. גם אם מדובר בסמכות מנהלית כטענת הזוכה למצער, הוראת הסעיף כאמור מאפשרת לרשם לבחון תיקים כגון זה ולתת החלטה בדבר

מימוש הבטוחה בנסיבות הייחודיות, כפי שקרה וכפי שנקבע בתיקים דומים אחרים במשך השנים, הדבר נכון לטעמי גם ביחס לתיקים אחרים בסוגיה זו. לכל אלו יש להוסיף את הסמכות לבחון את סוגיית הריבית בתיקי הוצאה לפועל לרבות הפחתתה בהתאם להוראת סעיף 4א81 לחוק. בחינת הסכם ההלוואה תעשה בכל תיק פרטני, בהתאם לנסיבותיו ותוך מתן זכות לצדדים לטעון טענותיהם. לאחר שיקבל המידע כאמור ויגובש המסד העובדתי לרבות עמדות הצדדים, יש ליצוק תוכן ולבחון מהו המועד לעניין "מוצא אחרון" שממנו ניתן לממש הבטוחה, וכפועל יוצא שיעור החוב שניתן יהיה לממש אותה עת.

129. **החלטת רשם** (סמכות רשם הוצאה לפועל) **-** בקשות החייב לסגירת התיק ולביטול כלל ההליכים אשר ננקטו במסגרתו, בעילות שונות. השאלה המשפטית העקרונית אשר ניצבת להכרעה הנה: **האם ניתן לבצע בלשכת ההוצאה לפועל בישראל פסק דין של בית הדין הרבני שהוקם באזור יהודה ושומרון כנגד אזרח ישראלי תושב האזור**. תיק **503822-05-21** (15/05/2023)

- בית הדין סירב לבקשה וציין: "בית הדין לא יתערב בהליכי ההוצאה לפועל, בית הדין נתן החלטות ברורות בכל הנושאים ואם אחד מהצדדים בחר לא לקיימם שיתמודד בהליכי הגבייה כמקובל". פסק הדין וההחלטה הנ"ל הפכו לחלוטים, ונדחו כל ניסיונות החייב לערער עליהם ו/או לבטלם. הערכאות המוסמכות ביחס לפסק הדין וההחלטה, שמבוצעים בתיק זה, חזרו והכירו בתוקפם של חיובי החייב וביכולת גבייתם בהוצאה לפועל. החייב מייצג את עצמו בתיק פעיל בתיק ומגיש בקשות רבות בו. נכון לשעה זו הוגשו בתיק כ – 91 בקשות אשר הצריכו החלטת רשם וחלקן הארי הוגש על ידי החייב וביוזמתו, כאשר ניכר, ברוב המקרים, שהחייב חוזר על טענות שהוכרעו, פעם אחר פעם, אינו מקבל את הדין ומנסה בכל דרך אפשרית לסרבל ולסכל את גביית המזונות בתיק. כב' רשם ההוצאה לפועל **אסף אבני** קבע כלהלן: כלל בקשות החייב נדחות בזה. **טענות החייב כנגד סמכות לשכת ההוצאה לפועל בישראל לדון בעניינו ולבצע את פסק הדין וההחלטה של בית הדין הרבני באריאל כנגדו - נדחות**. לשכת ההוצאה לפועל פעלה ופועלת בעניינו של החייב כחוק. נקבע בזה באופן פוזיטיבי לאחר דיון כי פסק הדין וההחלטה אושרו כדין באישור כפול כדין כמתחייב מצו 348 הנ"ל. טענות החייב כנגד מהות פסק הדין נדחות מחוסר סמכות ענייינית של הרשם. ההגבלות וההליכים שננקטו כנגד החייב

בתיק ננקטו נגדו כדין. החייב הנו אזרח ישראלי עם לאום יהודי אשר מתגורר ביישוב הקהילתי , כך עולה מנתוני מרשם האוכלוסין המצויים בתיק. יישוב זה הנו תחת שליטה ישראלית ונכלל כחלק מיישובי מועצה אזורית שומרון כפי המפורסם באתר המועצה (שטח **C**). החוק להארכת תקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון - שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ז – 1967, מסדיר, בין היתר, את הדין החל על אזרחי ישראל תושבי יהודה ושומרון, ומחיל עליהם סמכויות שיפוט פליליות ואזרחיות שונות באופן פרסונאלי-אישי מתוקף היותם אזרחי מדינת ישראל. תוקף החוק הוארך ע"י כנסת ישראל עד ליום 15.2.2028 והוא בתוקף וחל על החייב. סעיף 3ב' לחוק הנ"ל שכותרתו: "סמכות בענייני הוצאה לפועל", קובע בזו הלשון: "ראש ההוצאה לפועל, מוציא לפועל וכל מי שהוקנו לו סמכויות מכוח חיקוק שענינו הוצאה לפועל, מוסמך להפעיל את סמכויותיו מכוח חיקוק כאמור גם באזור נגד חייב ישראלי או רכושו לשם ביצוע פסק דין או שטר". אין מחלוקת שהחייב הנו אזרח ישראלי בעל ת.ז. ישראלית והנו תושב יישוב קהילתי שנכלל במועצה אזורית ישראלית ביהודה ושומרון. דהיינו: החוק הישראלי מחיל על החייב שלפנינו, אשר דר בשטחי יהודה ושומרון, סמכות שיפוט בענייני הוצאה לפועל ומסמיך את מערכת ההוצאה לפועל הישראלית ואורגניה במפורש להפעיל את הסמכויות החוקיות המוקנות להם בישראל גם כנגדו חרף היותו תושב איו"ש. לרשם ההוצאה לפועל אין סמכות שלא לבצע את פסק הדין של בית הדין הרבני רק משום שהחייב בדעה שהוא נוגד את תקנת הציבור. רשם ההוצאה לפועל אינו "ערכאת ערעור-על" "כל יכולה" אשר מוסמכת להעביר תחת שבט ביקורתה מהותו של פסק דין, כל פסק דין (לרבות, פסק דין דתי שנפסק בהתאם להלכה היהודית הדתית). דין הטענה לפיה לא הופעל שיקול דעת מצד גורמי הלשכה ביחס לתוכן פסק הדין להידחות. זוהי טענה חסרת כל יסוד המערבת תחומי משפט שאינם קשורים זה לזה (משפט מנהלי ציבורי מול יישום חוק ההוצאה לפועל ותקנותיו). אילו עובדי הלשכה או הרשם יפעילו שיקול דעת ביחס לכל פסק דין אשר מובא לפתחם ויחליטו באם לבצעו אם לאו, לנוכח תוכנו המהותי, הדבר יהווה חריגה חמורה מסמכותם. מקומן של טענות החייב כנגד תוכן פסק הדין היה להתברר בפני ערכאת הערעור במסגרת הערעורים שהגיש. אולם, 2 ערעורים שהגיש החייב על פסק הדין נדחו.

130. **החלטת רשם** (אגרות) - נפגע פעולת איבה שנדרס על-ידי מחבל תבע את עזבון המפגע וזכה בפס"ד בפיצוי של כ 3.3 מיליון ₪. הנפגע ביקש לנקוט בהליכי הוצל"פ נגד העיזבון מבלי לשלם אגרת פתיחת תיק הוצל"פ, סכום האגרה הוא בסך של כ 30,000 ₪. הנפגע ציין כי ידו קצרה מלשלם סכום האגרה והוא נכון שהאגרה תגבה מכספים שיתקבלו בהמשך בתיק. המדינה מנגד ,באמצעות הפרקליטות, עומדת על כך שיש להפקיד מראש מלוא אגרת פתיחת תיק כתנאי לפתיחת התיק. בלב המחלקות בין הנפגע למדינה עומדת השאלה - האם בנסיבות העניין המיוחדות של מקרה זה מוסמך רשם ההוצאה לפועל להורות על הפחתה, פטור או דחיית אגרה, אם לאו?
תיק **541782-07-23** (29/11/2023)

- כב' רשם ההוצאה לפועל **אריאל לנגה** קבע כלהלן: יש ממש גם בטענות הזוכה לפיהן נוצר מצב אנומלי ולא קוהרנטי בחקיקת המשנה לפיו בשלב היולי של הגשת תביעה לפיצוי בשל פעולת טרור או מעשה איבה מושיטה המדינה ידה לתובע ומפחיתה סכום האגרה וכל זאת למרות שבשלב המקדמי לא ברור אם יש ממש בתביעה שטרם התבררה, ומנגד לאחר שהתביעה נדונה, הוכרעה והתקבלה בחלקה או במלואה המדינה אינה נכונה להפחית או לפטור מתשלום אגרה. משמעות הדברים היא שבשלב בו הוכר התובע כנפגע טרור או פעולת איבה כאשר זכה בתביעתו וביהמ"ש מצא לנכון לפסוק לטובתו פיצויים דווקא אז מציבה המדינה משוכה ,שלא לומר מכשול, בדמות תשלום מלוא האגרה כתנאי לביצוע פס"ד. פרשנות תכליתית של תקנה 9א לתקנות ההוצל"פ אגרות אמורה לאפשר לרשם ההוצאה לפועל להורות על דחיית תשלום אגרה "מסיבה אחרת" ובלבד שרשם ההוצל"פ שוכנע כי באותן נסיבות היה ממילא מורה על החזר האגרה מיד וסמוך עם הפקדתה.

131. **החלטת רשם** (פרעתי - סמכות רשם לבחון התנהלות זוכה עפ"י חוק אשראי הוגן) - החייבת הגישה בקשה בטענת פרעתי. בעקבות אותה בקשה, **ערך רשם ההוצאה לפועל בדיקה כוללת בנוגע לתקינות התנהלות הזוכה ברשות האכיפה והגבייה בהתחשב בהוראות החוק, ובפרט בחוק האשראי**, לצד בדיקת טענת החייבת בתיק פרטני זה. הסוגיות המרכזיות שעולות בעניין התנהלותו הכללית של הזוכה הן: (א) סוגיית סמכות הרשם לבחינת עמידתם של זוכים בהוראות החוק (והחובות הפרוצדורליות בביצוע הבדיקה) ובפרט ביחס להוראות 'חוק האשראי', ולמתן סעדים ככל שימצאו פגמים בהתנהלותם; (ב) תחולת 'חוק האשראי' על תיקי הזוכה; (ג) אלו פגמים נפלו

בהתנהלות הזוכה בעניינו (בפרט ביחס להוראות חוק האשראי); (ד) נפקות הפגמים בהתנהלותו בהתחשב במכלול הנסיבות וכן במאפייניו הייחודיים של כל תיק ותיק לגופו.

תיק **517968-12-21** (03/12/2023)

- **כב' רשם ההוצאה לפועל יניב דיין** קבע כלהלן: טענת הזוכה לפיה טענת פרעתי של החייבת בתיק הפרטני אין מקומה להתברר על ידי הרשם, אין בה כדי להעלות או להוריד מסמכותו הרחבה של הרשם ליזום התדיינות בהיבטים אחרים מהותיים העולים ביחס להתנהלותו הן בתיק הפרטני והן ביתר תיקיו (תוך מתן זכות טיעון והתייחסות פרטנית לכל תיק, שאכן ניתנה ונעשית בענייננו), ולתקן פגמים טכניים ומהותיים שנפלו בהם אף לאחר שנסגרו ככל שהדבר נדרש למען הצדק, ובהתחשב בנסיבות של אותו העניין. כמו כן עולה, שבהתאם לחוק האשראי מסמכות הרשם אף לקבוע שנפקות הפגמים בהתנהלות הזוכה ביחס להוראות חוק זה עולה לכדי פסילת ניהולם על הסף, וככל שהדבר נדרש ובפרט בנסיבות כבענייננו, בהן הגבייה מקורה בהטעיה חוזרת ונשנית של רשות האכיפה והגבייה מצד הזוכה, אף ביטול ההליך והשבה באם החלה גבייה לאחר פתיחת התיק באותו המקרה. אין לקבל את טענת הזוכה – לפיה הלוואותיו נכנסות בגדר חריג 15(ה) לחוק, ולמצער תחת חריג 15(א). די בכך שכלל הסכמי ההלוואה שעשה הזוכה כוללים סעיף של ריבית בגין איחור בתשלום החוב {בכל אחד מהסכמי ההלוואה שצורפו ע"י הזוכה נכתב ש "כל איחור בתשלום יחויב בריבית" או לחלופין "כל איחור בתשלום יחויב בריבית חריגה"}, כדי לשלול את כניסתם לגדרי חריג 15(ה), זאת אף מבלי להיכנס לגוף הטענה לפיה מדובר בהסכמים למראית עין הכוללים גם ריבית, בנוסף לריבית הפיגורים. לצד כך יודגש, אין טענת הזוכה לפיה מדובר בהלוואות שאינן כוללות ריבית, מהימנה, למצער בתיק הפרטני. חלות על הזוכה בכלל הלוואותיו כל החובות על פי חוק האשראי: חובת הגילוי המקיפה המעוגנת בסעיף 3 לחוק, שבהתאם לסעיף 4 לחוק בהפרתה יחולו בהתאם לעניין אף סעיף 12(ב) וסעיף 15 לחוק החוזים (חלק כללי). סעיף 5 לחוק המגביל את שיעורי הריבית. סעיף 6 לחוק המגביל את שיעורי ריבית הפיגורים. סעיף 8 לחוק המגדיר את החובות החלות על זוכה המגיש בקשתו לגביית שטר חוב הקשור בחוזה הלוואה ובהן צירוף הסכם ההלוואה לבקשתו, תוך שזו כוללת את כלל הפרטים המעוגנים בחובת הגילוי בסעיף 3(ב) לחוק, וכן פרטים נוספים. הזוכה לא עמד כלל בחובת הגילוי המוטלת עליו בהתאם להוראות סעיף 3(ב) לחוק. פרטיו המלאים של הזוכה אינם מצוינים בהסכם

ההלוואה כנדרש בסעיף 3(ב)(1); לעניין סעיפים 3(ב)(2), 3(ב)(3), 3(ב)(4) ו-3(ב)(5), הסכום המצוין בהסכם אינו סכום ההלוואה שקיבלה החייבת, בהתאם לכך עלות הריבית שהוסכמה בין הזוכה לחייבת עולה בהרבה על שיעור הריבית המרבית, ומנוגדת להוראות סעיף 5(א), סעיף 5(ב) והתוספת הראשונה לחוק; לעניין סעיפים 3(ב)(8ב) ו3(ב)(11) לא פורט בהסכם אודות גובה ריבית הפיגורים שנקבעה ביחס להלוואה; כמו כן, לא נתקיימו סעיפים 3(ב)(11א), 3(ב)(11ב) ו3(ב)(11ג). כאמור בסעיף 4 לחוק, אכן מתקיים חוסר תו"ל חמור מצד הזוכה, ובפרט למול הליקויים החמורים בעניין חובת הגילוי, כך שיש מקום להחיל את סעיף 12(ב) וסעיף 15 לחוק החוזים (חלק כללי). בהתחשב בפגמים החמורים שנפלו בתיק זה, הצורך להכריע בטענת הפרעתי של החייבת מתייתר, ובהתאמה אין נפקות לסוגיית הסמכות של רשם ההוצאה לפועל לדון בעניינו בטענה זו. בכל מקרה, לו היה הדבר נדרש ותחת סמכות הרשם, יש לקבל את טענות החייבת בדבר פירעון חובה כמהימנות, ושגרסתה המגובה בראיות חלקיות עדיפה עשרות מונים על גרסתו של הזוכה שאינה מגובה כלל וכלל. מדובר בזוכה שרמס בצורה גסה ובוטה בהתנהלותו ברשות האכיפה והגבייה את הוראות החוק. בנסיבות אלו, טענתו של הזוכה בסיכומיו לפיה אין להורות על בטלות ההליכים שנסתיימו למול עקרון ההסתמכות של הצדדים היא מקוממת במיוחד ואין בה ולא כלום. אכן ניכר מהתנהלותו שהזוכה הסתמך על כך שרשות האכיפה והגבייה תסייע בידו לגבות חובות שנעשו שלא כדין, ותוך פגיעה חמורה בזכויותיהן של הלוות, אולם ודאי שהסתמכות זו אינה במקומה. עקב מחדליו הרבים והחמורים בהתנהלות הזוכה ברשות האכיפה והגבייה וחוסר תום לבו המשווע הנשקף בכל תיק ותיק בנפרד וכל שכן בצבר התיקים כמכלול, יש להורות על החזרת המצב לקדמותו כאילו כלל תיקיו של הזוכה נפסלו על הסף.

132. **החלטת רשם** (סמכות רשם) - הזוכה פתחה תיק הוצאה לפועל במסגרתו הגישה לביצוע פסק דין של המפקחת על רישום מקרקעין. ביסוד ההחלטה דנא, עומדת סוגיית חלוקת עלויות ביצוע התיקונים הנדרשים בין הצדדים בהתאם לפסק הדין. המחלוקת נסובה על קביעת המפקחת על רישום מקרקעין ביחס לעלויות שעל הזוכה לשאת בהן, האם מוטלות על הזוכה אך ורק עלויות סיתות החגורה ובניית שיפוע המרפסת של החייבת כפי שטוענת הזוכה, או שמא קיימות עלויות נוספות שעל הזוכה לשאת בהן לפי גרסתה של החייבת. הזוכה טוענת, כי כל קביעה אשר סוטה ממילותיה של כבוד המפקחת, הרי שיש בה ערעור על פסק הדין ומתן מקצה שיפורים לחייבת.

ומנגד טוענת החייבת כי אין כל מקום לקביעה אשר מטילה עליה את עלויות יתר הרכיבים שלא הוזכרו בפסק הדין.

תיק **519885-06-21** (04/12/2023)

- כב' רשם ההוצאה לפועל **נתנאל נאמן** קבע כלהלן: יש לדחות את טענת החייבת כי המפקחת קבעה בפסק הדין מפורשות כי איש המקצוע המבצע הוא שיקבע את חלוקת העלויות בין הצדדים. אין אמת בטענה זו והדבר לא עולה מפסק הדין כלל וכלל. זאת ועוד, בחינת החלטות קודמות שניתנו בתיק זה, מעלה כי הרשם הבהיר בהחלטתו, כי לא המומחה שיכריע בשאלת חלוקת העלויות והתשלומים כי אם מדובר בעניין שמהווה חלק מהשאלה המשפטית אשר מונחת בפניו בהיותו רשם ההוצאה לפועל. אכיפת פסק דין ברור ונהיר, או למצער, פסק דין אשר אינו מחייב פרשנות מהותית לתוכנו של פסק הדין, מסורה לסמכותו של רשם ההוצאה לפועל. במסגרת סמכות זו, רשאי רשם ההוצאה לפועל לבחון את פסק הדין ולדאוג להוצאתו מן הכוח אל הפועל, בהתאם להוראות פסק הדין. רשם ההוצאה לפועל מוסמך לדון בזכות לקבלת פיצוי מוסכם, מקום בו לא נדרש לפרשנות מורכבת לחובת התשלום מכוח ההסכם שקיבל תוקף של פסק דין. לא נדרשת פרשנות מהותית או מורכבת כדי להוציא לפועל את פסק הדין ולאכוף את קביעותיה של כבוד המפקחת.

עיכוב יציאה מן הארץ:

בית משפט שלום:

133. **בית משפט שלום** (חילוט ערבון) - ערעור על החלטות כב' רשמת ההוצאה לפועל, עניינו של הערעור בשני נושאים: **טענת פרעתי שבפי המערער**, וכן **חילוט ערבון שנתן כתנאי ליציאתו מן הארץ.**

רע"צ 51439-09-22 **שי משה רוסינסקי נ' ע.צ.נ השקעות בע"מ** (07/09/2023)

- טענת פרעתי של המערער היא, בין ־ היתר, כי חובו כלפי המשיבה נפרע בכך שהמשיבה קיבלה כספים מצד שלישי, ולהוכחת טענתו בנושא הוא מצרף חשבונית מיום 1.8.2011 על סך 172,343 ₪. כפי המתואר על ידי המערער, מדובר בסכום שהתקבל אצל המשיבה בעקבות מכירת בית של אדם בשם גרוס. למיטב הבנתי, המערער טוען שסכום זה מכסה גם את חובו שלו כלפי המשיבה. לצד זאת טוען המערער טענות נוספות בגדר טענת פרעתי והן, בין היתר, שהיה מקום שהמשיבה תפעל תחילה לגביית החוב מגורמים אחרים, טרם פעלה כלפיו. המערער טוען שטענת פרעתי שלו נדחתה על ידי כב' הרשמת ללא דיון. בנוסף נטען בערעור שלא היה מקום לחלט ערבון שהופקד כתנאי ליציאתו מהארץ חרף צו עיכוב יציאה מן הארץ שניתן כלפיו, וזאת מן הטעם שחזר ארצה כנדרש. המערער טוען כי את הכספים עבור העירבון קיבל מחמו (באמצעות חברה של החם). מדובר בסכום בן 60,000 ₪. המשיבה טוענת בתשובתה לערעור כי המערער לא פעל להגיש בקשה מתאימה בטענת פרעתי, ולא פעל על פי הנחיות כב' הרשמת בנושא. אשר לחילוט העירבון, המשיבה טוענת כי מדובר בפעולה שנתונה בסמכות רשמת ההוצאה לפועל וכי המערער לא שילם את חובו שנים רבות וזלזל בהליכים המשפטיים שננקטו נגדו. כב' השופט **אמיר ויצנבליט** קבע כלהלן: אשר לחלק בערעור העוסק בטענת פרעתי, מצאתי שיש להחזיר את הדיון בטענה זו לכב' רשמת ההוצאה לפועל. כב' הרשמת קבעה בשורה של החלטות, כי על המערער להגיש בפניה בקשה חדשה העוסקת בטענות המצויות בסמכות רשם ההוצאה לפועל בלבד. לא מן הנמנע, כי נפל חוסר הבנה בין המערער לבין כב' הרשמת. המערער טען בפניי שהוא אכן מתמקד בטענת פרעתי רק בטענות שמועדן לאחר מתן פסק הדין נגדו. לטענת המערער, יתר הטענות שהביא בפני כב' הרשמת הועלו לשם רקע הדברים, וכן לשם הוכחת טענתו בדבר הקשר בין הכספים שהתקבלו לדבריו על ידי המשיבה לבין החוב שלו כלפי המשיבה.

זאת מבלי לגרוע מכך שעצם טענת פרעתי שבפיו, מועדה לאחר מתן פסק-הדין. כך או אחרת, התוצאה היא שכיום טענות המערער טרם זכו לליבון עובדתי הולם בערכאה הדיונית, קרי, בלשכת ההוצאה לפועל. משכך, אין מקום שערכאת הערעור תערוך בירור עובדתי זה לראשונה. המערער טוען לעניין זה שאכן יש לעשות קביעות אלו בערכאת הערעור ומצביע על כך שהמשיבה, לשיטתו, לא הביאה נתונים מסוימים באופן שנזקף לחובתה. אולם, צעידה בדרך זו עלולה לפגוע בזכויותיה הדיוניות של המשיבה. יש לערוך בירור עובדתי הולם בהוצאה לפועל, לאחר שלשני הצדדים ניתנת מלוא הזכות להביא את מכלול ראיותיהם. אוסיף שלא נעלם מעיני שכב' הרשמת התייחסה בהחלטותיה בקצרה גם לגוף טענות המערער. אולם, אין עדיין מדובר בדיון ממצה כנדרש. בד בבד להתייחסות זו, כב' הרשמת כאמור קבעה, לא אחת, שלמערער נתונה ההזדמנות להגיש בקשה חדשה בטענת פרעתי. בנסיבות אלו, יש לראות את החלטות כב' הרשמת ככאלו שטרם מכריעות סופית בטענת פרעתי, ויש לפעול על פי הוראותיה. משכך, **אני מורה שהדיון בטענת פרעתי של המערער יוחזר לכב' רשמת ההוצאה לפועל. למען הסדר הטוב, על המערער להגיש לכב' הרשמת בקשה חדשה בטענת פרעתי, אשר עוסקת בטענה זו בלבד, ולא בכל נושא אחר.** בקשה זו תוגש תוך 20 ימים. אשר לחלק בערעור המתייחס לחילוט העירבון, בהחלטה מיום 27.7.2022 קבעה כב' הרשמת כי תנאי ליציאה מן הארץ הוא, בין היתר, "תשלום 60,000 ₪ על חשבון החוב אשר יופקד כערבון". תנאי זה, כפי שנוסח, מעורר קושי. הרישא של התנאי עוסקת בתשלום על חשבון החוב. אולם, הסיפא של התנאי עוסקת בהפקדת ערבון. הדבר מקים חוסר בהירות באשר לתנאי שניתן ליציאתו של המערער מן הארץ ובאשר למטרת מתן הכספים – תשלום על חשבון החוב או ערבון לחזרת המערער ארצה. בסקירה המובאת על ידי כב' הרשמת בהחלטתה מיום 13.7.2023, מובאת החלטה נוספת שבה נאמר שצו עיכוב היציאה מן הארץ יבוטל ככל שיופקדו 60,000 ₪ (עמ' 3 להחלטה). אולם, כאמור, התנאי שנקבע ליציאתו של המערער מן הארץ לאחר שניתן הצו נגדו, נוסח כפי שנוסח לעיל, שחלקו עוסק בתשלום על חשבון החוב וחלקו עוסק במתן ערבון. על רקע חוסר בהירות זה, לטעמי, לא היה מקום לחלט את העירבון, שעה שאין חולק שהמערער אכן שב ארצה כפי שהתחייב. כך בייחוד כשמדובר בערבון שניתן לו על-ידי צד שלישי, קרוב משפחה. בעיניו של אותו קרוב משפחה, יתכן שהוא סבר שהכספים ניתנים לשם הבטחת חזרתו של המערער ארצה, ולא לשם תשלום החוב למשיבה במקומו. כך לאור חוסר הבהירות שנפל בנוסח התנאי שנקבע ליציאתו של המערער

מן הארץ. כב' הרשמת קבעה בהחלטתה מיום 4.9.2022 כי משניתן העירבון על ידי צד שלישי, נטל הוא את הסיכון שהעירבון יחולט אם המערער לא יחזור ארצה, ושבכך הצד השלישי מאבד את השליטה בכספי העירבון. אולם אותו צד שלישי נטל סיכון מסוים, והוא שהמערער לא יחזור ארצה. יתכן שהצד השלישי לא נטל סיכון אחר, והוא שהוא ישלם את חובו של המערער, אפילו אם המערער יחזור ארצה כפי שנדרש. כך לאור חוסר הבהירות שנפל בניסוח התנאי ליציאה מן הארץ. כלומר, יש בהחלטת כב' הרשמת שינוי של הסיכונים שהצד השלישי נטל כשנתן את העירבון. עוד אוסיף כי הנמקה זו בהחלטה מיום 4.9.2022, מבוססת על הנחה שאכן מדובר היה בערבון, ואינה מבוססת על כך שמטרת הכספים הייתה מלכתחילה לשמש כתשלום על חשבון החוב. לעניין זה גם אציין שבהחלטות נוספות ההתייחסות של כב' הרשמת לכספים המדוברים הייתה כאל חילוט ערבון, ולא כאל כספים שמטרתם הייתה מלכתחילה תשלום על חשבון החוב למשיבה (עיינו, החלטות מימים 9.8.2022 ו-11.8.2022). לעומת זאת, בהחלטה מיום 13.7.2023 נראה שההנמקה שבפי כב' הרשמת מבוססת, בין היתר, גם על כך שמדובר בכספים שמטרתם הייתה תשלום סכום על חשבון החוב. יש בכך כדי להדגיש את חוסר הבהירות שנפל בניסוח התנאי שנקבע ליציאת המערער מן הארץ. אציין שהמשיבה לא טענה בנוגע לשאלה האם ערעור בסוגיית חילוט העירבון צריך להיות מוגש בזכות או ברשות, ולכן לא מצאתי מקום להרחיב בנושא. מכל מקום, ניתן לראות את הערעור ככזה שעוסק בסעיפים 66א(1) ו- 66א(2) לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967, אשר בנוגע להם קיימת למערער זכות ערעור (סעיף 80(ב) לחוק). **מטעמים אלו, דין החלק בערעור שעניינו בחילוט העירבון להתקבל.**

כינוס נכסים :

בית משפט מחוזי :

134. **בית המשפט המחוזי** (כינוס נכסים) - בית המשפט קיבל את תביעת התובע והורה על ביטול תיק ההוצאה לפועל במסגרתו נמכרו, בהתבסס על מסמכים מזויפים, מקרקעין ששייכים לתובע. במרכז הדיון עומדת השאלה: מתי, אם בכלל, הושלמה מכירת הקרקע, וזאת בשים לב לכך שהמכירה עליה הורה רשם ההוצאה לפועל, לארבעת הרוכשים, טרם נרשמה בטאבו.

ת"א (ת"א) 46544-10-17 **סמי אייסוי נ' פרץ סבן** (02/03/22)

בדל"ת אמות תיק ההוצל"פ ובמערכת היחסים המשולשת שבין החייב ('המוכר') – הזוכה – הרוכש, משמעות הוראת תקנות 68 ו־69 לתקנות ההוצאה לפועל היא, שהמכר לאחר אישורו על ידי רשם ההוצל"פ, הוא סופי, ולא ניתנת עוד לחייב אפשרות לפדיון הנכס וברגיל אף לא ניתן לקבל הצעות נוספות, גבוהות יותר. הדברים אמורים במישור האובליגטורי, ככל שהדברים נוגעים לתיק ההוצל"פ ולהליכים שהתקיימו בו, אך לא במישור הקנייני – כאן עדיין נדרש רישום העברת הזכויות במקרקעין בלשכת רישום המקרקעין, רישום שהוא מהותי ומכונן. השלמת העסקה היא רק בעת הרישום בטאבו. רישום הערת אזהרה אינו בא במקום רישומה המלא של העסקה ולכן אינו משלים אותה. הרוכשים לא הוכיחו שייגרמו להם נזקים מביטול העסקה, וכי זכותו החוקתית של התובע לקניין גוברת על טענותיהם אלו. אין לקבל את טענות הרוכשים, כאילו התובע נושא באשם תורם משום שנרשם כבעלים באמצעות דרכון טורקי ישן שתוקפו פג ובשל כך ניתן היה לזייף את המסמכים. הכיצד ניתן לטעון ברצינות שתושב חוץ בעל קניין רשום על שמו בישראל 'אשם' בתרמית ובהונאה שנרקמו, התקיימו וכמעט הושלמו ביחס לקניין זה, רק כיוון שהוא אינו מתגורר בישראל ולא ביקר בה מעולם? התנהלותו של כונס הנכסים בתיק ההוצאה לפועל ראויה לגינוי. הוא חטא באורח בוטה לתפקידו ככונס נכסים – קצין בית משפט – ולא פעל בדרך בה הוא מחויב לפעול ובתום לב מוגבר. נראה כי הוא אינו ראוי להתמנות לתפקידים בהם הוא משמש כ'פקיד בית משפט' וכזרועו הארוכה של בית המשפט.

135. **בית המשפט המחוזי** (כינוס - גמול לנושה פעיל) - אמנם הוכרה האפשרות העקרונית לפסיקת גמול ל"נושה פעיל" או "נושה חרוץ", כדי ליצור תמריץ לנושים לפעול להשאת קופת הכינוס, אך לא כשמדובר בנושה מקצועי, פרמטרים נוספים שעל

ביהמ"ש לשקול בבואו לדון בבקשה לפסיקת גמול לנושה יעיל, הם: קבלת אישור מראש של ביהמ"ש לפסיקת גמול מיוחד וקביעה מראש של שיעור הגמול שייפסק, היקף העבודה שהושקעה ע"י הנושה, המאמץ שנדרש לשם כך, הסכום שנזקף לקופה בזכות פועלו, שיעור הסכום המבוקש מתוך הסכום העומד לחלוקה, מהות הנושים האחרים והאם הם פעלו להשאת קופת הנשייה, ופועלו של בעל התפקיד.

פש"ר (ת"א) 47870-01-18 **עזר שאול נ' כונס הנכסים הרשמי** (01/03/22)

- אכן, האפשרות העקרונית לפסיקת גמול ל"נושה פעיל" או "נושה חרוץ", חרף עקרון השוויון בין הנושים, זכתה להכרה בפסק דינו של ביהמ"ש העליון בעניין ב.ר.ן. נקבע שם כי באופן עקרוני, בימ"ש של חדלות פירעון רשאי לעשות שימוש בסעיף 178(א) לפקודת פשיטת הרגל על מנת להעניק גמול לנושה פעיל וע"י כך ליצור תמריץ לנושים לפעול להשאת קופת הכינוס. יחד עם זאת, נפסק כי כאשר מדובר בנושה מקצועי, אין מקום לפסוק גמול לאותו נושה גם אם הוא נושה פעיל. כאמור שם, לא כל נושה פעיל זכאי לגמול מיוחד על עמלו. למשל, מצופה מנושה "מקצועי" אשר עסקו בכך שיפעל להשאת הקופה, גם במקרים בהם לא תופק מפעולותיו תועלת לרווחתו האישית, ואין צריך לומר כי חלות עליו חובות מוגברות של תום לב. כך אין מקום להעניק גמול מיוחד לרשות ציבורית הנושה בחייב או בחברה. מצופה מגופים מסוג זה, כמו גם מבעלי תפקיד מטעמם, שיפעלו להשאת הקופה כחלק בלתי נפרד מתפקידם. כבר מטעם זה דין הבקשה להידחות, שהרי הבנק הוא מקרה מובהק של נושה מקצועי. יתר על כן, בעניין ב.ר.ן. נקבעו מספר פרמטרים נוספים שיש לשקול בבוא ביהמ"ש לדון בבקשה לפסיקת גמול לנושה יעיל, בהם קבלת אישור מראש של ביהמ"ש לפסיקת גמול מיוחד, וכן קביעה מראש של שיעור הגמול שייפסק במקרה של העשרת הקופה. בנוסף, יש לשקול את היקף העבודה שהושקעה ע"י הנושה, המאמץ שנדרש לשם כך, הסכום שנזקף לקופה בזכות פועלו, שיעור הסכום המבוקש מתוך הסכום העומד לחלוקה, מהות הנושים האחרים והאם הם פעלו להשאת קופת הנשייה וכן פועלו של בעל התפקיד.

136. **בית המשפט המחוזי** (כינוס - ביטול הסכם מכר) - על בתי המשפט לנקוט בזהירות בבואם לבטל הסכם מכר שכבר אושר ויש לתת משקל לעיקרון סופיות הליכי המכר והסתמכות הצדדים.

רע"א (מרכז) 35612-12-21 **זוהרה ריף נ' מוטי ריף** (19/12/21)

- כב' השופטת **יעל טויסטר ישראלי** דחתה בקשת רשות ערעור על כב' רשמת הוצאה לפועל וקבעה כי מדובר ברשות ערעור ב"גלגול שלישי" אשר ניתנת במשורה, במקרים שבהם מתעוררת שאלה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית החורגת מעניינם הקונקרטי של בעלי הדין . גם אם אצא מנקודת הנחה ולפיה מדובר בהליך ערעורי בגלגול שני בלבד גם אז לא מצאתי כי נפל פגם בהחלטת בית משפט קמא המצדיקה את התערבותי. כידוע, על בתי המשפט לנקוט בזהירות בבואם לבטל הסכם מכר שכבר אושר ויש לתת משקל לעיקרון סופיות הליכי המכר והסתמכות הצדדים. נפסק, כי ביטול המכר למפרע לאחר שאושר על ידי רשם ההוצל"פ או בהליכי הערעור לבית המשפט, יעשה במשורה ובמקרים חריגים בלבד, בהם הוכחו קנוניה בין הכונס לקונה, מעשה תרמית, או כאשר ניתן להצביע על פגיעה קשה בכללי הצדק הטבעי, או שהנכס נמכר בפחות משוויו הממשי ולאחר שבית המשפט משווה לנגד עיניו את עניינם של כלל בעלי האינטרסים הנוגעים בדבר ולא רק את עניינו של החייב/ים. אינני סבורה כי עלה בידי המבקשת להראות כי מתקיימים בענייננו העילות החריגות לביטול הסכם המכר.

בית משפט שלום:

137. **בית משפט השלום** (שכ"ט כונס) - תקנות השכר מסדירות את זכותו של הכונס לשכר טרחה בהתייחס לשני מצבים אפשריים. האחד, פירעון החוב על ידי החייב מבלי שימומש הנכס נשוא המשכנתא; והשני, פירעון החוב באמצעות מכירת הנכס נשוא המשכנתא.

חדל"פ (ת"א) 8638-08-21 **בנק לאומי לישראל בע"מ נ' דלל עזרא** (18/05/22)

- תקנות השכר אינן מתייחסות כלל למצבים בהם מומש הנכס הממושכן אולם לא בידי הכונס שמונה לשם כך אלא בידי אחר. וזה זה בדיוק המצב בעניין נשוא בקשה זו. למעשה, המצב בעניין דנא הינו מצב שכיח בהליכי חדלות פירעון. נוכח ההוראה בחוק חדל"פ, שלפיה זהות מממש הנכס תוכרע לפי נסיבות העניין ובראשן היחס שבין שווי הנכס להיקף החוב לנושה המובטח , לעיתים מזומנות נמצא שיש להפסיק הליכי מימוש משכנתא שהחלו בלשכת ההוצאה לפועל, ולהמשיך את הליכי המימוש בפיקוח הנאמן שמונה בתיק חדלות הפירעון. במצבים שכאלו, כאמור, לא מסדירות תקנות השכר את זכות הכונס לגמול על פעילותו. עם זאת, אפילו אין הסדרה ברורה של זכות הכונס לגמול על פעילותו במצבים בהם זו הופסקה והנכס מומש בידי אחר, לא ניתן לקבל טענה שלפיה לא יהיה זכאי הכונס לגמול כלשהו וללא תלות בנסיבות.

מסקנה שכזו איננה הוגנת ואיננה צודקת. אם פעל כונס למילוי התפקיד לשמו מונה, כזרוע הארוכה של בית המשפט או לשכת ההוצאה לפועל, ובפרט אם בפעילותו קידם ותרם למימוש הנכס בסופו של יום, אין זה הוגן שייצא וידיו על ראשו. אין זה הוגן שאלו שנהנו מפירות עמלו, הנושים למשל, לא יישאו גם בעלויות פעילותו. על רקע השאיפה לתוצאה הוגנת וצודקת בנסיבות אלו, הודגשה בפסיקה סמכותו של בית המשפט לפסוק גמול הולם לכונס לפי נסיבות העניין.

פירוק שיתוף ופינוי, מימוש משכנתה/משכון:

בית המשפט העליון:

138. **בית המשפט העליון** (ערעור - פירוק) - ערעור על החלטת בימ"ש מחוזי, בגדרה נדחתה בקשת המערערת לביטול החלטה המאשרת הסכם מכר מקרקעין של חברה בפירוק, בין משיב 1 (אשר מונה כבעל תפקיד לצורך מימוש המקרקעין)לבין משיבה 3 (הרוכשת), לאחר שהמערערת – שפעלה לרכישת המקרקעין – לא עמדה בהתחייבויותיה עפ"י שני מתווים שהוסכמו מולה בקשר לרכישת המקרקעין. עוד יצוין כי במסגרת בקשתה לביטול המכר שהגישה לביהמ"ש המחוזי שיפרה המערערת את הצעתה לרכישת המקרקעין מסך של 440,000 ₪ לסך של 770,000 ₪ למול 704,00 ₪ שהציעה הרוכשת.

ע"א 7594/22 **דורון חתן אחזקות בע"מ נ' אופיר דידי** (18/12/2022)

- ביהמ"ש העליון מפי כב' השופט **ח' כבוב** בהסכמת כב' השופטים **ד' מינץ** ו**י' כשר** דחה את הערעור מהטעמים הבאים: כידוע, אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בשיקול הדעת הניתן לבימ"ש לחדלות פירעון, כאשר לא נפל פגם מהותי בהחלטתו. בענייננו, החלטת ביהמ"ש המחוזי מפורטת, מנומקת ונותנת מענה הולם לעיקר השגותיה של המערערת – ולא נמצא כל מקום להתערב בה. כפי שעולה מההחלטה, ובהתאם להלכה, "דרך-כלל לא יחליף בית-המשפט את שיקול הנאמן בשיקולו הוא ולא ימהר להתערב באופן שבו הוא מפעיל את סמכויותיו, אלא אם מצא כי שיקול-דעתו הופעל באורח בלתי סביר או בלתי תקין באופן מהותי" וכפי שמצא ביהמ"ש המחוזי, לא נפל כל פגם בשיקול דעתו של בעל התפקיד באופן המצדיק התערבותה של הערכאה השיפוטית. ודוק, הצעת הרוכשת הובאה לאישור ביהמ"ש המחוזי משום שבעל התפקיד והכנ"ר סברו, כי מדובר ב"הצעה טובה מאוד שיש לאשר". זאת, לאחר שהמערערת נסוגה מהתחייבותה במסגרת המתווה הראשון לרכוש את המקרקעין במחיר שיקבע על-ידי השמאי שמונה על-ידי ביהמ"ש (880,000 ₪) ולאחר שנמנעה מלהעביר לידי בעל התפקיד הסכם מכר חתום ופיקדון בסך 10% מהצעתה (440,000 ₪) שאמורה הייתה לעמוד על סכום הנמוך בעשרות אחוזים מסכומה של ההתקשרות שהיא מבקשת עתה לבטל (704,000 ₪ + מע"מ), במסגרת המתווה השני. בשים לב להשתלשלות האירועים אשר פורטה בפסה"ד בהרחבה, ובפרט להתנהלותה של המערערת לאורך הליך מימוש המקרקעין, בצדק

לא ראה עצמו בעל התפקיד מחויב להסכמות אליהן הגיע עם המערערת במסגרת המתווה השני. בפרט נכונים הדברים שעה שפנייתו לביהמ"ש המחוזי בבקשה לסטות ממתווה זה – באה אך לאחר פנייתו למערערת (שלא זכתה לכל מענה מצידה), ואך לאחר שהתקבלה בידיו הצעה אחרת וראויה. יתרה מכך, כידוע, לצד המטרה של מקסום קופת הפירוק ורווחי הנושים, קיימת חשיבות רבה גם להגנה על עיקרון סופיות הליך המכר. בבסיס עיקרון זה ניצבים הן אינטרס פרטי – לשמירה על הסתמכות המציע המקורי; והן אינטרס ציבורי – לשמירה על אמון הציבור בהליכי מכר. בהתאם לכך, לא בנקל יורה ביהמ"ש על סטייה מעיקרון סופיות הליכי מכר. בנסיבות עניינו אין מקום לסטות מעיקרון סופיות הליכי מכר. זאת, בשל קיומם של שני טעמים עיקריים: הראשון, הצעתה המשופרת של המערערת אינה מצדיקה, כשלעצמה, סטייה כאמור. השיקול של השאת התמורה לקופת הפירוק אינו חזות הכל. על כן, בימ"ש זה נמנע בעבר מלסטות מעיקרון סופיות הליכי מכר, גם כאשר התקבלה הצעה ששיעורה היחסי היה גבוה יותר מהצעתה המשופרת של המערערת – כ-9.5% בלבד ביחס לתמורה שהוצעה על-ידי הרוכשת. בהתאם לכך, בדין ובצדק קבע ביהמ"ש המחוזי כי אין בהצעה זו כדי להצדיק ביטולה של ההחלטה לאישור המכר. זאת ועוד, אף הצעתה המחודשת של המערערת (שראתה אור לראשונה, כאן, במסגרת בקשתה לעיכוב ביצוע) מהווה שיפור של כ-25% מהצעת הרוכשת; ועומדת על שווי המקרקעין כפי שזה נקבע על-ידי השמאי – 880,000 ש"ח. ואולם, גם ביחס לשיפור בשיעור זה, בימ"ש זה נמנע בעבר מלסטות מעיקרון סופיות הליכי המכר. והכל, בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה. השני, כפי שעולה מהחלטת ביהמ"ש המחוזי אשר התרשם מהצדדים באופן בלתי אמצעי – המערערת עשתה כל שביכולתה לרכוש את המקרקעין ב"נזיד עדשים". רק לאחר שהוצעה הצעת הרוכשת אשר אושרה על-ידי ביהמ"ש, והבינה המערערת כי כָּלוּ כָּל הַקְּצִין ואין בידה לרכוש את המקרקעין באותם סכומים מופחתים, הגישה בקשתה לביטול ההחלטה לאישור המכר – ובגדרה ניאותה להעלות את סכום הצעתה. אולם, זאת, 'מאוחר מידי ומעט מידי', והדברים נכונים גם ביחס להצעת המערערת בגדרי ההליך דנא. לסיום התייחס ביהמ"ש לטענות המערערת ביחס לצורך בקיום התמחרות במסגרת הליך של חדלות פירעון, וזאת כחלק מחובותיו של בעל התפקיד כלפי הנושים –מדובר בנסיבות בטענה מוקשית, וזאת בלשון המעטה. הגם שאכן, זו היא דרך המלך בה נכון לו לבעל תפקיד, ככלל, לילך בה, הרי שנתון לו גם שיקול דעת לסטות מדרך זו. ביהמ"ש המחוזי קבע כי כך

ראוי היה במקרה זה, ובימ"ש זה כערכאת ערעור, ימעט מלהתערב במתחם שיקול דעתו בנדון. ואף יתרה מכך, ביהמ"ש סבור כי קיים טעם לפגם בטענתה של המערערת, שעה שהיא עצמה, עתרה לרכישת המקרקעין מבלי שאלו יוצעו לציבור, וכך גם התמורה שהוצעה על-ידה קודם להליך זה בעד המקרקעין, לטובת אותם נושים, מהווה כ-50% מגובה השמאות (וכ-62% מהתמורה שהוצעה על-ידי הרוכשת). בנסיבות אלה, דומה, כי מוטב היה למערערת ליטול קורה מבין עיניה. המערערת חויבה בהוצאות בסך כולל של 15,000 ₪.

139. **בית המשפט העליון** (פירוק שיתוף - דייר מוגן) - בקשת רשות ערעור על החלטת ביהמ"ש מחוזי אשר הורה על עיכוב ביצועו של פירוק השיתוף בדירת מגורים מושא המריבה בין בעלי הדין (אחים), עד להכרעה בערעור, בכפוף לתנאים שכוללים סילוק חוב כספי של המבקש למשיב, שנקבע בפסק הדין מושא הערעור, וכן בכפוף להפקדת ערבות בנקאית על סך 50,000 ₪. ההחלטה קמא ניתנה במסגרת ערעור על פס"ד של בימ"ש לענייני משפחה אשר הורה, בין היתר, על פירוק השיתוף בדירה ללא סייגים וללא מגבלות – זאת, למרות שהדירה משמשת מקום מגוריהם היחיד של המבקש ובני ביתו. ביהמ"ש המחוזי הדגיש כי הוא מעניק למבקש את עיכוב הביצוע המבוקש למרות שסיכויי ערעורו נמוכים מאד וחרף השיהוי בהגשת בקשתו – זאת, לנוכח מאזן הנוחות.

בע"מ 7926/23 **פלוני נ' פלוני** (05/11/2023)

- כב' השופט **א' שטיין** דחה את הבקשה מהטעמים הבאים: ראשית הובהר כי אין כל תחולה במקרה דנן לסעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל ולאמור בסעיף 229 לחוק חדלות פירעון. הטענה היחידה שלכאורה ראויה להישמע בהליך דנא היא טענת המבקש אשר נסמכת על האמור בסעיף 33(א) לחוק הגנת הדייר. ברם, גם טענה זו תלויה על בלימה. סעיף 33(א) לחוק הגנת הדייר מורה, לענייננו, כדלקמן: "החזיק אדם בנכס כשהוא בעלו או חוכרו-לדורות, או אחד הבעלים או החוכרים-לדורות, ופקעה זכותו בנכס מחמת חלוקת הנכס במשפט חלוקה – יהיה המחזיק לדייר של בעלו החדש של הנכס, או של החוכר-לדורות החדש", בענייננו של סעיף זה, נקבע כי הוא מגן אך ורק על זכות רשומה של בעלות או של חכירה לדורות. כמו כן, נקבע כי ככל שמדובר באחד הבעלים בדירה או באחד מחוכריה, אותו אדם – שותף מחזיק – יזכה להגנתו של 33(א) לחוק הגנת הדייר רק כאשר הוא מחזיק בדירה חזקה בלעדית בהסכמת שותפיו (ע"א 175/81 בעניין אדמיר). במקרה דנא, ספק גדול אם ניתן לראות במבקש

שותף מחזיק אשר החזיק בדירה חזקה בלעדית בהסכמת המשיב לעניינו של סעיף 33(א) לחוק הגנת הדייר. המבקש והמשיב הם שותפים שווי-זכויות בדירה מושא המריבה. כפי שקבע ביהמ"ש לענייני משפחה, המבקש מתגורר בדירה יחד עם בני ביתו בהסכמת המשיב, אשר ניתנה במסגרת הסכם השיתוף שקיבל תוקף פס"ד ב-2012, בהליך קודם שניהלו הצדדים. מהאמור בהסכם השיתוף עולה כי המשיב הסכים לכך שהמבקש ובני ביתו ידורו בדירה בכפוף למספר תנאים, אשר כוללים תשלום דמי שכירות (או דמי שימוש) והכרת המבקש בחוב כספי אשר ייפרע במועד מכירת זכויותיו בדירה – כאשר המשיב שומר על זכותו לפרק את השיתוף בדירה "היה והנתבע [המבקש דכאן] לא יעמוד בתשלום דמי השכירות". כמו כן נקבע בפסק דינו של ביהמ"ש לענייני משפחה כי המבקש צבר חוב משמעותי בגין דמי שכירות שלא שילם למשיב, ושהמשיב זכאי לפירוק השיתוף בדירה באמצעות מכירתה בשוק החופשי למרבה במחיר. בנסיבות אלו, אין זה הגיוני ובלתי סביר בעליל לפרש את הסכם השיתוף באופן שמאפשר למבקש להימנע מתשלום דמי השכירות, ולאחר מכן – קרי: אחרי שהמשיב יבוא לממש את זכותו לפירוק השיתוף בדירה, כמותווה בהסכם – לדרוש כי הדירה תיחשב כתפוסה על ידו ותימכר ככזאת, אין לראות במבקש, בעודו נמנע מלשלם למשיב את דמי השכירות (או דמי השימוש) – תוך שהוא מפר את הסכם השיתוף, שדינו כדין פסק דין חלוט – כמי שמחזיק בדירה, חינם-אין-כסף, חזקה בלעדית בהסכמת המשיב. נראה, כי הסכמה מעין זו מעולם לא ניתנה. יתרה מכך: הסכמת המשיב לחזקה בלעדית כאמור, ככל שהייתה כזאת, פקעה מאליה כאשר המשיב בא לממש את זכותו לפירוק השיתוף בדירה על פי הסכם השיתוף, שכאמור קיבל תוקף של פסק דין. מסקנות משפטיות אלה עולות בבירור מהאמור על ידי כל אחד משלושת שופטי המותב שדן בעניין אדמיר. צדק אפוא ביהמ"ש המחוזי בקבעו כי סיכויי הערעור שהגיש המבקש על פסק דינו של ביהמ"ש לענייני משפחה הם נמוכים מאד. חסד עשה ביהמ"ש המחוזי עם המבקש בהחליטו בכל זאת להיעתר לבקשתו בדבר עיכוב הביצוע – בתנאים שקבע. המבקש הניח לפניי בימ"ש זה בקשה להסיר תנאים אלה בשל מצבו הכלכלי ולאפשר לו ליהנות מעיכוב הביצוע חינם-אין-כסף. ברם, מצבו הכלכלי הרעוע של המבקש אינו יכול להצדיק פגיעה בזכויותיו של המשיב, שבידיו פסק דין אשר כפי הנראה לא ישונה ויוסיף לעמוד על כנו.

בית המשפט המחוזי:

140. **בית משפט מחוזי** (מימוש משכנתא) - בית המשפט דחה תביעה בגין תרגיל עוקץ שלטענת התובע ביצעו כנגדו הנתבעים. נפסק, כי לא עלה בידי התובע להוכיח תרמית של מי מהצדדים נגדו.

ת"א (ת"א) 53160-03-14 **צור אבו לניק נ' בנק אגוד לישראל** בע"מ (06/10/22)

- התובע הגיש כנגד כלל הנתבעים תביעה כספית. במרכז תביעת התובע עומד תרגיל עוקץ שביצעו, לטענתו, הנתבעים כנגדו ובמסגרתו שטרי משכנתא שניתנו להבטחת חובו של התובע לבנק נמכרו על ידי הבנק לנתבע 2 לאחר שחובו של התובע לבנק שולם במלואו וזכויותיו של הבנק מכוח שטרי המשכנתא פקעו. בית המשפט דחה את התביעה ופסק כלהלן: משלא מצא אבו לניק להגיש התנגדות לבקשה למימוש המשכנתא במועד הקבוע בתקנות לאחר פתיחת תיק ההוצל"פ ע"י גפני, הרי שקיים השתק שיפוטי כלפיו–מעשה בית דין מכוח פסק הדין המגולם בשטר המשכנתא. דהיינו, קיים פסק דין חלוט הקובע למעשה כי אבו לניק חייב כספים לגפני בגובה הסכומים שהוגדרו בתיק ההוצל"פ שנפתח כלפיו כבר בשנת 2005 ואשר הוא לא התנגד למימושו–לביצועו. טעם מהותי לדחיית תובענת התובע – התוקפת פסק דין חלוט – הוא כי התובע לא הגיש תובענה לביטול פסק דין, קל וחומר שלא הגישה לערכאה הנכונה. לא עלה בידי התובע להוכיח תרמית כלשהי מצד הנתבעים או מי מהם כלפיו. התרשמותו של בית המשפט היא כי הוא היה מודע היטב לחובותיו לגפני, ולא בכדי הוא לא התנגד למימוש המשכנתא ואף שיתף פעולה והסכים למכר הראשון של המקרקעין למשפחה. עיון בסיכומים מטעם התובע מלמד כאמור כי הוא לא חזר על טענותיו בדבר תרמית וקנוניה שנקטו כלפיו הבנק, גפני ורום או גפני ורום לבדם. לפיכך יש לראותו כמי שוויתר על טענת התרמית. דין טענה שנטענה בכתב הטענות אך לא הועלתה בסיכומים – אם בשל שגגה, או במכוון – כדין טענה שנזנחה ובית המשפט לא ישעה לה. אדם החותם על הסכם (שלא בלחץ או בנסיבות פסולות) לא ישמע בדרך כלל בטענה כי חתם מבלי להבין את תוכן המסמך או כי אין די בחתימתו לבטא את הסכמתו לתנאיו. לא עלה בידי התובע להוכיח תרמית של מי מהצדדים הנוכחיים בהליך (גפני ורום) ומי שהיה בעבר – הבנק. לא עלה בידי התובע לעמוד בנטל המוטל עליו להוכחת החריג הקבוע בסעיף 8 לחוק, המשהה את תחילת מרוץ ההתיישנות. ככל שהתובע אכן פנה אל רום בבקשה לקבל מידע ומסמכים ולא נענה, הרי שהיה עליו לנקוט בהליך המשפטי המתאים שנים קודם לכן ולא להמתין עד לשנת 2011.

141. **בית משפט מחוזי** (כונס נכסים - סמכות כונס) - השאלה הצריכה הכרעה בערעור זה היא, **האם זכאי כונס הנכסים שמונה לצורך מימוש משכנתא, לחתום בשם החייב, הממשכן, על בקשה לפטור ממס שבח מקרקעין, במיוחד, כאשר החייב מתנגד לכך?** כונס הנכסים עתר לראש ההוצאה לפועל למתן הוראות לחייבים לחתום על הצהרות לצורך קבלת פטור ממס שבח, או להסמיך את כונס הנכסים לחתום בשמם. על פי טענתו של כונס הנכסים, התחייבו החייבים כלפי הבנק, שלא במסגרת שטר המשכנתא, לחתום על ההצהרות האמורות.

ברר"ע (ת"א) 16180/97 **בנק הפועלים בע"מ נ' משה לויאן** (08/03/2023)

- ראש ההוצאה לפועל כב' הרשם **אץ שוורץ**, דחה את הבקשה, בהחליטו: "בתיק מבוצע מימוש משכנתה, שכמוה כפסה"ד, כאשר סמכות ראש ההוצל"פ הינה לפקח ולהורות על דרך המימוש, אין בסמכותו ליצור חיובים או זכויות אחרות שאינן נובעות במישרין מן הפסק המבוצע – שטר המשכנתא. הזכות לפטור ממס שבח הינה זכות אישית של החייבים שלא שועבדה עפ"י תנאי שטר המשכנתא, לכך גם מסכים הכונס. הטענה היא שהחייבים התחייבו כלפי הזוכה לפעול לקבלת פטור ומועד המכירה אף נדחה בשל כך. במהלך מימוש משכנתא אין לראש ההוצל"פ סמכות להכריע בטענות מסוג אלו שמעלה הכונס לגבי התחייבויות החייבים בעניין זה, ויש לשמוע ראיות בעניין בביהמ"ש המוסמך, ס' 54 לחוק ההוצל"פ עוסק בנכס-הדירות, שזכות הבעלות שבהן שועבדה אך אינו עוסק בחיובים אחרים שבין הצדדים והינם אישיים שאינם ניתנים לביצוע כחלק מן הפסק המבוצע בתיק. איני מקבל את הגישה שניתן לראות בהוראות הס' הנ"ל מקור לסמכות להורות כמבוקש". על החלטה זו הוגש ערעור. נימוקי הערעור תומכים יתדותיהם על הוראות סעיף 54(א)-(ב) לחוק ההוצאה לפועל. עיקר הטענה בערעור מופנה כנגד קביעת ראש ההוצאה לפועל, כי אין לו סמכות להורות לכונס הנכסים לחתום על הצהרות מתאימות לשלטונות מס שבח, לשם קבלת פטור. על פי הטענה, החלטה זו מתעלמת מהוראות החוק כי הכונס הוא "כיד החייב". בית המשפט המחוזי כב' השופטת **ה. שטיין** דחתה את הערעור וקבעה: אין חולקין, כי, במקרים מסוימים, רשאי כונס הנכסים לבקש הוראות מראש ההוצאה לפועל לגבי חתימה על הצהרות, לצורך פטור ממס שבח וראש ההוצאה לפועל רשאי לתת לו הוראות כאלה, כפי שנפסק בעמ"ש 300/96 הנ"ל. השאלה היא: מתי? כונס הנכסים למימוש משכנתא, הוא ידו של החייב במימוש המשכנתא כלשונה. הא-ותו לא. אין לכונס כל מעמד או סמכות בזכויותיו

האחרות של החייב. ליתן מאן דפאליג, כי פטור ממס שבח הוא זכות אישית של החייב. במידה והזכות לקבלת פטור ממס שבח אינה כלולה בשטר המשכתנא, אין זכות לזוכה, וממילא לא לכונס הנכסים, הפועל מטעם ראש ההוצל״פ למימוש המשכנתא, לעשות כן תוך ניצול פטור ממס שבח, המוענק לחייב ואשר על פי שיקול דעתו של החייב זכאי הוא לממשו לגבי איזה נכס מנכסיו שיבחר. סמכויותיו של כונס הנכסים, מכוח סעיף 54(א) לחוק, אינן חורגות מעבר לדרוש לבצוע שטר המשכנתא כלשונו. מכאן, כי סמכותו של כונס הנכסים לקחת את הנכס לרשותו למכרו ולממשו, אינה כוללת בהכרח זכות לקבלת פטור ממס שבח בהליך המכירה. זכות זו תעמוד לו רק אם היא כלולה בשטר המשכנתא. שטר המשכנתא מבוצע בלשכת ההוצאה לפועל, מכוח סעיף 81 לחוק, כאילו היה פסק דין. מכאן, כי הסמכויות וההוראות אשר רשאי ראש ההוצל״פ לתת לכונס הנכסים, הם אך ורק לצורך ביצוע שטר המשכנתא כלשונו ואין הוא מוסמך לתת לכונס הנכסים הוראות למימוש זכויות שלא בא זכרן בשטר המשכנתא. בענייננו, אין בשטרי המשכנתא כל התחייבות לכך כי מימוש הנכסים ייעשה תוך ניצול זכות הממשכנים לפטור ממס שבח. על כן, צדק ראש ההוצל״פ בהחלטתו, כי לגבי מימוש שטרי המשכנתא הנידונים, אין בסמכותו להורות על מימוש זכות **נוספת** של הממשכנים, שלא בא זכרה בשטר המשכנתא. עוד צדק ראש ההוצל״פ, כי אין זה מסמכותו לבחון, במסגרת מתן הוראות למימוש שטר המשכנתא, טענה בדבר התחייבויות נוספות של החייבים, שנתנו לזוכים מחוץ לשטר המשכנתא.

142. **בית משפט מחוזי** (ערעור - פירוק שיתוף/פינוי) - ערעור על פס״ד של בימ״ש לענייני משפחה לפיו התקבלה בעיקרה תביעת המשיבים כנגד אחיהם המערער לפירוק שיתוף, פינוי ודמי שימוש ראויים בגין מגוריו בדירת האם המנוחה המהווה חלק מעיזבון המנוחה.

עמ״ש (חי׳) 26536-04-22 **י׳ י׳ ט׳ נ׳ ד׳ י׳ ט׳** (03/08/2023)

- הצדדים להליך הם ילדי מנוחה ויורשיה. המערער, רווק, מובטל בשנים האחרונות, התגורר בדירה עם הוריו ז״ל החל משנת 1974. בימ״ש קמא דחה את טענות המערער לזכויות דיירות מוגנת או אחרות בדירה וכן נדחתה טענתו בדבר נשיאה בעלויות שיפוץ הדירה בסך של 100,000 ₪. ביהמ״ש הורה על פירוק השיתוף בדירה ומינה את באי כוח הצדדים ככונסי נכסים לצורך מכר הדירה בדרך של התמחרות למרבה במחיר וכן הורה על מינוי שמאי אשר יעריך את גובה דמי השימוש הראויים עבור

השימוש בדירה, ממועד פטירת המנוחה ועד לפינויה בפועל, וכן בכדי להעריך את שווי הדירה כיום ממוכר מרצון לקונה מרצון. המערער לא חויב בהוצאות, בכפוף לכך שהמערער יבטח את הדירה בביטוח תכולה ומבנה, כאשר עליו לשלם דמי שימוש ראויים, כפי שייקבע בהמשך, ואלה יקוזזו מתוך חלקו בכספי תמורת מכירת הדירה. על כך ערעור זה. כב' השופט **סארי ג'יוסי** (אב"ד), כב' השופטת **עפרה אטיאס** וכב' השופט **ניצן סילמן** דחו את מרבית הערעור, והורו על החזרת הדיון לביהמ"ש קמא בסוגיה אחת, מהטעמים הבאים: דין הערעור להידחות, בכל הנוגע לדחיית טענות המערער לזכויות של דיירות מוגנת; למתן צו הפינוי וכן ביחס לקבלת התביעה לפירוק השיתוף ושאר ההוראות שניתנו לשם עריכת הפירוק בפועל. ביחס לעניינים אלו המקרה דנן אינו נמנה על המקרים החריגים המצדיקים התערבות בקביעות עובדתיות ובממצאי מהימנות שנדונו והוכרעו על-ידי הערכאה הדיונית. הממצאים שנקבעו בפסק הדין תומכים במסקנה המשפטית שנקבעה בו, אין לגלות בפסק הדין טעות שבחוק. בין היתר, (כמפורט בפרק העוסק בהכרעת הדין של ביהמ"ש קמא) בהתאם לחוק הגנת הדייר היו האב המנוח והמנוחה, דיירים מוגנים, וכעולה מהלכת שפי עם פטירת האב הייתה המנוחה לדיירת מקורית. לכאורה, על פי הלכת שפי, לאחר פטירת המנוחה, המערער אשר התגורר עם הוריו כל חייו, ומעולם לא הייתה בבעלותו דירה אחרת, הפך לדייר נגזר מכוח סעיף 20(ב) לחוק. אלא שבימ"ש קמא מצא כי שונות עובדות המקרה של המערער מאלה שבבסיס אותה הלכה. שכן בשנת 2008 רכשה המנוחה את מלוא הזכויות בדירה, ובכך, אירוע רכישת הדירה על ידה קטע את רצף זכויות הדיור המוגנות בה. משנת 2008 ואילך התגורר המערער בדירת המנוחה, ברשותה, אך לא הוכיח כי רשותה של המנוחה לכך כי ידור עמה המערער, מקנה לו מעמד של דייר מוגן. כך למשל, המערער לא הציג הסכם שכירות בתנאי דיירות מוגנת בינו לבין אמו, או כל ראיה אחרת המעידה על מעמדו כדייר מוגן. לאור האמור לעיל, קבע בימ"ש קמא כי הוראות סעיפים 20(ב) ו- 27(1) לחוק הגנת הדייר לא חלות על המערער וטענתו בנדון נדחתה. לצד זאת ביהמ"ש המחוזי סבור כי יש ממש בטענות המערער בנוגע להשקעות והוצאות שהוציא על הדירה ועל ההליכים המשפטיים שניהלה המנוחה בעבר אל מול נ' ממנו רכשה את הדירה. הגם שבימ"ש קמא נימק דחית טענות המערער בעניין הוצאות על הדירה והשבחתה וכן בגין הליכים משפטיים, בלא פחות מאשר שלושה נימוקים: העדר אסמכתאות מתאימות, הימנעות המערער מלתבוע סכומים אלה משך שנים רבות, הודאתו- הודאת בעל דין בנשיאת המנוחה בתשלומים אלה, משתמך תצהירו

בפסק דין בו נקבע שהמנוחה נשאה בעלויות אלה, אין בידי ביהמ"ש לקבל הנמקותיו אלה של בימ"ש קמא כמי שדי בהן כדי לדחות טענות המערער, וביהמ"ש סבור כי מן הראוי לשוב ולבחון טענות המערער בעניין זה, בשים לב לנספחי תצהיר עדותו הראשית (כשהכספים שהוציא המערער על פי נספחיו מסתכמים בכ-70,000 ₪ הוצאות על הדירה ו-60,800 ₪ בגין ייצוג המנוחה בהליכים משפטיים לרבות הוצאות קשורות) ולהכריע בהן מחדש, על יסוד התשתית הראייתית המלאה שהניחו הצדדים לפני בימ"ש קמא ומלוא הטענות שהעלו לפניו. בהקשר זה ביהמ"ש סבור כי משום נסיבותיו המיוחדות של המקרה, מגורי המערער עם הוריו משך עשרות שנים, קשה להלום תוצאה לפיה טענותיו נדחות בשל אי שמירה על קבלות או חשבוניות מלאות בגין ההוצאות הנטענות, ודומה כי מקרה זה הצדיק הנמכת והגמשת הרף הראייתי לשם עמידה בנטל הראיה והשכנוע המוטלים עליו. האמור הוא בהיבט של הוכחת גובה ההשקעה או ההוצאה, ככל שהן מהוות השבחה של הדירה או הוצאה המזכה את המערער בהחזר מעיזבון המנוחה-יורשיה, מתוך חלקם בירושה, כך ששיקולי צדק המנחים את בימ"ש לענייני משפחה, יחייבו התאמת הדרישות הראייתיות לנסיבות מיוחדות אלה. אשר לטענה בדבר תשלום התמורה בגין רכישת הדירה על ידי המערער בסך 50,655 ₪ ב-2008, הדברים שציינו לעיל נכונים הם וביתר שאת, ולאחר שטענה זו כלל לא נבחנה על ידי בימ"ש קמא, הגם שהיא נתמכה באסמכתא על העברה בנקאית מחשבונו של המערער לטובת נ'-המוכר, ופסק הדין קמא שותק ביחס אליה. על יסוד האמור לעיל, הערעור במרביתו נדחה. לצד זאת הדיון מוחזר לבימ"ש קמא על מנת שיכריע מחדש בסוגיה אחת ויחידה - טענות הקיזוז שהעלה המערער, ביחס להוצאות ותשלומים שהוציא, לטענתו, הן על הדירה, ובתנאי כי השביחה, וכן בגין הליכים משפטיים בהם הייתה מעורבת המנוחה, שיש לראותם, לטענתו, כמי שהובילו לרכישתה או סייעו בכך, לרבות הנשיאה בפועל, לטענתו, בתשלום סכום התמורה לרכישתה ובסך של 50,655 ₪ נכון ליום 20.03.08. אין באמור לעיל כדי לשנות מיתר קביעותיו של בימ"ש קמא לרבות הצו לפירוק השיתוף בדירה על דרך מכירתה וכי הפירוק יהא מידי ללא קשר להכרעה שתתקבל בעקבות החזרת הדיון; ההכרעה שתתקבל בסוגיה מצומצמת בגינה מוחזר הדיון לבימ"ש קמא, תשליך רק על ההתחשבנות בין היורשים – הצדדים במסגרת חלוקת כספי תמורת מכירת הדירה לרבות ביצוע קיזוזים, ככל שיתחייבו מאותה הכרעה, מתוך חיוב המערער בדמי שימוש/שכירות ראויים.

בית משפט שלום:

143. **בית משפט השלום** (פינוי) - משניתן פסק דין המורה על פינוי מקרקעין, חלה חובת הפינוי לא רק על מי שהיה צד לפסק הדין, אלא גם כלפי כל צד שלישי שאינו מחזיק בהם מכוח זכות עצמאית ובת-תוקף.

ת"א (ת"א) 37329-11-21 **אמנון מורדוב נ' מדינת ישראל** (19/01/22).

- פסק דין לפינוי ניתן אפוא לאכוף הן על מושא פסק הדין הן על כל צד שלישי המחזיק במקרקעין בפועל, אלא אם זה יוכיח זכות עצמאית במקרקעין. הדין דורש מן האוחז בפסק הדין לפינוי לשלוח לצד שלישי שנמצא בנכס, ככל שזהותו ידועה לזוכה, הודעה על מועד הפינוי. ומשעשה כן יוצא הזוכה ידי חובתו, והנטל עובר לצד שלישי הטוען לחזקה כמו גם לזכות להחזיק את הנטל לפעול. כאשר קיים צד שלישי המחזיק במקרקעין שניתן לגביהם צו פינוי, אך הוא אינו בעל דין או מי שהצו הופנה כלפיו, הרי שעליו לעתור לרשם ההוצל"פ, לשכנעו כי יש בידו זכות עצמאית להחזיק במקרקעין, שאז יזכה בשהות לעתור לבית המשפט ולשכנע בדבר זכותו זו (סעיף 65 לחוק ההוצאה לפועל). התובע כאן "דילג" מעל שלב הפנייה לרשם ההוצל"פ, ופנה במישרין לבית המשפט; לא נקשה עליו, נוכח דוחק הזמנים המתואר שבו פעל. אך שעה שהגיע לבית המשפט, מובן שעליו הנטל להוכיח לא רק את חזקתו בפועל במקרקעין, אלא גם את זכותו להחזיק במקרקעין. ברור מהו הטעם המרכזי להטלת הנטל על התובע להוכיח פוזיטיבית זכות זו, במקום להטיל על בעל המקרקעין האוחז בפסק דין לפינוי את הנטל לשוב ולהגיש תביעות פינוי נגד כל גורם הטוען עתה כי הוא המחזיק בנכס. לא די אפוא בדרישה להוכיח חזקה, אלא יש לקיים גם את דרישת הוכחת הזכות העצמאית.

144. **בית משפט השלום** (פירוק שיתוף - התמחרות) - כאשר הליך ההתמחרות פוקח ואושר על ידי בית משפט השלום במסגרת תביעה לפירוק שיתוף מקרקעין, לא היה מקום שכבוד רשמת ההוצאה לפועל תתערב בהליך ההתמחרות.

רער"צ (כ"ס) 6771-12-21 **אייל זלמן נ' ניסן יזרסקי** (23/01/22)

- כב' השופט **שרון דניאלי** דחה בקשת רשות ערעור על החלטת רשמת ההוצאה לפועל וקבע כי כאשר ההליך ההתמחרות פוקח ואושר על ידי בית משפט השלום במסגרת תביעה לפירוק שיתוף מקרקעין, לא היה מקום שכבוד רשמת ההוצאה לפועל תתערב בהליך ההתמחרות, וכך גם אין מקום שבית משפט זה יעשה כן, ועוד במסגרת בקשת רשות ערעור על החלטת כבוד רשמת ההוצאה לפועל. כבוד הרשמת

גם הוסיפה, בצדק, כי פתוחה בפני המבקש הדרך להשיג את השגותיו בדבר הליך ההתמחרות או פגיעה כביכול בזכויותיו בשל הפרה כביכול של הוראות תקנות ההוצאה לפועל או מכוח כל דין אחר, אך השגה זו צריכה להיעשות בפני הערכאה המתאימה, ובהליך המתאים.

145. **בית משפט השלום** (שיק"ד רשם - מימוש משכון) – שיקול הדעת של רשם ההוצאה לפועל בהליך מימוש משכון מוגבל לקביעת הדרך היעילה והצודקת לביצוע המימוש; הוא אינו מוסמך להורות על אי-מימוש, לעכב את הליכי המימוש, להתנות אותם בתנאים או לתת לחייב ארכה לקיום חיוביו. הרשם אינו מוסמך לבחון את תוכנו של שטר המשכון והנסיבות שהביאו את הצדדים לחתום עליו. תפקידו של הרשם מתמצה במתן הוראות לשם מימושו

עש"א (חד') 68432-01-22 **עזאת אל קרנאוי נ' מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ** (06/03/22)

- כב' השופטת **קרן אניספלד** דחתה ערעור על החלטת רשמת ההוצאה לפועל, כב' הרשמת **מ' ביטון**. נקבע כי הכלל הוא שהגשת ערעור אינה מעכבת, היא עצמה, את ביצוע ההחלטה שעליה הוא נסב. על-מנת שהביצוע יעוכב, נדרש המערער להצביע על התקיימותם של שני תנאים מצטברים: עליו להראות כי סיכויי הערעור להתקבל טובים וכי מאזן הנוחות נוטה לטובתו כך שאם הביצוע לא יעוכב והערעור יתקבל בסופו של יום, יגרם לו נזק בלתי הפיך ויהיה קושי של ממש להשיב את המצב לקדמותו. בחינת סיכויי הצלחתו של המערער בערעור, קרי, סיכוייו לשנות את ההחלטה עליה השיג, מעלה כי על-פניו ולכאורה, אין מדובר בסיכויים גבוהים. כמה טעמים לכך. מנספחי הערעור ותצהיר המערער שניתן לתמיכתו נחזה כי המערער לא עמד בהתחייבותו לפרוע את תשלומי ההלוואה שנתנה לו המשיבה. לפי מערכת היחסים החוזית בין בעלי-הדין, עם צבירת חוב בתשלומי ההלוואה קמה זכותה של המשיבה לפעול למימוש המשכון על הרכב תוך העמדת מלוא יתרת ההלוואה לפירעון מידי, כפי שעשתה. ייחודו של משכון בכך שהוא מעניק לנושה אפשרות לקבל את המגיע לו בדרך מהירה וללא דחיות מיותרות. עיכוב במימוש הנכס נושא המשכון עלול לגרום למשיבה נזק בשל פחיתת ערכו עקב חלוף הזמן, גם אם בסופו של יום ידחה הערעור והמימוש יאושר. בשל כך, שיקול הדעת של רשם ההוצאה לפועל בהליך מימוש משכון מוגבל לקביעת הדרך היעילה והצודקת לביצוע

המימוש ; הוא אינו מוסמך להורות על אי-מימוש, לעכב את הליכי המימוש, להתנות אותם בתנאים או לתת לחייב ארכה לקיום חיוביו. הרשם אינו מוסמך לבחון את תוכנו של שטר המשכון והנסיבות שהביאו את הצדדים לחתום עליו. תפקידו של הרשם מתמצה במתן הוראות לשם מימושו. כב' הרשמת ניתנה תוך מחויבות לכללים הללו ועל-פניה לא נפל בה פגם שמצדיק את ביטולה או שינויה. הוטעם לעיל כי רשם ההוצאה לפועל אינו מוסמך להתערב בחיובים החוזיים אשר ניצבים ביסוד שטר המשכון, לפרשם, ליתן למערער פטור מקיומם או לזכותו בארכה למילוי חיוביו כלפי המשיבה. מאחר שכב' הרשמת לא הייתה מוסמכת להתערבות כזו – תוך קביעה כי המערער פרע את חיוביו למשיבה, ברי כי ההחלטה שנתנה, עליה משיג המערער בהליך דנן, אינה עשויה להיחשב ולו גם בדוחק החלטה בטענת 'פרעתי' שהערעור עליה הוא בזכות. כאשר הדין מחייב הגשתה של בקשת רשות ערעור על החלטת רשם ההוצאה לפועל אך הוגש ערעור, אין לכך תקנה. אם נתונה זכות ערעור והוגשה בקשת רשות ערעור, ניתן לדון בה כערעור בזכות בהתקיים טעם לכך ; לא כן במקרה ההפוך, בו הוגש ערעור בזכות כאשר הדין מחייב קבלת רשות ערעור תחילה. כאשר בעל-דין מגיש ערעור אך נדרשת על-פי דין דווקא בקשה ליתן רשות ערעור, דין ההליך להימחק.

146. **בית משפט שלום** (ערעור - משכון) - התערבות ערכאת הערעור בהחלטות הערכאה הדיונית, הבקשה מעוררת את השאלה אם זוכה שמימש משכון שנרשם לאחר שהוטלו עיקולים על הנכס שמושכן, זוכה לקדימות בחלוקת כספים שנתקבלו בעקבות הליך המימוש שנקט, וזאת מכוח סעיף 76 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967.
רער"צ (ת"א) 50777-07-22 **אלבר קרדיט בע"מ נ' ליאור גויטע** (28/09/22)

- סעיף 76 לחוק ההוצאה לפועל קובע הוראות למקרים שבהם זוכים שונים פועלים נגד חייב אחד. מוצע לקבוע כי סכום שהתקבל עקב הליך יחולק בראש ובראשונה בין הזוכים שנקטו באותו הליך באופן יחסי לגובה חובותיהם הפסוקים, והיתרה תשולם על חשבון החוב הפסוק של שאר הזוכים בשיעור יחסי לגובה חובותיהם הפסוקים. הצעה זו נועדה לתמרץ זוכים לנקוט בהליכים לשם אכיפה יעילה של חובות, ולמנוע מצב שבו כל הזוכים, הן אלו שנוקטים בהליכים והן אלו שיושבים בחיבוק ידיים, ייהנו בצורה שווה מפירות נקיטת ההליכים. בית המשפט המחוזי עמד על תכלית התיקון בקבעו: "התיקון האמור נועד לרפא עיוות שהיה קיים, עד לחקיקתו של התיקון האמור שכן, סעיף 76 במתכונתו המקורית, לא יצר אבחנה בין

זוכים שונים, בינם לבין עצמם, במקרה של ריבוי תיקים והגיעו הדברים לידי כך, של "קו הסיום" הגיעו כלל הזוכים, גם כאלו שלא נקפו אצבע לצורך ניסיון גביית חוב מהחייב בעודם מסתמכים על פרי עמלם של זוכים אחרים. כאמור, התיקון בהוראת סעיף 76, יצר מדרוג פנימי צודק בין הזוכים, בינם לבין עצמם, תוך שהוכרה בכירותו של הזוכה שבעקבות הליך שנקט, נתקבלו הכספים". חוק המשכון ודיני העיקולים באים בגדר "דין אחר" הקובע קדימות לעיקול על נכס שנרשם לפני משכון. סעיף 1(א) לחוק המשכון ,שכותרתו "מהות המשכון" קובע: "משכון הוא שעבוד נכס כערובה לחיוב, הוא מזכה את הנושה להיפרע מן המשכון אם לא סולק החיוב. " סעיף 3(ב) לחוק המשכון, שכותרתו "יצירת המשכון", קובע: "הגבלה או תנאי החלים, לפי דין או הסכם, על העברת בעלות בנכס יחולו גם על משכונו. "סעיף 3(ב) לחוק המשכון משמיע אפוא כי בעל נכס החפץ למשכן נכס שבבעלותו יכול לעשות כן רק ככל שהמשכון אינו מבטל או מגביל זכות אחרת של צד שלישי שהוטלה על הנכס. עיקול שהוטל על נכס – יהא זה עיקול זמני או קבוע – נועד לאפשר למעקל להיפרע את חובו מהנכס בבוא היום (אם יקבל או קיבל פסק דין כספי לטובתו) ובא בגדר "הגבלה או תנאי" כמשמעותם בסעיף 3(ב) לחוק המשכון . לכן נפסק שמשכון שנרשם לאחר עיקול אינו מבטל את העיקול ואינו גובר עליו, וכדברי בית המשפט העליון: "משהוטל עיקול, אין בעל הזכויות המעוקלות ואין המחזיקה חופשיים לעשות בן שינויים שאינם מתיישבים עם מהותו של עיקול, שכן העיקול מהווה מחסום משפטי, שמטרתו למנוע מבעל הזכויות או המחזיקה מלסכל את פירעון החוב. הם אינם רשאים לרוקן את הזכויות כולן או מקצתן מתוכן, כשם שאינם רשאים להבריח את הזכויות, כולן או חלקן, לאחרים". בית המשפט דוחה ערעור על החלטת כב' הרשמת עינת להבי-אשר וקבע: הפסיקה שפירשה את סעיף 76(א) נגעה בעיקרה לשאלה מה ייחשב להליך שהוביל לגביית החוב, ובכלל זה אם הטלת עיקול גרידא, בלא לפעול למימושו, תיחשב כהליך שהוביל לגביית חוב, ואם נושים שלא נקטו הליכים ישתתפו אף הם בחלוקת היתרה. אין למצוא בהחלטות אלו קביעה או אמירה שלפיה זוכה שנקט הליך שבעקבותיו נתקבלו הכספים זוכה לקדימות ללא קשר לסדרי הנשייה המעוגנים בדיני המשכון או בדין אחר, ובאופן קונקרטי שזוכה שבעקבות פעולתו נתקבלו כספים זכאי לקדימות, ואין נפקא מינה מתי נרשם העיקול או המשכון. גם הספרות אינה תומכת בכך. המבקשת עצמה הסכימה שהחוב למרכז לגביית קנסות, הזוכה לדין קדימה מכוח פקודת המסים (גביה) ,יזכה לקדימות. המבקשת לא הבהירה מה ההבדל בין חוב זה לבין החובות

שבגינם נרשמו עיקולים לפני המשכון. והרי אלה גם אלה זוכים לקדימות מכוח דין אחר, ובכל זאת המבקשת יוצרת הבחנה ביניהם שאינה מעוגנת בהסבר או בהיגיון כלשהו.

147. **בית משפט שלום** (פינוי) - הדיון נסב אודות השאלות, **האם דמי שימוש ראויים המוטלים על מפונים שאיחרו במסירת החזקה במקרקעין לפי פס"ד של פינוי מהווה סנקציה שיפוטית? האם לבית המשפט הסמכות לבטל סנקציה זו רטרואקטיבית?** האם ראוי לעשות זאת? ומכוח מה?

ת"א (ת"א) 4808-10-15 **דיור ב.פ. בע"מ נ' פהימין ואח'** (24/09/22)

- בית המשפט פסק כלהלן: צודקים המבקשים בכך קביעת תשלום סך של 5,000 ₪ לשבוע, אינה מבוססת על הכרעה מה סכום דמי השימוש הראויים על סמך חומרי הראיות וחוות דעת שמאים, אלא היוותה סנקציה רצינית וקשה, מעבר לשווי האמתי של שכירות במקום. מותב זה היה מודע היטב לחששות של ב"כ התובעות מפני שפיכות דמים והתנגשויות בעת הפינוי. משהוסר איום זה, משפינוי כל תושבי השכונה את בתיהם בוצע באופן מסודר, ללא אלימות, כשתושבי השכונה התכנסו לתוך כאבם ללא התפרצויות והפרת חוק, נראה שהכלי של הסנקציה השיג את מטרתו וכעת על בית המשפט לבטל סנקציה זו ולאפשר לתושבי השכונה ליהנות באופן מלא מהפיצוי המגיע להם, ללא ניכוי כלשהו. יש לבחון, האם לבית משפט סמכות לבטל סנקציה שהטיל על בעל דין לפנים משורת הדין? בסוגיה סבוכה זו, יש מקום לפנות ולהיעזר בעקרונות שהותוו במסורת עתיקת יומין של המשפט העברי. הדרך לנסות ולקבוע איך על בית משפט לנהוג על פי עקרונות מהמשפט העברי הינה, הן מתוך חוק יסודות המשפט, המפנה לעקרונות הצדק, המוסר והשלום של מורשת ישראל (כלקונה) והן באמצעות ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית כפי שנקבע בסעיף 1א לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. ערכי תום הלב, ערכי הצדק, היושר וההגינות, הם ערכים המהווים חלק ממשפט המדינה וניתן לשאוב מהמשפט העברי הדרכה כיצד לנהוג על פיהם. הלכה שבמקורה נתפסה במשפט העברי בגדר "לפנים משורת הדין", ניתן יהיה – במקרים ראויים – ליישמה בדין הנוהג במסגרת שורת הדין, בפסיקתם של בתי המשפט. מטרת הסנקציה הושגה כשהתפנו תושבי השכונה בדרכי שלום, לאחר עשרות שנות מאבקים משפטיים וחברתיים. כעת הזמן לנהוג כלפיהם לפנים משורת הדין.

148. **בית משפט שלום** (פירוק שיתוף) - לפניי תביעה לפירוק שיתוף במקרקעין, התובע – כונס נכסים, שנכנס בנעלי הנתבע על זכויותיו בדירה הגיש תביעה לפירוק שיתוף באותה דירה. התובע טוען, כי הנתבעים – בני זוג, הם בעלים משותפים בדירה, ולנוכח חובו של הנתבע לעירייה, לא היה מנוס מהגשת עתירה לפירוק השיתוף הזכויות בדירה לצורך מימוש הזכויות ותשלום החוב.

ת"א (ב"י) 43088-06-19 **עו"ד אבי נימצוביץ - כונס נכסים נ' רונית אסרף** (12/12/2022)

- בית משפט שלום כב' השופט **יגאל נמרודי** קבע כלהלן: הנתבעים לא הניחו תשתית עובדתית ומשפטית מספקת לביסוס טענתם כי זכויות הנתבע בדירה אכן הועברו לנתבעת. הנתבעים נותרו בעלי זכויות משותפים בדירה. אף אם ניתן היה לקבל את טענת הנתבעים לפיה זכויות הנתבע בדירה הועברו לנתבעת – ספק אם בנסיבות העניין העברה זו הייתה תקפה כלפי צדדים שלישיים. בהתאם לדין, כשמעניק מצוי בחובות, אם מקבל ההענקה יודע על מצבו הקשה של המעניק ויכול להסיק כי ההעברה תרחיק את הנכס מידי הנושים, נשלל תום-לבו. הקרבה המשפחתית והעסקית של מקבל ההענקה למעניק יוצרת חזקה בדבר ידיעתו על הקשיים הכלכליים של המעניק. בענייננו, בהינתן הקרבה המשפחתית, מתייתר הצורך להידרש לחזקה בדבר ידיעת הנתבעת כי הנתבע מצוי בחובות במועד ההענקה הנטענת. ידיעת הנתבעת בדבר קיומם של חובות עולה מפורשות מנוסח הסכם הגירושין. הנתבעים לא טענו, ממילא לא הוכיחו, כי מתקיים איזה מהחריגים הקבועים בדין, אשר בכוחם למנוע את זכותו הבסיסית של שותף במקרקעין לעתור לפירוק השיתוף. מכלול האיזונים והשיקולים מביא למסקנה כי יש להורות על פירוק השיתוף. אופן הפירוק: מדובר בדירת מגורים. אין טענה כי ניתן להורות על פירוק השיתוף בעין. הפירוק ייעשה בדרך של מכירת הזכויות בדירה למרבה במחיר.

149. **בית משפט שלום** (מימוש פיצויים מקרן פנסיה) - בקשת רשות ערעור על החלטת רשם ההוצאה לפועל בתל אביב כב' הרשם **גיא אבגי** בתיק הוצל"פ, שבה הורה הרשם למבקשת, קרן פנסיה מסוג קופת גמל לקצבה, לממש עיקול שהוטל אצלה כמחזיקה על רכיב הפיצויים של המשיב 1-החייב, בלא שהוצגה לה אסמכתה חד-משמעית המעידה על סיום העסקתו וזכאותו לקבל פיצויים אלה.

רערי"צ (ת"א) 54921-09-22 **מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ נ' תומר טאובר** (03/05/2023)

- הבקשה מעוררת את השאלה **מהם התנאים בהתקיימם יש מקום שכב' רשם ההוצאה לפועל יורה למחזיק שהוא קרן פנסיה מסוג קופת גמל לקצבה לממש את רכיב הפיצויים של החייב-העמית המשולם שלא בדרך של קצבה.** מאחר שמדובר בשאלת הנוגעת לפרקטיקה קיימת שיש לה השלכות רוחב והתבקשה הכרעה עקרונית בעניינה, התבקשה עמדת **המאסדר** והוגשה לתיק. קרן הפנסיה, הזוכה והמאסדר תמימי דעים שלפי הדין החל תנאי הכרחי למימוש כספי הפיצויים מקרן הפנסיה של העמית-החייב הוא **סיום יחסי העבודה** בין העובד-החייב לבין המעסיק שהפקיד את כספי הפיצויים, וכן שהעמית **זכאי לקבל את הכסף לפי ההסדר החקיקתי** הרלוונטי. על כן, כך מוסכם על הכול, על קרן הפנסיה-המחזיקה לקבל אסמכתה חד-משמעית וברורה שלפיה העסקתו של העמית-החייב אכן הסתיימה, ושהעמית אכן זכאי למשוך את כספי הפיצויים מבלי שתתאיין זכותו לקצבה. רשם ההוצאה לפועל יורה אפוא על מימוש כספי הפיצויים רק לאחר שהוצגה לקרן הפנסיה אסמכתה חד משמעית כאמור. כב' השופט **טל חבקין** (סגן הנשיא) קבע כי תשובה רשמית של המעסיק שלפיה החייב אינו מועסק אצלו יותר כולל ציון מועד סיום ההעסקה, הרי תשובה כזו **יכולה** להינתן לאחר שהוטל עיקול אצל המעסיק ובמסגרת **תשובתו לעיקול או בעקבות פנייה יזומה של הזוכה** אליו ומתן אסמכתה מתאימה, **פלט ממוכן של דו"ח תקופות העסקה מהמוסד לביטוח לאומי** שיינתן בעקבות צו של רשם ההוצאה לפועל המופנה למוסד לביטוח לאומי (ואין לפניי טענה שרשם ההוצאה לפועל אינו מוסמך לתת צו כזה). פלט כזה יכול להיות מופק גם מתוך הממשק שבין הביטוח הלאומי לרשות האכיפה והגבייה כל עוד הוא כולל את המידע בדבר מעסיקי החייב בשלוש השנים שקדמו להעברת המידע, לרבות מידע על כל המעסיקים של החייב בתקופה זו, השנים שבהן החייב היה מועסק אצל כל מעסיק, וביחס לכל שנה – חודשי ההעסקה. לעמדת המאסדר, נכון לעכשיו, הממשק כולל את כל המידע הזה. מעסיק שלא מופיע בממשק הוא מעסיק שאצלו הסתיימה ההעסקה לפני שלוש שנים ויותר, כך שניתן לקבוע שהחייב סיים את העסקתו אצלו. ואולם, כדי שקרן הפנסיה תוכל לממש את כספי הפיצויים, על הפלט לפרט את המידע האמור ולהיות מוצג לה. מקובל עלי שהאחריות לדאוג לכך שהאסמכתא תוצג לקרן הפנסיה **מוטלת על הזוכה**, ואין מקום שקרן הפנסיה, שהיא במעמד של מחזיק נטול אינטרס, תפעל פוזיטיבית להשגתה. **אם ניתן להפיק את המידע**

באמצעות הממשק, אין מניעה שרשם ההוצאה לפועל יורה על מסירת פלט הכולל את המידע הדרוש ישירות לקרן הפנסיה, ולחלופין יורה בצו למוסד לביטוח לאומי למסור לקרן הפנסיה תדפיס כאמור.

150. **החלטת רשם** (פירוק שיתוף – אישור עירייה להעברת זכויות בטאבו) - כונס הנכסים עתר, במסגרת הליך פירוק שיתוף, בבקשה להורות לעירייה לתת בידו תעודה, לצורך העברת הרישום ב"טאבו" על שם הרוכש וזאת ללא תנאי.

תיק **508973-03-17** (22/04/2023)

כב' רשמת ההוצאה לפועל **דיאנה פסו-ואגו** קבעה כלהלן: עסקינן בהליך פירוק שיתוף על כלל המשתמע מכך. מינוי הכונס, נעשה על מנת לספק לצדדים "כלי" לסייע לצדדים להביא שיתוף הזכויות, לכדי סיום. אין בפנינו הליך כינוס "רגיל" שמטרתו גביית חובות, והוא העיקר, אלא הליך כינוס, שהוא הטפל להליך פירוק השיתוף, שהוא העיקר. במקרה זה, כונס הנכסים לא מונה על מנת לוודא חלוקת התמורה, תשלום חבות, ברור דיני קדימה וכיוצא בזה. כמו כן לא מונה בהליך כפוי, על זכויות מי מהצדדים, על מנת להביא לפירעון חובותיו, שלא מרצון ובהתאם גם לא תפס כל חזקה בנכס ולא נדרש לכך. לפיכך - אין מקום לבחון ההליך ומעמד התמורה, באספקלריה, של הליכי פשיטת רגל, חדלות פירעון או כינוס לשם גביית חובות. הבחינה תעשה, ב"משקפיים" של מוכר מרצון לקונה מרצון, כאילו הנכס נמכר מחוץ לכותלי לשכת ההוצל"פ, בכל הנוגע לשאלת דיני הקדימה והחובות שיש לכוף, לשכלולו של הסכם. בהינתן ועסקינן בהליך כינוס, שננקט לשם ביצוע פירוק שיתוף, ובעניינינו מכר, שנקבע ונפסק, על ידי בית המשפט, בפסק דין שהוגש לביצוע, ולא הליך כינוס כפוי לגביית כספים וחלוקתם בהתאם לזכויות צדדים שונים על כספים אלו – אין מקום לכוף מתן התעודה, כפי הנהוג בהליכי כינוס לגביית חוב, שם על הרשות המקומית להעניק האישור לאחר תשלום חובות קופת הכינוס ולאחר מכן, ככל נושה, לטעון בדבר מעמדה, ביחס ליתרת קופת הכינוס, הם כספי התמורה, עת אף יכול ולא יוותרו כספים לתשלום חוב כלפיה.

151. **החלטת רשם** (פרעתי – הוצאות פינוי) - זו היא החלטה בבקשת החייב לסגירת התיק בטענת פרעתי ובבקשת הזוכה להגדלת קרן חוב בתיק בסכום של 29,630 ש"ח נכון ליום 20.03.2023. תיק זה נפתח ביום 07/012/2022 לביצוע פסק דין פינוי שניתן כנגד החייבים.

- במסגרת בקשת החייב לסגירת התיק, טען החייב כי הוא פינה את הנכס באופן עצמאי, זאת בהתאם לסיכום נטען שהיה לו עם הקבלן, משכך אין מקום לחייבו בהוצאות הפינוי אותה מבקש הזוכה. במסגרת תשובתו לחקירה נגדית, הודה החייב כי קיבל לידיו מאת המעקל את הודעת הפינוי שבה צוין גם מועד הפינוי בתיק הקבוע ליום 09/01/2023. החייב טען כי המעקל נכח בביתו ב 19/12/2022 כאשר לטענתו באותו היום קיבל לידיו את הודעת הפינוי בתיק שלפיה הפינוי יתבצע ב 09/01/2023. החייב הוסיף כי במעמד זה סיכם עם הקבלן כי הפינוי יתבצע ב14/01/2023 והוא אף דאג להזמין משאית ליום 14/01/2023. ועוד, החייב לא רק שהוא סותר את גרסתו בדבר הסכום הנטען אלא שהוא לא מצליח להביא, לא במסגרת כתבי בי-דין שהגיש בתיק ולא במהלך הדיון בפניי, ראיות כל שהן להוכחת הסיכום הנטען. מנגד, מסביר הקבלן באופן ברור את אופן ניהול הליך הפינוי ואף מפנה כראוי להוראות הרשומות בהודעת הפינוי, שאין ספק, גם לגישת החייב עצמו כי הומצאה לידי החייב. מוסיף הקבלן באופן ברור כפי שהוא טוען בשורה 9 עמוד 2 לפרוטוקול כי לא היה לו שום סיכום עם החייב. הקבלן אף מוסיף בהגינותו כי התקשרו מספר פעמים מתחנת המשטרה לחייב על מנת שהוא יתפנה באופן עצמאי, אף הייתה שיחה ממפקד התחנה וקצין האגם של תחנת זבולון על מנת לחסוך בהוצאות אלה שכל הפניות לא נענו על ידי החייבים בתיק. החייב אף מודה כי הייתה שיחה כזו שבוצעה על ידי מפקד קצין בתחנת זבולון. הסתירות בגרסת החייב לא היו רק במישור הקשור לסיכום הנטען ואשר לא הוכח בפניי אלה גם ובעיקר לעניין הידיעה או אי הידיעה כפי שיוסבר אודות ההליך שהתנהל כנגד החייב בתיק זה. החייב הודה במספר הזדמנויות כאמור כפי שפירטתי לעיל כי קיבל לידיו את הודעת הפינוי בתיק משמע, שהחייב ולפי גרסתו, הרי הוא ידע שמתנהל נגדו תיק פינוי זה. גרסה זו סותר החייב כאשר הוא טוען שלא ידע בכלל שמתנהל נגדו תיק פינוי חד משמעית. לרבות הסתירות שעלו בגרסת החייב, כפי שתוארו לעיל, ומשלא עמד החייב בנטל המוטל עליו, ולא הוכיח את טענותיו במסגרת בקשתו בטענת פרעתי ולא בדיו, דחה כב׳ רשם ההוצאה לפועל **עיסאם חאיק** את בקשת החייב לסגירת התיק וקיבל חלקית את בקשת הזוכה להגדלת קרן החוב בתיק בגין הוצאות הפינוי שבוצע בתיק זה בפועל. כמו כן, חייב את החייבים, ביחד וכל אחד מהם לחוד, בהוצאות המעקל בסכום של 1,000 ש״ח (כולל מע״מ) זאת בגין הגשת התייחסות מטעמו והתייצבותו בדיון בפניי, וזאת ללא כל קשר לשכרו של המעקל בגין ביצוע הפינוי בתיק. הוסיף

כב׳ הרשם כי לשם הסרת כל ספק, החיובים בהחלטה זו באו להוסיף על חיובי ההוצאות בהליך בבית המשפט בו חויבו החייבים כמפורט בסעיף 2 להחלטה זו, באופן שהקביעות בהחלטתה זו **אינם** גורעים או פוגעים או מבטלים, בשום צורה שהיא, את החיובים שהוטלו על החייבים במסגרת ההליך המשפטי נשוא פסה״ד בגינו נפתח תיק זה.

152. **החלטת רשם** (מימוש משכון על דירת מגורים - דיור חלוף) - עסקינן בתיק מימוש משכון על דירת מגורים, הזוכה הגיש בקשה למתן הוראות להמשך הליכי המימוש בתיק, במסגרתה ציין כי החייב אינו מתגורר בנכס ואין מקום לפסוק לו דיור חלוף. כעת **השאלה הנדרשת**, **האם החייב מתגורר בנכס**, שכן ככל שהוא לא מתגורר בנכס אין מחלוקת שלא מגיע לו דיור חלוף.
תיק **515133-06-21** (04/09/2023)

- כב׳ רשם ההוצאה לפועל **סאלם ג׳דעון** קבע כלהלן: בהקשר זה נטענו טענות סותרות על ידי הצדדים, אולם העדפתי לקבל את גרסת החייב כי הוא מתגורר בנכס. תצהירו של הזוכה בהקשר זה, שצורף , מופנה לשיחה בינו לבין אחיו של החייב, לפיה טען אחיו של החייב כי הוא מתגורר לבד בנכס. קרי, אין עדות ישירה בהקשר זה לפיה החייב טען בפני הזוכה כי הוא לא מתגורר בנכס. בתצהיר שצורף לבקשה לעיכוב הליכים נטען כי החייב מתגורר בקומה השנייה וכי אחיו מתגורר עם משפחתו בקונה הראשונה. בדיון שהתקיים נכחו החייב ואחיו, שניהם טענו כי שניהם מתגוררים בנכס. הזוכה לא חקר את החייב בדיון, אף שבהחלטתי הוריתי כי הוא זכאי לעשות כן. אף שהחייב וויתר על זכותו לדיור חלוף, הרי נוכח הוראת סעיף 38 (ג)(2) לחוק ההוצאה לפועל, החייב זכאי לדיור חלוף של עד 18 חודשים. הפסיקה קבעה כי נטל הוכחת הדיור החלוף לו זכאי החייב מוטל על החייב. החייב לא הוכיח את שווי הדיור החלוף. נטל הבאת הראיות בדבר הדיור החלוף חל על הכונס באופן זה, שימציא נתונים בסיסיים בדבר גובה הדיור החלוף, כפי שהוא רואה אותו, מתוך התחשבות בנתוני הנכס והנתונים הנשקפים לנגד עיניו, וזאת עשה כונס הנכסים במקרה שבפניי. אשר על כן, ובהעדר ראיה אחרת, אני קובע כי הדיור החלוף יעמוד על סך של 2,400 ש״ח, כטענת כונס הנכסים. התוצאה היא כי הדיור החלוף יעמוד על 2,400 ש״ח, למשך 18 חודשים. מחצית מהסכום תופקד בקופת ההוצל״פ טרם הגשת הודעת פינוי לנכס. לגבי המחצית השנייה יגיש כונס הנכסים בקשה למתן הוראות. הזוכה רשאי להגיש הודעה לפינוי הנכס, ההודעה תוגש 45 יום טרם המועד

המבוקש ותימסר לחייב 21 יום טרם מועד זה. משאין לאחיו של החייב זכויות בנכס, ואינו הוא אינו בגדר בן משפחה בהתאם לסעיף 38 (א) לחוק ההוצאה לפועל, אין מקום לפסוק לו דיור חלוף.

153. **החלטת רשם** (ביטול עיקול) - הבקשה הוקלדה כבקשה לביטול הגבלות, על אף שהסעד המבוקש במסגרתה הוא ביטול עיקול על חשבון בנק של החייב. הבקשה תידון כבקשה לביטול עיקול חשבון עו"ש, זאת כמפורט בגוף הבקשה.

תיק **525774-12-20** (30/10/2023)

- כב' רשם ההוצאה לפועל **שאדי ג'ובראו** קבע כלהלן: בימים כתיקונם, היה על החייב לשלם את העירבון המהווה תנאי לדיון בבקשה לאיחוד תיקים בהתאם להוראות סע' 74ו לחוק ההוצאה לפועל ולאחר מכן לדון בבקשה לביטול עיקולים והליכים, דא עקא, ולאור המתואר על ידי החייב בבקשתו, בהיותו תושב העיר שדרות שנאלץ ביחד עם רבים אחרים לצאת מביתו ולאור המצב הביטחוני הקשה בימים אלה, ולאור העובדה כי בהעדר ביטול עיקול על חשבון העו"ש החייב לא יוכל לקדם את הדיון בבקשה לאיחוד תיקים, אני מורה על ביטול העיקול על חשבון העו"ש מושא הבקשה למשך 30 ימים מהיום הן בתיק זה והן בתיקים הנוספים שניתן לאחדם תחת תיק איחוד תיקים לכשייפתח. מצאתי לנכון לדון בבקשה כבקשה לביטול עיקול באיחוד דיון בהתאם לתקנה 19א לתקנות ההוצאה לפועלת הואיל והבקשה לאיחוד תיקים אמורה להידון בתיק זה וכדי למנוע מצב דברים שבו יינתנו החלטות סותרות בתיקים שונים או מצב שבו ייאלץ החייב למלא אחרי הוראות ב 3 תיקים שונים בתקופה מורכבת זו. עם תשלום העירבון בהתאם לסע' 74ו לחוק, הבקשה לאיחוד תיקים תובא בפני. המזכירות תשתול החלטה זו בתיקים שניתן לאחדם תחת איחוד תיקים ותיישמה שם ותביאה לידיעת כב' הרשמים המטפלים שם.

שונות: צו חיוב, ריבית, פרשנות, מזונות, פרעתי ואח':

צו חיוב:

בית משפט השלום

154. **בית משפט השלום** (פריסת תשלומים בהוצל"פ) - מבחן כושר הפירעון הקבוע בסעיף 74ו נועד להותיר את מערכת ההוצאה לפועל, לרבות האפשרות לאחד תיקים, כנתיב בר קיימא עבור חייבים שיכולים לפרוע את חובותיהם – במצב הרגיל תוך שלוש או ארבע שנים – ובתקופת הוראת השעה שנוצרה בעקבות משבר הקורונה – תוך שש או שבע שנים, **אך לא מעבר לכך**.

רע"צ (ת"א) **40933-10-21 מונתהא ג'בארין נ' קרנית קרן לפיצוי נפגעי תאונת דרכים** (19/10/21)

- בית המשפט הנכבד דחה ערעור על החלטת כב' הרשם **עמית גולן** במסגרתה קבע כי חייבים שאין באפשרותם לפרוע את חובותיהם בתוך תקופות אלה, אין מקומם במערכת ההוצאה לפועל, כעולה מסעיף 2א7 לחוק והחוק מפנה אותם להליכי חדלות פירעון. אלה, המבקשים להימנע מההגבלות בגין אי תשלום חובות נדרשים אפוא לפנות להליכי חדלות פירעון, ולעמוד בתנאי ובדרישות ההליך. מנגד, אלה שלא יעמדו בכך על אף שמקומם שם, **ניצבים בפני שוקת שבורה**, למצער עד שיוכלו לפתוח בהליך חדלות פירעון פעם נוספת, בתום "תקופת צינון". עם כל הצער שבדבר, כזה הוא עניינה של המבקשת. חובותיה המצטברים בשני תיקי ההוצאה לפועל נושקים לתקרת הסמכות של הליכי חדלות הפירעון המתנהלים בהוצאה לפועל. **צדק הרשם בקביעתו שהמבקשת לא הראתה היתכנות ולו ראשונית שתוכל לפרוע את חובותיה בתוך תקופה של שבע שנים (84 חודשים). במצב כזה אין תועלת בקיום חקירת יכולת**. טענת המבקשת שהסמכות לקיים חקירת יכולת הקבועה בסעיף 74ט(א) היא סמכות חובה, וזאת גם כאשר מתצהירו של החייב עצמו ברור שאין בכך טעם, אינה יכולה להתקבל. קשה להשתחרר מן הרושם שתכנית התשלומים שהציעה המבקשת היא כזו שיש ביכולתה לעמוד בה, אולי, במהלך השנה הראשונה בלבד, באופן שיאפשר לתקופת הצינון לחלוף בלא הגבלות, ואז היא תוכל לפתוח בהליך חדלות פירעון נוסף. מקום שזו מטרת תכנית הפירעון, וכשאין היתכנות ולו ראשונית לעמוד בה בשלמותה, צדק כב' הרשם עמית גולן כשהחליט שאין מקום לאחד את תיקיה. בהינתן שחוסר יכולתה של המבקשת לפרוע את

חובותיה אמור לקבל מענה במסגרת הליך חדלות פירעון, העובדה שהמבקשת אינה יכולה ליהנות מהגנות ההליך עד שתסתיים "תקופת הצינון" שהוטלה עליה מעוררת קושי וחושפת אותה להגבלות ולעיקולים אשר לבטח יכבידו עליה. יש להצטער על כך. ואולם, זוהי התוצאה המתחייבת כלפי מי שאינו משתף פעולה עם הליך חדלות הפירעון שנועד להיטיב עימו ולתת מזור לחובותיו אם רק יעמוד בדרישותיו שהן כיום מקלות בהרבה מבעבר. תרופתה של המבקשת היא אפוא בפתיחת הליך חדלות פירעון נוסף בחלוף תקופת הצינון, כשיש לקוות שבפעם הבאה תשכיל לעמוד בדרישות ההליך ויעלה בידה לקבל הפטר ולצאת לדרך חדשה.

ריבית:

155. **בית המשפט המחוזי** (הבהרה לפי סע' 12 - ריבית והצמדה) - החלטה זו עניינה בשאלת צירופם של הפרשי הצמדה וריבית ביחס לסכום שתשלומו עוכב לבקשת מערער.
ע"א (ת"א) 53498-07-21 **התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ נ' אביהו שני** (31/08/22)

- פורמלית, אין כל דרך להיעתר לבקשה ל"הבהרת פסק דין". ככל שהכוונה היא לשינויו או תיקונו (אם יש צורך, ולדידנו אין צורך) – המועד חלף. ככל שהכוונה היא שבית המשפט יבהיר למה כיוון, הרי שפנייה להבהרה אמורה להיעשות במידת הצורך בידי רשם ההוצל"פ כהוראת סעיף 12 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967. עם זאת, ראוי להזכיר **מושכלות ראשונים ביחס לדיני ההצמדה וריבית**, ולו מתוך התקווה כי הצדדים ישכילו לחסוך התדיינות גוזלת משאבים בהליכי הוצל"פ, ודאי כאשר היא נסבה על סכומים שאינם משמעותיים. בעניין זה, ההסכמה היחידה שהצדדים הגיעו אליה נסבה על משיכת הערעורים, בלא כל התייחסות לשינוי הכללים הרגילים הנוגעים לנשיאה בהפרשי הצמדה וריבית ביחס לסכום שתשלומו עוכב עד הכרעה בערעור. **הכללים הרגילים ידועים: בעוד שאין חובת נשיאה בריבית פיגורים בגין תשלום שנדחה, לא אלה הם פני הדברים ביחס להפרשי הצמדה וריבית 'רגילים'**: "כדי להעמיד את הזוכה במקום שבו היה נמצא לו היה משולם החוב הפסוק במועדו נוצר בחקיקה מנגנון הריבית וההצמדה הקיים בסעיף 3א(א) לחוק [פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961]. **מועד זה אינו נדחה כשם שנדחה מועד הביצוע שכן הוא משקף את ערך הכסף** ואין הוא משרת תכלית אחרת". דומה אפוא שבידי הפול להביא לסיום ההליך בלא צורך בהתדיינות נוספת.

156. **בית משפט מחוזי** (בקשת רשות ערעור/ריבית והצמדה) – בקשת רשות הערעור הנדונה הוגשה על פסק דינו של בית המשפט השלום מפי כב' השופט **גד ארנברג**, אשר דחה את ערעורם של המבקשים (להלן גם – החייבים) על החלטת כב' רשמת ההוצאה לפועל **עירית גור-אריה**, בהחלטתה קיבלה כב' הרשמת את בקשת המשיב (להלן גם – הזוכה) להוספת הפרשי ריבית והצמדה עבור התקופה שבה היה תיק ההוצאה לפועל סגור (מיום 22.12.2017 עד יום 17.5.2022), רק בחלקה. בהתאם לכך נקבע, כי עבור תקופה זו יתווספו לחוב, שביום סגירת התיק היה בסך 1,047,866 ₪, הפרשי ריבית והצמדה כהגדרתם בסעיף 1 בחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961, אך לא תתווסף גם ריבית פיגורים, כמשמעה בסעיף 5(ב) בחוק זה. על-פי הנטען בבקשת רשות הערעור הנדונה, מדובר בתוספת בסך 112,929.80 ₪.

רצ"פ (י-ם) 22666-02-23 **יהושע קרלינסקי נ' משה שלום זלצמן** (06/09/2023)

- בבקשת רשות הערעור הנדונה חזרו המבקשים על טענותיהם בשתי הערכאות הקודמות. תמצית טענותיהם הן אם כן, כלהלן: **ראשית**, מלוא קרן החוב שולמה וכי לא היה מקום לחידוש הליכי ההוצאה לפועל נגד המבקש 1, אשר בשונה מהמבקשים האחרים, נטען כי התיק נגדו נסגר סופית בהסכמה ביום 20.10.2013. לחלופין נטען, כי אין לחייב את המבקש 1 בתשלום ריבית והצמדה ממועד סגירת התיק, בשל הסגירה הסופית של ההליך נגדו בשנת 2013 ומכוח הסכמת הצדדים ולכן החלטת הבורר, אשר אישרה הסכמה זו, אינה מצריכה אישור של ערכאה שיפוטית. **שנית**, בנושא הריבית נטען, כי המשיב אינו רשאי לגבות ריבית על ההלוואה, מאחר שהיתר העסקה שנועד לאפשר זאת, נחתם לאחר מתן ההלוואה ולכן הוא נעדר תוקף, היתר העסקה נחתם בקשר להלוואה, כך שאין לחייב בריבית בשל החוב הפסוק שנקבע בפסק הבורר ברוומן, בחתימתם על היתר העסקה גילו הצדדים רצון שכל עסקה ביניהם תתנהל על פי דין תורה, בעוד שהוספת הריבית עומדת בניגוד להסכמתם, העלאת הטענה בעניין הריבית כעשרים ושבע שנה לאחר מתן ההלוואה, מלמדת שהצדדים נמנעים מגביית ריבית מטעמים דתיים; הבורר גרטנר קבע כי אין מקום לריבית ויש לקזז מהקרן סך 1,100,000 ₪. **שלישית**, בכל מקרה אין מקום לתוספת הריבית, מאחר שההחלטה משנת 2020, שלא לחדש את הליכי ההוצאה לפועל מלמדת כי הליך הבוררות שהתנהל אותה עת לפני הבורר גרטנר, כלל גם דיון בטענות הצדדים בעניין החיוב בריבית בהליכי ההוצאה לפועל. אלמלא כן, היו ההליכים מחודשים כבר אז בשל כך שדובר בשתי עילות ובחיובים שונים. מאחר שפסק הבורר גרטנר בוטל, אין מקום לגביית ריבית ומאחר שסכום

הקרן שולם, היה מקום לסגירת תיק ההוצאה לפועל. כן נטען, כי המשיב ישן על זכויותיו ונמנע מנקיטת הליכים משנת 2013 עד שנת 2020. כב' השופטת **תמר בר-אשר** קבעה כלהלן: לאחר עיון בבקשת רשות הערעור, בהחלטת רשמת ההוצאה לפועל ובפסק-דינו של בית משפט השלום, **הגעתי לכלל מסקנה כי בקשת רשות הערעור הנדונה נעדרת סיכוי להתקבל וכי אינה מצריכה תשובה. לפיכך ובהתאם לסמכותי מכוח תקנה 119(ז) בתקנות ההוצאה לפועל, מצאתי כי יש לדחות את הבקשה אף ללא צורך בקבלת תשובת המשיב.** תחילה ראוי להזכיר מושכלות יסוד, שלפיהן ככלל, "ערעור לבית המשפט המחוזי על פסק-דינו של בית משפט השלום שניתן, מצדו, על החלטת רשם ההוצאה לפועל, הוא בגדר 'גלגול שלישי' של ההליך. כידוע, על פי הילכת בית משפט זה בר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ. מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982), רשות ערעור כשמדובר ב'גלגול שלישי' תינתן רק מקום שמדובר בסוגיה שיש לה היבטים כלליים מעבר לעניינם של בעלי הדין עצמם..." עם זאת נקבע, כי יש לנקוט אמת מידה מקלה יותר לגבי ערעור ב"גלגול שלישי" על החלטת רשם ההוצאה לפועל וכך בייחוד אם השאלה העומדת להכרעה היא בעניין פרשנות הדין ויישומו במקרה הקונקרטי. לעומת זאת, אם המחלוקת היא עובדתית, כי אז בית המשפט המחוזי הדן בבקשת רשות הערעור, דן בערעור ב"גלגול שלישי". בנסיבות הנדונות, רובן המכריע של טענות המבקשים הן במישור העובדתי, בהיותן תוקפות את קביעותיה העובדתיות של הרשמת, בכל הנוגע לעובדות הנוגעות לסגירת הליך ההוצאה לפועל וחידושו בכלל ובעניין המבקש 1 בפרט. כך גם בעניין הקביעות הנוגעות לקביעות בפסק הבורר ברוורמן לנושא הריביות, לנטען בהיתר העסקה ולכל שאר הטענות. כך שכבר מטעם זה לא נמצא מקום להתערב במסקנותיה של הרשמת, אשר אושרו בפסק-דינו של בית משפט השלום. **מעבר לכך, כל טענותיהם של המבקשים נבחנו בהרחבה יתירה בהחלטתה המנומקת היטב של כב' הרשמת, אשר אושרה בפסק דינו של בית משפט השלום. משלא נמצא כי נפלה טעות עובדתית או משפטית בהחלטת הרשמת, ממילא גם לא נמצא כל נימוק המצדיק התערבות בהחלטתה, אשר אושרה בפסק דינו של בית משפט השלום.** למעלה מהדרוש אוסיף בתמצית, כי גם לגופם של דברים לא נמצא מקום לקבל את טענותיהם של המבקשים. בכלל זה, אין מקום לטענתם כי הוסכם על סגירת הליכי ההוצאה לפועל נגד המבקש 1. כפי שקבעה הרשמת וכפי שנקבע בפסק-דינו של בית משפט השלום, ההסכמה לסגירת התיק נגד המבקש 1 בהתאם להחלטת הבורר גרטנר מיום 8.10.2013 נבעה מכך שהוסכם על סגירת הליך

ההוצאה לפועל כדי לאפשר את הליכי הבוררות. עם זאת, מעת שהליכי הבוררות בפני הבורר גרטנר כשלו ופסקי הבורר שנתן בוטלו, ממילא לא הייתה עוד משמעות לאותה הסכמה. זאת לא רק מחמת כך שהחלטותיו של הבורר גרטנר לא אושרו בפסק דין, אלא בשל כך שלנוכח ביטול אותם הליכים, אף אין לומר כי הייתה למבקש 1 ציפייה או הסתמכות שלא יינקטו כלפיו הליכי הוצאה לפועל לגביית החוב החלוט שנקבע עוד בפסק הבורר ברוורמן. בדומה, אין לקבל את טענותיהם של המבקשים בכל הנוגע לקביעותיהם של הרשמת ושל בית משפט השלום בסוגיית גביית הריבית הרגילה בשל החוב שטרם נפרע. בכלל זה אין לקבל את טענותיהם בעניין האבחנה שביקשו לעשות בין הריבית הקשורה בהוצאות מימון ההלוואה, שלגביה נקבע בפסק הבורר ברוורמן, כי תידון בנפרד, לבין הריבית שנצברה על החוב החלוט בשל אי פירעונו, שחובת תשלומה נובעת מחוק פסיקת ריבית והצמדה. כמוסבר היטב בהחלטת הרשמת ובפסק דינו של בית משפט השלום, מדובר בשני עניינים שונים ונפרדים שאין מקום לניסיון המבקשים לערבב ביניהם. **אף לא נמצא מקום להתערב במסקנותיהם של הרשמת ושל בית משפט השלום בכל הנוגע לסוגיית היתר העסקה וההסכמות הנטענות של הצדדים בעניין תשלום הריבית. מכל מקום, מדובר בקביעות עובדתיות, אשר כאמור, אין מקום להידרש אליהם ב"גלגול שלישי". לבסוף, אף אין מקום לקבלת טענות המבקשים בנושא השתהותו של המשיב בפנייתו להליכי הוצאה לפועל לשם גביית סכום החוב. נושא זה נדון בהרחבה בהחלטת הרשמת, אשר לנוכח השתהות זו קבעה כי המבקשים (החייבים) יחויבו רק בתשלום הפרשי הצמדה וריבית "רגילים", אך הם לא יחויבו בתשלום "ריבית פיגורים".**

157. **החלטת רשם** (תיק שהיה סגור - ריבית והצמדה) - האם יש מקום להוספת ריבית והצמדה, בגין התקופה שבה תיק הוצאה לפועל היה סגור מחמת חוסר מעש, בהתאם לתקנה 126ד לתקנות ההוצאה לפועל. באופן יותר ספציפי: האם יש לבצע הבחנה בין שני מצבים- האחד, בו תיק הוצאה לפועל סגור מחמת חוסר מעש, ללא כל מניעות אובייקטיבית לאפשר לזוכה לפעול בתיק, והשני, בו תיק הוצאה לפועל סגור בשל מניעות שיפוטית, אשר הלכה למעשה מעכבת את ביצועו של פסק הדין.

תיק **1-08-25735-03** (23/10/2022)

- כב' הרשמת **עידית גור אריה** קבעה כלהלן: הוספת הפרשי הצמדה וריבית "רגילים", שאינם ריבית פיגורים, נועדו לאפשר לזוכה לקבל את הכסף המגיע לו, כפי ערכו נכון למועד ביצוע התשלום בפועל, ואין זה משנה אם ביצוע פסק הדין בלשכת ההוצאה לפועל מעוכב. כיצד ייתכן כי החייבים הסתמכו על כך שהתיק סגור ומטעם זה יש לדחות לדידם הבקשה להוספת ריבית והצמדה בתיק לתקופה בה היה סגור. אשר על כן, יש להורות, כי החוב מושא התיק דנא יישא הפרשי ריבית והצמדה "רגילים" ביחס לכל התקופה בה התיק היה סגור. המשמעות של עיכוב ביצוע פסק הדין היא, כי מועד הוצאת פסק הדין מן הכוח אל הפועל הוקפא ונדחה למועד אחר. דחייה זו מעבירה יחד עם העברת מועד הביצוע אף את מועד הווספות ריבית הפיגורים על החוב לאותו מועד נדחה אחר, במקרה דנן, מועד מתן פסק הדין בערעור. בנסיבות הללו יש להורות, כי החוב בתיק ההוצל"פ ביחס לתקופה השנייה, יישא הפרשי ריבית והצמדה "רגילים", ללא ריבית פיגורים. יש מקום להחיל את הוראות סעיף 81א4 לחוק ההוצאה לפועל, ולמנוע הוספה של ריבית פיגורים ביחס לתקופות הראשונה והשלישית. הסעד לו עתר הזוכה, כשמו כן הוא- "פתיחת התיק מחדש". משמעות הדבר הינה כי אף במקרה בו מתבצעת החייאת תיק, כפוף הזוכה בתיק ההוצאה לפועל להוראות סעיף 6(ב2) לחוק ההוצאה לפועל. מקום בו יכול היה הזוכה לעתור לפתיחת התיק מחדש, בכל אחד מהימים שלאחר סגירתו מחמת חוסר מעש (שנת 2017), אך בחר לעתור לראשונה בבקשה לפתיחתו אך בחלוף כשלוש שנים, הרי שאין מקום לאפשר לו הוספת ריבית פיגורים לחוב שנצבר בתיק במועד סגירתו.

158. **החלטת רשם** (הפחתת ריביות והצמדה) - עניינה של ההחלטה היא קביעת גורלם של תיקים פרטניים שמנוהלים כנגד החייב משנת 1989 ותחת מכסת תיקי האיחוד החל משנת 1997 עד היום.

תיק **02-14-98684-6** (08/06/2023)

- תיק האיחוד דנן נפתח נגד החייב כאמור ביום 05/08/2014 וכולל בחובו 74 תיקים פרטניים נכון ליום, 10/05/2023 סך כל חובותיו של החייב 42,490,000 ₪. תיק האיחוד הפתוח כנגד החייב מונה 74 תיקים פרטניים אשר נפתחו בין השנים 1989-1997 למעט 5 תיקים שנפתחו בין השנים 2009-2012 ועומד על סך של 41,661,040.97 ₪. החייב שרוי בהליכי הוצאה לפועל מזה 34 שנה. כנגד החייב היו מנוהלים עוד 29 תיקי הוצל"פ אשר

נסגרו. יצוין כי לאורך כל שנות פעילות תיקי האיחוד, החל משנת 1997 עד לשנת 2022 פעילות הזוכים הייתה דלה והסעדים שהתבקשו היו סעדים מנהליים שננקטו ע"י 2 מהזוכים בלבד. כב' רשמת ההוצאה לפועל **סמאח מנאסרה-סבאח** קבעה כלהלן: אין חולק כי לא הוגשה תגובה עניינית מטעם כל הזוכים בתיקים הפרטניים בהמשך להחלטותיי בתיק לרבות מיום 21/12/2022 ומיום 31/01/2023 לעניין הצגת טעמים לאי עשיית שימוש בסמכותי לפי סעיף 81א(4) לחוק ההוצל"פ והפחתת הריביות בתיקים מלבד תגובתם של הזוכים, אשר גם לא כללה כל טענה עניינית כנגד הפעלת סמכותי כאמור. אין חולק כי לא הייתה התייצבות מטעם מי מהזוכים (74 תיקים) לדיון מיום 31/01/2023, וזאת חרף מסירת החלטתי לידיהם וחרף קביעתי המפורשות, שהבהירה בפני הזוכים כי אי התייצבות מצדם תראה כהשראת מתן החלטה בעניין כל הצעה שתוצע ע"י החייב לרשמת התיק. התנהלות זו של הזוכים אשר מיוצגים ע"י עורכי דין ואף אם אינם מיוצגים על ידי עורכי דין אינה מהווה התנהלות שבתום לב, ובוודאי שאין לזכות הזוכים בגין אותה תקופה בתוספת הפרשי ההצמדה והריבית על החוב. אי יכולתו של החייב לשלם את חובו הוכחה בפני רשמי ההוצל"פ בנקודות זמן שונות במשך השנים היא זו שהביאה לקביעה כי החייב מוגבל באמצעים ולכן אושרה פתיחת תיק האיחוד שלוש פעמים משנת 1997 עד היום. העדר קיומם של פס"ד ושטרות שמכוחם נפתחו התיקים לפני כ 25 שנים, ואי הגשת עותק חדש מהם לתיק בהמשך להחלטות שניתנו. העדר קיומה של תועלת מהמשך ניהול התיקים אשר לפי צו התשלומים הקיים, הזוכים עלולים לקבל את כספם בעוד כ-850 שנים, וזאת ככל והנושות תמציא דרך להארכת חיי בני הנושה למעל ל 1000 שנים. העדר קיומה של הוכחה המצביעה על שינוי לטובה במצבו הכלכלי של החייב ופוטנציאל השתכרותו, נהפוך הוא. עמידת החייב בשקידה רבה בצו התשלומים במשך 26 שנים ותשלום סכומים משמעותיים. גיל החייב, מצבו הרפואי, נסיבותיו האישיות. סבורה אני כי כל אלה כפי שפורט בהרחבה לעיל, סקירת הפעילות בתיק, מהווים לטעמי, "טעמים מיוחדים" המצדיקים לשקול הפחתת ריביות והצמדה בתיק. לשיטתי, התנהלות זו מוכיחה כי אותם זוכים אשר ישבו בחוסר בחיבוק ידיים לאורך כל השנים, ויתרו או מחלו על חובו של החייב כלפיהם. כלומר, לא נדרשת הוכחה חד משמעית שהזוכה ויתר על החוב, אלא יש להסיק מהתנהגותו וחוסר הפעילות מצדו בתיק שמצביעה על אי קיומו של עניין לגבות את החוב. נשאלת אם כן, השאלה, מהם הטעמים המיוחדים בגינם ניתן להורות על הפחתת הפרשי ריבית והצמדה בתיק. כידוע, עקרון תום הלב הינו עקרון-על, החולש על כל תחומי המשפט האזרחי, ובכלל זאת גם על ניהול הליכי הוצאה-לפועל. כפי שעולה

מההוראה המקובצת שבסעיפים 39 ו-61(ב) לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, חייב אדם לעשות שימוש בזכותו, בדרך מקובלת ובתום לב. במהלך ביצועו של פסק-דין, רשאי הרשם לבחון, אם הזוכה עושה שימוש בזכותו בדרך מקובלת ובתום לב. חובת תום-הלב, הרובצת לפתחו של הזוכה, מחייבת, בין היתר, כי לא ישתהה, יתר על המידה בנקיטתם של הליכי הביצוע. כאמור חובת תום הלב של הזוכה, חלה עליה במלוא עוצמתה לאורך כל פעילותו של תיק ההוצל"פ. אחת התכליות של מערכת ההוצאה לפועל היא לסייע לזוכה לגבות את חובו במהירות וביעילות. זוכה שאינו פועל לגבות את החוב במהירות ובאופן סדיר, פוגע בתקנת הציבור. כידוע תפקידה של הריבית הרגילה היא לשמר את ערכו של הכסף ולפצות את הנושה על שלילת יכולתו להשתמש בכסף. הוספת הריבית אינה באה להגדיל את רווחיו של הנושה אלא להשיב את המצב לקדמותו ולשמר את ערך הכסף. לא מדובר בקנס על החייב, אלא בפיצוי הנושה, על מנת למנוע התעשרות של החייב שלא כדין. שונה הדבר ביחס לריבית פיגורים. שהרי, "ריבית פיגורים נועדה לתמרץ את החייב לשלם את החוב הפסוק במועד שנקבע. ובמקרה המונח לפנינו, אין החייב בחר להשתמט מתשלום חובו, אלא שהוכח בפני רשמי ההוצל"פ בנקודות זמן שונות ב 26 השנים האחרונות כי אינו בעל יכולת לשלם את חובותיו, לכן נקבעו לו צווי תשלומים לפריסת החוב, כך שבמקרה זה אין כל משקל לתמריץ. מכל האמור לעיל ובהתאם לסמכותי לפי תקנה 126א' לתקנות ההוצל"פ התש"ם, סעיף 81א(4, 28ב' ו31א סעיף 69ב8 69ב12 ו 69ב2, לחוק ההוצל"פ-התשכ"ז, ומכוח סמכותי הכללית למניעת עיוות דין חמור לבעל דין **אני מורה כדלקמן:**
סגירת התיקים של הזוכות המחוסלות. סגירת התיקים של הזוכות שבפירוק ולא הוגש בהם אישור המנהל המיוחד להמשך הליכים. סגירת התיקים שאין בהם פס"ד או שטרות ולא הוגשו כאלה חרף החלטות שניתנו בעניין. סגירת התיקים שלא טויבו בהם נתוני הזוכים , והתנהלו ללא פרטי זיהוי. **סגירת התיקים של הזוכים שנדרשו בהחלטות** שונות להציג דפי יתרות המצביעים על יתרת חוב החייב בספריהם ולא פעלו כאמור באותן החלטות. על הפחתת סכומי הריבית שהתווספו לחובות החייב החל מיום הכרזתו כחייב מוגבל באמצעים ופתיחת תיק האיחוד הראשון בשנת 1997 בו ועד היום. מכל האמור, אני קובעת כי לשם סגירת כלל התיקים הפרטניים המנוהלים נגד החייב תחת תיק האיחוד ישלם החייב סך של 67,767 ₪ תוך 45 יום.

פרשנות:

159. **בית המשפט העליון** (פרשנות) - העתירה מעלה את השאלה האם חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 מסמיך את הבנקים בישראל לבצע פעולות של **מכירה וקנייה** של **מטבעות דיגיטליים**. העתירה נולדה על רקע פעילות שמבצע המשיב 3, בנק לאומי לישראל, שקיבל אישור מבנק ישראל, להתחיל להציע ללקוחותיו שירותי מסחר במטבעות דיגיטליים, מכוח ההרשאה הכללית שיש לו להציע שירותים בנקאיים לפי סעיף 10 לחוק הבנקאות הנ"ל. הסעיף אינו מתייחס באופן ישיר למטבעות הדיגיטליים, שטרם באו לעולם במועד חקיקתו.

בג"ץ 7364/22 **ביטס אוף גולד נ' נגיד בנק ישראל** (10/10/2023)

- כב' השופטת **ברק-ארז** ובהסכמת כב' השופטים **סולברג ו-וילנר** דחתה את העתירה ופסקה כי: השופטת ברק-ארז ציינה כי השאלה היא האם הפעילות הבנקאית של מסחר במטבעות דיגיטליים מתאפשרת בהתאם להסמכה הקיימת לפעילות הבנקים בחוק הבנקאות. סעיף 10 לחוק מגדיר את העיסוקים המותרים לתאגיד בנקאי, שאינם מצריכים הרשאה נוספת, כאשר השאלה היא האם ניתן לפרש את סעיף 10(7) - "שמירה וניהול של מסמכים סחירים, ניירות ערך, זכויות ונכסים אחרים למען הזולת, כשלוח, כשומר, כסוכן או כנאמן, ובלבד שלא ינהל במסגרת עיסוקו כאמור מפעל עסקי, ולמעט מתן התחייבות חיתומית, ניהול קופת גמל, ניהול קרן להשקעות משותפות בנאמנות וניהול תיקי השקעות" - כך שהוא מתיר לבנקים ליתן שירותי מסחר במטבעות דיגיטליים. השופטת ברק-ארז ציינה כי השאלה הפרשנית האמורה נוגעת לשאלות: האם בנק המספק שירותים במטבעות דיגיטליים מבצע פעולה של "ניהול", האם "נכסים אחרים" כוללים מטבעות דיגיטליים והאם הבנק המספק שירותים אלו עושה זאת "כשלוח"? השופטת ברק-ארז קבעה כי אין מקום להסיק שהמילה "ניהול" אינה כוללת בתוכה גם פעולות של קנייה ומכירה כשלוח עבור הזולת, כי המונח "נכסים אחרים" יכול להתפרש ככולל גם מטבעות דיגיטליים וכי סעיף 1(א) לחוק השליחות מגדיר מוסד משפטי זה כך: "שליחות היא ייפוי כוחו של שלוח לעשות בשמו או במקומו של שולח פעולה משפטית כלפי צד שלישי", כאשר הדברים מתאימים בדיוק למקרה זה. כך, המשיבים טוענים כי בנק לאומי פועל כשלוח במובן זה שהשירות המוצע על-ידו מותיר את שיקול הדעת אצל הלקוחות, בעוד הבנק מספק את ה"פלטפורמה" המאפשרת ללקוחות לבצע את הפעולות המבוקשות. אשר לתכלית החקיקה, השופטת ברק-ארז ציינה כי פרשנות מצמצמת של סעיף 10 לחוק הנדון חוטאת

למטרתו, בהתחשב בכך שלאורך השנים מאז חקיקתו חלו שינויים בתחומי הפעילות הפיננסית, כך שנוספו לה מוצרים ושירותים שונים, עוד ציינה השופטת ברק-ארז כי כוונת המחוקק הייתה לכלול נכסים מהסוג של המטבעות הדיגיטליים בתוך תחומי פעילותם של הבנקים, בהיותם נכס מהתחום הפיננסי וכי הפרשנות שלפיה בנקים רשאים לעסוק גם בפעילות הקשורה במטבעות דיגיטליים עולה בקנה אחד עם פרשנותו הלשונית ומתיישבת עם תכליתו של סעיף 10 לחוק הבנקאות. השופט סולברג סיכם כי יש לפרש את סעיף 10(7) לחוק הבנקאות (רישוי), על-פי לשונו ובהתאם לתכליתו, כך ששירותי מסחר במטבעות דיגיטליים (הידועים גם בשם מטבעות וירטואליים), חוסים תחת כנפיו של סעיף 10(7) לחוק הבנקאות (רישוי), וכי הבנקים בישראל אכן מוסמכים לעסוק בפעילות זו. הודגש כי המחוקק השכיל לעצב את סעיף 10(7) לחוק באופן גמיש, המקביל פני מציאות משתנה, ומאפשר למגוון סוגים של נכסים פיננסיים, קיימים ועתידיים, לחסות תחת כנפיו, ובהם גם מטבעות דיגיטליים.

160. **רשם הוצאה לפועל** (פרשנות) - בבואנו ליתן פרשנות לחוק/הוראת חוק, יש ליתן חשיבות רבה לתכליות ולמטרות אותן בא החוק לקדם. יש ליתן מעמד ראשון במעלה לרציונל שעמד בפני המחוקק עת חוקק החוק ועל הפרשנות הנבחרת להתיישב עם מטרות אלה ולקדמן.

505945-02-22 (24/05/22)

- כב' הרשמת **אביגיל סלע** קבעה בהחלטתה כי לאור נסיבותיו העובדתיות של המקרה, בהן התיק נפתח טרם מועד פקיעת הסעיף, אולם החייבת ביצעה תשלום ראשון והגישה בקשה **להכרזה כחייבת משלמת** בהסדר תשלומים מיוחד וההלכות שהובאו לעיל, בדבר הדרך בה יש ליתן פרשנות להוראות החוק ובפרט ההלכה הקובעת, כי דבר חקיקה חל מעתה ואילך ולא למפרע אלא אם נקבע אחרת ובנדון, לא מצאה כב' הרשמת הוראה בגדרה נקבע אחרת, היות והטעמים בבחירת הפרשנות הנכונה, כגון: הפרשנות המתיישבת עם מטרת החוק, היעילות הדיונית, הפרשנות השומרת על אינטרס ההסתמכות והציפייה של החייבת, אשר פעלה בתום לב תוך הסתמכות על ההסדר שהוצע לה במסגרת האזהרה שנשלחה אליה וכן על אינטרס הזוכה, לגביו היא מתקשה לראות, כי קיימת פגיעה של ממש אם בכלל, סברה, כי יש לאמץ במקרה זה את הפרשנות לפיה המועד הקובע הוא מועד פתיחת התיק. באיזון בין האינטרסים הנפגעים בנדון, הן של הזוכה והן של החייבת וגם של

הציבור, לטעמה של כב' הרשמת, גוברת הפרשנות שלפיה המועד הקובע הנו, מועד פתיחת התיק.

מזונות:

161. **בית משפט מחוזי** (ערעור - מזונות) - בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה במסגרתה הושת תשלום מזונות זמניים של הקטינים על המבקש.
רמ"ש (חי') 19355-10-22 **י. ג. נ' י. ג.** (20/10/2022)

- בית המשפט המחוזי כב' השופט **חננאל שרעבי** דחה את הבקשה ופסק: חרף העובדה שפסיקתה של הערכאה הדיונית בנושא מזונות זמניים אינה חסינה מפני התערבות ערעורית, על ערכאת הערעור להימנע מהתערבות בקביעתם של בתי המשפט לענייני משפחה בדבר שיעור המזונות הזמניים, אלא אם כן מדובר במקרה חריג ויוצא דופן. המקרה דנן אינו נופל בגדר אותם מקרים חריגים. זאת ועוד, ככלל יידונו השגות הצדדים על "החלטות אחרות" של הערכאה הדיונית במסגרת הערעור על פסק הדין, אלא במקרים מסוימים. במצב הדברים, לא נגרם למבקש עיוות דין כתוצאה מדחיית בקשתו קמא. מקומן של הטענות הנוגעות ליכולת השתכרות וקיומן או היעדרן של הכנסות שונות, להתברר לעומקן במסגרת הליך הוכחות בבימ"ש קמא. אין מקום במסגרת הליך פסיקת מזונות זמניים, להכריע בכל הקשור להכנסות הצדדים ויכולת השתכרותם. בית משפט קמא שקל שיקולים רלוונטיים עת פסק את המזונות הזמניים, תוך ראיית התמונה הרחבה, ככל האפשר בנסיבות התיק קמא והצדדים.

162. **בית משפט לענייני משפחה** (ערעור - סגירת תיק הוצל"פ) - ערעור על החלטת רשמת ההוצאה לפועל בירושלים מיום 8.11.22 במסגרתה נדחתה בקשת המערער לסגירת תיק ההוצל"פ ולהשבת כספים שנגבו במסגרתו על ידי הזוכה, המוסד לביטוח לאומי.
ע"ר (פ"ת) 49547-11-22 **ד' נ' המוסד לביטוח לאומי** (10/01/2023)

- עיקר טענת המערער בבקשה מפורטת שהגיש לסגירת התיק כי פסק הדין למזונות מעולם לא הומצא לידיו ולא הובא לידיעתו, והזוכה (המל"ל) לא ביצע מסירת אזהרה בתיק. בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה כב' השופטת **עידית בן-דב ג'וליאן** קיבל את הערעור וקבע: מהחלטת כב' רשמת ההוצל"פ מיום 10.2.19 אשר צורפה לערעור עולה כי תיק ההוצל"פ נפתח בשנת 1988 ומסמכי פתיחת התיק אינם

סרוקים כך שלא ניתן לדעת על סמך מה נפתח לביצוע. בלוח חיווי אזהרה בתיק מופיע כי אזהרה הומצאה למערער ביום 1.6.1990 בכתובת .האזהרה אינה סרוקה בתיק. מתמצית רישום שצרף המערער לערעור עולה כי המערער נכנס להתגורר בכתובת המצוינת ביום 11.5.1995. כך שעל פניו ולא נסתר, כי המערער לא התגורר בכתובת הרשומה בה בוצעה לכאורה מסירת האזהרה במועד בו נרשם בשנת 1990. המשיב לא התייחס לכך בתגובתו שהוגשה בתיק ההוצל"פ (צורפה לערעור). כב' הרשמת בהחלטתה נושא הערעור כלל לא התייחסה לכך. די בכך כדי לקבל הערעור. מעבר לנדרש יאמר, כי לא ניתן לקבל את נימוקי כב' הרשמת לגבי ידיעת המערער על פסק הדין. מפסק הדין שהוגש לביצוע (יש להניח) ופרוטוקול הדיון שצורפו לערעור עולה כי פסק הדין ניתן במעמד צד אחד, המערער לא נכח בדיון ואם הבת הצהירה כי לא עלה בידה לאתרו. עולה מהפרוטוקול כי כתב התביעה לא הומצא למערער כמו גם הזימון לדיון. משכך דומה כי נפלה שגגה בקביעת כב' הרשמת בהחלטתה כי מתוך דברי האם בדיון ידע המערער על כי נצבר לו חוב אצל הזוכה (כלשון ההחלטה). אין בעובדה כי המערער צרף ייפוי כוח לתיק ההוצל"פ בשנת 2018 לאחר שנודע לו על ניהול התיק נגדו כדי לרפא את העובדה שהתיק מתנהל נגדו משנת 1988 ללא יידוע המערער על פסק הדין המבוצע וללא המצאת אזהרה לידיו. לא ניתן לקבל המסקנה לפיה משידע המערער על החוב בתיק בשנת 2018 אין עילה לבטל כל הליך בתיק טרם פירעון החוב (כלשון ההחלטה).

163. **בית הדין הארצי לעבודה** (מסלולי גביית מזונות - הבטחת תשלום) - המערערת ניהלה הליכי ביצוע ברשות האכיפה – ההוצאה לפועל בגין פסק דין משנת 2010 שנתן תוקף להסכם גירושין שכלל תשלום מזונות לביתה. בחודש 1/2021 סגרה המערערת את התיק והגישה למשיב-המוסד לביטוח לאומי, בקשה לתשלום לפי חוק המזונות (הבטחת תשלום), תשל"ב-1972. בקשתה אושרה החל מחודש 1/2021. בביה"ד האזורי נדחתה טענה המערערת כי היה על המשיב לשלם לה את התשלומים למפרע למשך שנה לפי סעיף 6(א) סיפא לחוק הנ"ל, מכאן הערעור.

עע"ל (ארצי) 49469-11-22 **לימור גולל - המוסד לביטוח לאומי** (26/04/2023)

- בית הדין הארצי לעבודה מפי כב' השופטת **מ' נעים דיבנר** ובהסכמת כב' השופטות **ל' גליקסמן, ח' אופק גנדלר** ונציגי הציבור **י' לוינזון, ר' דיין** קיבל את הערעור ופסק כי: זוכה אשר בידיה פסק דין למזונות שאינו מבוצע, יכולה לגבותו באופן עצמאי, באמצעות ההוצאה לפועל, או להגיש בקשה לתשלום מזונות מהמוסד לביטוח

לאומי מכוח חוק המזונות. בערעור מתעוררת שאלת פרשנותם של סעיפים 9(ב) ו-6(א) לחוק המזונות והיחס ביניהם. וביתר פירוט, האם זוכה אשר הפסיקה הליכי ביצוע בהוצאה לפועל לפי סעיף 9(ב) לחוק, עשויה להיות זכאית לתשלום מזונות למשך שנה למפרע, מכוח סעיף 6(א) לחוק. שני הסעיפים נועדו למטרות שונות: בעוד שסעיף 9 לחוק המזונות מסדיר את היחס בין הגשת בקשת תשלום מזונות לבין הליכי ביצוע בהוצאה לפועל שנקטה בהם הזוכה, סעיף 6(א) מסדיר את תקופת התשלום. סעיף 9 נועד למנוע קיום הליכי ביצוע בו זמנית. לפיכך, על זוכה בפסק דין למזונות, העומדת בתנאים שנקבעו בחוק ובתקנות, לבחור בין שתי החלופות העומדות לפניה למימוש פסק הדין: גביה באמצעות רשות האכיפה והגביה או גביה באמצעות המוסד לפי חוק המזונות, והיא אינה רשאית לפעול בשתי הדרכים במקביל. משמע, אם החלה הזוכה בהליכי ביצוע בהוצאה לפועל, עליה להפסיקם כתנאי לזכאותה מכוח חוק המזונות. זוכה המגישה בקשה למזונות מעבירה למוסד את זכותה לגבות את החוב. אין הצדקה שינקטו כלפי החייב, בו זמנית ובגין אותו חוב, הליכי גביה הן על ידי המוסד והן על ידי הזוכה, על כל העלויות והמשמעויות הכרוכות בכך. לכן הפסקת הליכי הביצוע היא תנאי לזכאות לתשלום מכוח חוק המזונות. סעיף 6(א) לחוק קובע את תקופת הזכאות לתשלום מזונות באמצעות המוסד בהתאם לתקופת פסק הדין למזונות, אך מגביל את התקופה עד שנה למפרע מיום הגשת הבקשה. הסעיף נועד לעגן את הזכות לתשלום מזונות מהמוסד כל עוד מוטלת על החייב חובת התשלום, אך לא יותר משנה למפרע מיום הגשת התביעה למוסד. סעיפים 6 ו-9 לחוק אינם מוציאים זה את זה. הוראת סעיף 9 קובעת תנאי להגשת בקשה לתשלום מזונות, אך אינה קובעת דבר ביחס לזכות לתשלום למפרע ואינה מייתרת את חובתו של המוסד לבחון את זכאותה של הזוכה לתשלום עבור התקופה שקדמה למועד הגשת הבקשה לפי סעיף 6 לחוק. ואילו הוראת סעיף 6(א) לחוק מגדרת את תקופת התשלום המרבית והיא רלוונטית באופן שוויוני לכלל הזוכים הפונים למוסד בבקשה לתשלום מזונות, לרבות בהתאם לסעיף 9(ב). תוצאה זו מתחייבת מתכלית החוק, שנועד להקנות רשת בטחון מינימלית לזוכה בפסק דין למזונות שאינו מבוצע, ועולה בקנה אחד עם ניתוח כלל הוראות החוק. החשש שהעלה המשיב לפיו בחינת זכאותה של זוכה שנקטה הליכי ביצוע עד למועד הגשת הבקשה לתשלום, עשויה לזכותה בתשלום יתר ולהצריך בחינת הכנסותיה מהליכי הביצוע, אינו מונע את אימוץ הפרשנות שלעיל. בחוק המזונות נקבעו מנגנונים שנועדו להתמודד עם קשיים אלו: סעיף 8א מחייב זוכה לדווח למשיב על כל הכנסה

שלא דווחה קודם לכן, וסעיף 12 מחייב זוכה להודיע למוסד על סכומי כסף, או שווה כסף, שקיבל מהחייב או מי מטעמו. בנוסף, לפי טופס הבקשה לתשלום לפי חוק המזונות, מחויבת הזוכה לדווח כבר במועד הגשת הבקשה על הכנסות ב-12 החודשים האחרונים, וכן לדווח האם ננקטו הליכי ביצוע והאם התקבלו תשלומים מהחייב במסגרת זו. נוכח האמור, אין כל הצדקה לאבחנה בין זוכה שלא נקטה בהליכי ביצוע בשנה שחלפה עד מועד הגשת הבקשה למוסד, לבין זוכה שנקטה בהליכים כאמור, כך שהראשונה תהא זכאית לבחינת זכאותה לתשלום למפרע והשנייה - לא. בשני המקרים, ככל שמבקשת הזוכה להקדים את התשלום בהתאם לסעיף 6 לחוק המזונות, על המוסד להפעיל את שיקול דעתו ולבחון האם התקיימו התנאים לזכאות בתקופה שקדמה להגשת הבקשה. ודוק, דווקא תשלומים ששולמו לזוכה במסגרת הליכי ביצוע, מתועדים באופן גלוי במערכות ציבוריות, דבר שאינו נכון בהכרח ביחס לתשלומים ששולמו לזוכה בשנה שקדמה להגשת הבקשה לתשלום, שלא באמצעות ההוצאה לפועל. מכל מקום, כל זוכה המבקשת להקדים את תשלום המזונות, מחויבת לדווח באופן מלא על הכנסותיה, בהתאם לחוק. המערערת החלה בהליכי ביצוע באמצעות רשות האכיפה אך משנוכחה כי אלו לא צלחו, סגרה את תיק ההוצאה לפועל, הפסיקה את הליכי הביצוע והגישה למוסד בקשה לתשלום מזונות. בכך הוסר חסם הכניסה של המערערת להגשת בקשה למזונות על פי חוק המזונות, ומשלב זה על המוסד לבחון את זכאותה לתשלום, הן לעתיד והן למפרע, כפי שהיה נבחן כל זוכה אחר. הליכי ביצוע שננקטו בעבר אינם מהווים חסם לזכאות למפרע, אלא עשויים להיות רלוונטיים ככל ששולמו מכוחם תשלומים למערערת. לפיכך, המשיב יבחן את זכאות המערערת לתשלום מזונות לפי סעיף 6 לחוק.

164. **בית המשפט העליון** (גלגול רביעי – פס"ד חוץ) - בקשת רשות ערעור ב"גלגול רביעי" על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים. במסגרת ההחלטה נדחתה בקשת רשות ערעור שהגישה המבקשת על פסק-דינו של בית המשפט לענייני משפחה בירושלים, אשר דחה את ערעור המבקשת על החלטת רשמת ההוצאה לפועל כב' הרשמת ע' גור אריה.

בע"מ 1752/23 **פלונית נ' פלוני** (25/06/2023)

- ביום 10.5.2016 ניתן להסכם גירושין שנערך בין המבקשת למשיב תוקף של פסק-דין בבית משפט בניו ג'רזי, ארה"ב (להלן: פסק-החוץ). במסגרת ההסכם נקבעו, בין היתר, מזונות הילדים שהמשיב מחויב לשלם למבקשת החל מחודש יוני 2016. בחודש אוקטובר 2018 הגישה המבקשת בקשה לבית המשפט לענייני משפחה בירושלים להכריז על פסק-החוץ כאכיף בישראל, ובפסק-דינו מיום 9.5.2021 נעתר בית המשפט לבקשתה. ביום 23.12.2021 **פתחה המבקשת תיק הוצאה לפועל לאכיפת פסק-החוץ, אך התיק נפתח רק ביחס לחוב המזונות שנצבר בשנתיים שקדמו לפתיחת התיק, כלומר החל מחודש דצמבר 2019.** זאת, לנוכח הוראת סעיף 11(ב) לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט–1959 (להלן: חוק המזונות), שלפיה "מזונות שלא התחילו לפעול לגבייתם תוך שנתיים לאחר התקופה שבעדה הם נפסקו, אין לגבותם אלא ברשות בית המשפט". בהמשך לכך, **המבקשת הגישה בקשה בתיק ההוצאה לפועל, כי התיק יתייחס לחוב המזונות שנצבר כבר מחודש יוני 2016. רשמת ההוצאה לפועל דחתה את הבקשה,** וקבעה כי סעיף 10(א) לחוק אכיפת פסקי-חוץ, התשי"ח–1958 (להלן: חוק אכיפת פסקי-חוץ) מחיל על פסק-החוץ את הדין הישראלי, ובכללו את סעיף 11(ב) לחוק המזונות וכי לפיכך, על מנת שתוכל המבקשת לגבות מזונות עבור התקופה שקדמה לחודש דצמבר 2019, עליה להגיש בקשה מתאימה לבית המשפט לענייני משפחה. על החלטה זו של הרשמת הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט לענייני משפחה, שדחה את ערעורה וקבע כי לא נפל פגם בהחלטת הרשמת. על פסק דין זה הגישה המבקשת בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי, שנדחתה, כאמור, אף היא. בין היתר, בית המשפט המחוזי קבע כי טענת המבקשת, שלפיה סעיף 11(ב) לחוק המזונות אינו רלוונטי לפסקי-חוץ, אינה מתיישבת עם לשון החקיקה הרלוונטית; כי הוראת סעיף 11(ב) מטילה מגבלה דיונית באופייה, ובניגוד לטענת המבקשת, אינה משנה מתוכנו או מתוקפו של פסק-החוץ וכי לנוכח האמור, על המבקשת להפנות טענותיה ביחס לגביית חוב המזונות החל מחודש יוני 2016, לבית המשפט המוסמך ולא לרשמת ההוצאה לפועל. מכאן הבקשה שלפנינו, כב' השופטת **י' וילנר** דחתה את הבקשה כי, רשות ערעור ב"גלגול רביעי" תינתן רק במקרים קיצוניים ונדירים, אשר מעוררים שאלה משפטית עקרונית החורגת מההקשר הפרטני של הצדדים להליך. הבקשה דנן אינה מעוררת שאלה עקרונית, ומשכך כאמור דינה להידחות. כך, בצדק קבע בית המשפט המחוזי, כי טענת המבקשת שלפיה הוראת סעיף 11(ב) לחוק המזונות אינה חלה על פסקי חוץ, סותרת את לשונו הברורה של סעיף 10(א) לחוק אכיפת-פסקי חוץ, שלפיו

"פסק-חוץ שהוכרז אכיף, דינו לעניין הוצאה לפועל כדין פסק שניתן כדין בישראל" וכי לטענה זו אף אין בסיס בלשון סעיף 11(ב) לחוק המזונות. אף טענותיה החלופיות של המבקשת נעדרות אחיזה בלשון החקיקה הרלוונטית, וממילא אין בהן כדי לעורר שאלה עקרונית אשר עשויה להצדיק מתן רשות ערעור ב"גלגול רביעי". כפי שגם ציינו הערכאות הקודמות – בפני המבקשת פתוחה הדרך להגשת בקשה לבית המשפט המוסמך, לצורך קבלת רשות לגביית המזונות ש"התיישנו" לפי סעיף 11(ב) לחוק המזונות. יצוין בהקשר זה כי בעיקרו של דבר, דמי מזונות נועדו לספק את צרכיו היום-יומיים השוטפים של הזכאי להם; מתכלית זו של דמי המזונות נובעת הנחה, אשר מגולמת בסעיף 11(ב) לחוק המזונות, שלפיה מי שהשתהה בגביית דמי המזונות מוחזק כמי שוויתר עליהם ואולם, חזקה זו ניתנת לסתירה, ובשל כך, בין היתר, מוקנית לבית המשפט סמכות מכוח סעיף 11(ב) לחוק המזונות להרשות גביית מזונות לתקופה אשר עולה על שנתיים ממועד תחילת הפעולות לגבייתם. לפיכך, כאשר מוגשת בקשה לבית המשפט לקבלת רשות לגביית מזונות ש"התיישנו" כאמור, ובית המשפט משתכנע כי חלוף הזמן – מאז התקופה שבעדה נפסקו המזונות ועד למועד שבו החלו לפעול לגבייתם – לא נבע מוויתור על המזונות, אלא מטעמים שאין לזקוף לחובת המבקש, ברי כי מדובר בשיקול משמעותי שיכול להצדיק קבלת הבקשה. מכל מקום, כאמור, **המבקשת רשאית לשטוח טענותיה בסוגיה הנדונה לפני בית המשפט המוסמך, שיכריע בהן כחכמתו. אשר על כן, בקשת רשות הערעור נדחית מכוח סמכותי לפי תקנה 148א לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט–2018, אשר הוחלה גם על בקשות רשות ערעור בענייני משפחה, מכוח תקנה 44 לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א–2020. המבקשת תישא בהוצאות המשיב בסך של 2,000 ש"ח.**

165. **בית הדין הארצי לעבודה** (ביטוח לאומי – קיזוז קצבאות) - ערעור על פסק דין של ביה"ד האזורי, שבו נדחתה תביעת המערער להורות למשיב להפסיק לנכות תשלומים מקצבת הנכות הכללית המשולמת לו, על חשבון חוב מזונות של המערער למשיב. במוקד הערעור עומדת **שאלת זכות המשיב לקזז תשלומים מקצבאות המערער בשל חוב מזונות** שחב המערער למשיב, שעה שניתן צו לחיוב בתשלומים בתיק ההוצאה לפועל שמנהל המשיב נגד המבקש בגין אותו חוב. ביה"ד האזורי קבע כי המערער לא שילם מזונות לבתו וכי המוסד נשא בתשלום המזונות במקומו, אשר רשאי לגבות את

חוב המזונות הן באמצעות ההוצאה לפועל והן באמצעות קיזוז מגמלאות לפי סעיף 14 לחוק המזונות (הבטחת תשלום).

עב"ל (ארצי) 27976-06-22 **משה בן עזוז - המוסד לביטוח לאומי** (17/08/2023)

- כב' השופט **ר' פוליאק** ובהסכמת כב' סגן הנשיאה **א' איטח**, כב' השופטת **ח' אופק גנדלר** ונציגי הציבור **ש' זילברשטיין היפש, ד' קמפלר** דחה את הערעור בעיקרו ופסק כי: המערער העלה טענה משפטית עקרונית לפיה אין מקום לחייב חייב בתשלום נוסף על התשלום שעליו לבצע ישירות להוצאה לפועל מכוח צו החיוב בתשלומים. נוכח טענה זו ביה"ד עמד על **היחס בין צו חיוב בתשלומים לפי החלטת רשם ההוצאה לפועל, לבין זכות הקיזוז של המוסד מכוח סעיף 14 לחוק המזונות**, בציינו כי לסעיף 14 שלושה סעיפי משנה: סעיף משנה (א) מסמיך את המוסד לגבות מהחייב "כל סכום שהגיע או המגיע ממנו לזוכה לפי פסק הדין למזונות", תוך שהוא מתייחס לזכות המוסד לגבות בנוסף לקרן החוב ריבית והוצאות גביה ושכר טרחת עורכי דין סעיף משנה (ב) קובע כי "פסק דין למזונות יבוצע בדרך האמורה בחוק ההוצאה לפועל ... כאילו ניתן לזכות המוסד" לרבות לעניין חקירת יכולת ותשלום בשיעורים ("לרבות האמור בפרק ז' שבו"); סעיף משנה (ג) מקנה למוסד זכות לקזז כנגד חוב מזונות סכום כסף שהוא חב לחייב על פי כל דין. הסעיף מסמיך את ביה"ד האזורי לעבודה לקיים ביקורת שיפוטית בעניין הקיזוז. לפי פשוטו של מקרא סעיפי משנה (ב) ו-(ג) חיים זה לצד זה. סעיף משנה (ב) קובע כי פסק דין למזונות "יבוצע" (לשון חיוב) בהוצאה לפועל, לרבות בדרך של פריסת החוב ותשלומו לשיעורין בעקבות חקירת יכולת, ואילו סעיף משנה (ג) מקנה את זכות הקיזוז למוסד ללא תנאי הקשור בהצלחה לגבות תשלומים במסגרת הליכי ההוצאה לפועל. מלשון החוק ומהליכי החקיקה לא עולה כי קיימת מניעה עקרונית לגבות חוב מזונות בשני האמצעים בעת ובעונה אחת. מכל מקום, לפי הפסיקה, למוסד מוקנית סמכות לקזז סכומים מתשלומים המגיעים ממנו על פי דין לחייב, כך **שהחלטת רשם ההוצאה לפועל** בדבר הסדר תשלומים או צו תשלומים **אינה מחייבת את המוסד** בהפעילו את סמכות הקיזוז על פי סעיף 14(ג) לחוק המזונות, פרשנות לפיה מדובר בסמכויות גביה חלופיות המעוגנות בחוק והמוציאות זו את זו מעוררת קושי בהיבט התכליתי. משמעות הטענה לפיה המוסד חייב לבחור בין מסלולי הגביה היא כי אם חפץ המוסד לשמר את אפשרות הגבייה בדרך של קיזוז מכוח סעיף 14(ג) לחוק, עליו להימנע מגביית חוב המזונות בהליכי הוצאה לפועל מכוח סעיף 14(א), לעיתים משך שנים רבות, וזאת עד שיהא החייב זכאי לגמלאות. תוצאה זו אינה רצויה מבחינת

תכליתית הן מההיבט הציבורי, הן מהיבט הזוכה והן מהיבט החייב. לפיכך, המוסד רשאי להמשיך לקזז סכומים מתשלומי גמלת הנכות המשולמת למערער בגין חוב המזונות, חרף קיומו של צו חיוב בתשלומים. אשר לאופן הפעלת סמכות הקיזוז, לגישת המערער ניתן להפעיל את זכות הקיזוז עת משלם המוסד לחייב המזונות תשלום חד פעמי בגין גמלאות עבר, אך זכות הקיזוז בגין גמלה שוטפת מוגבלת "רק לסכומים שראש ההוצאה לפועל לא דן בהם במסגרת הכנסותיו של המבוטח". תוצאת גישת המערער היא איון סעיף 14(ג) לחוק המזונות כל אימת שקיים צו לחיוב בתשלומים. לגישת המערער אין תימוכין בלשון החוק, היא מניחה את עדיפות מוסד חקירת היכולת של ההוצאה לפועל על מתכונת הבחינה של המוסד, תוך התעלמות מתכליות חוק המזונות והכלים יוצאי הדופן שהעניק המחוקק לזוכה ולמי שנכנס לנעליה, והיא מייתרת את הביקורת השיפוטית של ביה"ד לעבודה, שאינו מוסמך לבקר את החלטות ראש ההוצאה לפועל. גישת המערער אף תהווה תמריץ שלילי לפירעון חובו של חייב מזונות. מאידך, סעיף 14(ג) מקנה אמצעי פשוט ליישום, שאינו כרוך בהוצאות משפטיות של ניהול תיקי הוצאה לפועל, שהפעלתו מתבצעת על בסיס הנחיות פנימיות וכפופה לביקורת שיפוטית של ערכאה המתמחה בתחום הביטחון הסוציאלי. לפי ההנחיות הפנימיות, שיעור הקיזוז מגמלה שוטפת אינו עולה על 10% מסכום הגמלה וכי בכל מקרה יוותר בידי החייב סכום שלא יפחת מסכומה של קצבת הבטחת הכנסה. לסיכום, למוסד זכות עצמאית מכוח סעיף 14(ג) לחוק המזונות להפחתת חוב העבר של החייב במזונות באמצעות קיזוז מתשלומים חד פעמיים של גמלאות עבר וגמלאות שוטפות. הקיזוז מתבצע, לפי מדיניות סבירה וראויה, תוך הותרת קצבת קיום מינימלית בידי החייב בסכום שאינו נופל מגמלת הבטחת הכנסה והוא כפוף לבחינה פרטנית של המוסד ולביקורת שיפוטית של ביה"ד לעבודה. ודוק, לגישת המוסד בפני מבוטח פתוחה הדרך, בכל עת, לפנות אל ראש ההוצל"פ ולבקש לראות בקיזוז גמלאותיו כאילו עמד בצו התשלומים, כך שהחיובים לא יהיו חיובים מצטברים, במקרה זה אין להתערב בהחלטת המוסד לקזז שיעור של 10% מגמלת הנכות המשולמת למערער, בנסיבות בהן סכום הגמלה לאחר הקיזוז עולה על קצבת הבטחת הכנסה ליחיד. הקיזוז התבצע לפי הנחיות פנימיות של המוסד לאחר שלמערער הוקנתה זכות טיעון ונבחנו נסיבותיו הפרטניות, ולא נמצא כי המוסד נהג בחוסר תום לב ובחוסר הגינות כלפי המערער; בפני המערער עומדות מספר דרכים לפעול לביטול החוב או להפחתתו. מכל מקום,

בנסיבות העניין, לפנים משורת הדין, הוחזר התיק לביה"ד האזורי לדיון בסוגית השיהוי המנהלי.

166. **החלטת רשם** (מזונות – זיוף החלטות) - במקרה דנן, החייב תמך את בקשותיו בהחלטות מזויפות של בית המשפט אשר עברו עריכה מחדש על ידו.
תיק **14-70096-10-4** (26/10/21)

- כב' הרשמת **יעל ממן** זיהתה כי ההחלטות שצורפו נערכו וזויפו בשתי התיקים על ידי החייב . מעיון בהחלטות עולה כי ההחלטה נערכה ושמא יש לומר, זויפה על ידי החייב באופן בו הושמטה המילה "לא" כך שבמקום החלטת בית המשפט ולפיה לא ניתן להורות על סגירת תיקי המזונות, הציג החייב זה מצג שווא המבוסס על מסמך מזויף ולפיה הורה כביכול בית המשפט על סגירת התיק. מדובר בהתנהלות אשר יש בה להטעות מוטב זה באופן חמור ביותר, תוך זיוף החלטות בית משפט והגשתם באופן זה ללשכת ההוצאה לפועל במטרה מכוונת להטעות וכל זאת לשלם השגת מטרותיו של החייב. מדובר בהתנהלות חריפה ביותר הגובלת בפלילים. כב' הרשמת קבעה לבסוף על השתת הוצאות חריגות על החייב לטובת אוצר המדינה בסך 5,000 ₪ בכל אחד מהתיקים וזאת לאור התנהלותו.

167. **החלטת רשם** (פרעתי - מזונות) - החייב הגיש בקשה בטענת "פרעתי" לסגירת תיק הוצאה לפועל שבמהותו, נפתח, לתשלום דמי מזונות. החייב טען, בין היתר, שאין מדובר בתיק לגביית דמי מזונות, מאחר שלא קיים חוב בגין אי תשלום דמי מזונות – משאין כל הוראה המחייבת את החייב לשלם לזוכה סכום כלשהו. עוד טען החייב, שאין בסמכות רשמי ההוצאה לפועל, להידרש לפרשנות, לפיה כוונת הצדדים בסעיף 8 בהסכם הגירושין העוסק בחשבון המשותף להוצאות הילדים, הייתה כי המדובר בחיוב בדמי מזונות.
תיק **512671-11-22** (19/07/2023)

- כב' רשמת ההוצאה לפועל **מרים דרמוני-יזדי** קבעה כלהלן: על רשם ההוצאה לפועל לפעול על פי האמור בפסק הדין כפשוטו והוא **איננו רשאי למלא את החסר** בפסק הדין על דעת עצמו. יחד עם זאת, עקרון היסוד בשאלת פרשנותם של פסקי דין והחלטות, הוא כי בכל מצב יהא על רשם ההוצאה לפועל, להיזקק לפרשנות כזו או אחרת לטקסט המובא בפניו, לשם ביצועו. פרשנותו של טקסט היא חלק אינטגרלי מתהליך ביצועו, שכן לשם ביצועה של הוראה מסוימת יש להבין ולבחון תחילה את

תוכנה. אכיפת פסק דין ברור ונהיר, או למצער, פסק דין אשר אינו מחייב פרשנות מהותית לתוכנו של פסק הדין, מסורה לסמכותו של רשם ההוצאה לפועל. כן נקבע, כי במסגרת סמכות זו, רשאי רשם ההוצאה לפועל לבחון את פסק הדין ולדאוג להוצאתו מן הכוח אל הפועל, בהתאם להוראות פסק הדין. הסכם הגירושין, אשר קיבל תוקף של פסק דין, ואשר הוגש לביצוע הוא ברור ונהיר, ואינו מחייב פרשנות מהותית או מורכבת, ועל כן מסורה הסמכות העניינית לרשם ההוצאה לפעול כדי להכריע בסוגיות אשר עומדות בפתח תיק זה. נוכח מהות פסק הדין, הוא ניתן לביצוע בלשכת ההוצאה לפועל ואינו מצריך הגשת תביעה לאכיפת ההסכם או קבלת רשות מבית המשפט לביצועו בלשכת ההוצאה לפועל, כאשר אין עסקינן בביצוע הוראות לאיזון משאבים ו/או פירוק שיתוף. עסקינן בתיק, אשר במהותו הינו לתשלום דמי מזונות, אשר נפתח כדין ובהתאם כלל טענות החייב בעניין זה נדחות. אין מנוס, מדחיית בקשת החייב, לפניה בשאלת הבהרה לבית המשפט הנכבד.

168. **החלטת רשם** (מוטבים מול מעקל בקופות גמל) - למי נתונה הבכורה במסגרת תחרות שבין נושה המעקל כספי קופת גמל של חייב שנפטר לבין יורשי החייב ו/או המוטבים בפוליסת קופת הגמל והצבורים אצל צד ג', מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ?
תיק **03-03008-03-1** (18/08/2023)

- כב' רשם ההוצאה לפועל **יניב דיין** קבע כלהלן: חובו של החייב המנוח הינו מסוג מזונות קטינים אותם שילם הזוכה (המוסד לביטוח לאומי) לידי מוטבת המזונות הזכאית למזונות מהחייב ומכוח סמכותו בהתאם להוראות חוק המזונות (הבטחת תשלום). סעיף 26(א) לחוק פיצויי פיטורים, מקנה **הגנה** לכספים המופקדים לקופת תגמולים ולקרן פנסיה בפני עיקול. במסגרת ההגנה שהוקנתה במסגרת חוק פיצויי פיטורים לכספים המופקדים בקופת תגמולים, לא נקבע במפורש כי הנכס אינו ניתן לעיקול אף לשם תשלום מזונות ומשכך, בהתאם להוראות הדין ולנוכח מהותו של התיק דנא, **אין מדובר בכספים המוגנים מפני עיקול ומימוש** במסגרת תיק זה. מאחר ומדובר בעניין דנא בתיק לגביית מזונות קטינים ואין כל הגנה שניתנה לכספים אלו, הרי שבמקרה זה המסקנה המתבקשת הינה כי **זכותו של נושה מעקל בגין חוב מזונות גוברת על זכותם של המוטבים יורשי החייב**. מאחר ובתיק זה קנויה הזכות לזוכה לעתור למימוש הכספים בכל עת וזאת לנוכח מהותו של החוב בתיק זה, הרי שמשקמה זכותו של הזוכה כאמור, הרי שאין כל רלוונטיות בפועל

לחתימתו של צו המימוש כאשר יודגש כי קביעת מסקנה אחרת עלולה ליצור תמריץ שלילי לזוכה לעתור לקבלת צו למימוש הכספים מיד עם עיקולם של הכספים באופן אשר יהא בו כדי לגרום לפגיעה קשה יותר בחייבים. הגם כי מדובר בהוראות סעיף ספציפי והוא הוראות סעיף 42 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], המקנה את נכסי החייב עם הכרזתו כפושט רגל, לנאמן, הרי שהדבר נעוץ בעובדה כי קודם לפטירת החייב חל אירוע לפיו הכספים אינם עוד מהווים נכס של החייב ויצאו מחזקתו, כאשר כפועל יוצא מכך, **אינם מהווים חלק מנכסי העיזבון** וזאת בהתאם לתכלית הסוציאלית כפי שהייתה מונחת ונסקרה בעניין רחלה שחר. טרם פטירתו של החייב הוטל עיקול (בגין חוב פסוק שעניינו גביית מזונות) על הכספים המוחזקים אצל צד ג' אשר אינם ברי הגנה מפני עיקול באופן אשר הגם כי לא נחתם צו למימושם (קל וחומר אם היה נחתם), הוצאו כספים אלו ממסכת הנכסים של החייב באופן בו הזכות בכספים אינה יכולה לעבור "נקייה" לידי המוטבים. שונים היו פני הדברים מקום בו היה החוב בתיק היה בגין הליך שאינו מסוג מזונות.

פרעתי:

169. **בית המשפט השלום** (פרעתי - קיזוז) - הפסיקה הבחינה בין "זכות קיזוז קיימת", שקמה מכוח פסק דין או חיוב דומה המתאפיין בסופיות הדיון; ובין זכות קיזוז נטענת, שלא קיבלה חותם של בירור וסופיות.

רע"צ (ת"א) **41468-09-21 עיריית תל-אביב-יפו נ' דוד מורר** (13/01/22)

- בית המשפט קיבל חלקית את הערעור על החלטת כב' הרשמת יעל קינן-מרקוביץ וקבע כי החלטת כב' רשמת ההוצאה לפועל לפיה הורתה לצדדים להגיש רשימת פלוגתות ומוסכמות מוסכמת, מעוררת קושי. רשימה מוסכמת – כשמה כן היא – רשימה שגובשה בהסכמה הדדית של הצדדים. ברם, אי אפשר להכריח את הצדדים להגיע להסכמות. הסכמות מעצם טבען טעונות מפגש של רצונות חופשיים ובראש ובראשונה שיתוף פעולה ונכונות להידבר. אפשר להמליץ לצדדים לנסות לגבשן. אפשר גם להפציר בהם. תקנה 38(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 מאפשרת למשל להשית סנקציה על צד שמסרב להידבר. אולם ברגע שהדבר לא הסתייע ואחד הצדדים הודיע זאת, היה על רשמת ההוצאה לפועל ליטול את המושכות לידיה ולהכריע במחלוקות שהונחו לפתחה בעצמה. בענייננו ניסתה המערערת לגבש הסכמות אך הדבר לא עלה בידה עקב חוסר שיתוף פעולה של המשיב. טענה זו של המערערת לא נסתרה בתשובת המשיב. די היה בכך שהמערערת

הודיעה שלא גובשה הסכמה כדי שהרשמת תידרש לעניין. פשיטה: לא היה מקום להתנות את בירור ההליך בהגשת מסמך מוסכם. יש אפוא להורות כי על בקשת הפרעתי להתברר גם ללא רשימה כזו. אין לקבל את קביעת רשמת ההוצאה לפועל שאין בסמכותה לדון בטענת הקיזוז. הפסיקה הבחינה בין "זכות קיזוז קיימת", שקמה מכוח פסק דין או חיוב דומה המתאפיין בסופיות הדיון; ובין זכות קיזוז נטענת, שלא קיבלה חותם של בירור וסופיות. בעוד הראשונה יכולה לשמש דרך לפירעון חוב ובסיס לטענת פרעתי, השנייה כלל אינה בתחום סמכותו של רשם ההוצאה לפועל לבררה ולהכריע בה, ואין הוא רשאי להתיר פירעון של חוב פסוק על בסיסה. נכון שרשמת ההוצאה לפועל אינה מוסמכת לדון בטענות כלפי חובות מנהליים חלוטים. אי לכך, כל עוד לא הוצג לרשמת צו מניעה של ערכאה מוסמכת המעכב את הליכי הגבייה המנהליים (ככל שהחלו), נקודת המוצא היא שחובות אלו דינם כדין פסק דין, ואם הקיזוז מותר בדין – על כב' הרשמת להכיר בו. עם זאת, עדיין יש לברר אם עסקינן בקיזוז שהדין מתיר לבצעו. הרשמת מוסמכת לדון בשאלה משפטית זו, ולא הוצגה אסמכתה הקובעת אחרת/

170. **בית המשפט השלום** (שונות - הוצאות) - המחוקק ומחוקק המשנה העניקו לרשמי ההוצאה לפועל שיקול דעת רחב באשר לשאלת ההוצאות ואופן חלוקתן. משכך, אין שכר הטרחה של הכונס מחויב על החייב בלבד, אל יש שיקול דעת של ההוצאה לפועל בעניין זה.

רע"צ (כ"ס) 58771-06-21 **אמנון טויטו נ' אדני יגאל בע"מ** (11/01/22)

- כב' השופטת **חגית בולמש** דחתה ערעור על החלטת כב' הרשמת **פסו ואגו** וקבעה כי במסגרת טיעוניהם הצדדים הציגו בפני מצג חלקי בנוגע להשתלשלות האירועים מרגע מתן פסק הדין עד להחלטת כ' הרשמת, בין היתר בשים לב להליך הערעורי הנוגע להחלטה ממוקדת. ההליכים בהוצאה לפועל היו רבים ומטבע הדברים אינם בפני. משכך, המסכת העובדתית אשר הובילה את הצדדים לכדי צורך להגיע למינוי כונס נכסים, חלף הגעה להסכמות, אינה בפני והיא חלק מההליך הדיוני שהתקיים הן בפני ערכאת הערעור, במסגרת שאלות ההבהרה, והן במסגרת הליכי ההוצאה לפועל שהובילו למינוי הכונס. אין הכרח לחיוב החייב בלבד בהוצאות ובסמכות הרשם להטיל הוצאות על מי מהצדדים בהתקיים התנאים. המחוקק ומחוקק המשנה העניקו לרשמי ההוצאה לפועל שיקול דעת רחב באשר לשאלת ההוצאות ואופן חלוקתן. משכך, אין שכר הטרחה של הכונס מחויב על החייב בלבד, אל יש

שיקול דעת של ההוצאה לפועל בעניין זה. כב' הרשמת ניתקה בין שאלת עלויות ביצוע פירוק השיתוף באמצעות כונס הנכסים, ושכרו, לבין ההוצאות מפתיחת תיק ההוצאה לפועל. לכל צד טענות באשר לשאלה מדוע לא השכילו הצדדים להגיע להבנות בטרם מונה כונס הנכסים, ולשם כך נתון שיקול הדעת של הערכאה הדיונית, היא ההוצאה לפועל, לצורך בחינת חלוקת שכר הטרחה של כונס הנכסים וכן לצורך ההחלטה בשאלת ההוצאות. כידוע, ההלכה הפסוקה קובעת כי, ככלל, ערכאת הערעור לא תתערב בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית בפסיקת שיעורי שכר טרחת כונס הנכסים וזאת למעט במקרים חריגים בלבד בהם נפלה טעות או פגם מהותי. ככלל, פסיקת הוצאות היא פרוגרטיבה של הערכאה הדיונית, ובהקבלה כך גם קביעת שכר טרחת כונס הנכסים, שהוביל את הצדדים לפתרון שאפשר ביצוע פסק הדין. רק במקרים חריגים, והמקרה שלפנינו אינו כאמור, יתערב בית המשפט בפסיקת הוצאות ודרך חלוקתם.

171. **בית המשפט השלום** (ערבות) - האם בנסיבות העניין, בהן הערבות ניתנה לשם הבטחת תשלום חוב שהתגבש בתיק הוצאה לפועל של הבן, ולא במסגרת הלוואה "חדשה" או "אחרת" – היא **בבחינת "ערבות/ערובה" בהתאם לחוק ההוצאה לפועל, או שמא ערבות בהתאם לחוק הערבות**, שאז יהיה מקום לבחון האם עומדות לנתבעת הגנות קבועות בחוק הערבות?

תא"מ (ראשל"צ) **66015-12-18 כחול סגול פיננסים בע"מ נ' אורה חנה** (28/02/22)

- השטר ניתן להבטחת תשלום החוב לתובעת – חוב שכבר התגבש. השטר אכן הוכתר כ"שטר חוב" כטענת התובעת, אלא שלצד האמור צוין בו כי הנתבעת: "ערבה לפירעון חובו של החייב ...". בנסיבות יש להורות, כי הנתבעת הוחתמה על ערבות לפירעון חוב של שחר, שהתגבש באותה עת כלפי התובעת. בנסיבות לא חל חוק הערבות, שכן הערבות שניתנה היא בבחינת ערובה/ערבות בהתאם לחוק ההוצאה לפועל. בעניינו, לא צוין מפורשות בשטר כי הנתבעת מסכימה כי התובעת תצרפה כחייבת נוספת בתיק ההוצאה לפועל נגד שחר, אך שעה שהשטר שנחתם על ידי הנתבעת נועד להבטיח הסדרת חובו של שחר במסגרת תיק ההוצאה לפועל שפתחה נגדו התובעת, ואין מדובר בערבות להלוואה "חדשה" או אחרת, עליה ככל הנראה אכן היו חלים התנאים הקבועים בחוק הערבות, הרי שאין תחולה לחוק הערבות, והתחולה היא של סעיף 83 לחוק ההוצאה לפועל, וממילא לא עומדות לנתבעת הגנות הקבועות בחוק הערבות.

172. **בית משפט שלום** (זיוף שטר - אחיזה כשורה) - מדובר בשטר שהחזיקו בו מספר מחזיקים. לא מן הנמנע שאחד המחזיקים עשוי לבצע בשטר שינויים במטרה להטיל חיוב על אדם אחר. אחת הדרכים לעשות זאת היא באמצעות זיוף חתימה.

תאד"מ (ב"י) 54196-11-21 **אריאל רום השקעות בע"מ נ' יהב-מיטב בע"מ (05/09/22)**

- סעיף 23(א) לפקודת השטרות קובע כדלקמן: "חתימה על שטר שהיא מזויפת או שׂומה בו שלא בהרשאת האדם שהחתימה נחזית כשלו, אין כוחה יפה כלשהו, ואין רוכשים על ידיה או על פיה כל זכות להחזיק בשטר או להפטיר ממנו או לאכוף פירעונו על כל צד שבו, אלא אם האדם שכנגדו באים להחזיק את השטר או שעליו באים לאכוף פירעונו מָנוע מלטעון טענת זיוף או העדר הרשאה, והכל בכפוף להוראות פקודה זו." לשון הסעיף ברורה. במקרה של זיוף חתימה, לא קמה חבות שטרית לאדם שחתימתו זויפה גם אם הטוען לשטר אוחז כשורה. הטוען לקיומו של השטר אינו מקבל זכות קניין בו. במקרה של זיוף, המחזיק בשטר אינו ייחשב כמחזיק **ואם אינו מחזיק, אינו נחשב כאוחז כשורה**. נקודת המוצא היא כי בעילה שטרית, נטל ההוכחה מונח לפתחו של המסתמך על החתימה. במילים אחרות, הנטל להוכחת אותנטיות החתימה ואמתותה מונחת לפתחו של הטוען לתקפות השטר. יחד עם זאת, מקובלת עליי טענת התובעת כי טענת הזיוף אינה "מילת קסם" ולא די באמירתה אלא שיש להראות ראשית ראיה. לא קיימת חבות שטרית לנתבעת גם אם התובעת אוחזת כשורה. במקרה של זיוף כאמור, אין לתובעת זכות קניינית בשטר והתובעת אינה נחשבת כאוחזת ופועל יוצא מכך, אינה אוחזת כשורה.

173. **בית משפט שלום** (שטרות - אוחז כשורה) - עסקינן בתביעה שטרית במסגרתה טוענים הנתבעים לכישלון תמורה מלא, ולכך שהתובעת איננה אוחזת כשורה בשטר. בענייננו, סכום השטר שהוא פרט מהותי, לא צוין בשטר במועד חתימתו, אלא מולא על ידי התובעת לאחר מכן.

ת"א (ראשל"צ) 42672-01-20 **הכל למיזוג בע"מ נ' איי.וי.אל יזמות ופרויקטים בע"מ (06/09/22)**

- בסעיף 19 לפקודת השטרות נקבע כדלהלן: "19.(א)היה השטר חסר פרט מהותי, האדם המחזיק בו יש לו רשות לכאורה להשלים את החסר ככל שנראה לו. (ב)מסמך כאמור שהושלם תוך זמן סביר ובדיוק לפי ההרשאה שניתנה, יהא אָכיף על כל אדם

שנעשה צד לו לפני ההשלמה; זמן סביר, לעניין זה, הוא שאלה שבעובדה; ואולם אם סחרו את המסמך לאחר השלמתו לאוחז כַּשׁוּרה, יהא השטר בידו כשר ובר-פעַל לכל דבר, והוא יכול לֶאֱכוֹף אותו כאילו הושלם בתוך זמן סביר ובדיוק לפי ההרשאה שניתנה". משנקבע כי לאדם המחזיק בשטר, ובעניינו – לתובעת, יש הרשות לכאורה להשלים את החסר, ושעה שלא נטען כי האחרונה חרגה מההרשאה שניתנה לה בעניין זה, הרי שממילא השטר אכיף ביחס לנתבעים, שחתמו עליו עובר למועד השלמת הסכום על ידי התובעת. אוסיף, כי אף אם כטענת הנתבעים התובעת לא אוחזת כשורה בשטר, שעה שמלוא פרטיו לא היו מצוינים על גביו, עת נמסר לידיה, הרי שבהתאם לסעיף 29 (א) לפקודת השטרות, חזקה על התובעת שנעשתה צד לו בעד ערך, ומשכך בהיעדר טענה לפיה הקיבול על ידי התובעת פגוע ברמאות ו/או כפיה ו/או אי חוקיות, הרי שהנטל לסתור החזקה האמורה, מוטל על הנתבעים. "29.(א)כל צד שחתימתו מצויה על השטר, חזקה לכאורה שנעשה צד לו בעד ערך. (ב)כל אוחז שטר, חזקה לכאורה שהא אוחז כַּשׁוּרה; אך אם הודו או הוכיחו בתובענה שהקיבול או ההוצאה או הסיחור שלאחריה פגועים ברמאות, בכפיה, או באלימות ופחד, או באי-חוקיות, חובת הראיה מוחלפת, עד אם הוכיח האוחז שלאחר אותה רמאות או אי-חוקיות ניתן בתום לב ערך בעד השטר."

174. **בית משפט שלום** (חזקת שותפות - תביעה שטרית) - לפי הדין, על הטוען לשותפות להראות כי מהתנהגותם החיצונית של הצדדים נלמדת כוונה להיות שותפים. כך, לדוגמה, על הטוען לשותפות להראות כי הצדדים הוצגו לציבור הרחב כשותפים, כי השתתפו בניהול העסק, כי השתתפו בחזקה של נכסי העסק וכן כי השתתפו ברווחי העסק ובהפסדיו.

תא"מ (ב"ש) 6967-11-18 **תמר אשוש נ' ימין בני אלמדלסי** (02/09/22)

- סעיף 49 (א) לפקודה קובע כי: "(א) כוחו של כל שותף לחייב את השותפות ושאר זכויותיהם וחובותיהם של השותפים יעמדו בתוקפם לאחר פירוקה של השותפות. במידה שהדבר דרוש לפירוק עניני השותפות ולסיום עסקאות שהוחל בהן ולא הושלמו בעת הפירוק, ובמידה זו בלבד, והכל בכפוף לכל צו של בית המשפט". בהתאם לסעיף האמור, תישאר השותפות קיימת גם אחרי פירוקה, לצורך סיום עסקאות שהוחל בהן עוד קודם. סעיף 20(ב) לפקודה, קובע: "שטר שיצא מהחזקתו של צד שחתם עליו בתור מושך, או קבל או מסב, חזקה שנמסר על ידיו מסירה כשרה וללא תנאי, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר". בהתאם לדין ולהלכה הפסוקה, נטל

ההוכחה בתביעה שטרית מוטל על החייב, ולא על אוחז השטר, זאת מאחר שהשטר יוצר חזקה לטובת האוחז בו, שהוא אוחז כשורה וכי מגיעה לו תמורה בעד השטר. בהתאם לדין ולהלכה הפסוקה, נטל ההוכחה בתביעה שטרית מוטל על החייב, ולא על אוחז השטר, זאת מאחר שהשטר יוצר חזקה לטובת האוחז בו, שהוא אוחז כשורה וכי מגיעה לו תמורה בעד השטר. כידוע, ההלכה הפסוקה קבעה שהימנעות בעל דין מהבאת ראיה חיונית להגנתו, יש בה כדי להוות חזקה ראייתית שלילית הפועלת כנגד גרסתו.

175. **בית המשפט השלום** (שטרות - נטל הוכחה) - בהתאם להוראת סעיף 22(א) לפקודת השטרות, אין חבות בגין שטר ללא חתימה. סעיף 23(א) לפקודת השטרות קובע כי אם החתימה על השטר מזויפת אין כוחה יפה, ולא ניתן להחזיק בשטר או לאכוף אותו כלפי כל צד שבו, אלא אם האדם שנגדו מחזיקים את השטר או מבקשים לאכוף עליו פירעונו, מנוע מלטעון טענת זיוף או הרשאה.

ת"א (ת"א) 44623-01-18 **דוד כהן נ' יונתן דיקסל** (09/09/22)

- הנטל להוכחת אמיתות חתימת הנתבע על השטר, מוטל על התובע, כחלק מהיסודות השטריים שבסיס תביעתו בפסיקה נמנו שלוש דרכים עיקריות להוכחת אמיתות חתימה: (א) בעדות ישירה של החותם או מי שהיה עד לחתימה; (ב) השוואת החתימה השנויה במחלוקת לחתימה האמתית; (ג) עדות של מי שמכיר את החתימה השנויה במחלוקת ומעיד על התאמתה. ונקבע גם כי בית המשפט רשאי גם להיזקק לעדות של מומחה בתחום ניתוח כתב יד לביסוס הטענה בדבר אמיתות החתימה. בית המשפט אף רשאי להשוות בין החתימות בעצמו.

176. **החלטת רשם:** החלטה שמכוחה על החייבת להודיע רצונה לממש את הפדיון, היא החלטה המהווה בפועל עיכוב ביצוע של השעבוד שבידי הזוכה, כאשר עיכוב ביצוע שכזה, אינו בסמכות רשם ההוצאה לפועל.

תיק **20-13363-04-4** (14/08/22)

- לכאורה, מטענות החייבת עולה כי בפיה טענות בדבר גובה החוב, אשר יש בהן כדי להוות בסיס ראוי לטענה כי יכול להיגרם נזק, ככל ויאושר מכר, ולא יאושר העיכוב המבוקש. לא די בטענה כנגד גובה החוב, כדי למנוע מימוש שעבוד ולמנוע אישור מכר. הטענה, כי, לכאורה, יש להפחית מרכיב הריבית, בשל שיהוי, אין בה כדי לאיין את קיומו של החוב, שגם את סכומו

החייבת לא הודיעה כי בכוונתה להפקיד אם בכלל. בנוסף, טענות הנוגעות לגובה חוב, אינן עילה למנוע ביצועו של משכון. כב' הרשמת **דיאנה פסו ואגו** קבעה כי טענת שיהוי, בהפעלת הזכות למימוש השעבוד, אינה חלק מטענות, שניתן להעלות במסגרת פרעתי, מה גם שזו לא הועלתה בבקשה שהוגשה על ידי החייבת, אלא בסיכומים. טענות אלו עניינן בבית משפט מוסמך. עסקינן בנכס מסחרי, שעניינו תועלת כלכלית ואינו "מבצרו" של בעל הדין ולכן בסופו של יום, עסקינן באינטרסים כלכליים, אותם ניתן לפצות בתשלום כספי, ככל ואכן יתקבל הערעור.

177. **החלטת רשם:** אשר לבסיס החוקי לפתיחת תיק ההוצאה לפועל, בהעדר מסמך בכתב שהחייבת כתבה או בחתימתה, האפשרות היחידה שבה יכול היה הזוכה לפתוח תיק הוצאה לפועל נגד החייבת, היא מכוח סעיף 81א1(א)(2) לחוק - תביעה לתשלום סכום קצוב שעילתו בהוראה מפורשת של חיקוק.

תיק **501972-06-21** (31/08/22)

- התביעה הוגשה כתביעה מכוח הוראה מפורשת של חיקוק, אך בכתב התביעה לא צוין מהי עילת התביעה מכוח חיקוק, אלא רק נכתב שהזוכה נתן טיפול לחייבת ושהיא לא שילמה. כב' הרשמת **מירי ברטהולץ** קבעה כי לא היה מקום לאפשר פתיחת התיק בהעדר בסיס בהוראת חוק מפורשת וכי למעשה אין לזוכה בסיס חוקי לתביעה נגד החייבת, לא בהוצאה לפועל ולא בכלל. לכן אין גם מקום להעביר את התיק לבימ"ש מכוח סעיף 81א1(ו) לחוק ההוצאה לפועל. הזוכה נסמך על חוק ביטוח בריאות ממלכתי כמקנה לו עילת תביעה נגד החייבת בגין הטיפול שנתן לה. מאחר והחוק קובע את הכלל שתושבי ישראל זכאים לשירותים רפואיים בסיסיים בחינם, ותשלום עבור טיפול רפואי בסיסי הוא החריג לכלל, לא די בהפניה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי כחיקוק שמקנה לבית חולים זכות תביעה נגד מטופל לפי סעיף 81א1(א)(2) לחוק ההוצל"פ. מי שרוצה לבסס תביעה כזו צריך להפנות לסעיף ספציפי שמחייב בתשלום, שהרי לצורך הגשת תביעה מכוח חיקוק בהוצאה לפועל, נדרש חיוב בהוראת חיקוק מפורשת. במקרה זה, לא הונח יסוד לתביעה מכוח הוראת חיקוק מפורשת. סעיף 81א1(ו) לחוק ההוצאה לפועל קובע שאם מצא רשם ההוצאה לפועל שלא התקיימו בתביעה התנאים

להגשתה ללשכת ההוצאה לפועל, עליו להעבירה לבית המשפט. אלא שאין מקום להעביר תיק זה לבית המשפט כי הזוכה הראה שאין לו כל עילת תביעה נגד החייבת, לא בהוצאה לפועל ולא בכלל: עילת התביעה הנטענת היא מכוח חיקוק אך הזוכה כשל מלהצביע על הוראת חיקוק מפורשת המקימה לו עילת תביעה. בתביעה מכוח חיקוק, החיקוק עצמו הוא עילת התביעה ובהעדרו, אין עילה לא בהוצאה לפועל ולא בכלל.

178. **החלטת רשם:** בסעיף 7 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995 נקבע: "הליכי ביצוע בתובענה לאיזון משאבים בין בני זוג או בתובענה לפירוק שיתוף בנכס של בני זוג או בתובענה בעניינו של קטין, למעט בענייני רכושו, יבוצעו על פי החלטת בית המשפט לענייני משפחה ובפיקוחו, זולת אם הורה בית המשפט על ביצועם באמצעות לשכת ההוצאה לפועל; כן רשאי בית המשפט להורות על ביצועם בדרך אחרת הנראית לו יעילה וצודקת יותר בנסיבות העניין".

תיק **524261-07-21** (06/09/22).

- במקרה זה נדונה השאלה שלפיה, האם לשם ביצוע ההחלטה שהוגשה לביצוע בתיק זה, קרי, **החלטה לחיוב כספי קצוב, נדרשת הוראה מפורשת של כב' ביהמ"ש, ואם לאו?** בתי המשפט נדרשו לסוגיה זו והכריעו כי כשמדובר בחיוב כספי קצוב, יש לפנות להליכי גבייה בלשכת ההוצאה לפועל. פסה"ד כאן, כמרבית פסקי דין שעוסקים באיזון משאבים כולל שני רכיבים: האחד, אופן איזון המשאבים או כלשון סעיף 7 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995, פירטו ואופן הליכי ביצועו של איזון המשאבים, זהו סעד אחד שניתן. השני, חיוב כספי קצוב (במקרים אחרים יכול להיות גם חיוב אופרטיבי אחר כגון העברת זכויות) שזהו הסעד השני שניתן, המכמת את תוצאת הליכי הביצוע עליהם הורה בית המשפט בפסה"ד. הליכי ביצוע איזון המשאבים מסתיימים עם מתן ההוראות בדבר אופן איזון המשאבים. במקרה כאן, ההוראות בדבר אופן ביצוע איזון המשאבים הסתיימו עם אישור ההסכם בין הצדדים כהסכם ממון לפי חוק יחסי ממון בין בני-זוג, התשל"ג-1973. כימות התוצאה של ביצוע איזון המשאבים הוא סעד כספי – וככזה הוא ניתן לביצוע בלשכת ההוצאה לפועל ככל סעד כספי אחר. כב' הרשמת **כלנית שפירא ברגמן** סעד כספי זה אינו דורש הוראה מיוחדת ומפורשת מבית המשפט כי ניתן לגבותו בלשכת ההוצאה לפועל.

179. **החלטת רשם** (פרעתי – חוסר תו"ל) - החייב הגיש בקשה בטענת פרעתי. במסגרת בקשתו טען החייב כי מלוא החוב שולם על ידו לזוכה, היה על התיק להיסגר זה מכבר היות והזוכה אף גבתה ממנו סכומים ביתר.

תיק **506186-11-22** (24/02/2023)

- כב' הרשם **פני יעקובוביץ** קיבל את הבקשה וקבע כלהלן: מהעובדות אשר אינן שנויות במחלוקת, עולה כי תיק ההוצאה לפועל נפתח למעשה בחוסר תום - לב, שעה שהוגשה במסגרתו בקשה לביצוע גביית חוב ביתר. אין לקבל את טענת הזוכה לפיה האחריות על פתיחת תיק ההוצאה לפועל, באופן בו הוא נפתח, חלה על פקיד ההוצאה לפועל. שעה שהזוכה היא זו אשר חתמה על בקשת הביצוע, הרי שיש לראות בה כמי שמודעת ויודעת על גובה החוב אותו היא מבקשת לבצע ואם נגבו על ידה כספים קודם לכן, הרי שכחלק מחובת תום הלב החלה עליה, היה עליה לדווח על כך באופן ברור בבקשת הביצוע. משלא עשתה כן האחריות חלה עליה, ועליה בלבד. בנוסף, אין מחלוקת לשיטת מי מהצדדים, כי הזוכה לא פעלה בהתאם להוראות סעיף 19א(א) לחוק ההוצאה לפועל. הזוכה הייתה צריכה להודיע בתוך 7 ימים על קבלת התקבולים שקיבלה מהחייב. בהתאם להוראות בסעיף 19א(ג) לחוק ההוצאה לפועל, משלא פעלה הזוכה כפי חובתה על פי דין בעניין זה, הרי שיש מקום להורות על חיובה בהוצאות.

180. **החלטת רשם** (פרעתי - נטל הוכחה) - החלטה בבקשת החייב בטענת פרעתי וסגירת התיק מכוח סעיף 19 לחוק ההוצאה לפועל.

תיק **02-34445-98-9** (28/02/2023)

- תיק הוצאה לפועל נפתח ביום 18/01/98, היינו לפני למעלה מ- 25 שנה, זאת לביצוע פסק דין שניתן ביום 27/7/98 בהיעדר הגנה כנגד החייב וחייב נוסף, שותפו של החייב דאז, שהנו החייב 2 בתיק, במסגרתו חויב החייב בתשלום 100,936 ש"ח (לזוכה הקודמת בתיק, חברת מחסן אריזה חיפה בע"מ ואשר המחתה ביום 13/10/97 את זכויותיה בתיק זה, לזוכה הנוכחי בו), החזר אגרה בסכום של 1,323 ש"ח ושכ"ט ב"כ הזוכה בסכום של 15,000 ש"ח וזאת במסגרת ת"א 12937/96 בבית משפט השלום בחיפה. במסגרת בקשתו טען החייב כי לא ידע על ניהול ההליכים נגדו בבית המשפט וכי עובדת ניהול תיק זה נגדו נודעה לו, רק משרצה לצאת את הארץ. הוסיף החייב כי בקשתו

לביטול פסק הדין נדחתה ביום 08/04/22 תוך חיוב החייב בהוצאות בסכום של 3,000 ש"ח וכי בקשת רשות ערעור שהגיש החייב על החלטת הדחייה של בית משפט השלום, נדחתה אף היא ע"י בית המשפט המחוזי בפסק דין מיום 20/06/22 תוך חיובו של החייב בהוצאות בסכום של 7,500 ש"ח. החייב הלין גם על שתי הקביעות החלוטות הן בהחלטת הדחייה והן בפסק הדין בערעור בציינו שהן ניתנו ללא הוכחות וללא שמיעת הזוכה. בבקשתו הוסיף החייב כי הוא לא קיבל אזהרה בתיק זה למרות טענתו כי הוא ביקר בישראל באופן תכוף. מוסיף החייב כי הזוכה לא נקט כל פעולה בתיק ההוצאה לפועל במשך 25 שנה לכל הפחות ומשכך, הרי יש להורות על סגירת התיק. הזוכה טען בתגובתו כי החייב ידע על התביעה שהתנהלה נגדו בבית המשפט, היה מיוצג ואף מעורב בהליכים שהתנהלו במסגרת התביעה בה ניתן פסק הדין נשוא תיק זה, החייב הגיש בקשה לביטול צו עיכוב יציאה שניתן נגדו במסגרת התביעה ומשכך, טענתו בדבר אי ידיעה אודות התביעה שהתנהלה נגדו, מחוסרת כל יסוד. מוסיף הזוכה כי בדיון שהתקיים בבית המשפט ביום 21/8/96, אף נכח החייב באולם בית המשפט ובא כוחו דאז הצהיר לפרוטוקול את דבר מסירת כתב התביעה לידיו, תוך שהוא מחתים את החייב על קבלתו, זאת בפני בית המשפט. כב' רשם ההוצאה לפועל **עיסאם חאיק** דחה את בקשה החייב בטענת פרעתי וקבע כלהלן: מושכלות יסוד בשיטתנו קובעות, כי נטל השכנוע בטענת פרעתי, על פי סעיף 19 בחוק ההוצאה לפועל תשכ"ז-1967, קבוע ומוטל תמיד על החייב. מדובר בנטל ראשוני והוא אינו עובר אל הזוכה לעולם, מכיוון שהמוציא מחברו עליו נטל הראיה. **תחילה**, ביחס לטענת החייב בדבר הצגת מצג שווא, הטענה שלפיה פסק הדין ניתן הן ללא ידיעתו של החייב ושלא כדין, היות ולטענת החייב שהחוב שולם, עוד עובר למועד בו הוגשה בקשת הזוכה למתן פסק הדין. בשלב מקדמי זה אדגיש כי החייב לא פירט ולא הוכיח את נסיבות גילוי מסמך הסילוקין שהגיע לידיו לטענתו רק ב- 4/7/22. יתרה מזאת, החייב לא מצא לנכון להעיד את שותפו לשעבר בעסקים, החייב 2 בתיק, לרבות ביחס למסמך הסילוקין. יתרה מזאת, לא מסביר החייב מדוע לא הוגש מסמך סילוקין זה כלל וכלל לתיק ע"י שותפו, שהנו החייב 2 בתיק, ואשר עד היום, לא שילם את חובו בתיק. טענת החייב בדבר אי ידיעתו בדבר ההליכים שהתנהלו כנגדו במסגרת התביעה נשוא פסק הדין דינה להידחות. טענה זו

לא רק שהיא נדונה, הוכרעה לגופה ונדחתה במסגרת החלטת הדחייה של בית משפט השלום ופסק הדין בערעור של בית משפט השלום (מפנה לסע' 15 להחלטת הדחייה, שם נקבע: "החייב שיקר במצח נחושה כאשר טען כי לא ידע אודות התיק"), אלא שהיא גם נוגדת אשר נרשם בפרוטוקול מיום 21/8/96 לפיו החייב נכח וקיבל לידיו את כתב התביעה, אוסיף כי החייב היה מיוצג, ובהקשר זה, הרי שולחו של אדם - כמותו, וכי אף ההסכמה בדבר יציאתו, הרי הייתה על דעתו. הטענות לעיל שמעלה החייב בדבר חוקיות פסק הדין, האופן שבו ניתן פסק הדין, לרבות טענת הפירעון מכוח מכתב הסילון מיום 26.2.98 והצגת מצג שווא, הרי שטענות אלו מקומן בבית משפט, הן נידונו ואף הוכרעו ע"י בית משפט השלום והמחוזי כאמור וכי כב' רשם ההוצאה לפועל, נעדר סמכות לדון בטענות פירעון שמועדן קדם למועד מתן פסק דין, משכך, הרי המשכיות הכחשת החייב בחוב, התנערותו באופן רצוף מהחוב, זאת גם בדבריו כפי שאלו עלו בפרוטוקול הדיון בתיק זה ביום 22/02/23 , היוו הכבדה יתרה על ניהול ההליך בפניי, זאת תוך התעלמות מוחלטת מפסק דין **שריר וקיים** העומד לחובתו של החייב, התעלמות מכבידה מאין נשוא, מהחלטה שבמסגרתה נידונו טענות אלו ונדחו ע"י בית משפט השלום ופעם נוספת, בפסק דין חלוט של בית משפט המחוזי בהמשך. ועוד, הרי טענתו זו של החייב גם נסתרה על ידו בתשובותיו לחקירתו הנגדית, החייב בעמ' 2 שורה 24 לפרוטוקול משיב כי: "אני אכן ידעתי על התביעה שהתנהלה בבית משפט" החייב ממשיך באותה השורה ומציין: "אבל אני לא קשור לחוב ... ואני לא קשור לחוב בכלל ", הנה כי החייב ממשיך להתכחש לחוב, חרף כל הקביעות שפירטתי לעיל. מכל מקום, הרי טענת החייב לפיה לא היה לו יומו בבית המשפט הינה טענה לביטול פסק דין, אשר אינה בסמכות רשם ההוצאה לפועל כאמור. אוסיף, כי חרף העובדה כי החייב טען בבקשתו לביטול הגבלות היציאה כי ידע על ניהול התיק נגדו משרצה לצאת את הארץ ב- 21/1/22, הוא טען בתשובותיו כי ידע על התיק משרצה לצאת את הארץ ביום 21/11/21, סתירה זו "יישב" החייב בטיעון של: "יכול להיות שזו טעות דפוס" כפי שפירט בתשובתו. חרף ידיעתו של החייב אודות התיק, שלטענתו נמסר לו מסמך בו מופיע מספר תיק זה במעבר אלנבי, מסמך שלא צורף לבקשת החייב בטענת פרעתי וכלל לא הוצג על ידו בדיון, זאת בטענה כי לא ידע כי עליו להציגו, הרי רק ביום 3/3/22,

הגיש בתיק בקשתו הראשונה, מכאן, הרי חלוף הזמן ממועד ידיעת החייב ועד למועד הגשת הבקשה שלו לביטול הגבלות היציאה, תקופה של כ- 4 חודשים ! מטה את הכף לכיוון ניסיון החייב או מי מטעמו לנהל מו"מ עם הזוכה או מי מטעמו בניסיון לסגור את החוב, זאת לשיטת הזוכה, יותר מאשר היעדר ניסיון נטען זה מצד החייב. חזקת התקינות המנהלית שפורטה בהרחבה בהחלטת הדחייה וגם בפסק הדין בערעור, זכתה להתייחסות ספציפית לרבות ביחס להמצאת האזהרה בתיק זה והיא אף לא נסתרה גם בטיעוני החייב בפניי. לא ניתן להתחקות כיום אחר מה שהוגש ללשכת ההוצאה לפועל בזמן אמת, בעת שנפתח תיק זה, שעה שתיק זה נפתח לפני המעבר למערכת כלים שלובים. ואולם, על פי חזקת התקינות המנהלית, האזהרה נמסרה לחייב במסירה מלאה ב- 1.1.2000 (גם נמסרה לחייב 2 בתיק שלא הגיש בקשה בטענת פרעתי על אף הטיעון כי הוא אשר חתם על מסמך הסילוקין, כפי שיפורט בהמשך). ייתכן שעם המעבר למערכת כלים שלובים, בשנת 2014, לא נסרקו בתיק מסמכים שונים. אם כך או אם אחרת, אין בטענות החייב כדי לסתור את חזקת התקינות המנהלית. חזקת התקינות המנהלית לא נסתרה. החייב טען כי לא קיבל אזהרה וכי בירר עם בני משפחתו ולטענתו לא קיבלו אזהרה בשמו. בהקשר זה, אני מפנה לתשובת החייב: "אכן בדקתי עם אמא שלי, עם ההורים שלי ואמרו שמעולם לא קיבלו בשמי שום דבר". התנהלות זו, לצד הסתירות הרבות שעלו בגרסתו של החייב כמפורט לעיל, תחילה ביחס להצהרותיו עוד במסגרת בקשתו לביטול צו עיכוב היציאה מן הארץ, שהוגשה במסגרת התביעה נשוא פסק הדין שלפיה הוא לא מתכוון לעזוב את הארץ וכי מרכז חייו ביריחו, כפי שגם נקבע סעיף 21 להחלטת הדחייה, כאשר החייב היגר בפועל בידיעתו כי מתנהלת תביעה נגדו ולא שילם את החוב, מכרסמת את גרסתו של החייב עד כדי איונה. השיהוי בהגשת בקשותיו בתיק לצד הסתירות בגרסת החייב שהתגלו גם בקביעות שפורטו לעיל בדבר ידיעת החייב אודות התביעה, הסתירות בטיעון, שלא הוכח בפניי כאמור לעיל, בדבר אופן ומועד ידיעתו על ניהול תיק זה נגדו, הסתירות ביחס לניסיון ניהול מו"מ לפשרה, מטות את הכף לחובתו ולקביעה כי החייב חוזר על אותו דפוס פעולה, על אותן טענות שנדחו פעם אחר פעם, במטרה להימנע מתשלום חוב פסוק, תוך הימנעות בפועל מתשלומו ותשלום הוצאות שנפסקו מאוחר יותר לחובתו.

בניגוד לטענת החייב, טען הזוכה, טענה שלא נסתרה כאמור, כי אכן נקט מספר רב של הליכים בתיק, מעל ל- 700 הליכים, לרבות הליכים כנגד החייב, אשר לא הניעו את החייב לשלם את חובו בתיק (שורות 7-1 עמ' 10 לפרוטוקול), הזוכה ממשיך ומפרט למשל כי הוטל צו עיכוב יציאה כנגד החייב ב- 12/2/16, הוטלו צווי מידע, עיקולי צד ג', עיקולי בנקים ועיקולי רכבים וכי החייב לא שילם שקל אחד בתיק, גם לא את ההוצאות שהוטלו עליו בהחלטת הדחייה של בית משפט השלום ופסק הדין של בית משפט המחוזי. החייב כאמור ממשיך בכל דרך, באותה הדרך, להתכחש לחוב ולעשות הכל, על מנת לא לפרוע את חובו, גם לא את ההוצאות שנפסקו מאוחר לפסק הדין נשוא תיק זה, כאמור. משכך, החייב מגלה טפח ומסתיר טפחים. החייב בדרכו הוא, נכח בפניי בדיון ביום 22/02/23 ולא גילה כי במסגרת ההליך ההצהרתי, ניתנה החלטה ביום 03/09/22, היינו כ- 6 חודשים לפני מועד התייצבותו בפניי, במסגרתה, וכתנאי להמשך ההליך ההצהרתי, חויב החייב בהפקדת ערובה בסכום של 25 א"ש עד ליום 4/10/22 שאם לא כן, תימחק תביעתו. לאור כל האמור לעיל, אני דוחה את בקשת החייב בטענת פרעתי ומחייב את החייב בהוצאות משפט ושכר טרחת ב"כ הזוכה בסכום של 8,000 ש"ח (כולל מע"מ) אשר ישולמו ישירות לב"כ הזוכה כמקובל, וזאת תוך 30 ימים מהיום שאם לא כן, יישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית מהיום, ועד למועד התשלום המלא בפועל.

181. **החלטת רשם** (פרעתי - שכ"ט ב') - החייבת הגישה בקשה בטענת פרעתי. החייבת טוענת, כי הזוכה היה מנוע מנקיטת הליכים מיד לאחר ביטול עיכוב הביצוע, וכאשר נקט בהליכים מיד לאחר דחיית הערעור שהגישה – פעל בחוסר תום לב. נקיטת הליכים זו, היא שהביאה להגדלת החוב בתיק ההוצאה לפועל שכן לחוב נוסף רכיב חוב מסוג שכר טרחת עו"ד ב' – הנוסף באופן אוטומטי לחוב מקום בו ננקטים הליכים על ידי הזוכה לאחר חלוף ימי האזהרה. לטענת החייבת אינה צריכה לשלם רכיב חוב זה ומכאן טענתה כי פרעה את חובה לזוכה.

תיק **518604-04-22** (16/11/2023)

- כב' רשמת ההוצאה לפועל **הדס קפלן** קבעה כלהלן: חובת תום הלב חלה גם ב"שדה הדיוני" וכי על בעל דין מוטלת חובה לפעול ולהפעיל את כוחותיו המשפטיים והדיוניים בדרך מקובלת ובתום לב וכי המבחן הראוי לבחינת התנהלות בעל דין

בהקשר זה הוא מקרה בו בעל דין לוקח בחשבון את נסיבותיו המיוחדות של המקרה תוך בחינת ובדיקת התנהגות הגונה וסבירה. לא נפל כל פגם בהתנהלות הזוכה אשר היה רשאי וצריך, במיוחד בנסיבות אלה ושל החייבת והתנהלותה, לפעול לנקיטת הליכים כפי שנקט, גם בסמוך לאחר דחיית הערעור. התנהלות החייבת בעבר ובהמשך לימדה ומלמדת כי נקיטת ההליכים היא אשר הביאה וקידמה את תשלום החוב. בנסיבות אלה, וודאי כי לא ניתן לראות בזוכה כמי שהינו חסר תום לב. אכן, על הזוכה לנקוט בתום לב בהליכי הוצאה לפועל, אולם חובת תום הלב חלה על הצדדים כולם – גם על החייבת. מקום בו מנוהל תיק הוצאה לפועל, רשאי הזוכה לנקוט בהליכים ביחס לכל נכסי החייבת ולהטלת עיקולים נרחבים - כל עיקול עומד לבדו עד לגובה מלוא החוב בתיק. העיקולים מבוצעים מבלי שיש לזוכה מידע היכן יש לחייבת כספים נזילים וסכומם, ואלה מוטלים וננקטים באופן רוחבי בניסיון לתפוס כספים אשר יובילו לפירעון החוב בתיק. הזוכה אינו חסר תום לב באופן המצדיק כי חרף נקיטת ההליכים בתיק אשר הובילו באופן ישיר לפירעון החוב בתיק, לא יקבל הזוכה לידיו את רכיב החוב מסוג שכר טרחת עו"ד ב'.
